

Salon kaupunki

Kaupunginhallituksen ehdotus

Vuoden 2024 talousarvioehdotus
Henkilöstösuunnitelma 2024-2027
Investointisuunnitelma 2024-2028

Sisällysluettelo

1.	Kaupunginjohtajan katsaus.....	5
2.	Strategiset lähtökohdat	8
3.	Kaupungistrategian mittarit	11
3.1	Työavain	11
3.2	Kotiavain.....	12
3.3	Palveluavain	13
3.4	Vapaa-ajan avain	14
3.5	Yleisavaimet	15
3.5.1	Viestintä.....	15
3.5.2	Henkilöstö	15
3.5.3	Yhteisö.....	15
3.5.4	Ympäristö.....	16
4.	Yleisperustelut	17
5.	Talousarvion sitovuus.....	34
6.	Henkilöstösuunnitelma 2024-2027.....	37
6.1	Uudet virat ja työsuhteet 2024-2027.....	37
6.2	Lakkautettavat tehtävät 2024	39
6.3	Määräaikaiset toimet ja työsuhteet 2024-2027	40
7.	Henkilöstösuunnitelman 2024-2027 perustelut	45
7.1	Uudet virat ja työsuhteet 2024-2027.....	45
7.2	Lakkautettavat virat ja työsuhteet 2024.....	54
7.3	Määräaikaiset toimet ja työsuhteet 2024-2027	54
8.	Konserniyhtiöt.....	62
8.1	Salon Vuokratalot Oy	62
8.2	Yrityssalo Oy	63
8.3	Salon Kaukolämpö Oy.....	65
8.4	Salon Seudun Koulutuskuntayhtymä.....	66
8.5	Salo IoT Park Oy	67
9.	Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet, toiminnan painopistealueet ja perustelut.....	69
9.1	Tarkastustoimi	69
9.1.1	Tarkastuslautakunnan tuloslaskelma, ulkoinen	70
9.1.2	Tarkastuslautakunnan tuloslaskelma, ulkoinen ja sisäinen	70
9.2	Keskusvaalilautakunta	70
9.2.1	Keskusvaalilautakunnan tuloslaskelma, ulkoinen	71
9.2.2	Keskusvaalilautakunnan tuloslaskelma, ulkoinen ja sisäinen.....	71
9.3	Kaupunginvaltuusto	72
9.3.1	Kaupunginvaltuuston tuloslaskelma, ulkoinen.....	72
9.3.2	Kaupunginvaltuuston tuloslaskelma, ulkoinen ja sisäinen.....	72
9.4	Kaupunginhallitus.....	72
9.4.1	Sisäinen tarkastus	72
9.4.2	Kaupunginhallituksen tuloslaskelma, ulkoinen	73
9.4.3	Kaupunginhallituksen tuloslaskelma, ulkoinen ja sisäinen	74
9.5	Konsernipalvelut	74
9.5.1	Hallintopalvelut	74
9.5.1.1	Laki- ja asiantuntijapalvelut	75
9.5.1.2	Keskitetty hallinto- ja toimistopalvelut.....	75
9.5.1.3	Yhteisöpalvelut.....	76
9.5.1.4	Edunvalvonta	78
9.5.2	Talouspalvelut.....	79
9.5.2.1	Talous-, rahoitus-, strategia- ja hankintapalvelut.....	79
9.5.2.2	Tietohallinto	80
9.5.3	Henkilöstöpalvelut	81
9.5.4	Konsernipalveluiden tuloslaskelma, ulkoinen	82
9.5.5	Konsernipalveluiden tuloslaskelma, ulkoinen ja sisäinen	83
9.6	Sivistyspalvelut.....	83
9.6.1	Sivistyspalveluiden toimintastrategia 2024-2026	83
9.6.2	Varhaiskasvatuspalvelut	84
9.6.3	Perusopetus- ja nuorisopalvelut	86

9.6.3.1	Perusopetuspalvelut.....	86
9.6.3.2	Nuorisopalvelut	87
9.6.4	Lukiokoulutus ja musiikkiopisto	88
9.6.4.1	Lukiokoulutus.....	88
9.6.4.2	Musiikkiopisto	88
9.6.5	Opetuslautakunnan tuloslaskelma, ulkoinen	90
9.6.6	Opetuslautakunnan tuloslaskelma, ulkoinen ja sisäinen	90
9.6.7	Vapaa-aika palvelut	91
9.6.8	Kulttuuripalvelut.....	92
9.6.8.1	Yleiset kulttuuripalvelut	92
9.6.8.2	Museopalvelut	93
9.6.9	Kirjastopalvelut.....	94
9.6.10	Liikuntapalvelut.....	95
9.6.11	Kansalaisopisto	96
9.6.12	Vapaa-ajan lautakunnan tuloslaskelma, ulkoinen	98
9.6.13	Vapaa-ajan lautakunnan tuloslaskelma, ulkoinen ja sisäinen	98
9.7	Kaupunkikehityspalvelut.....	99
9.7.1	Kaupunkikehityspalveluiden toimintastrategia 2024–2026	99
9.7.2	Maankäyttöpalvelut	99
9.7.3	Yleisten alueiden ylläpito ja kehittäminen	100
9.7.4	Tilapalvelut.....	100
9.7.5	Ravitsemis- ja puhtaanapitopalvelut	101
9.7.6	Liikennepalvelut	101
9.7.7	Kehittämis-, elinkeino- ja työllisyyspalvelut	104
9.7.8	Kaupunkikehityslautakunnan tuloslaskelma, ulkoinen	106
9.7.9	Kaupunkikehityslautakunnan tuloslaskelma, ulkoinen ja sisäinen	106
9.8	Rakennus- ja ympäristövalvonta	107
9.8.1	Toimintastrategia vuosille 2024-2026.....	107
9.8.2	Rakennusvalvonta	107
9.8.3	Ympäristönsuojelu	108
9.8.4	Ympäristöterveydenhuolto	109
9.8.5	Maaseutupalvelut	110
9.8.6	Rakennus- ja ympäristölautakunnan tuloslaskelma, ulkoinen	111
9.8.7	Rakennus- ja ympäristölautakunnan tuloslaskelma, ulkoinen ja sisäinen	111
9.9	Salon kaupungin tuloslaskelma, ilman liikelaitosta, ulkoinen	112
9.10	Salon kaupungin tuloslaskelma, ilman liikelaitosta, ulkoinen ja sisäinen	113
9.11	Liikelaitos Salon Vesi	114
9.11.1	Liikelaitos Salon Veden tuloslaskelma.....	115
9.11.2	Liikelaitos Salon Veden rahoituslaskelma	116
10.	Tuloslaskelma perusteluineen ja verorahoitus.....	117
10.1	Ulkoiset (sisältää vesilaitoksen)	117
10.2	Ulkoiset ja sisäiset (sisältää vesiliikelaitoksen)	118
10.3	Verorahoitus ja ulkoiset toimintatuotot 2021 – 2025.....	121
11.	Investointisuunnitelma 2024–2028	122
12.	Investointisuunnitelman 2024–2028 perustelut	137
13.	Rahoituslaskelma perusteluineen	158
14.	Liitteet	160
14.1	Sisäisten tukipalvelujen kustannusten kohdistaminen	160
14.2	Tyhjänä tai vajaakäytössä olevat kiinteistöt	163
14.3	Yhdistysten avustaminen	165
14.4	Toimintatietokortit.....	166
14.5	Strategian mittarit / toimialat	194
14.5.1	Työavain	194
14.5.2	Kotiavain	195
14.5.3	Palveluavain	196
14.5.4	Vapaa-ajan avain	197
14.5.5	Yleisavaimet	198
14.5.5.1	Viestintä.....	198
14.5.5.2	Henkilöstö	199
14.5.5.3	Yhteisö.....	200
14.5.5.4	Ympäristö	200

1. Kaupunginjohtajan katsaus

Vuoden 2024 talousarvion valmistelua on värittänyt taloudellisen ympäristön epävarmuus talouskasvun supistumisesta ja kuntien rahoitukseen tulevista muutoksista johtuen. On aiempaa vaikeampaa ennakoita, mihin suuntaan kuntatalous kehittyy seuraavina vuosina. Positiivista nykytilanteesta kuitenkin on, että tällä hetkellä kaupungin talous on vahvalla pohjalla, joten mihinkään nopeisiin talouden korjausliikkeisiin ei ole tarvetta.

Vuoden 2023 aikana kaupungin organisaatiota on valmisteltu hyvinvointialueuudistuksen jälkeiseen aikaan ja lopullisesti uuden organisaation mukainen toiminta käynnistyy vuoden 2024 alusta alkaen. Merkittävin muutos tapahtuu, kun kaupunkikehityspalvelut jaetaan kahdeksi erilliseksi toimialaksi eli jatkossa kaupungissa on elinvoiman ja teknisten palveluiden toimialat. Elinvoiman toimialalle siirtyvät maankäytön ja kaavoituksen, liikennepalveluiden, työllisyyspalveluiden, rakennus- ja ympäristövalvonnan sekä kaupungin kehittämisen ja elinkeinopalveluiden toiminnot. Tekniseltä toimialalta puolestaan löytyvät tilapalvelut, kadut ja puistot, ravitsemis- ja puhtaanapito- ja liikelaivos Salon Vesi.

Salon väkiluku on kuluvan vuoden aikana ollut maltillisesti kasvussa. Nettomuutto kaupunkiimme on positiivinen ja syntyy pitkälti maahanmuuton ansiosta. Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyssodan seurauksena Saloon on saapunut n. 1.000 ukrainalaista. Kotikunnan on tähän mennessä saanut 280.

Myös kaupungin työllisyystilanteen kehitys on jatkunut toistaiseksi hyvänä eikä yleisiä talouskasvun supistumisesta aiheutuvia merkkejä ole vielä näkyvissä.

Kaupungin strategian toimeenpano jatkuu

Tämä talousarvio on ensimmäinen, joka on laadittu vuoden 2022 joulukuussa hyväksytyyn kaupunkistrategian tavoitteiden ympärille. Kaupunginvaltuusto hyväksyi strategian mittarit alkusyksystä. Mittaaminen tulee vaatimaan panostuksia tutkimusten toteutukseen ja ohjelmatyön järjestelmällistä seurantaa, sillä moni nyt päätetty mittari perustuu näille. Mittareita tullaan tarkastelemaan matkan varrella, mikäli huomataan tarvetta korjata, tarkentaa tai nostaa tavoitetasoa. Kaupunkistrategian mittaristo tukee kaupungin tiedolla johtamisen kokonaisuutta. Strategian toimeenpano jatkuu ensi vuonna erilaisin toimenpitein.

Keskeisiä strategiaa toteuttavia ohjelmia ovat muun muassa ilmasto- ja ympäristöohjelma, hyvinvointisuunnitelma ja juuri valmistelussa oleva kotouttamisohjelma sekä erillinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, jonka keskeiseksi tavoitteeksi on asetettu kaupungin saaminen mukaan UNICEFin lapsiystävällinen kunta -malliin.

UNICEFin Lapsiystävällinen kunta -tunnustuksen saavuttamiseksi kehitetään organisaation lapsioikeusosaamista, huomioidaan lasten hyvinvoinnin kannalta oikeat ratkaisut arjen palveluissa ja varmistetaan, että lasten osallisuus toteutuu toimintasuunnitelman toteutumisessa. Tunnustuksen saamiseen vaaditaan ja tarvitaan koko organisaation sitoutuminen.

Yhtenä kaupungin hyvinvointisuunnitelman keskeisenä tavoitteena on osallisuuden ja yhteisöllisyyden lisääminen ja tähän liittyen kaupungin oman osallisuusmallin laatiminen. Olennainen osa osallisuuden ja yhteisöllisyyden lisäämistä on strategiaan kirjattu Elävät ja yhteisölliset kylät -kärkihanke, jonka toteutus alkaa ensi vuoden aikana.

Toimialojen keskeiset painopisteet

Konsernipalvelut

Konsernipalveluissa valmistellaan uuden raportointijärjestelmän hankintaa, joka on keskeinen osa kaupungin tiedolla johtamisen kehittämistä. Uusi järjestelmä vähentää käsin tehtävää työtä sekä parantaa tiedon käytettävyyttä. Keskeinen osa konsernipalveluissa on pitää huolta tiedonhallinnan, tietosuojan ja tietoturvan asianmukaisuudesta kaupungissa.

Henkilöstön saatavuuden haasteet on tunnistettu keskeiseksi riskiksi Salon kaupungissa. Kilpailu pätevistä ja osaavasta työvoimasta on tosiasia, johon meidän Salossa tulee löytää kestäviä ratkaisuja. Työnantajakuvan jatkuva parantaminen ja työntekijöiden työhyvinvoinnista huolehtiminen tukevat näiden ratkaisujen löytymistä. Työhyvinvointityössä keskeinen tavoite on sairauspoissaolojen vähentäminen, minkä saavuttaminen edellyttää työhyvinvointijohtamiselta pitkäjänteistä työtä.

Sivistyspalvelut

Opetus- ja varhaiskasvatuspalveluiden keskiössä on lasten ja nuorten hyvinvoinnin parantaminen, oppimisvajeen korjaaminen sekä lasten ja nuorten tunnetaitojen ja osallisuuden vahvistaminen. Opetuspalveluilla on käytössään hankerahoja kasvatukseen ja opetukseen, joita kohdennetaan oppimisvajeen paikkaamiseen ja lisäohjaukseen oppimisen tueksi.

Lasten ja nuorten kokema yksinäisyys ja pahoinvointi ovat kasvava haaste. Kaikilla kouluasteilla vahvistetaan yhteisöllisyyttä, turvallisuutta sekä hyvinvointia oppijoiden arjessa. Koulunuorisotyöntekijöiden ja yhteisöpedagogien tuella vahvistetaan lasten ja nuorten tunne- ja vuorovaikutustaitoja.

Sijaisten saatavuutta varhaiskasvatuksessa halutaan turvata luomalla sijaispooli. Sijaispooliin perustettavien uusien tehtävien tavoitteena on vähentää henkilöstön työkuormitusta ja lisätä näin henkilöstön hyvinvointia.

Vapaa-ajan palveluiden keskeiset tavoitteet liittyvät yleisen hyvinvoinnin edistämisen lisäksi niiden kattavaan saatavuuteen sekä saavutettavuuteen vuonna 2024. Vapaa-ajanpalveluiden turvaaminen kaikille ja mahdollisuuksien mukaan kattavasti kaikenikäisille salolaisille on yksi hyvinvoinnin edistämisen keskeisiä tavoitteita palveluiden tuottamisessa. Vapaa-aikapalveluihin on tässä talousarvioesityksessä esitetty määräraha kulttuuripäällikön tehtävään.

Sivistyspalveluiden investointilistalla merkittävimmät kohteet ovat Uskelan varhaiskasvatus- ja kouluyksikön suunnitteluraha sekä jäähallin rakentamisraha. Lisäksi on varattu määräraha esittävän taiteen tilaselvityksen aloittamista varten. Urheilupuiston ja kulttuurin kehittäminen ovat keskeinen osa kaupunkistrategian tavoitteita.

Kaupunkikehityspalvelut

Kaupunkikehityspalveluissa merkittävä uudistus on vuoden 2025 alusta voimaan tuleva työllisyyspalveluiden uudistus. Muutos nykyiseen on merkittävä, sillä kaupungin hoidettavaksi tulevat henkilöasiakkaiden palveluiden lisäksi myös työnantajapalvelut TE-hallinnosta. Myös työllisyyspalveluiden henkilöstömäärä kasvaa nykyisestä. Salo, Somero, Koski ja Marttila muodostavat työllisyyspalveluiden yhteistoiminta-alueen. Salo toimii uudistuksen jälkeen alueellisessa yhteistyössä isäntäkuntana.

Kaupungin tilapalveluissa valmistaudutaan tekemään ratkaisuja kaupungin kiinteistöjen tulevaisuudesta. Hyvinvointialueuudistuksen johdosta kaupunki ei siirtymäajan jälkeen enää voi vuokrata kiinteistöjään suoraan hyvinvointialueelle, vaan kiinteistöt on siirrettävä kunnan omistamaan yhtiöön tai ne on myytävä. Kaupungin on tarpeen kehittää kiinteistöjen kokonaishallintaa ja lisätä suunnitelmallisuutta sekä jatkaa järjestelmällistä työtä tyhjillään olevista kiinteistöistä luopumiseksi, mikäli käyttöä ei ole.

Rakennus- ja ympäristövalvonta ja liikelaitos Salon Vesi

Rakennusvalvonnassa keskeistä on uuden rakentamislain toimeenpanoon liittyvät prosessi- ja järjestelmämuutokset sekä henkilöstön koulutus tähän liittyen. Uusi laki astuu voimaan 1.1.2025. Lisäksi painopisteenä on kehittää ympäristönsuojelun edistämistehtäviä ilmasto- ja ympäristöohjelman mukaisesti ja löytää tasapaino kehittämistehtävien, ympäristötilan seurannan ja valvontatehtävien kesken resurssit huomioiden.

Liikelaitos Salon Vedessä on tavoitteena siirtää painopistettä korjaavasta kunnossapidosta ennakkoivaan kunnossapitoon. Tietojen tallentamista sähköisiin järjestelmiin tehostetaan haavoittuvuuden vähentämiseksi. Vuonna 2024 kehitetään investointien tarveharkintaa ja priorisointia, ja valmistaudutaan saneerausinvestointien määrän lisäämiseen laatimalla pitkän aikavälin saneerausohjelma.

Salon talousarvio 2024

Asukasluku 9/2023

51 051

Henkilöstömäärä
9/2023

2 074

Työttömyysprosentti
9/2023

8,6

Verotulot

111,9 M€

Toimintakulut

159,0 M€

Valtionosuudet

25,5 M€

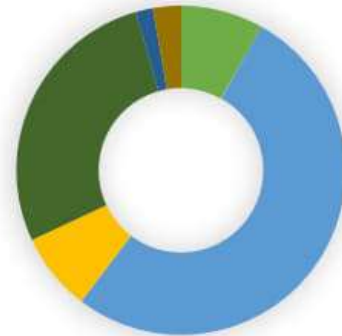

Toimintatuotot

37,4 M€

Tilikauden ylijäämä

0,1 M€

Toimintakulut

- Kaupunginvaltuusto ja -hallitus 8 %
- Opetuslautakunta 52 %
- Vapaa-ajan lautakunta 7 %
- Kaupunkikehityslautakunta 28 %
- Rakennus- ja ympäristölautakunta 2 %
- Vesihuoltolaitoksen johtokunta 3 %

Velka **73,3 M€** 1.436 €/asukas

Investoinnit
22,2 M€

2. Strategiset lähtökohdat

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 12.12.2022 § 106 Salon kaupunkistrategian 2030 "Avaimet kaikkiin oviin". Vuoden 2024 talousarvio ja vuosien 2024-2026 taloussuunnitelmavuosien strategiset linjaukset perustuvat valtuuston hyväksymään uuteen kaupunkistrategiaan.

Salon kaupungin visio 2030

Salo – kestävän menestyksen koti.

Salon kaupungin arvot

Oikeudenmukaisuus, Rohkeus, Vastuullisuus, Ystävällisyys.

Salon kaupungin päämäärät

Salon kaupunkistrategia asettaa suuntaviivat vuoteen 2030. Strategiassa on kolme asetettua päämäärää: Elinvoimainen Salo, Hyvinvoiva Salo ja kestävän talouden Salo.

Elinvoimainen Salo on Suomen yritysystävällisin kaupunki, joka houkuttelee niin uusia asukkaita kuin yrityksiäkin. Lujittava elinvoima kumpuaa osaavista tekijöistä, monipuolisesta yrityskentästä, todellisesta yhteistyöstä, viihtyisästä keskustasta ja vireistä kylistä.

Hyvinvoiva Salo tarjoaa mahdollisuudet hyvään elämään, jatkuvaan oppimiseen, mielekkääseen vapaa-aikaan sekä sujuvaan ja turvalliseen arkeen. Hyvinvoiva Salo pitää huolta henkilöstöstään ja edistää asukkaidensa hyvinvointia yhdessä aktiivisten asukkaiden, yhdistysten ja muiden yhteisöjen kanssa.

Kestävän talouden Salossa verotulopohjaa vahvistavat menestyvät yritykset sekä muuttovoitto. Talouden tasapainoa edistävät kustannustehokkaat, vaikuttavat ja ennaltaehkäisevät palvelut. Salo toimii ekologisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävästi.

Päämääriin tähtääviä keinoja eli avaimia on strategiassa neljä: työavain, kotiavain, palveluavain ja vapaa-ajan avain. Keinojen alle on koottu keskeiset tavoitteet, joilla päämäärät ovat saavutettavissa. Lisäksi on esitetty neljä nk. yleisavainta: viestintä, henkilöstö, yhteisö ja ympäristö, jotka ovat koko organisaation läpileikkaavia.

Avainten lisäksi päämääriin pääsemistä edesauttavat strategiset kärkihankkeet:

- Osaava ja kansainvälinen Salo
- Mahdollistava maankäyttö
- Kiertotalouden edelläkävijä
- Tapahtumien Salo
- Elävät ja yhteisölliset kylät

Avaimet kaikkiin oviin

Päämäärät

Elinvoimainen
Salo

Hyvinvoiva
Salo

Kestävän
talouden
Salo

Arvomme
Rohkeus
Vastuullisuus
Oikeudenmukaisuus
Ystävällisyys

Visionimme
Salo
– kestävän
menestyksen koti

**Salon
avaimet**

Kotiavain

Työavain

Palveluavain

Vapaa-ajan avain

Viestintä

Henkilöstö

Yhteisö

Ympäristö

Yleisavaimet

3. Kaupungistrategian mittarit

3.1 Työavain

- » **Tavoite:** Edistämme osaavan ja ammattitaitoisen työvoiman saatavuutta yhdessä yritysten ja muiden toimijoiden kanssa.
Mittari: Työttömyysprosentti alenee, työllisen työvoiman määrä, koulutusaste nousee
Toimenpiteet: työllisyyden kuntakokeilun toiminnan kehittäminen, TE2024-uudistuksen valmistelu, oppilaitos- ja yritys yhteistyön edelleen kehittäminen
- » **Tavoite:** Edistämme salolaisten työllistymistä ja työkykyä.
Mittari: Työttömyysjaksojen pituus lyhenee, pitkäaikaistyöttömien määrä vähenee
Toimenpiteet: työllisyyden kuntakokeilun toiminnan kehittäminen, TE2024-uudistuksen valmistelu
- » **Tavoite:** Houkuttelemme Saloon kansainvälisiä osaajia ja lisäämme työperäistä maahanmuuttoa.
Mittari: Yhteistyömallit ja toimintamallit luotu kansainvälisten osaajien houkutteluun
Toimenpiteet: Kumppanitoimijoiden etsiminen, koulutuspolkujen luonti yhteistyössä paikallisten oppilaitosten kanssa.
- » **Tavoite:** Mahdollistamme yritysten toimintaedellytyksiä sekä uusien yritysten ja työpaikkojen syntyä.
Mittari: Työpaikkojen määrä lisääntyy
Toimenpiteet: Elinkeinopoliittisen ohjelman toteuttaminen ja uuden elinkeino-ohjelman laatiminen
- » **Tavoite:** Kehitämme kaavoituksen keinoin Salon keskusta-aluetta ja taajamia sekä hyödynnämme moottoritien läheisyyden.
Mittari: Kaavoituskatsauksessa päätettyjen kohteiden eteneminen
Toimenpiteet: Hankkeiden etenemisen seuranta ja tarvittavien korjaustoimien tekeminen
- » **Tavoite:** Olemme Suomen yritysystävällisin kaupunki.
Mittari: EK:n Kuntarankingin, Suomen yrittäjien kuntabarometrin ja Kuntien imago tutkimuksen tulokset paranevat
Toimenpiteet: Elinkeinopoliittisen ohjelman toteuttaminen ja uuden elinkeino-ohjelman laatiminen, hyvä yhteistyö elinkeinoelämän kanssa

Faktalaatikko, työavain		
Perustetut yritykset	284	
Lakkautetut yritykset	128	
Työmarkkinatuen kuntaosuus	3.200.000 €	
Työllisyysaste	74,19 %	
Työpaikkaomavaraisuus	87,61 %	

3.2 Kotiavain

- » **Tavoite:** Parannamme kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä.
Mittari: Kevyen liikenteen edellytykset paranevat.
Toimenpiteet: Kävelyn ja pyöräilyn kehittämisohjelman toimenpiteiden toteutus, ohjelman päivitys tarpeellisilta osin

- » **Tavoite:** Otamme lapset ja nuoret mukaan kehittämään asuin- ja elinympäristöä ja huolehdimme ympäristön lapsiystävällisyydestä.
Mittari: Lapsivaikutusten arvioinnit käytössä ja lasten osallisuuden vuosikello tehty.
Toimenpiteet: Toteutetaan suunnitellut pilotit ja vakiinnutetaan lapsivaikutusten arviointi osaksi päätöksentekoa, työntekijöiden ja luottamushenkilöiden koulutukset

- » **Tavoite:** Kehitämme joukkoliikennettä.
Mittari: Joukkoliikenteen käyttäjämäärä ja käyttöaste paranevat
Toimenpiteet: Paikun palvelutason päättäminen ja toteuttaminen

- » **Tavoite:** Lisäämme kuntalaisten mahdollisuuksia vaikuttaa viihtyisään asuin- ja kaupunkiympäristöön sekä edistämme kuntalaisten sujuvaa arkea.
Mittari: Osallistuvan budjetoinnin ehdotukset ja toteutetut hankkeet, kuntalaiskuulemiset
Toimenpiteet: Kuntalaisten osallisuus huomioidaan päätöksenteossa, ennakkovaikutusten arvioinnit

- » **Tavoite:** Huolehdimme riittävästä kaavoituksesta ja tonttitarjonnasta hyvin saavutettavilla alueilla.
Mittari: Kaavoituskatsauksessa päätettyjen kohteiden eteneminen ja kaavoitettuja tontteja viiden vuoden ja luovutettavissa olevia rakentamiskelpoisia tontteja kahden vuoden kysyntää vastaava määrä
Toimenpiteet: Hankkeiden etenemisen seuranta ja tarvittavien korjaustoimien tekeminen

- » **Tavoite:** Tarjoamme monipuolisia asumismahdollisuuksia sekä vakituiseen että vapaa-ajan asumiseen.
Mittari: Nettomuutto positiivinen
Toimenpiteet: asuntopoliittisen ohjelman toteuttaminen, uuden asunto-ohjelman laatiminen, asukasmarkkinointi

Faktalaatikko, kotiavain	
Asukasluku	50.969 ↓
Luonnollinen väestönlisäys	-379 ↓
Vieraskielisiä	7,1 % ↑
Korkea-asteen koulutettuja	16,1% ↑

3.3 Palveluavain

- » **Tavoite:** Kehitämme palveluitamme rohkeasti ja innovatiivisesti.
Mittari: Uudet toimintatavat, kokeilut ja kehittämishankkeet
Toimenpiteet: kehittämismyönteisen työskulttuurin luominen, kokeiluihin kannustaminen ja strategiaa tukevien hankkeiden aktiivinen haku

- » **Tavoite:** Huolehdimme palvelujen saavutettavuudesta, esteettömyyden toteutumisesta ja palveluverkon kattavuudesta.
Mittari: Verkkosivujen saavutettavuuden auditointi, esteettömyyden toimenpidesuunnitelman laatiminen
Toimenpiteet: esteettömyyden ja saavutettavuuden huomiointi palveluissa ja rakentamisessa

- » **Tavoite:** Panostamme hyvään johtamiseen ja työnantajakuvaan kehittämiseen.
Mittari: Esimiesosaamisen QWL-indeksi – johtamisen alaindeksi vähintään tasolla 60% ja esimiestoiminnan alaindeksi vähintään tasolla 65 %
Toimenpiteet: esimiesten koulutukset ja työn tukeminen

- » **Tavoite:** Huolehdimme lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnista.
Mittari: Kouluterveyskysely: itsensä yksinäiseksi kokeneiden osuus vähenee, koulukiusaamista kokeneiden osuus vähenee ja kaupunki sijoittuu kiusaamisen indeksissä parhaimpaan kymmenykseen kuntien joukossa, kokemus itselle tärkeään ryhmään tai yhteisöön kuulumisesta kasvaa. Hyvinvointisuunnitelmassa olevien lapsia ja nuoria koskevien mittareiden positiivinen kehitys.
Toimenpiteet: kiusaamisen ehkäisyn toimintaohjeiden toimenpiteet kouluissa ja päiväkodeissa, lasten tunnetaitojen harjoittaminen, opetussuunnitelman mukaiset toimenpiteet, harrastamisen Suomen malli

- » **Tavoite:** Olemme UNICEFin Lapsiystävällinen kunta.
Mittari: UNICEF lapsiystävällinen kunta –tunnustus vuoden 2025 aikana
Toimenpiteet: Laaditaan toimenpideohjelma ja seurataan sen tavoitteiden toteutumista

- » **Tavoite:** Tarjoamme laadukkaat varhaiskasvatus- ja opetuspalvelut sekä oikea-aikaisen avun ja tuen sitä tarvitseville.
Mittari: Hyvinvointiprofiilin vahvuudet ja voimavarat osio kehittyy positiivisesti. Huoltajien antama yleisarvosana lapsen saamasta varhaiskasvatuksesta Salon kaupungin varhaiskasvatuksen asiakastytytyväisyyskyselyssä on vähintään 4 asteikolla 1-5.
Toimenpiteet: Moniammatillinen työ lasten hyvinvoinnin tukemisessa

- » **Tavoite:** Tuemme kuntalaisten hyvinvointia ja jaksamista.
Mittari: Hyte-kertoimen kehitys positiivista, kulttuurihyvinvoinnin kokemus hyvällä tasolla, ehkäisevän päihdetyön suunnitelman päivitys, Teaviisari hyvällä tasolla
Toimenpiteet: Panostukset tulosindikaattoreihin vaikuttaviin toimintoihin, vaikuttava hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työ, hyvinvointisuunnitelman 2022-25 toteuttaminen

Faktalaatikko, palveluavain		
Lasten määrä varhaiskasvatuksessa (sis. esiopetus)	2.316	↑
Päiväkoteja	24	↓
Oppilaita perusopetuksessa	4.945	↓
Perusopetuksen kouluja	29	↔
Päivälukioiden opiskelijat	891	↔

3.4 Vapaa-ajan avain

- » **Tavoite:** Hyödynnämme Salon monipuolisia luontokohteita sekä kuntalaisten hyvinvoinnin että matkailun edistämisessä.
Mittari: Kehittämistyö resursoitu ja vastuut määritelty
Toimenpiteet: Luonto- ja retkikohteet pidetään kunnossa ja niitä markkinoidaan aktiivisesti, luontopalveluiden kehittäminen ja vastuiden määrittely

- » **Tavoite:** Huolehdimme vesistöjemme tilasta.
Mittari: Kaupungin osoittamat määrärahat vesistöjen kunnostukseen, niillä tehdyt toimenpiteet ja toimenpiteiden vaikuttavuus vesistöjen tilan paranemiseen.
Toimenpiteet: Toteutetaan aktiivisesti monivaikuttaisia vesistöhankkeita sekä toteutetaan menhoidon ja vesienhoidon toimenpideohjelmia

- » **Tavoite:** Ylläpidämme ja kehitämme Urheilupuiston olosuhteita.
Mittari: Tarvittavat investoinnit on tehty ja olosuhteet parantuneet, Liikuntapaikkojen kehittämissuunnitelma päätetty
Toimenpiteet: Luodaan uudet toimintamallit ja tehdään tarvittavat investoinnit,

- » **Tavoite:** Profiloidumme kulttuuri- ja liikuntakaupunkina.
Tavoite: Olemme tapahtumien vetovoimainen kaupunki.
Mittari: Tapahtumien määrä ja monipuolisuus
Toimenpiteet: Kulttuuri- ja liikuntasisältöjen tuotanto yhdessä tapahtumajärjestäjien kanssa sekä, kulttuuriohjelman laatiminen ja käyttöönotto, Urheilupuiston kehittäminen, tietojen keräämisen toimintamallin kehittäminen

- » **Tavoite:** Teemme vahvaa ja sujuvaa yhteistyötä kolmannen sektorin ja muiden toimijoiden kanssa.
Mittari: Yhteistyöverkostojen ja sopimusten määrät
Toimenpiteet: Vahvistetaan matalan kynnyksen verkosto-organisaation kehittymistä ja yhdistysten pysymistä vireinä.

- » **Tavoite:** Kehitämme kaikille avoimia matalan kynnyksen vapaa-ajan palveluita ja harrastamisen mahdollisuuksia.
Mittari: Hyte-kertoimen kehitys positiivista, Teaviisari hyvällä tasolla
Toimenpiteet: Panostukset Hyte-tulosindikaattoreihin vaikuttaviin toimintoihin, vaikuttava hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työ, vapaa-ajan palvelut ovat saavutettavissa ja palveluiden maksut maltilliset väestön harrastamisen tukemiseksi.

Faktalaatikko, vapaa-ajan avain		
Kirjaston lainausmäärä	759.196	↑
Ulkoliikuntapaikkoja kesä/talvi	114/45	↓
Teijon kansallispuiston kävijämäärä	94.800	↓
Museoiden kävijämäärä	40.628	↑
Myydyt senioreiden liikuntakortit	1.577	↑
Kansalaisopiston opiskelijamäärä	4.644	↑

3.5 Yleisavaimet

3.5.1 Viestintä

» **Tavoite:** Kehitämme aktiivisesti monikanavaista viestintää. Viestinnän osalta kriittisenä menestystekijänämme on maineeseen panostaminen ja markkinointi sekä osuva tiedottaminen.

Mittari: Kuntaviestinnän nykytilan tutkimuksen toteutus

Toimenpiteet: Toteutetaan kyselytutkimus ja laaditaan jatkosuunnitelma sekä päätetään toimenpiteistä

Faktalaatikko, viestintä	
Sosiaalisen median seuraajat	31.500
Sosiaalisen median kattavuus	24.044.000
Verkkosivujen käyttäjiä	479.500
Sivukatseluja	2.352.000

3.5.2 Henkilöstö

» **Tavoite:** Pidämme huolta, että henkilöstömme voi hyvin ja jokainen pystyy kehittämään omaa osaamistaan. Panostamme hyvään johtamiseen ja työnantajakuvaan kehittämiseen osaajien pysyvyyden ja saatavuuden turvaamiseksi.

Mittari: Työelämän laadun kokonaisindeksi (QWL) vähintään tasolla 66%

Toimenpiteet: Työhyvinvoinnin kehittäminen, esimiesten/työyhteisöjen tukeminen

Mittari: Henkilöstön vaihtuvuuden lähtötason tilastointi.

Toimenpiteet: Selvitetään tämän hetken tilanne henkilöstön vaihtuvuudessa ja analysoidaan tulevaisuuden näkymä huomioiden eläköityminen. Asetetaan tavoitetaso, johon pyritään työhyvinvoinnin kehittämällä ja hyvien työolosuhteiden varmistamisella.

Mittari: Kelpoisen henkilöstön saatavuuden arviointi.

Toimenpiteet: Selvitetään tämän hetken saatavuus kelpoisen henkilöstön rekrytoinnissa ja asetetaan tavoitetaso, johon pyritään työnantajakuva vahvistamalla, hyvällä johtamisella ja hyvien työolosuhteiden varmistamisella.

Faktalaatikko, henkilöstö	
NPS (suositteluindeksi)	8 (uusi seurattava)
Henkilöstömäärä sis. sote	3.587
Sairauspoissaolot HTV2	23,3
Esimieskoulutusten määrä, päivää	724
Koulutuspäivien määrä	4.273

3.5.3 Yhteisö

» **Tavoite:** Osallistamme aktiivisesti kuntalaisia osana kaupunkiyhteisön kehittämistä. Teemme laaja-alaista yhteistyötä niin kuntalaisten kuin kumppanien kanssa. Kaupunki toimii yhteisöllisyyttä vahvistavana alustana.

Mittari: Asukastyytyväisyyden mittaus toteutettu.

Toimenpiteet: Toteutetaan kyselytutkimus Salon asukastyytyväisyydestä, jatkoseurannasta ja toimenpiteistä päättäminen

Mittari: Kuntalaisten osallistumismahdollisuudet paranevat

Toimenpiteet: laaditaan osallisuusohjelma, jatkoseurannasta ja toimenpiteistä päättäminen.

3.5.4 Ympäristö

» **Tavoite:** Otamme toiminnassamme huomioon ilmasto- ja ympäristökysymykset, vaalimme luonnon monimuotoisuutta ja teemme asuin- ja elinympäristön kannalta kestäviä päätöksiä. Salon kaupunki on hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä.

Mittari: Kokonaisenergiankulutus kaupungin kiinteistöissä alenee.

Toimenpiteet: Energiankulutusseurannan hankinta, energiansäästösuunnitelman laatiminen ja toteuttaminen

Mittari: Ilmasto- ja ympäristöohjelman toimenpiteiden eteneminen.

Toimenpiteet: Ilmasto- ja ympäristöohjelman toteuttaminen

Mittari: CO₂ -päästöt vähenevät.

Toimenpiteet: Energiansäästösuunnitelman sekä ilmasto- ja ympäristöohjelman toimenpiteiden toteuttaminen

Faktalaatikko, ympäristö	
Rakennusten lukumäärä	320
Öljylämmityksessä olevat kiinteistöt	32
Ruokahävikki	ei vertailulukua
Aurinkovoiman määrä	110 kWp

4. Yleisperustelut

Talouden ja toiminnan lähtökohdat vuodelle 2024

Vuoden 2024 talousarvion valmistelua on tehty historiallisen muutoksen jälkeen, kun vuoden 2023 alusta sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen järjestämismäärärahat siirtyivät kunnilta hyvinvointialueille. Ensi vuonna valmistaudutaan taas uuteen suureen muutokseen, kun työllisyys- ja elinkeinopalveluiden järjestämismäärärahat siirtyvät kunnille vuoden 2025 alusta alkaen. Talousarvion laadinnan hetkellä kaikkiin talouden ennusteisiin sisältyy hyvin paljon epävarmuutta. Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan jatkuu edelleen, tämän lisäksi leivottomuudet ovat lisääntyneet myös Lähi-idässä. Hintojen nousu sekä korkoympäristössä tapahtuvat muutokset näkyvät kuntataloudessa viiveellä. Sote-uudistuksen lopulliset vaikutukset kuntatalouteen määritellään vuosien 2021 ja 2022 tilipäätöstietojen perusteella ja ne selviävät vasta vuoden 2023 lopussa.

Valtiovarainministeriön syksyllä julkaiseman kuntatalousohjelman 2024 mukaan kuntataloudessa koettiin kolmas peräkkäinen vahva vuosi. Vaikka vuosikate ja tilikauden tulos heikkenivät hieman viime vuodesta, päättyi tilikauden tulos 1,2 miljardia euroa positiiviseksi. Kuntien toimintamenojen kasvoivat voimakkaasti ja etenkin palvelujen ostot kasvoivat huomattavasti. Toimintatuottojen kasvua laski erityisesti tukien ja avustusten pieneminen, jonka taustalla oli muun muassa korona-avustusten supistuminen edellisvuoteen verrattuna. Kuitenkin valtio myös kunnille koronakompensaatiota välittömiin terveysturvallisuuden kustannuksiin myös vuonna 2022. Kuntatalouden hyvää tulosta selittävät työllisyyden ja talouden suotuisa kehitys ja siitä seurannut verotulojen ripeä kasvu. Kuntien verotulot kasvoivat yhteensä yli 5 prosenttia. Vuonna 2022 kaupungin tulot ja menot olivat tasapainossa ja tilinpäätöksen positiiviseen tulokseen vaikutti olennaisesti verotulokertymä, joka oli 12 miljoonaa euroa arvioitua enemmän. Hyvää tulosta selittää myös se, että kaupungin menot pysyivät talousarvion raameissa.

Kunnille ei osoiteta uusia tehtäviä tai velvoitteita ensi vuonna. Vuonna 2025 kunnat ovat kuitenkin taas suuren muutoksen edessä, kun TE-uudistuksen myötä työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämismäärärahat siirtyvät kunnille. Tämän lisäksi kuntien rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista laajennetaan koskemaan työmarkkinatuen lisäksi myös perus- ja ansiopäivärahaa. Muutoksella on suuria vaikutuksia kuntien tehtäviin sekä talouteen ja uudistuksen jälkeen työllisyyskehityksellä tulee olemaan entistä suurempi vaikutus kunnan talouteen.

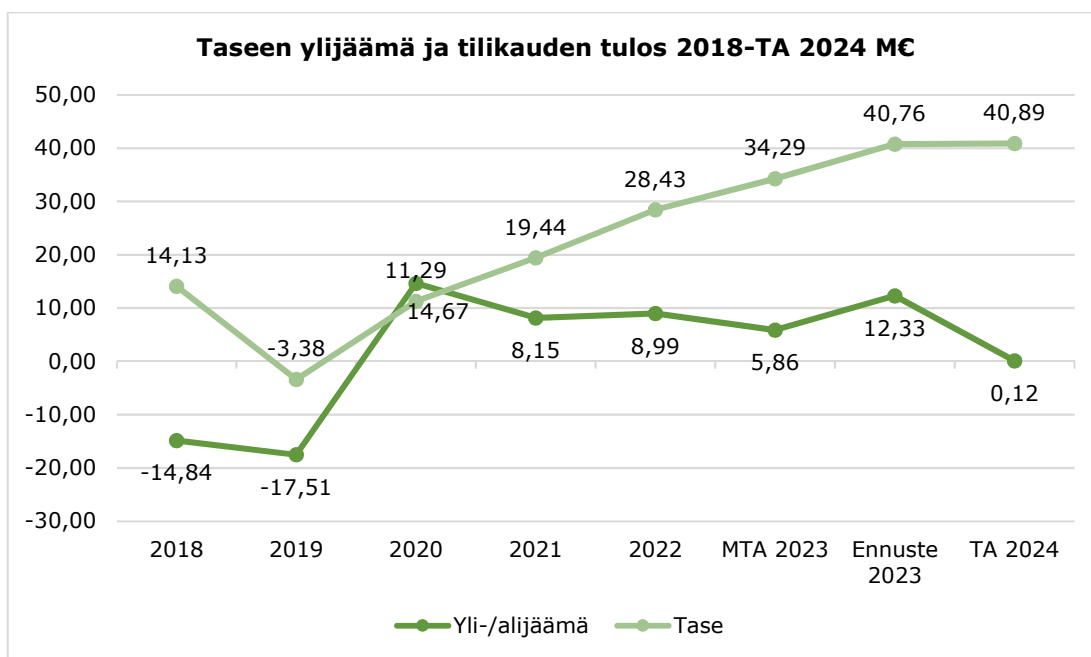
Valtiovarainministeriön kuntatalousohjelman mukaan kuntien verotulojen ennustetaan alenevan noin 5 prosenttia vuonna 2024 johtuen pääosin sote-uudistukseen liittyneiden poikkeuksellisen suurten verohäntien poistumisesta. Lisäksi alkuvuoden suotuisan tulokehityksen arvioidaan hiipuvan talouskasvun vaimenemisen vuoksi. Pääministeri Orpon hallituksen ohjelman mukaan maapohjan kiinteistöveron alaraja korotetaan 0,93 prosentista 1,30 prosenttiin vuodesta 2024 alkaen. Muutos kasvattaa kuntien kiinteistöverotuloja arviolta 108 miljoonalla eurolla vuodesta 2024 alkaen. Lisäksi hallituksen ohjelmaan sisältyy kirjaus, jonka mukaan hallitus toteuttaa kiinteistöverotuksen uudistuksen, jolla korjataan kiinteistöjen verotusarvojen ja käypien arvojen eriytyminen toisistaan. Uudistus toteutetaan pitkillä siirtymäajoilla. Kuntaliiton verotulojen ennustekehikon perusteella kaupungin verotulojen arvioidaan vuonna 2024 laskevan 5 miljoonaa euroa verrattuna vuoden 2023 ennusteeseen.

Toimintatuottojen arvioidaan kuntataloudessa kasvavan noin prosentin vuonna 2024. Kaupungin toimintakulut ovat kasvaneet viimeisten vuosien aikana. Vuoden 2022 osalta toimintakulujen kasvu johtui erityisesti henkilöstökulujen ja palvelujen ostojen voimakkaasta vuotuisesta kasvusta. Ensi vuonna toimintakulut kasvavat maltillisesti ja niiden kasvua hillitsee kunta-alan henkilöstölle vuonna 2023 maksettujen kertaerien poistuminen sekä työttömyysvakuutusmaksun merkittävä alentaminen. Lisäksi työmarkkinatuen kunta-osuuden, työnantajakohtaisen tasausmaksun sekä matkustus- ja kuljetuspalveluiden arvioidaan pienenävän vuonna 2024 verrattuna vuoteen 2023. Hintojen nousuun mm. elintarvikkeiden ja sähkön osalta varauduttiin jo kuluvan vuoden talousarviossa, tämän vuoksi vaikutukset hintojen nousuissa eivät näy tulevalle vuodelle näiden osalta kustannuksia kasvattavasti.

Kaupungin investointitaso on ollut vuosia Salon kokoiselle kunnalle maltillinen. Tulevina vuosina investointitasot tulevat vääjäämättä kasvamaan korjausvelan kasautuessa alhais-ten investointivuosien jälkeen. Kasvavien investointien vaikutus rahoitukseen ei kuitenkaan tällä hetkellä uhkaa kaupungin taloutta keskimääräistä alhaisemman lainakannan takia, mutta investointitasojen noustessa tulee varautua myös poistotason kasvuun, joka vaikuttaa tilikauden tuloksen muodostumiseen.

Vuoden 2022 tilinpäätöksen mukaan kaupungin taseen ylijäämä on 28,4 miljoonaa euroa. Valtuuston hyväksymän muutetun talousarvion 2023 ylijäämä on 5,9 miljoonaa euroa.

Tämän hetkisten uusien verotuloennusteiden valossa tilikauden tulos saattaa päätyä ylijäämäiseksi noin 12 miljoonaa euroa. Vuoden 2023 talouden ennusteisiin liittyy vielä epävarmuutta erityisesti verokertymien osalta. Lokakuun verotuloennusteessa ansiotulojen arvioitu kehitys on heikentynyt ja lisäksi kesäkuusta alkanut yhteisöveron verovuoden 2023 ennakkoverojen heikko kehitys on jatkunut edelleen. Ukrainan sodan vaikutukset muun muassa kustannusten nousuun ja tuotteiden saatavuuteen vaikuttavat edelleen toimintaan.

Vuosikate muodostuu positiiviseksi 15,7 miljoonaa euroa. Poistot on arvioitu 16,1 miljoonan euron tasolle. Tilikauden ylijäämäksi muodostuu 0,1 miljoonaa euroa. Talousarvioesitys vuodelle 2024 on 0,1 miljoonaa euroa ylijäämäinen, mutta kestävän talouden määritelmän mukaisesti vuosikate ei kata poistoja.

Seuraavina vuosina suurimmat muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa liittyvät TE-uudistukseen sekä hyvinvointialueille vuokrattujen kiinteistöjen siirtymäajan päättymisen. Vuodesta 2025 alkaen TE-uudistus vaikuttaa merkittävästi kuntien toiminnallisiin vastuisiin, kun työvoimapalveluiden järjestämistä vastaava sekä työttömyysturvan laajentava rahoitusvastuu siirtyy kunnille. Uudistukseen liittyvät laskelmat ovat edelleen alustavia ja ne tulevat päivittämään valmistelun edetessä. Seuraavan kerran laskelmat päivitetään keväällä 2024 ja lopulliset laskelmat julkaistaan syksyllä 2024 valtion talousarvioesityksen yhteydessä. Vuoden 2023 alussa tapahtuneen sote-uudistuksen yhteydessä hyvinvointialuiden tuli vuokrata sote-kiinteistöt vähintään kolmeksi vuodeksi ja vuodesta 2026 alkaen vuokrasopimukset voidaan irtisanoa. Siirtymäajan jälkeen kaupunki ei enää voi vuokrata kiinteistöjään suoraan hyvinvointialueelle, vaan kiinteistöt on siirrettävä kunnan omistamaan yhtiöön tai ne on myytävä.

Taloussuunnitelma vuosille 2025–2026 on laadittu kunnallisveroprosentin 8,1 perusteella. Verotuloennusteet perustuvat Kuntaliiton ennusteeseen, jossa vuosille 2025 ja 2026 on ennustettu verotulokasvua. Pääministeri Orpon hallitusohjelman mukaan maapohjan

kiinteistöveron alarajaa korotetaan 0,93 prosentista 1,30 prosenttiin vuodesta 2024 alkaen, mikä kasvattaa kuntien kiinteistöverotuloja. Tämä muutos on otettu huomioon suunnitelmavuosien verotuloennusteissa. Lisäksi hallitusohjelmaan sisältyy kirjaus, jonka mukaan maan hallitus toteuttaa kiinteistöverotuksen uudistuksen, jolla korjataan kiinteistöjen verotusarvojen ja käypien arvojen eriytyminen toisistaan. Koska uudistuksen valmistelu on vielä kesken, ei sen vaikutuksia ole huomioitu suunnitelmavuosilla.

Valtionosuudet taloussuunnitelmavuosille 2025-2026 on arvioitu tämänhetkisten ennakkollisten valtionosuuslaskelmien mukaisesti. TE-palvelu -uudistuksessa työvoima- ja elinkeinopalvelut siirtyvät kuntien järjestämisvastuulle ja näistä palveluista muodostuu kunnille uusi valtionosuustehtävä, jonka rahoitus viedään osaksi kuntien peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmää. Hallitusohjelman mukaan kuntien rahoituksen ja valtionosuusjärjestelmän kokonaisuus uudistetaan vastaamaan kuntien uutta roolia ja sote- sekä TE-uudistuksen jälkeistä tilannetta. Uuden lainsäädännön on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2026. Kuntien rahoitusjärjestelmäuudistuksen mahdollisista vaikutuksista ei vielä ole tietoa eikä sitä ole näin ollen huomioitu suunnitelmavuosilla.

Taloussuunnitelmassa vuosille 2025-2026 on otettu huomioon työvoimapalveluiden järjestämisvastuun siirtyminen valtiolta kunnille vuoden 2025 alusta sekä hyvinvointialueille vuokrattujen kiinteistöjen siirtymäajan päättyminen vuoden 2026 alusta tämän hetken arvioiden mukaisesti. TE-uudistuksen aiheuttamia lopullisia vaikutuksia kuntien rahoituksen tasoon ei vielä ole tiedossa. Tulevien vuosien valtionosuuden kokonaismäärään vaikuttavat TE-uudistuksen lisäksi useat muut tekijät, jotka päivittyvät valmistelun edetessä. Tämän hetken laskelmat ovat alustavia ja niihin tulee suhtautua varauksella. Valtionosuusrahoitus kunnille työvoimapalveluiden järjestämiseen kohdennetaan kunnille laskennallisten valtionosuuskriteereiden mukaisesti. Tämän hetken laskelmissa määräytymistekijät on huomioitu vuoden 2022 tilastojen ja vuotta 2023 koskevan väestöennusteen perusteella. Nämä päivittyvät myöhemmin vuoden 2023 tilastojen mukaisiksi ja jatkossa määräytymistekijät päivittyvät vuosittain. Siirtymäajan rahoitus (2025 ja 2026) perustuu osittain arvioituun tietoon kunnille siirtymistä kustannuksista. Laskelmassa arviot perustuvat vuoden 2022 toteutuneisiin kustannuksiin ja ne päivittyvät myöhemmin vuoden 2023 toteuman mukaisiksi. Kunta-kohtainen arvio kunnille siirtymistä kustannuksista on muodostettu laskennallisesti, koska työvoimapalveluita ei nykyisin järjestetä kuntakohtaisesti. Lopullinen rahoituksen taso määritellään valtion vuoden 2024 talousarvion perusteella. Hyvinvointialueelle vuokrattujen kiinteistöjen vuokraamisesta saatavien tuottojen sekä kiinteistöihin kohdistuvien kustannusten poistumisen vaikutukset on arvioitu tämän hetkisillä tiedoilla vuodesta 2026 alkaen.

Taloussuunnitelmavuodet 2025 ja 2026 eivät ei ole tämän hetkisten arvioiden mukaan tasapainossa talouden osalta ja erityisesti vuosi 2026 näyttää haasteelliselta. Kyseisiin vuosiin liittyy kuitenkin epävarmuustekijöitä muun muassa tulevan TE-uudistuksen lopullisten vaikutusten osalta, käynnissä olevan kiinteistöverouudistuksen vaikutusten osalta sekä mahdollisen tulevan kuntien rahoitusjärjestelmäuudistuksen osalta, jonka on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2026. Valtionosuuksien ja verotulojen määrä on vielä epävarmaa ja vaikeuttaa suunnitelmavuosien tuloksen arvioimista. Taloussuunnitelmavuosien haasteena on lisäksi hallitusohjelman täsmentymättömien toimien vaikutukset kuntatalouteen, joita tässä vaiheessa on mahdotonta arvioida. Hallitusohjelmaan sisältyy muun muassa kuntien normituksen keventämisohjelma, jonka tavoitteena on vahvistaa kuntien toimintaedellytyksiä sekä edistää kuntien uudistumista ja kuntien erilaisuuden huomioimista.

Sote-uudistuksen jälkeen kaupungin kustannuksista suurin osa syntyy sivistyspalveluista ja kaupunkikehityspalveluista. Haasteensa taloudelle ja toiminnalle luovat toimintamenojen kasvu, joka aiheutuu pääasiassa hintojen noususta sekä kunta-alan ansiokehityksestä, työvoiman saatavuusongelmat ja palvelutarpeen laskeminen varhaiskasvatukseen ja koulutuksen osalta, joka johtuu koko 2010-luvun jatkuneesta syntyvyyden alenemisestä.

Salon kaupungin strategian mukaisesti kestävä talouden Salossa verotulopohjaa vahvistavat menestyvät yritykset sekä muuttovoitto. Talouden tasapainoa edistävät kustannustehokkaat, vaikuttavat ja ennaltaehkäisevät palvelut. Salo toimii ekologisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävästi. Väkiluku on kuluvan vuoden aikana ollut kaupungissa maltillisesti kasvussa. Nettomuutto on ollut positiivinen ja syntyy pitkälti maahanmuuton ansiosta.

Myös kaupungin työllisyystilanteen kehitys on jatkunut toistaiseksi hyvänä eikä yleisiä ta-
louskasvun supistumisesta aiheutuvia merkkejä ole vielä näkyvissä.

Toiminnalliset ja rakenteelliset muutokset vuonna 2024

Vuoden 2023 alussa tapahtuneen sote uudistuksen ja tulevan TE-uudistuksen myötä kau-
pungin organisaatiota ollaan uudistamassa. Organisaatiouudistuksen toteuttamiseksi nimet-
tiin viranhaltijoista koostuva työryhmä ja organisaatiouudistukseen liittyvistä linjauskysy-
myksistä vastaava ohjausryhmä.

Kaupunginvaltuusto päätti 30.1.2023 yhdistää hallintopalveluiden toimialan ja talous- ja
henkilöstöpalveluiden toimialan konsernipalveluiden toimialaksi. Toimiala muodostuu kol-
mesta palvelualueesta, hallintopalveluista, talouspalveluista ja henkilöstöpalveluista.

Kaupunginvaltuuston 12.6.2023 § 43 päätöksen mukaisesti konsernipalveluiden toimiala
aloitti toimintansa 1.8.2023. Muut kaupungin toimialat ovat sivistyspalveluiden toimiala,
elinvoimapaalveluiden toimiala ja teknisten palveluiden toimiala, jotka aloittavat toimintansa
1.1.2024.

Sivistyspalveluiden toimiala jakautuu neljään palvelualueeseen, jotka ovat varhaiskasvatus-
palvelut, opetuspalvelut, opistopalvelut ja vapaa-aikapalvelut. Elinvoimapaalveluiden toi-
miala jakautuu kolmeen palvelualueeseen, jotka ovat elinkeinopalvelut, maankäyttöpalvelut
sekä rakennus- ja ympäristövalvonnan palvelut. Teknisten palveluiden toimiala jakautuu
neljään palvelualueeseen, jotka ovat yleisten alueiden ylläpito ja kehittäminen, tilapalvelut,
ravitsemis- ja puhtaanapito palvelut sekä liikelaitos Salon vesi.

Sivistyspalveluiden toimialalla toimii opetuslautakunta ja vapaa-aikalautakunta. Elinvoima-
palveluiden toimialalle perustetaan kaupunginhallituksen alainen elinvoimajaosto. Teknisten
palveluiden toimialalle perustetaan tekninen lautakunta. Nykyinen kaupunkikehityslauta-
kunta lakkautetaan.

Uusi organisaatorakenne on muutettu talouden järjestelmiin konsernipalveluiden toimialan
osalta.

Yleinen taloudellinen tilanne

Valtionvarainministeriön syksyn 2023 taloudellisen katsauksen mukaan hintojen ja korkojen
nousu on vähentänyt kotitalouksien kulutusta ja investointeja eikä Suomen talous kasva
tänä vuonna edellisvuodesta. Monet aikaisemmin päätetyt toimet sekä inflaatiosta johtuva
menojen nousu kasvattavat kuluvaan vuoden alijäämää. Hallituksen päättämistä julkista ta-
loutta vahvistavista toimista huolimatta julkisen talouden tila heikkenee lähivuosina. Kulu-
vana vuonna bruttokansantuotteen ei arvioida kasvavan, vaan pysyvän viime vuoden ta-
solla. Vuonna 2024 bruttokansantuotteen arvioidaan kasvavan 1,2 prosenttiin. Kysynnän
odotetaan piristyvän Suomessa ja maailmantaloudessa ensivuonna, kun korkojen nousu
pysähtyy, hintojen nousu hidastuu ja kotitalouksien ostovoima kääntyy kasvuun. Vuonna
2025 kasvun arvioidaan olevan 1,8 prosenttia.

Maailmantalouden näkymät ovat kaksijakoiset. Yhdysvalloissa, Japanissa ja monessa kehity-
tyvässä maassa talous kasvaa melko nopeasti, Euroopassa ja Kiinassa näkymät heikkene-
vät. Rakentaminen on vaikeuksissa lähes maailmanlaajuisesti, mutta kiinteistösektori on
kriisissä erityisesti Euroopassa ja Kiinassa. Inflaatio on hidastunut, mutta pohjainflaatio on
yhä nopeaa monessa taloudessa. Venäjän hyökkäyssodan jatkuminen ylläpitää jännitystä
Euroopassa. Geopoliittiset jännitteet varjostavat maailmankaupan näkymiä. Maailmantalou-
den kasvu hidastuu 2,6 prosenttiin tänä vuonna ja kiihtyy 2,9 prosentin kasvuun vuonna
2024. Euroalueella talouskasvu hidastuu 0,7 prosenttiin kuluvaan vuonna ja elpyy 1,3 pro-
senttiin vuonna 2024. Kansainvälisillä rahoitusmarkkinoilla on ollut viime aikoina rauhal-
lista. Lyhyet markkinakorot ovat kääntyneet laskuun, mutta nollakorkoihin ei ole paluuta
näköpiirissä. Pitkien korkojen tuleva suunta on vielä epäselvä.

Julkisen kulutuksen kasvu hidastui vuonna 2022 0,8 prosenttiin. Vuonna 2023 kulutuksen
arvioidaan kiihtyvän 1,8 prosenttiin, kasvua ylläpitää ikäsidonnaisten menojen kasvu,

hyvinvointialuiden tehtävämuutokset ja aloituksen muutuskustannukset sekä Venäjän hyökkäyssodasta johtuva puolustusvälinehankintojen ja maahanmuuttomenojen kasvu. Julkisen kulutuksen määrä supistuu hieman vuonna 2024 mm. hallituksen toimintameno- ja tulojen tuloista johtuen. Työmarkkinat ovat tienhaarassa. Työllisten määrä on trendin mukaan edelleen lisääntynyt ja avoimia työpaikkoja on laskusta huolimatta edelleen runsaasti, mutta samalla työttömyys on kääntynyt nousuun. Työikäisen väestön määrä on lisääntynyt tänä vuonna varsin selvästi maahanmuuton seurauksena, mikä on poikkeuksellista. Osaavan työvoiman yleinen puute saa yritykset pitämään kiinni työntekijöistään. Talouden elpyminen lisää työllisten määrää varsinkin vuonna 2025, etenkin palvelutoimialoilla. 15-64 vuotiaiden työllisyysaste nousee päälle 74 prosenttiin vuonna 2025.

Lähde: VM julkaisu 2023:65 Taloudellinen katsaus syksy 2023

Veroperustemuutokset

Maan hallitus on linjannut talousarvioesityksessä veroperustemuutokset vuodelle 2024. Veroperustemuutosten aiheuttamat vaikutukset kuntien verotuottoon kompensoidaan nettomääräisesti kunnille. Yhteisöveron osalta kompensoinnit toteutetaan verojärjestelmän sisällä jako-osuuksia muuttamalla. Ansiotuloveroperusteiden muutosten kompensoinnit toteutetaan erillisen määrärahamomentin kautta.

Ansiotuloveroperusteisiin tehdään vuonna 2024 hallitusohjelman mukaisesti indeksitarkistus ansiotasoindeksiin muutosta vastaavasti, joka vähentää kuntien verotuottoa 29 miljoonaa euroa. Maapohjan kiinteistöveron alarajan korotus kasvattaa verotuottoa 108 miljoonaa euroa. Työtulovähennyksen kasvattaminen pieni- ja keskituloisia painottaen arvioidaan pienentävän verotuottoa 4 miljoonalla eurolla vuonna 2024. Työtulovähennyksen ikään perustuvan korotuksen uudelleenkohdentamisen arvioidaan lisäävän verotuottoa 2 miljoonalla eurolla. Muut muutokset liittyvät matkakuluvähennyksen omavastuun korotus (+9 miljoonaa euroa), kotitalousvähennyksen kokeilun jatkaminen (-1 miljoonaa euroa), maatalouden tasausvarauksen korottaminen (-3 miljoonaa euroa), maatalouden vuokratulojen verotuskohtelun yhtenäistäminen (-13 miljoonaa euroa).

Kuntaliiton arvion mukaan kuluvan vuoden verotulojen kehitys on aiempaa arviota parempi. Vuodelle 2024 koko maan verotulojen arvioidaan laskevan 5 prosenttia. Vuonna 2024 kunnallisverotulojen arvioidaan laskevan 6,5 prosenttia, yhteisöverojen laskevan 8,3 prosenttia ja kiinteistöverojen nousevan 5,2 prosenttia.

Salon kaupungin verotulokertymää vuosilta 2018-2022 on kuvattu erikseen sivulla 22.

Valtionosuudet

Valtionosuuksien laskennan määräytymiseen vaikuttaa suuri määrä erilaisia tekijöitä ja valtionosuudet määräytyvät sote-uudistuksen jälkeenkin pitkälti kunnan väestön ikärakenteen perusteella. Valtionosuuksien laskennassa olennaisin muutos sote-uudistuksen jälkeen liittyy laskennan perusteena olevaan ikäryhmähinnoitteluun; aiemmin korkeimmin hinnoiteltu ikäryhmä on ollut yli 85 vuotiaat, kun nyt korkeimmin hinnoiteltu ikäryhmä on 13-15 vuotiaat. Lisäksi sote-uudistuksen myötä valtionosuuteen tulee kaksiosainen järjestelmämuutoksen tasaus: muutosrajoitin ja järjestelmämuutoksentasaus, jotka jäävät pysyväksi osaksi kuntien valtionosuutta. Hyvinvointialueille siirtyvien kustannusten ja tulojen kuntakohtaista epätasapainoa tasataan 60 prosenttisesti valtionosuuteen tehtävällä muutosrajoittimella. Tällä rajoitetaan uudistuksen aiheuttama muutosta siten, että muutos voi olla enintään +/- 60 euroa asukasta kohti viiden vuoden ajan. Vuodesta 2020 alkaen kunnille maksettavat verotulomenetysten korvaukset on erotettu peruspalvelujen valtionosuudesta. Kuntien verotulomenetysten korvauksia alentaa voimakkaasti sote-uudistus.

Kuntien valtionosuudet laskevat vuonna 2024 verrattuna vuoteen 2023 noin 290 miljoonaa euroa. Aleneminen johtuu pääasiassa sote-uudistuksen yhteydessä kunnilta hyvinvointialueille siirtyneiden kustannusten ja tulojen tarkentumisesta sekä sen johdosta valtionosuuteen tehtävistä korjauksista. Valtionosuutta lisää vuoden 2024 indeksikorotus sekä myös kuntien uudet ja laajenevat tehtävät. Hallitusohjelman mukainen 1 prosentin indeksijarru pienentää kuitenkin kuntien valtionosuutta noin 24 miljoonalla eurolla. Kuntien uusista ja

laajenevista tehtävistä taloudellisesti merkittävimmät ovat sitouttava koulu yhteisötyö sekä B1-kielen opetuksen lisääminen yhdellä vuosiviikkotunnilla. Lisäksi valtionosuutta kasvattavat eräiden aikaisemmin valtionosuuteen kohdistuneiden määräaikaisten vähennysten päättyminen. Näitä ovat mm. kuntien digitalisaation kannustinjärjestelmän poistuminen, soteuudistuksen muutosrajoittimen neutralisointiin sekä pitkäaikaistyöttömien eläketukeen liittyneet vähennykset. Perustoimeentulon kuntien maksuosuuden muutos kasvattaa valtionosuutta.

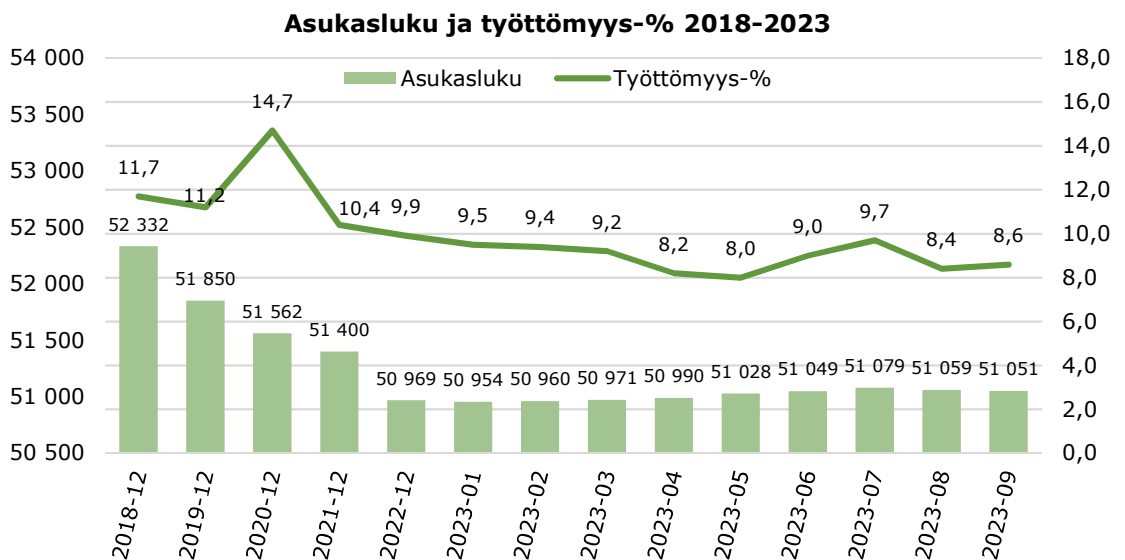
Valtiovarainministeriö tarkistaa kunnilta hyvinvointialueille siirrettävien tulojen määrän koko maan tasolla eurolleen siirtyviä kuluja vastaavaksi vuoden 2022 taloustietojen valmistuttua syksyllä 2023. Tulojen ja kustannusten erotus otetaan huomioon kuntien valtionosuudessa vuodesta 2024 alkaen. Mikäli kunnilta on siirtynyt koko maan tasolla tarkistuksen perusteella vähemmän tuloja kuin kustannuksia, erotusta vastaava määrä vähennetään kunnille myönnettävästä valtionosuudesta. Jos tuloja on siirtynyt enemmän kuin kustannuksia, erotusta vastaava määrä lisätään kunnille myönnettävään valtionosuuteen. Vuosina 2024 ja 2025 valtionosuudesta leikataan erikseen vuonna 2023 mahdollisesti ns. liikaa maksettua valtionosuutta.

Tiedot kuntien lopullisista valtionosuuksista vuodelle 2024 saadaan vasta myöhemmin.

Väestö- ja työttömyyskehitys

Vuoden 2023 syyskuun lopussa kaupungin työttömyysaste oli 8,6 prosenttia ollen yhtä suuri kuin Varsinais-Suomessa. Vuoden 2022 syyskuussa työttömyysaste kaupungissa oli myös 8,6 prosenttia. Työttömyyskehitys on pysynyt nyt paikoillaan. Avoimia työpaikkoja oli vuoden takaiseen nähden hieman vähemmän, 330 (-55).

Tilastokeskuksen mukaan Salon kaupungin väkiluku oli vuoden 2022 lopussa 50.969. Asukasluku on syyskuun lopun tilanteen mukaan 51.051, jossa on lisäystä 82 henkilöä vuoden vaihteeseen verrattuna.

Salon kaupungin verotulot ja valtionosuudet

Verotulot koostuvat kunnallisverosta, yhteisöverosta ja kiinteistöverosta. Kuntalain mukaan valtuuston on päätettävä kunnan tuloveroprosentista, kiinteistöveroprosenteista sekä muiden verojen perusteista.

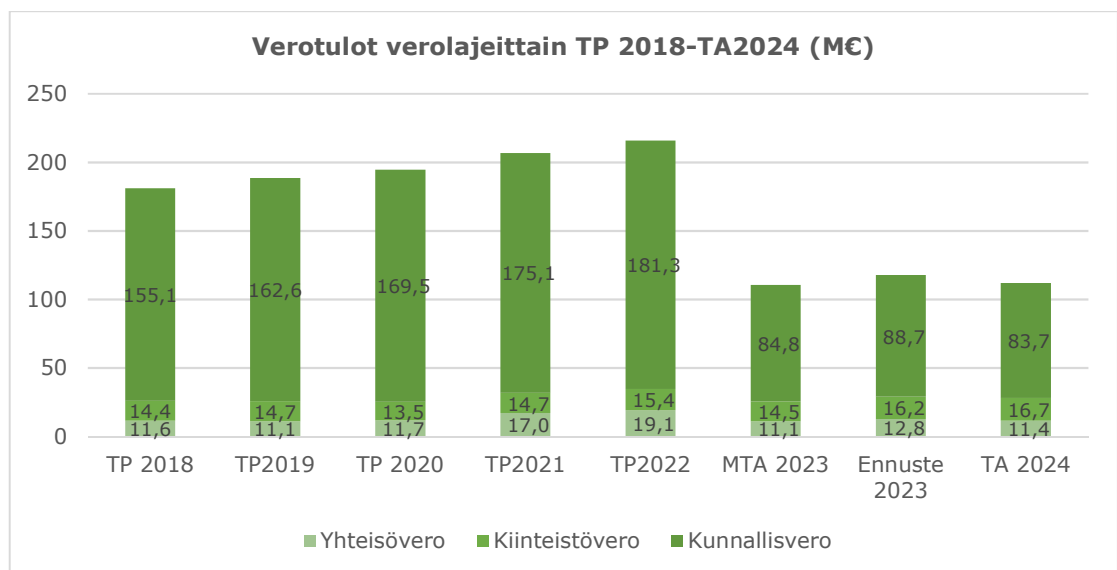
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Koko maan ka.	V-S ka.
Tulovero -%	20,75	20,75	20,75	20,75	8,11	8,1	7,38	7,40
Kiinteistövero -%								
yleinen	0,93	0,93	0,93	0,93	0,93	0,93	1,08	1,11
vakituinen asuinrakennus	0,55	0,55	0,55	0,55	0,55	0,55	0,51	0,46
muut asuinrakennukset	1,30	1,30	1,30	1,30	1,30	1,30	1,18	1,25
voimalaitokset	2,00	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50		
rakentamaton rakennuspaikka	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00		
yleishyödyllinen	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
maapohja						1,30		

Vuonna 2024 tuloveroprosentit tulee määrätä 0,1 prosenttiyksikön tarkkuudella, kun tällä hetkellä tuloveroprosentit määrätään prosentin sadasosan tarkkuudella. Kaupunginvaltuusto on päättänyt 23.10.2023 kokouksessaan, että kunnallisveroprosentti on 8,1 ja kiinteistöveroprosentit ovat nykyisten kiinteistöveroprosenttien mukaiset. Lisäksi kaupunginvaltuusto päätti, että mikäli maapohjan veroprosentin eriyttämistä yleisestä kiinteistöveroprosentista lainsäädännön perusteella edellytetään 1.1.2024 alkaen, yleisen maapohjan kiinteistöveroprosentiksi määrätään lain edellyttämä 1,3 prosenttia tai mikäli voimaantulevassa laissa määritellään veron alarajaksi jokin muu prosentti, alarajan mukainen prosentti.

Salon kaupungin kunnallisverotuottojen arvioidaan laskevan 5,7 prosenttia, yhteisöverojen laskevan 10,1 prosenttia ja kiinteistöverojen nousevan 6,2 prosenttia vuoden 2023 ennusteeseen verrattuna. Kunnallisveron tilityksissä vuonna 2023 on syytä huomioida ennen verovuotta 2023 maksuunpannut kunnallisverot, jotka kertyvät vanhoilla veroperusteilla ja korkeammilla tuloveroprosenteilla ja nostavat näin ollen verotulojen tasoa väliaikaisesti. Verotulojen kehityksen arvioidaan normisoituvan keskimäärin 3,6 prosentin vuotuisen kasvuun vuosina 2025-2027. Pääministeri Orpon hallituksen ohjelman mukainen maapohjan kiinteistöveron alarajan korotus kasvattaa kuntien kiinteistöverotuloja vuoden 2024 alusta alkaen. Arviot perustuvat Valtiovarainministeriön ja Suomen Kuntaliiton arvioihin tulojen kehityksestä koko maan tasolla sekä muun muassa kuntakohtaisiin toetutuneisiin vero- ja väestötietoihin.

Kuntaliiton tämän hetken arvioiden pohjalta talousarvio on laadittu siten, että verotulot toteutuvat vuonna 2024 yhteensä 111,9 miljoonan euron suuruisena. Vuoden 2023 talousarviossa arvioitu verotulokertymä on noin 110,3 miljoonaa euroa.

Alla on kuvattu toteutuneet verotulokertymät vuosilta 2018-2022 ja vuosien 2023-2024 arvioidut verotulokertymät.

Valtionosuudet perustuvat Kuntaliiton ja valtiovarainministeriön laskelmiin. Valtionosuudet laskevat vuonna 2024 verrattuna vuoteen 2023. Aleneminen johtuu pääasiassa sote-uudistuksen yhteydessä kunnilta hyvinvointialueille siirtyneiden kustannusten ja tulojen tarkentumisesta sekä sen johdosta valtionosuuteen tehtävistä korjauksista. Valtionosuutta lisää vuoden 2024 indeksikorotus sekä myös kuntien uudet ja laajenevat tehtävät.

Tiedot kuntien lopullisista valtionosuuksista vuodelle 2024 saadaan vasta myöhemmin. Valtiovarainministeriö tarkistaa kunnilta hyvinvointialueille siirrettävien tulojen määrän koko maan tasolla eurolleen siirtyviä kuluja vastaavaksi vuoden 2022 taloustietojen valmistuttua loppuvuodesta 2023. Tulojen ja kustannusten erotus otetaan huomioon kuntien valtionosuudessa vuodesta 2024 alkaen. Mikäli kunnilta on siirtynyt koko maan tasolla tarkistuksen perusteella vähemmän tuloja kuin kustannuksia, erotusta vastaava määrä vähennetään kunnille myönnettävästä valtionosuudesta. Jos tuloja on siirtynyt enemmän kuin kustannuksia, erotusta vastaava määrä lisätään kunnille myönnettävään valtionosuuteen. Vuosina 2024 ja 2025 valtionosuudesta leikataan erikseen vuonna 2023 mahdollisesti ns. liikaa maksettu valtionosuus.

Valtionosuudet (milj.euroa)	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022	MTA 2023	TA 2024
Kunnan peruspalv. valt.osuus	87 384	81 308	73 044	77 228	4 846	3 790
Verotuloihin perust. valt.os tasaus	25 615	26 754	27 135	26 612	16 358	14 841
Järj.muutos tasaus/verotulomen.kompens.	0	25 137	25 365	29 987	9 410	9 265
Opetus- ja kultt.toim.valt.osuus	-2 959	-2 360	-2 154	-2 396	-2 094	-2 426
Harkinnanvaraisen valt.os korotus	0	1 200	0	0	0	0
	110 039	132 039	123 390	131 431	28 520	25 470

Talousarvion toimintatuotot ja toimintakulut

Seuraavassa taulukossa on eritelty talousarvion 2024 ulkoiset ja sisäiset toimintatuotot ja -kulut sekä niiden muutos verrattuna tilinpäätökseen 2022 sekä vuoden 2023 muutettuun talousarvioon.

Ulkoinen laskenta	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	TA 2024	Muutos	Muutos
					23-24 (€)	23-24 (%)
Toimintatuotot	55 500 605	37 537 068	37 291 372	37 423 627	-113 441	-0,30
Toimintakulut	-380 202 896	-154 107 152	-160 907 479	-158 999 829	-4 892 677	3,17
Toimintakate	-324 702 291	-116 570 084	-123 616 107	-121 576 202	-5 006 118	4,29

Sisäinen laskenta	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	TA 2024	Muutos	Muutos
					23-24 (€)	23-24 (%)
Toimintatuotot	43 088 210	38 489 520	38 586 084	38 586 084	96 564	0,25
Toimintakulut	-43 088 210	-38 489 520	-38 586 084	-38 586 084	-96 564	0,25
Toimintakate	0	0	0	0	0	0,00

Ulkoisen ja sisäisen laskenta yhteensä	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	TA 2024	Muutos	Muutos
					23-24 (€)	23-24 (%)
Toimintatuotot	98 588 815	76 026 588	75 877 456	76 009 711	-16 877	-0,02
Toimintakulut	-423 291 106	-192 596 672	-199 493 563	-197 585 913	-4 989 241	2,59
Toimintakate	-324 702 291	-116 570 084	-123 616 107	-121 576 202	-5 006 118	4,29

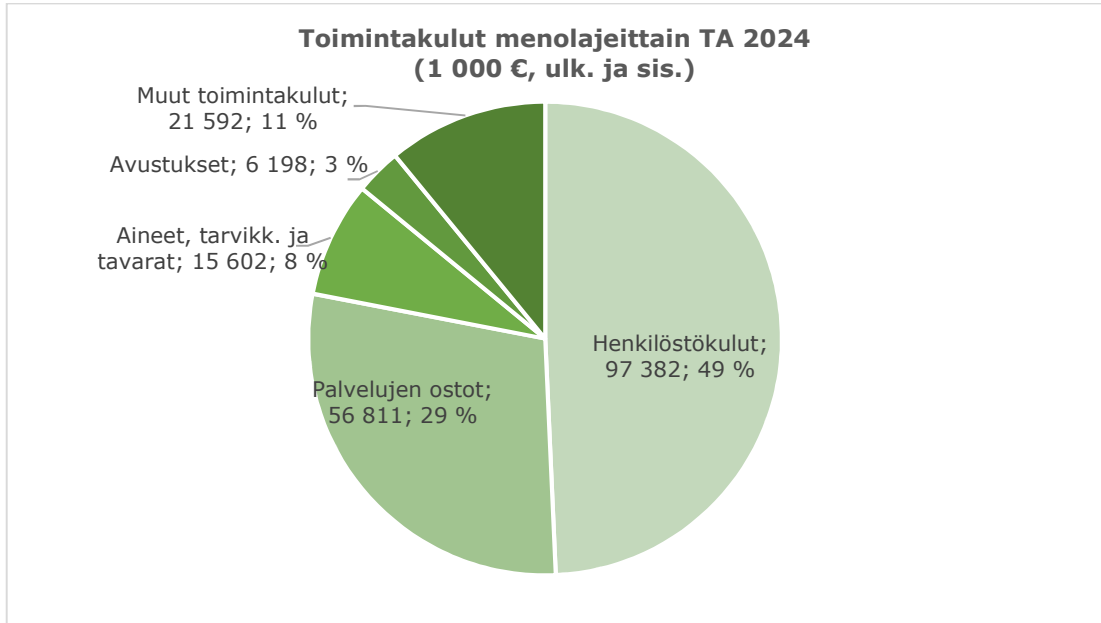
Talousarvion ulkoiset ja sisäiset toimintakulut ovat yhteensä 197,6 miljoonaa euroa ja toimintatulot 76,0 miljoonaa euroa. Ulkoinen toimintakate on siten -121,6 miljoonaa euroa, kun se vuoden 2023 muutetussa talousarviossa on -116,6 miljoonaa euroa. Vuoden 2023 muutettuun talousarvioon verrattuna ulkoisten ja sisäisten toimintakulujen nousu on 5,0 miljoonaa euroa eli 2,59 prosenttia.

Henkilöstömenot ovat yhteensä 97,4 miljoonaa euroa eli 49 prosenttia kaikista toimintamenoista. Talousarviossa on varauduttu 3,0 prosentin palkankorotuksiin, joka on laskennallinen arvio. Ennusteen mukaan kuluvan vuoden henkilöstömenot tulevat toteutumaan 1,2 miljoonaa euroa suurempina kuin muutetussa talousarviossa on arvioitu. Vuonna 2023

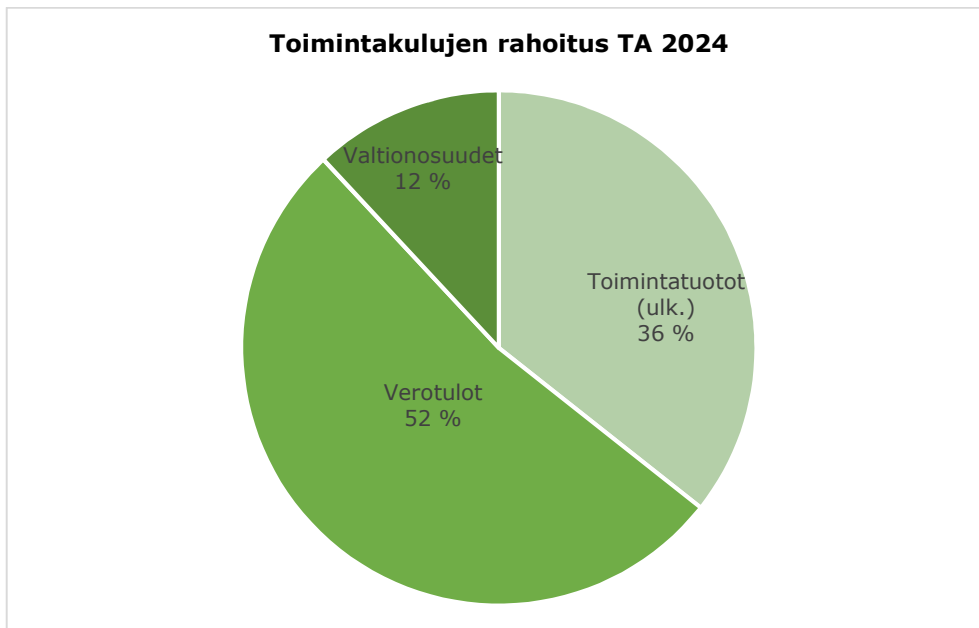
henkilöstölle maksettujen kertapalkkioiden vaikutus henkilöstökustannuksiin oli n. 1,2 miljoonaa euroa.

Palvelujen ostoihin on varattu 56,8 miljoonaa euroa eli 29 prosenttia kokonaismenoista. Palvelujen ostot nousevat vuoden 2023 muutettuun talousarvioon verrattuna 1,3 miljoonaa euroa eli 2,3 prosenttia.

Verotuloja arvioidaan kertyvän vuonna 2024 yhteensä noin 111,9 miljoonaa euroa. Verotuloista kunnallisveron tuoton arvioidaan olevan 83,7 miljoonaa euroa, yhteisöverokertymä 11,4 miljoonaa euroa sekä kiinteistöveron 16,7 miljoonaa euroa. Valtionosuuksien arvioidaan olevan vuonna 2024 yhteensä 25,5 miljoonaa euroa, missä on laskua kuluvaan vuoteen muutettuun talousarvioon verrattuna noin 3,1 miljoonaa euroa.

Korkotason noususta johtuen rahoituskuluihin on arvioitu kasvua verrattuna kuluvaan vuoteen. Vuosikate muodostuu positiiviseksi 15,7 miljoonaa euroa. Poistot on arvioitu 16,1 miljoonan euron tasolle. Talousarvio on noin 0,1 miljoonaa euroa ylijäämäinen.

Henkilöstö

Alla on kuvattu henkilöstömäärän kehitys palvelualueittain ja palvelusuhteittain vuosina 2021-2023. Henkilöstön kokonaismäärään kehittymistä seurataan. Henkilöstömäärä vaihtelee kuukausittain erityisesti määräaikaisten osalta eli vakituisten osuutta seurataan erityisesti.

	2021	2022	9 / 2023
Hallintopalvelut	50	50	51
Talous- ja henkilöstöpalvelut	34	37	24
Terveystieteiden palvelut /edunvalvonta	647	620	4
Vanhuspalvelut	724	720	
Sosiaalityön palvelut	242	251	
Sivistyspalvelut	1.196	1.243	1.270
Vapaa-aikapalvelut	116	121	230
Kaupunkikehityspalvelut	461	492	432
Rakennus- ja ympäristövalvonta	86	32	38
Liikelaitos Salon Vesi	21	21	25
Yhteensä	3.577	3.587	2.074

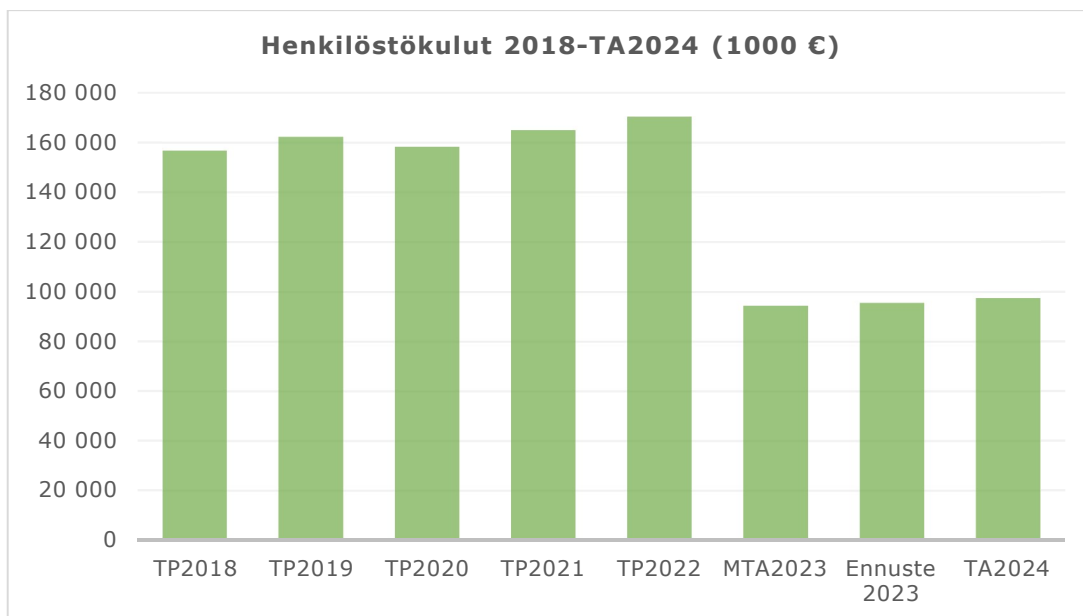
	2021	2022	9 / 2023
Vakinaiset	2.859	2.855	1.541
Määräaikaiset	199	237	304
Sijaiset	459	399	177
Työllistetyt	60	96	52
Yhteensä	3.577	3.587	2.074

Kunta-alalle solmittiin 8.6.2022 kolmivuotinen sopimusratkaisu, joka on voimassa ajalla 1.5.2022-30.4.2025. Sopimus sisältää seuraavat palkankorotukset: 2 prosentin yleiskorotus 1.6.2022 alkaen ja seuraavina vuosina 1,5 prosenttia 1.6.2023 ja 1.6.2024. Lisäksi 0,5 prosentin keskitetty järjestelyerä 1.10.2022 alkaen sekä paikalliset järjestelyerät 0,4 prosenttia 1.6.2023 ja 1.6.2024. Lisäksi korotusten suuruuteen liittyy ehto, jonka mukaan mikäli verrokkialojen (teknologiateollisuus, kemian perusteollisuus sekä auto- ja kuljetusala) työehtosopimusten kustannusvaikutus ylittää korotusten yhteismäärän 1,9 prosenttia, ylimenevästä osuudesta lisätään 70 prosenttia yleiskorotukseen ja 30 prosenttia paikalliseen erään.

Sopimus sisältää myös viisivuotisen palkkaohjelman, joka ajoittuu vuosille 2023-2027. Palkkaohjelman suuruus on yhteensä 5 prosenttia eli 1.6.2023 paikallinen järjestelyerä 1,2 prosenttia, 1.2.2024 keskitetty järjestelyerä 0,4 prosenttia, 1.6.2024 paikallinen järjestelyerä 0,6 prosenttia, 1.6.2025 paikallinen järjestelyerä 0,8 prosenttia, vuonna 2026 paikallinen järjestelyerä 0,8 prosenttia ja vuonna 2027 paikallinen järjestelyerä 1,2 prosenttia. Tästä poiketen on mahdollista, että keskitettyjä järjestelyeriä olisi kaksi yhden sijasta.

Henkilöstökustannukset muodostavat suuren osan kuntien kustannuksista, joten kesän 2022 kunta-alan palkkaratkaisulla on kuntataloudessa suuri merkitys. Perälautatarkastelun perusteella pysyvien sopimuskorotuksien kustannusvaikutus vuositasolla vuonna 2023 on 1 prosenttia. Vastaavan tarkastelun perusteella pysyvien sopimuskorotuksien kustannusvaikutus vuonna 2024 on 1,1 prosenttia" eli vuonna 2023 kustannukset nousevat keskimäärin 4,05 prosenttia, vuonna 2024 keskimäärin 4,21 prosenttia.

Talousarviossa 2024 henkilöstökustannukset nousevat yhteensä 3,1 miljoonaa euroa verrattuna vuoden 2023 muutettuun talousarvioon. Työllistämistukipalkat on talousarviossa varattu keskitetysti työllisyyspalveluiden talousarvioon, josta ne käytön mukaan siirretään kunkin yksikön talousarvioon vuoden aikana.

Talousarvioesitykseen on liitetty luettelo uusista vakinaisista ja määräaikaisista sekä lakkautettavista tehtävistä. Pääosa esitetyistä vakinaisista tehtävistä sijoittuu nykyorganisaation sivistyspalvelujen toimialalle, jossa varhaiskasvatuksen sijaispoolin perustaminen lisää vakinaisia tehtäviä 15 kpl. TE-uudistukseen valmistautuminen lisää vakinaisia tehtäviä kaupunkikehityspalveluihin 13 kpl joulukuusta alkaen. Aiempien vuosien mukaisesti edellisen talousarviovuoden aikana vapautuneita tehtäviä tarkastellaan, minkä vuoksi henkilöstösuunnitelmassa esitetään perustettavaksi tehtäviä samalla, kun niitä esitetään lakkautettavaksi. Kaikki uudet vakinaiset tehtävät eivät ole täysin uusia, vaan joidenkin tehtävien taustalla saattaa olla aiempi sijaisuus, määräaikaisuus tai toisen tehtävän lakkautus.

Uusia vakinaisia tehtäviä on esitetty seuraavasti:

	LTK 2024	TA 2024
Kaupunginhallitus	0	0
Opetuslautakunta	23	22
Vapaa-ajan lautakunta	2	2
Kaupunkikehityslautakunta	19	16
Rakennus- ja ympäristölautakunta	2	1
Liikelaitos Salon Vesi	0	0
Yhteensä	46	41

Talousarvion henkilöstömenot on lautakuntien esityksiä matalammat, koska lautakuntien esityksistä on karsittu joitakin esitettyjä henkilöstölisäyksiä. Lisäksi henkilöstökulujen kasvua hillitsee työttömyysvakuutusmaksun merkittävä alentaminen 2024 ja työnantajakohtaisen tasausmaksun laskeminen.

Panostusta työllistämistoimenpiteisiin jatketaan työllisyyden kuntakokeilulla, lisäksi vuonna 2024 tullaan panostamaan erityisesti Salon työllisyysalueen suunnittelutyöhön koskien vuoden 2025 TE-palvelu-uudistusta. Työmarkkinatuen kunta-osuuteen vuodelle 2024 on varattu vajaa 3,1 miljoonaa euroa. Arvio vuoden 2023 toteumasta työmarkkinatuen kuntasuuden osalta on 3,1 miljoonaa euroa.

Työelämän laadun mittaaminen käynnistyi syksyllä 2020. Työelämän laatu (QWL) sisältää johtamisen, esimiestoiminnan, prosessin, toimintakulttuurin ja osaamisen tarkastelun. Työelämän laadun mittaamisen avulla todennetaan työhyvinvointi tärkeäksi kestäväen talouskehityksen mittariksi. Työelämän laadun parantamista tuetaan esimiestyön itsearviointin perusteella järjestetyillä koulutuksilla.

Osana työelämän laadun kehittämistyötä vuonna 2022 tehtiin henkilöstötuottavuuden las-
kenta koko kaupungin tiedoista. Kirjanpidosta saatavat tiedot eivät täysin vastaa tuotta-
vuuslaskelman sisältö, joten tuottavuuslaskelman edellytyksenä on tiedon jalostaminen.
Työtä henkilöstötuottavuuden laskennan mahdollistamiseksi jatketaan. Tuottavuuslaskel-
massa esille saadaan henkilöstöresurssit, työajan käyttö, toimintalogiikan tuottama asia-
kasarvokerroin sekä työelämän laatu (QWL). QWL-kyselyn tulokset ja niiden perusteella
laadittu kehittämissuunnitelma, esimiestyön itsearviointi, työterveyshuollon tuottama työ-
paikkaselvitys sekä työturvallisuuslain mukainen riskien arvioinnin toimintaohjelma muo-
dostavat laajan ja kattavan aineiston työyhteisöjen toiminnan kehittämiseksi.

Alla olevassa taulukossa on kuvattu sairauspoissaolot vuosilta 2021-2023:

	2021	2022	9/ 2023
Hallintopalvelut	309	403	465
Talous- ja henkilöstöpalvelut	90	218	97
Terveystieteiden palvelut/edunvalvonta	9 461	13 012	20
Vanhuspalvelut	15 382	22 356	
Sosiaalitoimen palvelut	3 979	5 161	
Sivistyspalvelut	16 506	24 621	14 178
Vapaa-aikapalvelut	1 535	1 897	1196
Kaupunkikehityspalvelut	8 103	9 483	5708
Rakennus- ja ympäristövalvonta	1 029	191	128
Liikelaivosalon Vesi	235	177	162
Yhteensä	58 650	77 519	21 954

Palvelualueiden tuotot ja kulut

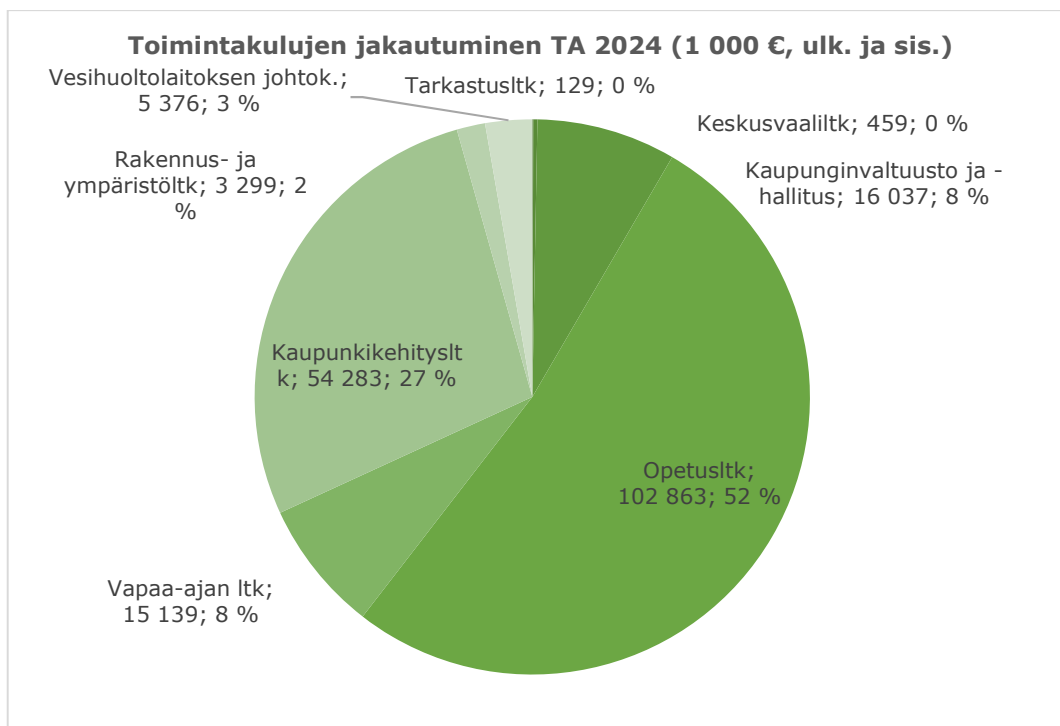
Alla olevaan taulukkoon on koottu palvelualueiden ulkoiset ja sisäiset toimintatuotot, -kulut ja toimintakate.

Ulkoiset	TP 2022	MTA 2023	RAAMI 2024	LTK 2024	TA 2024	Ero %
10 Tarkastusltk						
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0
Toimintakulut	-84 861	-109 000	-112 000	-112 000	-125 296	15,0
Toimintakate	-84 861	-109 000	-112 000	-112 000	-125 296	15,0
11 Keskusvaaliltk						
Toimintatuotot	114909	110 000	110 000	150 000	270 000	145,5
Toimintakulut	-140 868	-177 473	-182 000	-379 092	-423 314	138,5
Toimintakate	-25 959	-67 473	-72 000	-229 092	-153 314	127,2
12 Kaupunginvaltuusto						
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0
Toimintakulut	-198 962	-245 165	-252 000	-311 447	-309 762	26,3
Toimintakate	-198 962	-245 165	-252 000	-311 447	-309 762	26,3
13 Kaupunginhallitus						
Toimintatuotot	1 649 121	1 636 880	2 277 068	2 628 380	2 534 640	54,8
Toimintakulut	-14 375 534	-12 695 802	-13 009 662	-13 429 976	-12 974 827	2,2
Toimintakate	-12 726 413	-11 058 922	-10 732 594	-10 801 596	-10 440 187	-5,6
20 Sosiaali- ja terveystk						
Toimintatuotot	25 817 642	0	0	0	0	0,0
Toimintakulut	-225 069 004	0	0	0	0	0,0
Toimintakate	-199 251 362	0	0	0	0	0,0
31 Opetuslautakunta						
Toimintatuotot	6 152 230	4 677 160	4 672 000	4 201 620	4 258 220	-9,0
Toimintakulut	-69 121 237	-71 693 577	-73 492 000	-75 525 246	-74 320 863	3,7
Toimintakate	-62 969 007	-67 016 417	-68 820 000	-71 323 626	-70 062 643	4,5
41 Vapaa aikaltk						
Toimintatuotot	1 821 256	1 814 570	1 734 000	1 846 420	1 846 140	1,7
Toimintakulut	-8 756 212	-9 115 402	-9 204 000	-9 679 413	-9 617 255	5,5
Toimintakate	-6 934 956	-7 300 832	-7 470 000	-7 832 993	-7 771 115	6,4
50 Kaupunkikehityslautakunta						
Toimintatuotot	9 676 851	18 579 858	18 706 000	17 959 252	18 008 927	-3,1
Toimintakulut	-55 616 152	-51 916 842	-53 926 000	-52 842 759	-52 670 537	1,5
Toimintakate	-45 939 301	-33 336 984	-35 220 000	-34 883 507	-34 661 610	4,0

Ulkoiset	TP 2022	MTA 2023	RAAMI 2024	LTK 2024	TA 2024	Ero %
70 Rakennus ja ympäristöltk						
Toimintatuotot	1 168 926	1 426 300	1 426 000	1 505 700	1 505 700	5,6
Toimintakulut	-2 261 404	-2 957 509	-3 035 000	-3 234 935	-3 181 539	7,6
Toimintakate	-1 092 478	-1 531 209	-1 609 000	-1 729 235	-1 675 839	9,4
80 Vesihuoltolaitoksen johtokunta						
Toimintatuotot	9 099 670	9 292 300	9 287 000	9 000 000	9 000 000	-3,1
Toimintakulut	-4 578 663	-5 196 382	-5 319 000	-5 392 611	-5 376 436	3,5
Toimintakate	4 521 007	4 095 918	3 968 000	3 607 389	3 623 564	-11,5
Kaupunki yhteensä						
Toimintatuotot	55 500 605	37 537 068	38 212 068	37 291 372	37 423 627	-0,3
Toimintakulut	-380 202 896	-154 107 152	-158 531 662	-160 907 479	-158 999 829	3,2
Toimintakate	-324 702 291	-116 570 084	-120 319 594	-123 616 107	-121 576 202	4,3

Ulkoiset ja sisäiset	TP 2022	MTA 2023	RAAMI 2024	LTK 2024	TA 2024	Ero %
10 Tarkastusltk						
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0
Toimintakulut	-89 465	-113 710	-112 000	-116 404	-129 700	14,1
Toimintakate	-89 465	-113 710	-112 000	-116 404	-129 700	14,1
11 Keskusvaaliltk						
Toimintatuotot	114909	110 000	110 000	150 000	270 000	145,5
Toimintakulut	-159 372	-182 833	-182 000	-414 432	-458 654	150,9
Toimintakate	-44 463	-72 833	-72 000	-264 432	-188 654	159,0
12 Kaupunginvaltuusto						
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0
Toimintakulut	-310 348	-367 845	-252 000	-414 343	-412 658	12,2
Toimintakate	-310 348	-367 845	-252 000	-414 343	-412 658	12,2
13 Kaupunginhallitus						
Toimintatuotot	4 146 821	3 854 150	2 277 068	4 854 014	4 760 274	23,5
Toimintakulut	-16 681 652	-15 286 532	-13 009 662	-16 091 872	-15 623 933	2,2
Toimintakate	-12 534 831	-11 432 382	-10 732 594	-11 237 858	-10 863 659	-5,0
Sosiaali- ja terveystk						
Toimintatuotot	25 910 153	0	0	0	0	0,0
Toimintakulut	-231 709 040	0	0	0	0	0,0
Toimintakate	-205 798 887	0	0	0	0	0,0
31 Opetuslautakunta						
Toimintatuotot	6 230 678	4 703 030	4 672 000	4 227 490	4 284 090	-8,9
Toimintakulut	-95 949 764	-100 208 058	-73 492 000	-104 067 445	-102 863 062	2,6
Toimintakate	-89 719 086	-95 505 028	-68 820 000	-99 839 955	-98 578 972	3,2
41 Vapaa aikaltk						
Toimintatuotot	2 115 115	1 951 300	1 734 000	1 983 150	1 982 870	1,6
Toimintakulut	-13 977 126	-14 592 211	-9 204 000	-15 188 504	-15 139 136	3,7
Toimintakate	-11 862 011	-12 640 911	-7 470 000	-13 205 354	-13 156 266	4,1
50 Kaupunkikehityslautakunta						
Toimintatuotot	49 752 301	54 689 508	18 706 000	54 157 102	54 206 777	-0,9
Toimintakulut	-57 454 147	-53 552 302	-53 926 000	-54 455 069	-54 282 847	1,4
Toimintakate	-7 701 846	1 137 206	-35 220 000	-297 967	-76 070	-106,7
70 Rakennus ja ympäristöltk						
Toimintatuotot	1 219 168	1 426 300	1 426 000	1 505 700	1 505 700	5,6
Toimintakulut	-2 381 530	-3 096 799	-3 035 000	-3 352 883	-3 299 487	6,5
Toimintakate	-1 162 362	-1 670 499	-1 609 000	-1 847 183	-1 793 787	7,4
80 Vesihuoltolaitoksen johtokunta						
Toimintatuotot	9 099 670	9 292 300	9 287 000	9 000 000	9 000 000	-3,1
Toimintakulut	-4 578 663	-5 196 382	-5 319 000	-5 392 611	-5 376 436	3,5
Toimintakate	4 521 007	4 095 918	3 968 000	3 607 389	3 623 564	-11,5
Kaupunki yhteensä						
Toimintatuotot	98 588 816	76 026 588	38 212 068	75 877 456	76 009 711	0,0
Toimintakulut	-423 291 107	-192 596 672	-158 531 662	-199 493 563	-197 585 913	2,6
Toimintakate	-324 702 291	-116 570 084	-120 319 594	-123 616 107	-121 576 202	4,3

Kaupungin kokonaiskustannuksista suurimman osan muodostavat opetuslautakunnan toimintakulut 52 prosenttia ja kaupunkikehityslautakunnan toimintakulut 27 prosenttia.

Talousarvion suurimmat yksittäiset palvelukokonaisuuksien toimintakulut ovat:

	TP 2022 (milj.euroa)	MTA 2023 (milj.euroa)	TA 2024 (milj.euroa)
Perusopetus ja nuorisopalvelut	56,0	57,3	59,6
Varhaiskasvatuspalvelut	31,1	33,2	33,4
Vapaa-aikapalvelut	14,0	14,6	15,1
Ravitsemus- ja puhtaanapitopalvelut	15,6	13,3	13,7
Tilapalvelut	11,7	13,0	13,1
Kehittämis-, elinkeino- ja työllisyysp.	8,7	9,2	9,4
Lukiokoulutus ja musiikkiopisto	8,7	9,4	9,6

Edellä luetellut muodostavat 78 prosenttia kokonaistoimintamenoista.

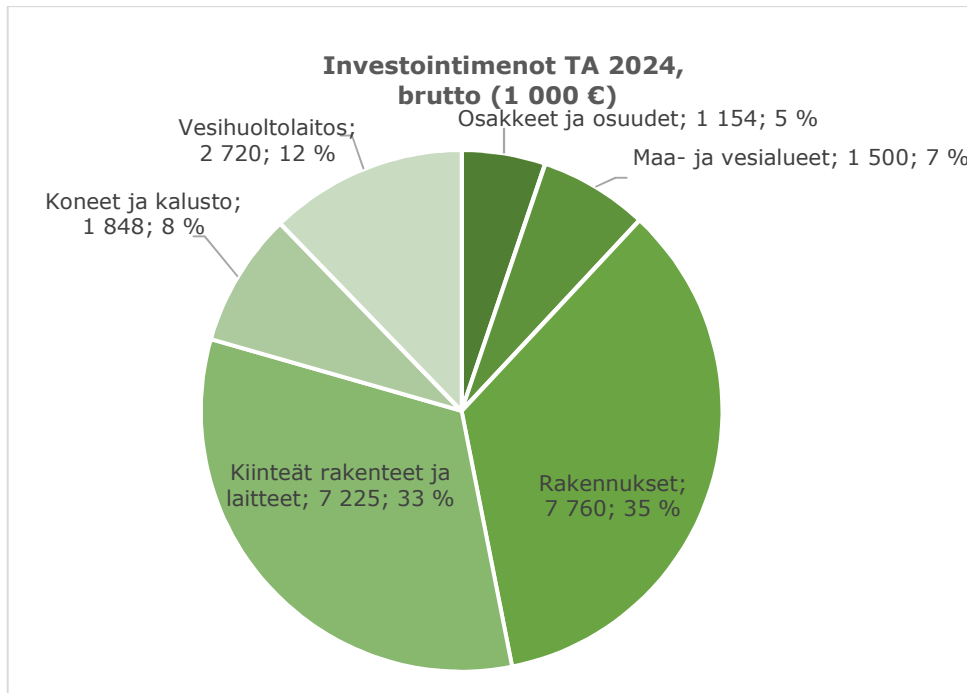
Investointisuunnitelma

Salon bruttoinvestoinnit vuonna 2024 ovat yhteensä 22,2 miljoonaa euroa, kun ne vuoden 2023 muutetussa talousarviossa ovat 18,1 miljoonaa euroa.

Rakennushankkeista suurin vuonna 2024 on Armfeltin koulun entisen lukio-osan peruskorjaus 3,0 miljoonaa euroa. Muita investointeja vuonna 2024 on muun muassa lumenkaatopaikka 1,1 miljoonaa euroa, Inkerinkatu-/Kirkkokatu saneeraus 0,8 miljoonaa euroa ja Tehdas-/Meriniitynkadun kiertoliittymä 0,5 miljoonaa euroa. Tunnin junan hankeyhtiöön on varattu määräraha kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti.

Sivistyspalveluiden investointilistalla merkittävimmät kohteet ovat keskustan koulu- ja päiväkotiratkaisun suunnitteluraha sekä jäähallin rakentamisraha. Lisäksi on varattu määräraha esittävän taiteen tilaselvityksen aloittamista varten. Urheilupuiston ja kulttuurin kehittäminen ovat keskeinen osa kaupunkistrategian tavoitteita.

Liikelaitos Salon Veden suurimmat investoinnit ovat keskusjätevedenpuhdistamon saneeraus 0,7 miljoonaa euroa ja pumppaamoiden saneeraus 0,4 miljoonaa euroa.

Investoinneista 73 prosenttia on korvausinvestointeja, 4 prosenttia laajennusinvestointeja ja 23 prosenttia uusinvestointeja.

Talousarvion liitteenä on yksityiskohtainen investointisuunnitelma talousarviovuodelle 2024 ja suunnitteluvuosille 2025-2028 saakka.

Rahoitus

Lainamäärä vuoden 2022 tilinpäätöksessä oli 84,7 miljoonaa euroa eli 1.661 euroa/asukas. Lainamäärä on lokakuun 2023 tilanteen mukaan 64,6 miljoonaa euroa eli 1.266 euroa/asukas. Talousarvioehdotus on laadittu siten, että lainamäärä on arvion mukaan 73,3 miljoonaa euroa eli 1.436 euroa/asukas. Arvio on laskettu siten, että siihen on otettu huomioon ennustettu velkamäärä vuoden 2023 lopussa lisätynä lainojen muutoksilla vuodelle 2024. Ennusteen mukaan vuoden 2023 lopun lainamäärä on 67,1 miljoonaa euroa eli 1.315 euroa/asukas.

Kuntakonserni

Valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kuntastrategiassa tulee ottaa huomioon mm. omistajapolitiikka. Kuntalain 47 §:n mukaan omistajaohjauksella on huolehdittava siitä, että kunnan tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus. Talousarviosta ja -suunnitelmasta säädetään 110 pykälässä, että valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Tytäryhteisön tulee laatia vuosittain talousarvio omaa toimintaansa varten. Tytäryhteisöjen vuotuiset toiminta-, talous-, rahoitus- ja investointisuunnitelmat tulee toimittaa kaupungin talouspalveluihin seurantaan varten. Tytäryhteisöjen on laadittava yhteisön toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävä strategia huomioiden omistajan kaupunkistrategia.

Konserniin kuuluvien yhteisöjen on vuosittain raportoitava toiminnastaan kaupunginhallitukselle. Raportointi tapahtuu toimintavuoden aikana valtuustolle tehtävän raportoinnin yhteydessä sekä toimintavuoden päätyttyä yhteisöjen tilinpäätösten valmistumisen jälkeen. Lisäksi kaupungin ja sen tytäryhteisöjen välillä pidetään vuodessa vähintään yksi

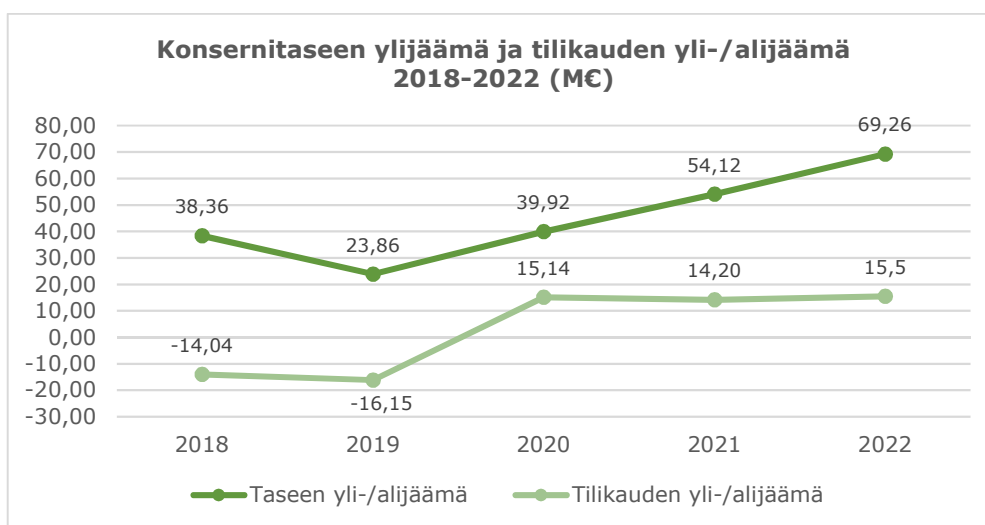
suunnittelu- ja neuvottelutilaisuus yhteisten päämäärien ja strategioiden määrittelemiseksi. Tilaisuuksilla pyritään edistämään konsernin sisäistä yhteistyötä.

Vuoden 2024 talousarvion yhteydessä kaupunginvaltuusto hyväksyy kuntalain edellyttämät konsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Talousarvioon on otettu seuraavat merkittävimmät konserniyhtiöt, joihin kaupungilla on määräysvaltaa tai jotka ovat strategisia konserniyhtiöitä. Yhtiöiden tavoitteet on laadittu siten, että ne tukevat kaupunginvaltuuston asettamia strategisia tavoitteita.

Salon Vuokratalot Oy 100 %
Yrityssalo Oy 100 %
Salon Kaukolämpö Oy 100 %
Salon seudun koulutuskuntayhtymä 88,85 %
Salon IoT Park Oy 36 %

Tilinpäätöksen yhteydessä julkaistaan konsernia koskevat laskelmat ja tunnusluvut.

Konsernitaseen ylijäämän kehitys ja tilikauden voitto-/tappio vuosina 2008-2022.

Riskienhallinta

Riskienhallinnan keskeinen tavoite on tukea kaupunkikonsernia sen perustehtävän toteuttamisessa, asetettujen tavoitteiden saavuttamisessa sekä kuntalaisten, henkilöstön ja omaisuuden turvaamisessa erilaisilta riskeiltä.

Riskienhallinnan toimintaohje on hyväksytty kaupunginhallituksessa 6.2.2017 § 39. Toimintaohjeessa on määritelty riskienhallinnan perusteet ja vastuut. Riskienhallinnan toimintaohjeen mukaisesti tavoitteena on, että riskienhallinta on osa kaupungin kaikkia prosesseja ja mukana läpi koko toimintavuoden. Riskienhallinta on osa toiminnan suunnittelua ja se tukee osaltaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja talousarvion toteutumista.

Palvelualueet laativat omat riskienhallintasuunnitelmansa ja ne käsitellään lautakunnissa talousarvion yhteydessä. Riskienhallintatyöryhmä koostaa palvelualueisen laatimista riskienhallintasuunnitelmista kokonaiskuva kaupunkitasoisista riskeistä. Tämä kokonaiskuva kaupunkitasoisista riskeistä ja niihin kohdentuvista toimenpiteistä on mukana talousarvion käsittelyssä.

Kaupunkitasoisten riskien määrittelyn jälkeen työtä jatketaan edelleen toimenpiteiden konkretisoimiseksi. Riskienhallinta on järjestelmällisiä menettelyjä, joiden avulla tunnistetaan ja arvioidaan kaupunkikonsernin toimintaan liittyviä riskejä sekä määritellään toimin-

tatavat riskien hallitsemiseksi, valvomiseksi ja säännönmukaiseksi raportoimiseksi. Palvelu-
alueiden laatimilla riskienhallintasuunnitelmilla pyritään vastaamaan juuri tähän tavoitteeseen. Palvelualueet päivittävät omat riskienhallintasuunnitelmansa vuosittain talousarvion käsittelyn yhteydessä.

5. Talousarvion sitovuus

Talousarviota ja sen määräyksiä on noudatettava toiminnassa. Tilivelvolliset vastaavat vastualueidensa taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta.

Salon kaupungin tilivelvollisia ovat seuraavat viranhaltijat:

kaupunginjohtaja
hallintojohtaja
talousjohtaja
sivistyspalveluiden johtaja
perusopetusjohtaja
varhaiskasvatusjohtaja
vapaa-aikajohtaja
elinvoimajohtaja
tekninen johtaja
rakennus- ja ympäristövalvonnan johtaja
liikelaitos Salon Veden toimitusjohtaja

Lisäksi edellä mainittujen viranhaltijoiden tehtäviä yhtäjaksoisesti yli kahden kuukauden ajan sijaistavat viranhaltijat ovat tilivelvollisia vastualueellaan sijaistuksen keston ajan.

Tilivelvollisten viranhaltijoiden on valvottava, että vastualueen toiminnassa noudatetaan hyväksyttyä talousarviota ja käyttösuunnitelmaa sekä niihin liittyviä tavoitteita. Toimintaa ja taloutta tulee sopeuttaa siten, että asetetut tavoitteet on mahdollista saavuttaa. Mikäli on ilmeistä, ettei asetettuihin tavoitteisiin päästä, tulee asia välittömästi saattaa toimielin-käsittelyyn siten, että valtuusto voi päättää talousarvion sisältävien määrärahojen ja tavoitteiden muutokset kyseisen talousarviovuoden aikana.

Talousarvion sitovuus

Vuoden 2024 talousarvio on nettositova lautakuntatasolla eli lautakuntien toimintakate on valtuuston nähden sitova. Talousarvion sitovuus valtuustoon nähden koskee vain ulkoisia menoja ja tuloja. Lautakuntien tulee kuitenkin seurata myös sisäisten menojen ja tulojen kehitystä raportointien yhteydessä.

Työllistämiskipalkat sekä työterveyshuollon määrärahat on talousarviossa varattu keskitetysti talousarvioon, josta ne käytön mukaan siirretään kunkin yksikön talousarvioon vuoden aikana. Työllistämiskipalkat on varattu työllisyyspalveluiden talousarvioon ja työterveyshuollon määrärahat on varattu henkilöstöpalveluiden talousarvioon.

Talousarviomuutokset

Toimielimet voivat tehdä määrärahasiirtoja sitovuustason sisällä.

Perusteluista poikkeava toiminta, hanke tai hankinta vaatii kaupunginvaltuuston myöntämän määrärahan. Poikkeuksena lisämäärärahan hakemiselle ovat sellaiset kesken talousarviovuotta aloitettavat projektiluontoiset toiminnot, joille on talousarviossa varattu määrärahaa ja siten hyväksytty jo valtuustossa. Mikäli kyseessä oleville toiminnoille saadaan menojen katteeksi kokonaisuudessaan ulkopuolinen rahoitus tai mikäli toiminnon omavastuuosudelle on talousarviossa varattu määrärahaa, voidaan tällaiset projektiluontoiset toiminnot hyväksyä ko. toimielimessä.

Talousarviovuoden aikana voi olla perusteltua tehdä toiminnallisia muutoksia, jolloin tulee tarve siirtää määrärahoja sitovuustasolta toiselle. Silloin, kun ei synny lisämäärärahatarvetta, voidaan määräraha siirtää sitovuustasolta toiselle ilman kaupunginvaltuuston päätöstä. Päätöksen tekee se toimielin, jolle kulloinkin kysymyksessä olevan asian päätösvalta kuuluu.

Kaikista talousarviomuutoksista on aina tehtävä ilmoitus talouspalveluihin ja Sarastia Oy:lle.

Talousarviossa hyväksytyt tavoitteet ovat valtuustoon nähden sitovia ja ne kuuluvat talousarvion perusteluosaan.

Tuloslaskelma

Tuloslaskelmaosaan sisältyy valtuustoon nähden sitovia määrärahoja kuten verotulot, valti-onosuudet sekä korkotulot ja -kulut. Muilta osin tuloslaskelmaosa on luonteeltaan peruste-luosaan kuuluva.

Investointiosa

Investointiosassa valtuustoa sitovat määrärahat on ryhmitelty seuraavasti investoinnit netto:

Korvausinvestoinnit
Rakennukset yhteensä
Kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä
Koneet ja kalusto yhteensä

Laajennusinvestoinnit
Rakennukset projekteittain
Kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä
Koneet ja kalusto yhteensä

Uusinvestoinnit
Rakennukset projekteittain
Maa- ja vesialueet yhteensä
Kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä
Koneet ja kalusto yhteensä
Osakkeet ja osuudet yhteensä

Vesilaitos
Investoinnit netto

Investointiosassa esitetään investointien kokonaiskustannusarvio, edellisinä vuosina käy-tetty määräraha sekä ehdotettu talousarvio- ja suunnitelmavuosien määrärahat. Sitovuus-tasolta toiselle tehtävistä määrärahasiirroista päättää kaupunginvaltuusto. Tilikauden käyt-tämätön määräraha ei siirry seuraavalle vuodelle.

Talonrakennushankkeen hankesuunnittelusta vastaa tiloja käyttävä palvelualue yhteis-työssä tilapalvelujen kanssa. Rakennussuunnittelusta ja rakennuttamisesta vastaa tilapal-velut. Kaupunkikehityslautakunta päättää talonrakennushankkeiden määrärahojen käytöstä ja hankintapäätöksestä kaupungin ohjeiden mukaisesti siltä osin kuin toimivaltaa ei ole de-legoitu viranhaltijoille.

Rahoitusosa

Talousarvion rahoitusosa esitetään rahoituslaskelmakaavan muodossa. Valtuustoon nähden sitovia eriä ovat antolainoja koskevat määrärahat ja tuloarviot sekä lainakannan muutokset yhteensä. Muut erät ovat suunnitelmia rahoituksesta ja sen muutoksista.

Käyttösuunnitelma

Kaupunginhallitus, lautakunnat ja johtokunta laativat hyväksytyyn talousarvion perusteella yksityiskohtaisemman käyttösuunnitelman ja päättävät tulosityksikkötason vastuuhenkilöt helmikuun loppuun mennessä. Käyttösuunnitelmassa toimielimet päättävät omalta osaltaan hyväksytyyn talousarvion tehtävien toteuttamisesta ja määrärahoista tulojen ja menojen

osalta. Käyttösuunnitelman muutoksista päättää kyseisen käyttösuunnitelman hyväksynyt toimielin. Käyttösuunnitelma sitoo lautakuntaa ja viranhaltijaa.

Talousarvion toteutumisen seuranta ja raportointi

Strategian tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan hallitukselle ja valtuustolle kerran vuodessa tilinpäätöksen yhteydessä. Lisäksi valtuustolle raportoidaan talouden ja keskeisten tavoitteiden toteutumisesta maaliskuun, kesäkuun sekä syyskuun tilanteen mukaan. Kaupunginhallitukselle raportoidaan kuukausittain talouden toteumasta ja muissa toimielimissä toteumaa seurataan pääsääntöisesti kuukausittain.

Valtuus tilapäisluoton ottamiseen kaupungin maksuvalmiuden turvaamiseksi

Lainat ryhmitellään kunnan taseessa pitkäaikaisiin, yli vuoden pituisiin ja lyhytaikaisiin, alle vuoden pituisiin lainoihin. Pääsääntöisesti pitkäaikainen laina otetaan investoinnin rahoittamiseen ja lyhytaikaisella lainalla turvataan maksuvalmius. Sääntö ei kuitenkaan ole ehdoton. Lainanotossa seurataan myös korkokehitystä: kun korot ovat laskusuunnassa voi olla edullista siirtää pitkäaikaisen lainan ottamista ja rahoittaa investointia aluksi lyhytaikaisella lainalla.

Pitkäaikainen talousarviolaina kilpailutetaan pankki- ja rahoituslaitosten kesken hyvissä ajoin ennen lainan nostamista. Talousjohtaja päättää lainan nostamisesta valtuuston vuosittain vahvistaman enimmäismäärän puitteissa.

Lyhytaikaista rahoitusta varten Salon kaupungilla on voimassaolevat kuntatodistusohjelmat Kuntarahoituksen, Osuuspankin ja Nordean kanssa. Kuntatodistusohjelmalla turvataan rahoitus kaikissa tilanteissa. Silloin kun maksuvalmiuden turvaaminen edellyttää tilapäisrahoitusta, kuntatodistusohjelmat kilpailutetaan noin vuorokautta ennen rahoituksen tarvetta ja luottoa otetaan tarvittavaksi ajaksi.

Salon kaupungin hallintosäännön mukaan talousjohtaja päättää tilapäisluoton ottamisesta kaupungin maksuvalmiuden turvaamiseksi valtuuston vuosittain vahvistaman enimmäismäärän puitteissa siten, että valtuuston myöntämä lainanottovaltuus ei ylitä sekä pysytään kaupunginhallituksen hyväksymien pankkikohtaisten limiittien puitteissa.

6. Henkilöstösuunnitelma 2024-2027

6.1 Uudet virat ja työsuhteet 2024–2027

Palvelualue	Kustannuspaikka	Tehtävänimike	Tehtäväkohtainen palkka	Palkka lisineen/v						Kaikki henkilöstökulut/vuosi				Lakautettavan tilalle
					HKE 2024	KHE 2024	2025	2026	2027	TA 2024	2025	2026	2027	
Sivistyspalvelut														
Varhaiskasvatuspalvelut														
3111 Varhaiskasvatuspalvelut, kohde 3111		varhaiskasvatuksen koordinaattori	3 900,00	50 622	1	0	0	0	0	0	0	0	0	
3111 Varhaiskasvatuspalvelut, kohde 3111		varhaiskasvatuksen sosionomi (sijaispooli)	2 817,15	39 891	5	5	0	0	0	263 974	263 974	263 974	263 974	osittain
3111 Varhaiskasvatuspalvelut, kohde 3111		varhaiskasvatuksen lastenhoitaja (sijaispooli)	2 388,78	33 825	10	10	0	0	0	447 669	447 669	447 669	447 669	osittain
Varhaiskasvatuspalvelut yhteensä				124 338	16	15	0	0	0	711 642	711 642	711 642	711 642	
Perusopetus														
3200 Perusopetus, kohde 3211		opetuksen koordinaattori	3 900,00	50 622	1	1	0	0	0	66 997	73 088	73 088	73 088	
3200 Perusopetus, kohde 3261		erityisluokanopettaja (sospro)	3 123,13	44 224	2	2	0	0	0	117 058	117 058	117 058	117 058	
3200 Perusopetus, kohde 3261		koulunkäyntiohjaaja (sospro)	2 160,33	19 994	2	2	0	0	0	52 923	52 923	52 923	52 923	
3200 Perusopetus, kohde 3243		virka-apulaisrehtori, 5kk	4 860,00	28 674	1	1	0	0	0	37 949	91 079	91 079	91 079	
Nuorisopalvelut														
3365 Nuorisotilat		Nuoriso-ohjaaja (koulunuorisotyö)	2 355,10	33 348	0	0	2	1	0	0	88 271	132 407	132 407	
Perusopetus ja nuorisopalvelut yhteensä				176 862	6	6	2	1	0	274 927	422 419	466 554	466 554	
Lukiokoulutus ja musiikkiopisto														
3310 Lukiokoulutus		Yhteisöpedagogi 1.8.2024 alkaen	3 003,31	17 720	1	1	0	0	0	23 451	56 283	56 283	56 283	
Lukiokoulutus ja musiikkiopisto yhteensä				17 720	1	1	0	0	0	23 451	56 283	56 283	56 283	
Vapaa-ajan palvelut														
4011 Kulttuuripalvelujen hallinto		kulttuuripäällikkö	4 498,08	63 693	1	1	0	0	0	84 296	84 296	84 296	84 296	
4021 Taidemuseo		tuotantoassistentti, veturitalli	2 570,00	36 391	0	0	1	0	0	0	48 163	48 163	48 163	
4022 Salon historiallinen museo		museoassistentti, elektronikkamuseo	2 269,13	32 131	1	1	0	0	0	42 525	42 525	42 525	42 525	

Palvelualue	Kustannuspaikka	Tehtävänimike	Tehtäväkohtainen palkka	Palkka lisineen/v						Kaikki henkilöstökulut/vuosi				Lakautet-tavan tilalle
					HKE 2024	KHE 2024	2025	2026	2027	TA 2024	2025	2026	2027	
	4022 Salon historiallinen museo	museomestari	2 560,48	36 256	0	0	1	0	0	0	47 985	47 985	47 985	
	4120 Kirjastopalvelut	kirjastonhoitaja	2 685,93	38 033	0	0	1	0	0	0	50 336	50 336	50 336	
	Vapaa-ajanpalvelut yhteensä			206 504	2	2	3	0	0	126 821	273 304	273 304	273 304	
	Sivistyspalvelut yhteensä			525 423	25	24	5	1	0	1 136 842	1 463 649	1 507 784	1 507 784	
	Kaupunkikehityspalvelut													
	Kaupunkikehityspalvelut hallinto													
	5011 Kaupunkikehityspalvelut hallinto	Kestävän kehityksen koordinaattori	3 472,73	49 174	1	0	0	0	0	0	0	0	0	
	Kaupunkikehityspalvelut hallinto yhteensä			49 174	1	0	0	0	0	0	0	0	0	
	Ravitsemis- ja puhtaanapitopalvelut													
	5430 Puhtaanapidon yhteiset palvelut	Työhön osallistuva siivoustyönohjaaja	2 265,02	32 073	1	1	0	0	0	42 448	42 448	42 448	42 448	x
	Ravitsemis- ja puhtaanapitopalvelut yhteensä			32 073	1	1	0	0	0	42 448	42 448	42 448	42 448	
	Kehittämis-, elinkeino- ja työllisyyspalvelut													
	6500 Kehittämistoimen hankkeet	kotoutumisohjaaja 1.9.2024 alk.	3 200,00	15 104	1	0	0	0	0	0	0	0	0	
	6524 Waltti-työpajat	työvalmentaja	2 494,15	35 317	2	2	0	0	0	93 483	93 483	93 483	93 483	
	6530 TE2025	viestinnän suunnittelija	3 074,13	43 530	1	0	0	0	0	0	0	0	0	
	6530 TE2025	johtava omavalmentaja 1.12.2024 alk.	3 725,84	4 396	1	1	0	0	0	5 819	69 824	69 824	69 824	
	6530 TE2025	vastaava omavalmentaja 1.12.2024 alk.	3 291,57	3 884	1	1	0	0	0	5 140	61 686	61 686	61 686	
	6530 TE2025	omavalmentaja 1.12.2024 alk.	2 980,07	3 516	6	6	0	0	0	27 924	335 088	335 088	335 088	
	6530 TE2025	asiakasneuvoja 1.12.2024 alk.	2 476,09	2 922	4	4	0	0	0	15 468	185 612	185 612	185 612	
	6530 TE2025	erityissuunnittelija 1.12.2024 alk.	3 725,84	4 396	1	1	0	0	0	5 819	69 824	69 824	69 824	
	Kehittämis-, elinkeino- ja työllisyyspalvelut yhteensä			113 066	17	15	0	0	0	153 653	815 517	815 517	815 517	
	Kaupunkikehityspalv. yht.			194 313	19	16	0	0	0	196 100	857 964	857 964	857 964	

Palvelualue	Kustannuspaikka	Tehtävänimike	Tehtäväkohtainen palkka	Palkka lisineen/v						Kaikki henkilöstökulut/vuosi				Lakkautettavan tilalle	
					HKE 2024	KHE 2024	2025	2026	2027	TA 2024	2025	2026	2027		
Rakennus- ja ympäristövalvonta															
Rakennusvalvonta															
7011 Rakennusvalvonta	Digitoija		2 479,70	35 113	1	0	1	0	0	0	46 471	46 471	46 471		
Rakennusvalvonta yhteensä				35 113	1	0	1	0	0	0	46 471	46 471	46 471		
Ympäristönsuojelu															
7111 Ympäristönsuojelu	Ympäristönsuojelusuunnittelija		3 557,14	50 369	1	1	0	0	0	66 662	66 662	66 662	66 662		
Ympäristönsuojelu yhteensä				50 369	1	1	0	0	0	66 662	66 662	66 662	66 662		
Rakennus- ja ympäristövalvonta yhteensä				85 482	2	1	1	0	0	66 662	113 133	113 133	113 133		
Uudet virat ja työsuhteet yhteensä				805 217	46	41	6	1	0	1 399 605	2 434 746	2 478 882	2 478 882		

6.2 Lakkautettavat tehtävät 2024

Palvelualue	Työyksikkö	Tehtävänimike	Palkka lisineen/v	Kaikki henkilösivukulut / v	Tilalle perustetaan uusi
Sivistyspalvelut					
Varhaiskasvatuspalvelut					
3111 Varhaiskasvatuspalvelut	Perniön perhepäivähoito 3126	perhepäivähoitaja	25 340,00	30 717,15	x
3111 Varhaiskasvatuspalvelut	Perniön perhepäivähoito 3126	perhepäivähoitaja	25 340,00	30 717,15	x
3111 Varhaiskasvatuspalvelut	Perniön perhepäivähoito 3126	perhepäivähoitaja	25 340,00	30 717,15	x
3111 Varhaiskasvatuspalvelut	Perniön perhepäivähoito 3126	perhepäivähoitaja	25 340,00	30 717,15	x
3111 Varhaiskasvatuspalvelut	Perniön perhepäivähoito 3126	perhepäivähoitaja	25 340,00	30 717,15	x
3111 Varhaiskasvatuspalvelut	Märynummen varhaiskasvatus 3165	perhepäivähoitaja	25 340,00	30 717,15	x
3111 Varhaiskasvatuspalvelut	Märynummen varhaiskasvatus 3165	perhepäivähoitaja	25 340,00	30 717,15	x
3111 Varhaiskasvatuspalvelut	Lampolan päiväkoti 3130	varhaiskasvatuksen lastenhoitaja	29 850,00	36 184,17	x
3111 Varhaiskasvatuspalvelut	Tupurin päiväkoti 3134	varhaiskasvatuksen lastenhoitaja	29 850,00	36 184,17	x
3111 Varhaiskasvatuspalvelut	Palometsän päiväkoti 3142	leikinohjaaja	26 480,00	32 099,06	x
Varhaiskasvatuspalvelut yhteensä			263 560,00	319 487,43	
Sivistyspalvelut yhteensä			263 560,00	319 487,43	

Palvelualue	Työyksikkö	Tehtävänimike	Palkka lisineen/v	Kaikki henkilösivukulut / v	Tilalle perustetaan uusi
Kustannuspaikka					
Kaupunkikehityspalvelut					
Ravitsemis- ja puhtaanapitopalvelut 5421 Koulujen puhtaanapito	Ollikkalan koulun puhtaanapito/ 6196	Laitoshuoltaja	29 900,00	36 244,78	x
Ravitsemis- ja puhtaanapitopalvelut yhteensä			29 900,00	36 244,78	
Kaupunkikehityspalv. yht.			29 900,00	36 244,78	
Lakkautettavat virat ja työsuhteet yhteensä			293 460,00	355 732,21	

6.3 Määräaikaiset toimet ja työsuhteet 2024–2027

Palvelualue	Kustannuspaikka	Tehtävänimike	Tehtäväkohtainen palkka	Palkka, lisineen/v						Kaikki henkilöstökulut/vuosi				Hyväksytty aiemmin	
					HKE 2024	KHE 2024	2025	2026	2027	TA 2024	2025	2026	2027		
Kaupunginhallitus															
Hallintopalvelut 1444 Arkisto 1831 Viestintä ja markkinointi	Arkistos sihteeri, 10 kk viestinnän suunnittelija 1.1.2024-31.12.2025	2 560,00 3 074,13	30 208 43 530	1 0	1 1	1 1	0 0	0 0	37 717 54 350	37 717 54 350	0 0	0 0	0 0	0 0	
Hallintopalvelut yhteensä			73 738	1	2	2	0	0	92 066	92 066	0	0	0	0	
Kaupunginhallitus yhteensä			73 738	1	2	2	0	0	92 066	92 066	0	0	0	0	
Sivistyspalvelut Varhaiskasvatuspalvelut 3119 Esiopetus	digipedagogi (perintövaroista)	3 072,25	43 503	1	1	1	0	0	54 316	54 316	0	0	0	0	
Varhaiskasvatuspalvelut yhteensä			43 503	1	1	1	0	0	54 316	54 316	0	0	0	0	
Perusopetus ja nuorisopalvelut 3200 Perusopetus 3200 Perusopetus 3200 Perusopetus	digipedagogi (perintövaroista) Opettajat ja ohjaajat	3 072,25	43 503 1 450 964	1 1	1 1	1 0	0 0	0 0	54 316 1 811 624	54 316 0	0 0	0 0	0 0	0 0	

Palvelualue	Kustannuspaikka	Tehtävänimike	Tehtäväkohtainen palkka	Palkka, li-sineen/v						Kaikki henkilöstökulut/vuosi				Hyväksytty aiemmin
					HKE 2024	KHE 2024	2025	2026	2027	TA 2024	2025	2026	2027	
3205 Perusopetuksen hankkeet														
Perusopetuksen tasa-arvoa edistävät toimenpiteet -hanke														
	3221 Alhaisten koulu	Koulunkäyntiohjaaja, 10 kk, 65,36%	2 160,33	16 662	1	1	0	0	0	20 803	0	0	0	
	3223 Uskelan koulu-Kavila	Erytisyopettaja, 7 kk	3 205,00	22 435	1	1	0	0	0	28 012	0	0	0	
	3224 Ollikkalan koulu	Resurssiopettaja, 12 kk	3 205,00	38 460	1	1	0	0	0	48 020	0	0	0	
	3226 Sirkkulän koulu	Koulunkäyntiohjaaja, 10 kk, 65,36%	2 160,33	16 662	1	1	0	0	0	20 803	0	0	0	
	3230 Armfeltin koulu, alakoulu	Koulunkäyntiohjaaja, 10 kk, 65,36%	2 160,33	16 662	3	3	0	0	0	62 409	0	0	0	
	3233 Märynummen koulu	Koulunkäyntiohjaaja, 10 kk, 65,36%	2 160,33	16 662	1	1	0	0	0	20 803	0	0	0	
	3250 Inkereen koulu	Resurssiopettaja, 12 kk	3 205,00	38 460	1	1	0	0	0	48 020	0	0	0	
	3261 Armfeltin koulu, yläkoulu	Resurssiopettaja, 12 kk	3 205,00	38 460	1	1	0	0	0	48 020	0	0	0	
	3261 Armfeltin koulu, yläkoulu	Koulunkäyntiohjaaja, 10kk, 78,43 %	2 160,33	19 993	2	2	0	0	0	49 926	0	0	0	
	3262 Hermannin koulu	Koulunkäyntiohjaaja, 10kk, 78,43 %	2 160,33	19 993	1	1	0	0	0	24 963	0	0	0	
	3264 Moision koulu	erityisopettaja, 12 kk 62%	3 205,00	38 460	1	1	0	0	0	48 020	0	0	0	
Valmistavan opetuksen tuki -hanke														
	3261 Armfeltin koulu, yläkoulu	Tuntiopettaja, 12 kk	3 205,00	38 460	1	1	0	0	0	48 020	0	0	0	
Korona -hanke														
	3223 Uskelan koulu-Kavila	koulunkäyntiohjaaja, 5 kk 65,36%	2 160,33	8 331	2	2	0	0	0	20 803	0	0	0	
	3224 Ollikkalan koulu	Koulunkäyntiohjaaja, 10 kk 65,36%	2 160,33	16 662	2	2	0	0	0	41 606	0	0	0	
	3243 Kirkonkylän koulu	koulunkäyntiohjaaja, 5 kk 65,36%	2 160,33	8 331	1	1	0	0	0	10 401	0	0	0	
	3250 Inkereen koulu	koulunkäyntiohjaaja, 10 kk 65,36%	2 160,33	16 662	1	1	0	0	0	20 803	0	0	0	
Jengiytyminen -hanke														
	3262 Hermannin koulu	erityisopettaja, 7 kk	3 205,00	22 435	1	1	0	0	0	28 012	0	0	0	
	3264 Moision koulu	erityisopettaja, 7 kk	3 205,00	22 435	1	1	0	0	0	28 012	0	0	0	
	3264 Moision koulu	koulunkäyntiohjaaja, 5 kk 78,43%	2 160,33	9 997	1	1	0	0	0	12 481	0	0	0	
Ap/ip toiminta														
	3283 Ap/ip toiminta	ohjaajat		100 786	1	1	0	0	0	125 838	0	0	0	
Nuorisopalvelut														
	3362 Nuorisotoiminta	Liikennepuiston ohjaaja 3kk	1 701,24	6 022	1	1	0	0	0	7 519	0	0	0	
	3362 Nuorisotoiminta	Kesäleirien henkilökunta		15 500	1	1	0	0	0	19 353	0	0	0	
	3365 Nuorisotilat	Nuorisotilaohjaaja, osa-aik. 5 henk.	2 141,27	27 541	5	5	0	0	0	171 934	0	0	0	

Palvelualue	Kustannuspaikka	Tehtävänimike	Tehtäväkohtainen palkka	Palkka, liisineen/v						Kaikki henkilöstökulut/vuosi				Hyväksytyt aiemmin
					HKE 2024	KHE 2024	2025	2026	2027	TA 2024	2025	2026	2027	
	3365 Nuorisotilat	Nuoriso-ohjaaja, koulunuorisotyö (perintövaroista)	2 355,10	33 348	2	2	0	0	0	83 275	0	0	0	
	6520 Nuorten työllistäminen	Nuorten kesätyöt 130 henk 1kk		137 500	1	1	0	0	0	171 678	0	0	0	
	Perusopetus ja nuorisopalvelut yhteensä			2 241 383	37	37	1	0	0	3 075 473	54 316	0	0	
	Vapaa-ajan palvelut													
	Museopalvelut													
	4022 Salon historiallinen museo	museoassistentti, 5kk	2 269,13	13 388	2	2	0	0	0	33 431	0	0	0	
	4022 Salon historiallinen museo	museomestari (perintövaroista)	2 560,48	36 256	1	1	0	0	0	45 268	0	0	0	
	Liikuntapalvelut													
	4513 Liikuntatoiminta	luontoliikuntamestari (perintövaroista)	3 146,94	44 561	1	1	1	0	0	55 637	55 637	0	0	
	4513 Liikuntatoiminta	Tuntiohjaajat ja avustajat		40 270	1	1	0	0	0	50 280	0	0	0	
	4514 Ulkoliikuntapaikat	Luistelukenttien valvojat		9 650	1	1	0	0	0	12 049	0	0	0	
	Kansalaisopisto													
	4601 Kansalaisympäristö	Tuntiopettajat		356 380	1	1	0	0	0	444 964	0	0	0	
	4610 Maahanmuuttajakoulutus	Tuntiopettajat		123 920	1	1	0	0	0	154 722	0	0	0	
	Vapaa-ajanpalvelut yhteensä			624 425	8	8	1	0	0	796 351	55 637	0	0	
	Sivistyspalvelut yhteensä			2 909 311	46	46	3	0	0	3 926 141	164 270	0	0	
	Kaupunkikehityspalvelut													
	Kaupunkikehityspalvelut hallinto													
	5011 Kaupunkikehityspalvelut hallinto	Kestävän kehityksen koordinaattori	3 472,73	36 880	0	1	1	0	0	46 048	61 397	0	0	
	Kaupunkikehityspalvelut hallinto yhteensä			36 880	0	1	1	0	0	46 048	61 397	0	0	
	Maankäyttöpäalvelut													
	5110 Maankäyttöpäalvelujen hallinto	Diplomityöntekijä/lakimiesharjoittelija 6 kk	3 380,69	23 935	2	2	0	0	0	59 770	0	0	0	
	5114 Paikkatietopalvelut	Kartoittaja-harjoittelija 3 kk	2 146,61	7 599	1	1	0	0	0	9 488	0	0	0	
	Maankäyttöpäalvelut yhteensä			31 534	3	3	0	0	0	69 257	0	0	0	

Palvelualue	Kustannuspaikka	Tehtävänimike	Tehtäväkohtainen palkka	Palkka, liisineen/v						Kaikki henkilöstökulut/vuosi				Hyväksyty aiemmin
					HKE 2024	KHE 2024	2025	2026	2027	TA 2024	2025	2026	2027	
Yleisten alueiden kehittäminen ja ylläpito	5221 Puistot	Puistotyöntekijä 6hlö ja 7 kk	2 146,61	17 731	6	6	0	0	0	132 830	0	0	0	
Yleisten alueiden kehittäminen ja ylläpito yhteensä				17 731	6	6	0	0	0	132 830	0	0	0	
Kehittämis-, elinkeino- ja työllisyyspalvelut	6500 Kehittämistoimen hankkeet	kotoutumisohjaaja 1.9.2024 alk.	3 200,00	15 104	0	1	1	0	0	18 858	56 575	0	0	
	6500 Kehittämistoimen hankkeet	Projektipäällikkö 12 kk	3 000,00	42 480	1	1	0	0	0	53 039	0	0	0	
	6524 Waltti-työpajat	työvalmentaja	2 494,15	35 317	1	1	1	0	0	44 096	44 096	0	0	
	6526 Työllisyys Hankkeet, uusi ESR osatyökykyiset	hankekoorinaattori, 1.9.2024-31.8.2027	3 200,00	15 104	1	1	1	1	1	18 858	56 575	56 575	37 717	
	6526 Työllisyys Hankkeet, uusi ESR osatyökykyiset	uraohjaaja, 1.9.2024-31.8.2027	3003,31	14 176	1	1	1	1	1	17 699	53 098	53 098	35 398	
Kehittämis-, elinkeino- ja työllisyyspalvelut yhteensä				122 181	4	5	4	2	2	152 551	210 343	109 673	73 115	
Kaupunkikehityspalv. yht.				208 326	13	15	5	2	2	400 686	271 740	109 673	73 115	
Rakennus- ja ympäristövalvonta														
Ympäristöterveydenhuolto	7211 Terveysvalvonta	Terveystarkastaja, 4 kk	3 406,20	16 077	1	0	0	0	0	0	0	0	0	
Ympäristöterveydenhuolto yhteensä				16 077	1	0	0	0	0	0	0	0	0	
Maaseutupalvelut	7301 Maaseutupalvelut	Toimistosihiteeri, 3kk	2 507,22	8 876	1	1	0	0	0	11 082	0	0	0	
Maaseutupalvelut yhteensä				8 876	1	1	0	0	0	11 082	0	0	0	
Rakennus- ja ympäristövalvonta yhteensä				24 953	2	1	0	0	0	11 082	0	0	0	

Palvelualue	Kustannuspaikka	Tehtävänimike	Tehtäväkohtainen palkka	Palkka, lisineen/v						Kaikki henkilöstökulut/vuosi				Hyväksyty aiemmin
					HKE 2024	KHE 2024	2025	2026	2027	TA 2024	2025	2026	2027	
Liikelaitos Salon Vesi 8132 Keskusjäteveden puhdist.hoito 8113 Vesijohtoverkosto, 8111 Vesilaitoksen hallinto ja 8135 Jätevesipumppaamot 8113 Vesijohtoverkosto ja 8137 Viemäriverkosto		Kunnossapitoinsinööri, 12 kk	3 146,92	44 560	1	1	0	0	0	55 637	0	0	0	
		Harjoittelija 3 kk	2 146,61	7 599	3	3	0	0	0	28 464	0	0	0	
		Rakennuttajainsinööri	3 825,00	54 162	0	0	1	1	0	0	67 625	67 625	0	
Liikelaitos Salon Vesi yhteensä				106 321	4	4	1	1	0	84 100	67 625	67 625	0	
Määräaikaiset työsuhteet yhteensä				3 322 650	66	68	11	3	2	4 514 075	595 701	177 297	73 115	

7. Henkilöstösuunnitelman 2024–2027 perustelut

7.1 Uudet virat ja työsuhteet 2024–2027

Sivistyspalvelut

Varhaiskasvatuspalvelut

3111 Varhaiskasvatuspalvelut

v. 2024 (1kpl) varhaiskasvatuksen koordinaattori

Varhaiskasvatuksen hallinnon tehtävät ovat lisääntyneet vuodesta 2013 tapahtuneen hallinnonalasiirron myötä. Varhaiskasvatuksen järjestäjien vastuulle on tullut vuosittain uusia lakisääteisiä tehtäviä, viimeisimpiä isoja ja työllistäviä uudistuksia ovat mm. varhaiskasvatustlain mukainen lapsen tuen uudistus, joka vaatii kunnassa varhaiserityiskasvatuksen jatkuvaa koordinoitua ja kehittämistä sekä hallintopäätösten huolellista valmistelua ja päätöksentekoa sekä resurssien kohdentamista. Lisäksi tänä syksynä on käynnistynyt Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen Karvin kehittämä digitaalinen laadunarviointijärjestelmä - Valssi, joka on osana varhaiskasvatuksen laadunhallinnan kokonaisuutta ja sen kautta saadaan ja kerätään arviointitietoa johtamisen ja päätöksenteon tueksi. Valssin avulla toteutetaan henkilöstön itsearviointeja laadun prosessi- ja rakennetyökaluja hyödyntäen. Arviointi perustuu tällöin varhaiskasvatuksen johdon ja henkilöstön näkemyksiin varhaiskasvatuksen pedagogisesta toiminnasta ja sitä tukevista rakenteista. Kuntia velvoittava laadunarvioinnin prosessi ja laadunarviointijärjestelmä tarvitsee pääkäyttäjän. Tällä hetkellä tehtävää hoitaa 50 prosentin työntekijä hankerahoituksella, joka päättyy tulevan kevään aikana.

Viime vuosien aikana on myös varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen kohdistettu runsaasti valtionavustuksia. Valtionavustukset mahdollistavat lisäresurssia päiväkotien pedagogiseen toimintaan ja kehittämiseen sekä samalla luoden uusia pysyviä toimintamalleja arjen toimintaan. Hankkeiden rahoituksen hakeminen oikea-aikaisesti, toimeenpano, talouden seuranta, arviointi ja raportointi vaatii henkilöstöresurssia. Varhaiskasvatuksen koordinaattorin tehtävään kuuluisi yllä mainittujen tehtävien lisäksi kasvun ja oppimisen tuen lähiesimies-tehtävät sekä varhaiskasvatusjohtajan varahenkilönä toimiminen sekä yksityisen varhaiskasvatuksen lasten tuen päätöksenteko. Tämän asiantuntijatehtävän kautta parannetaan kaupungin laadukkaita palveluita.

Kaupunginjohtajan esitys: Poistetaan henkilöstösuunnitelmasta varhaiskasvatuksen koordinaattori ja yhdistetään sen työtehtävät opetuksen koordinaattorin työtehtäviin.

v. 2024 (5kpl) varhaiskasvatuksen sosionomi

Varhaiskasvatuksen lakimuutos muuttaa lapsiryhmien henkilöstörakennetta vuoteen 2030 mennessä, jolloin lapsiryhmiin tarvitaan entistä enemmän korkeakoulutettuja osaajia. Täten vähintään kahdella kolmasosalla päiväkodin kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä toimivasta mitoitukseen laskettavasta henkilökunnasta tulee olla varhaiskasvatuksen opettajan tai varhaiskasvatuksen sosionomin kelpoisuus, lapsiryhmän henkilöstöstä yksi kolmasosa tulee olla varhaiskasvatuksen lastenhoitajia. Henkilöstörakenteen muutos on merkittävä nykyiseen verrattuna. Lain velvoite edellyttää kuntia lisäämään korkeakoulutettujen määrää. Toisaalta lainsäädännölliset muutokset ovat tarkentaneet henkilöstömitoitusta ja siitä poikkeamista.

Tämän hetken varhaiskasvatuksen sijaispooli koostuu varhaiskasvatuksen lastenhoitajista, eikä sijaispoolissa ole lakisääteisiä koulutustaustan omaavia korkeakoulutettuja varhaiskasvatuksen opettajia tai -sosionomeja. Perustettavat uudet viisi varhaiskasvatuksen sosionomin tehtävää on tarkoitus sijoittaa alueellisesti sijaispooliin kattamaan jatkuvaa päiväkotien sijaistarvetta. Varhaiskasvatuksen sosionomi varahenkilönä turvaa lapsiryhmän henkilöstön lakisääteisen koulutustaustan. Päiväkodin johtajan työparina ja varahenkilönä toimii varajohtaja, joka työskentelee lapsiryhmässä varhaiskasvatuksen opettajana ja on lapsiryhmän mitoitukseen laskettava työntekijä. Velvoittavassa lainsäädännössä tapahtuneet muutokset

ovat lisänneet hallinnollisia tehtäviä päiväkodeissa, jonka vuoksi varajohtajien tehtävänkuvaa tulee jatkossa selkeyttää sekä mahdollistaa lapsiryhmästä irrottautuminen.

Strategian mukaisesti osaava henkilöstö lisää palveluiden laatua ja vaikuttavuutta ja samalla edistämme salolaisten työllistymistä luomalla työmahdollisuuksia Saloon varhaiskasvatuksen uudelle ammattiryhmälle.

Sijaispooliin lisättävät tehtävät eivät lisää henkilöstökustannuksia, sillä uusien tehtävien kustannukset katetaan lakkauttamalla seitsemän perhepäivähoitajaa, kaksi varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa ja yksi leikinohjaaja sekä vähentämällä sijaismäärärahoja.

v. 2024 (10kpl) varhaiskasvatuksen lastenhoitaja

Päiväkotien sijaistarve on kasvanut viimeisten vuosien aikana henkilöstön lisääntyneiden sairauspoissaolojen johdosta, mutta kuitenkin sijaisten saatavuus on vaikeutunut. Lain-säännölliset muutokset ovat tarkentaneet henkilöstömitoitusta ja siitä poikkeamista, joka aiheuttaa jatkuvaa sijaisrekrytointia. Äkillisiin poissaoloihin on vaikea saada nopeasti sijaista. Aamun ensimmäiset työvuorot alkavat klo 6- 6.30 ja näihin sijaisuuksiin ei voida palkata ulkopuolisia työntekijöitä, vaan työntekijät joutuvat vaihtamaan työvuoroja joskus hyvinkin nopeasti. Tämä lisää työn kuormittavuutta.

Perehdyttäminen on tärkeä työntekijän pysyvyyttä ja pitkäkestoista työsuhdetta ennustava tekijä, joka lisäksi vaikuttaa työn laatuun, työyhteisön ilmapiiriin ja moneen muuhun pitovoimatekijään. Vakituisten sijaisten avulla muun henkilöstön työaika voidaan kohdistaa suoraan lapsiryhmätyöhön alituisen työtoverin perehdyttämisen sijaan. Varhaiskasvatuksessa työskentelee 34,5 varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa varahenkilöinä. Määrä on todettu vuoden aikana riittämättömäksi ja varahenkilöiden alueellista sijaispoolia tulisi kasvattaa. Sijaispooliin tulisi lisätä 10 varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa.

Strategian mukaisesti osaava henkilöstö lisää palveluiden laatua ja vaikuttavuutta ja samalla edistämme salolaisten työllistymistä luomalla työmahdollisuuksia Saloon.

Sijaispooliin lisättävät tehtävät eivät lisää henkilöstökustannuksia, sillä uusien tehtävien kustannukset katetaan lakkauttamalla seitsemän perhepäivähoitajaa, kaksi varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa ja yksi leikinohjaaja sekä vähentämällä sijaismäärärahoja.

Perusopetus ja nuorisopalvelut

3200 Perusopetus

v. 2024 (1kpl) opetuksen koordinaattori

Opetuksen koordinaattori toimii opetuksen asiantuntijana ja koordinoi opetuksen prosesseja. Tehtävän tarkoituksena on edistää opetuksen ja oppimisen kehittymistä vastaamaan ajankohtaisia ja tulevaisuuden tarpeita. Opetuksen koordinaattori koordinoi oppimisen ja koulunkäynnin tuen suunnittelua, kehittämistä ja toimeenpanoa. Lisäksi koordinaattori vastaa yhteistyössä perusopetusjohtajan kanssa opetuksen opetussuunnitelmatyön sisällöllisestä kehittämisestä ja arvioinnista sekä palvelualueen hankkeista ja niiden hakuprosessista, taloudesta, arvioinnista ja raportoinnista. Tehtävään kuuluu myös perusopetusjohtajan varahenkilönä toimiminen. Tämän asiantuntijatehtävän kautta parannetaan kaupungin laadukkaita palveluita.

Kaupunginjohtajan esitys: Varhaiskasvatuksen koordinaattorin työtehtävät yhdistetään opetuksen koordinaattorin työtehtäviin.

v. 2024 (2kpl) erityisluokanopettaja (sospro)

v. 2024 (2kpl) koulunkäyntiohjaaja (sospro)

Yksityisen palveluntuottajan (Sospro) perustaman lastensuojeluyksikön opetusryhmien perustamiseksi perustetaan kaksi uutta opettajan sekä kaksi uutta koulunkäyntiohjaajan tehtävää. Tehtävät tarvitaan yksikköön sijoitettujen oppilaiden opetuksen järjestämiseksi.

v. 2024 (1kpl) virka-apulaisrehtori (Perniö)

Perniön Yhteiskoulun ja Kirkonkylän koulun johtamisjärjestelmä esitetään muutettavaksi yhtenäiskoulun johtamisjärjestelmäksi. Yhtenäiskoulun johtamisesta vastaa rehtori ja apulaisrehtori. Yhtenäiskoulun johtamisjärjestelmällä vastataan koulun toimintakulttuurin kehittämistarpeisiin, sujuvoitetaan perusopetuksen eheää kokonaisuutta ja hyödynnetään resurssit kokonaisuus huomioiden. Yhtenäiskoulun johtamisjärjestelmä tukee opettajien ja muun henkilöstön resurssien joustavaa käyttöä.

3365 Nuorisotilat

v. 2025-2026 (3kpl) Nuoriso-ohjaaja (koulunuorisotyö)

Koulunuorisotyötä on tarkoitus vahvistaa kaikilla neljällä yläkoulualueella. Kouluympäristössä tehtävä nuorisotyön vahvistaminen tehdään portaittain siten, että vuosien 2024-2026 aikana kouluissa tehtävän nuorisotyömalli tavoitteineen, menetelmineen ja resurssineen on osa Salossa tehtävää kasvatuskokonaisuutta. Vakituksella henkilöstöllä vastataan kasvatukseen palvelutarpeeseen ja siihen, että saadaan pysyvät toimijat työtä tekemään.

Lukiokoulutus ja musiikkiopisto

3310 Lukiokoulutus

v. 2024 (1kpl) yhteisöpedagogi 1.8.2024 alkaen

Lukioissa yhteisesti toimiva pedagogi tukee opiskelijan kasvua ja oppimista sekä yhteisöllisyyden ja hyvinvoinnin lisäämistä. Salon lukioissa on koronarahoituksella työskennellyt yhteisöpedagogeja ja kokemukset ovat erittäin myönteisiä. Lisäksi hyöty-kustannussuhde on korkea. Nykyinen hankerahoitus on päättymässä 31.7.2024 eikä sille ole valtion taholta tuossa jatkorahoitusta.

Yhteisöpedagogi on matalan kynnyksen ammattilainen, joka vähentää opiskelijahuollon toimijoiden kuormitusta ja auttaa syrjäytymisen vastaisessa työssä. Yhteisöpedagogin keskeiset tehtäväkokonaisuudet lukiokoulutuksessa ovat: 1. koulun yhteisöllinen työ ja sen kehittäminen 2. vertaistoiminnan kehittäminen, toteuttaminen ja arviointi 3. työskentely koulun erilaisten opiskelijaryhmien kanssa.

Vapaa-ajan palvelut

4011 kulttuuripalvelujen hallinto

v. 2024 (1kpl) kulttuuripäällikkö

Kulttuuripäällikkö johtaa kaupungin kulttuuripalveluita ja niiden kehittämistä osana vapaa-ajan palveluja. Kulttuuripäällikkö johtaa kulttuuri-, museo- sekä kirjastopalveluiden toimintaa ja kehittämistä sekä päällikön substanssiosaaminen tukee strategisten tavoitteiden linjaamista sekä valittujen tavoitteiden operatiivista toteutusta. Kulttuuripäällikön virka tukee Salon strategisia tavoitteita profiloitua kulttuurikaupunkina. Virka liittyy osana valtuustossa 12.6.2023 hyväksytyyn organisaatiomuutokseen.

4022 Salon historiallinen museo

v. 2024 (1kpl) museoassistentti, elektroniikkamuseo

Salon elektroniikkamuseo on tuotantohistoriallinen kulutuselektroniikan tallentamiseen ja käyttäjäsuhteen esittämiseen keskittynyt museo, joka sijaitsee Saloran radio- ja tv-tehtaan entisissä tiloissa. Salon elektroniikkamuseo on osa Salon historiallista museota ja se on avoinna ympärivuotisesti. Salon historiallinen museo on valtionosuutta saava museo. Elektroniikkamuseota hoitaa nykyisellään yksi amanuenssi ja sen aukiolo hoidetaan kokonaan työllistettyjen voimin. Museo on avoinna 170-180 päivää vuodessa, kesäaikaan viitenä päivänä viikossa ja talvikaudella (2/3 vuodesta) kolmena päivänä viikossa. Yleisöpalvelun ja kokoelmatyön hoitaminen työllistettyjen voimin sitoo museon amanuenssin työajan kokonaan henkilöstön ohjaamiseen. Tämän vuoksi museota ei ole lainkaan mahdollista strategisesti kehittää tai markkinoida, eikä uusien näyttelysisältöjen tai tapahtumien järjestäminen onnistu. Amanuenssin työkuorma ja työnkuva on nykyisellään kohtuuton ja johtaa uupumiseen. Työssä ei nykyresursein ole mahdollista onnistua. Väljempi työnkuva ei

vähäisen resursoinnin vuoksi ole myöskään mahdollista, koska työtä ei pysty delegoimaan kenellekään ja työtehtävät ovat museotyön kannalta oleellisia. Mikäli puolestaan sopivia työllistettyjä auki pitoon ei saada, on museo suljettava yleisöltä. Se taas johtaa valtionosuuden (2 htv, vuosivaikutus 61.317,25 euroa) menettämiseen, sillä valtionosuuden myöntö on sidottu museon ympärivuotiseen avoinna pitoon.

Uusi museoassistentti työskentelee yleisötyötehtävissä, vastaa museon auki pidosta ja museokaupasta, asiakaspalvelu- ja opastustehtävistä sekä tuottaa tapahtumia ja muuta yleisötyön ohjelmaa yhdessä amanuenssin kanssa. Hän myös ohjaa mahdollisesti museon auki pidossa avustavia työllistettyjä, jolloin amanuenssin työaika vapautuu museosisältöjen tekemiseen, kuten kokoelmatyöhön ja näyttelysisällön kehittämiseen. Museoassistentti viestii ja markkinoi museota ja avustaa myös teknisesti näyttelyiden rakentamisessa ja huoltamisessa.

Museoammatillisen työn lisääminen museossa mahdollistaa palvelun kehittämisen, tukee koko museopalveluiden henkilöstösuunnittelua, työkiertoa ja sijaistamista sekä mahdollistaa asiakasmäärän kasvattamisen. Samalla elektroniikkamuseo saadaan pidettyä vakiintuneesti avoinna ja Salon historiallinen museo säilyttää valtionosuutensa, jota se ilman elektroniikkamuseon ympärivuotista aukkipitoa ei saa.

Museoammatillista asiakaspalvelua ei pysty ostamaan. Mikäli palveluostona ostetaan pelkkää myyntityötä (lipunmyynti ja muut tuotteet), ei ostopalvelusta saada mitään apua museotyön kehittämiseen tai tapahtumatuotantoihin.

v. 2025 (1kpl) museomestari

Salon historiallisella museolla on yhdeksän historiallista, osin rakennusperintö- tai kaavasuojeltua museokohdetta. Näiden lisäksi museo hallinnoi näyttelyiden ja kokoelmien osalta 21 rakennusta sekä kuutta varastotilaa muissa rakennuksissa. Esineistöä on noin 50.000 objektaa, valokuvia 17.000 kappaletta ja kirjoja 8 800. Työtä ohjaavat Museolaki (314/2019) sekä laki Rakennusperinnön suojelemisesta (4.6.2010/498). Kokonaisuutta hoitaa kolme henkilöä, joista yhden amanuenssin vastuulla on elektroniikkamuseon hoito. Museon intendentti ja kokoelma-amanuenssi eivät kahdestaan pysty hallitsemaan suureen rakennusmäärään ja kokoelmiin kohdistuvaa työtä, teknistä osaamista vaativat tehtävät eivät kuulu heidän työnsä, eikä heillä ole niihin vaadittavaa koulutusta. Museomestarin työpanoksella voidaan turvata paremmin esineistön säilymistä ja valvoa museokiinteistöjen sekä varastojen kuntoa. Henkilöstövajeesta ja tilojen huonosta kunnoista johtuen koelmaesineistöä on tuhoutunut ja tuhoutuu.

Museomestari vastaa museokohteiden ja esinevarastojen olosuhdevalvonnasta, tekee pieniä ylläpitokorjauksia ja muita teknistä osaamista vaativia tehtäviä, vastaa näyttelyrakentamisen tekniikasta ja osallistuu museoesineiden siirtämiseen, käsittelyyn sekä puhdistukseen. Historiallisen museon museomestari myös avustaa taidemuseota näyttelyn ripustusaikana sekä teoskuljetuksissa. Museomestarin työ on vaativa ammatillinen erikoisala, jota ei Salossa pysty palveluna ostamaan.

4021 Taidemuseo

v.2025 (1kpl) tuotantoassistentti

Taidemuseo Veturitalli on yksi Salon tärkeimmistä matkailukohteista, sen brändi ja toiminta ovat Suomessa korkealle arvostetut ja media-arvo merkittävä (v. 2022 printtimediassa arvo 726.805 euroa, sosiaalista mediaa ei tällä hetkellä pystytä mittaamaan). Veturitalli tuottaa vuodessa kolme päätilanäyttelyä ja kolme gallerianäyttelyä. Näyttelytuotannot valmistetaan pääosin omana työnä ja osin yhteistyökumppaneiden kanssa. Museon brändiä tukevat näyttelysisällöt suunnitellaan museon sisällä ja niistä vastaavat museon-johtaja sekä intendentti. Muita näyttelysisältöä tekeviä museossa ei ole. Intendentin työhön kuuluu näyttelyiden lisäksi museon markkinointi ja viestintä sekä kokoelmatyö. Museonjohtaja ei käytännössä pysty enää tuottamaan museosisältöjä tai hoitamaan kokoelmaa, koska hän vastaa sekä taidemuseon että historiallisen museon hallinnosta. Intendentin työkuorma on kohtuuton sekä näyttelyiden tuottamisen että kokoelmatyön jäädessä yksin hänen harteilleen.

Esimerkki nykyresursoinnin vaikutuksesta kokoelmatyöhön saatiin, kun Varhan kiinteistöihin sijoitetun taiteen kokoelmainventaarin yhteydessä havaittiin keväällä 2023, että teoksista on kokoelmatietokannan mukaan kateissa 13 prosenttia. Koska kokoelmatyötä ei ole koskaan pystytty käytännössä hoitamaan ajantasaisesti, näyttelytuotannon viedessä intendentin työajan, voidaan sama prosentuaalinen hävikki yleistää koskemaan koko kokoelmaa, jolloin kysymys on sadoista teoksista. Museon on siis erittäin vaikea huolehtia nykyresursseilla kaupungin taideomaisuudesta.

Noin puolet museopalveluiden työvoimasta on vaihtuvia työllistettyjä, tämä kuormittaa vakinaista henkilöstöä. Ilman työllistettyjä museot eivät pysty toimimaan nykyisellä palvelutasollaan. Taidemuseon tuotannot valmistuvat melko suurilla ylityömäärillä, jotka kuormittavat pientä henkilöstöä. Lounais-Suomen AVI kiinnitti tarkastuskäynnillään jo 2021 erityisesti huomiota museon niukkaan henkilöresursointiin. Myös henkilöstöpalvelut ja työsuojelu sekä työterveys ovat kiinnittäneet huomiota museon työkuormaan ja henkilöstön uupumiseen. Tukitoimet eivät riitä, kun henkilöresursointi on vajaata. Taidemuseon perustamisen (1998) jälkeen museosta on hävinnyt yksi kokonainen htv organisaatiomuutoksissa. Samaan aikaan museoprofessio ja työ on muuttunut voimakkaasti. Veturitalissa tehdyn työn laatu ja museolle luotu vahva brändi ovat käytännössä vuosien aikana perustuneet henkilöstön tekemään ylityöhön ja vapaaehtoiseen venymiseen. Tämä ei ole kestävä ratkaisu. Taidemuseon on nykyisellään erittäin vaikea säilyttää laadukas sisältötuotanto ja museon brändi.

Varsinaiseen näyttelysisältöön kohdistuvaa työtä on erittäin vaikea ostaa, museoalan sisältöosaajat eivät harjoita yritystoimintaa. Sen sijaan taidemuseo ostaa yleisötyöhön kohdistuvia pajaohjausta ja opastuspalveluita, konservointia sekä rakentamista ja teoskäsittelyä ripustusaikaan.

Tuotantoassistentti hoitaa jatkossa museon kokoelman ja näyttelyiden registroinnin (teoslainapyynnöt, sopimusten kirjaaminen, teoslogistiikka, tietokantojen hoito liikkuvien teosten osalta sekä tarvittavien konservointipalveluiden järjestely) ja näyttelyrakennuksen hankintojen ja resursoinnin koordinoinnin. Tuotantoassistentin palkkaamisen myötä intendentin työaika vapautuu nykyisestä sihteeritasoisesta työstä museon vakuutusten, sopimusten ja kokoelman hallinnointiin, taiteilijayhteistyöhön, suunniteltuun markkinointiin, verkostojen hoitamiseen sekä näyttelysisältöjen kirjoittamiseen. Intendentin työaika ei nykyisellään riitä ammatillisesti hoidetun museon vaatimaan protokollaan. Taidemuseon tuotantoassistentti on ammatillinen työ, joka vaatii korkeakoulutusta ja museologian opintoja.

4120 Kirjastopalvelut

v.2025 (1kpl) kirjastonhoitaja

Tämä uusi perustettava tehtävä tarvitaan, jotta voimme turvata koulujen ja kirjaston välillä tehtävän kouluyhteistyön. Lukutaidon edistäminen ja lukuinnon herättäminen kuuluvat kirjaston tärkeimpiin tehtäviin. Lisääntyvä tiedon määrä ja digitalisoituminen asettavat lukutaidolle uudenlaisia vaatimuksia. Riittävän hyvä lukutaito on edellytys yhteiskunnassa pärjäämiseen, joten lukutaidon yhteiskunnallinen merkitys korostuu. Kansallisella tasolla suomalaisten lukutaito on huolestuttavasti heikentynyt 2000-luvulla. Kuilu erin-omaisesti ja huonosti lukevien välillä on merkittävä. Tämän epäkohdan poistamiseksi on tehtävä työtä niin valtakunnan kuin paikallisella tasolla. Salossa kirjastopalvelut tekevät lukutaidon edistämiseksi ja lukuinnon herättämiseksi yhteistyötä varhaiskasvatuksen, esiopetuksen sekä ala- ja yläkoulujen kanssa. Yhteistyön sisältö ja suuntaviivat on määritelty muun muassa Salon varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen oppilaille suunnatussa kulttuurikasvatussuunnitelma Nappulassa, jossa jokaiselle ikä- ja luokkatasolle on tarjolla säännöllisiä kulttuurikasvatussisältöjä. Siihen sisältyvä kirjaston osuus on kirjaston ja koulujen yhdessä laatima Koulun ja kirjaston yhteistyöohjelma, joka on laadittu yhdessä opettajien kanssa jo aiemmin ja joka on sittemmin sisällytetty osaksi kulttuurikasvatusohjelmaa.

Kirjaston osuus kulttuurikasvatussuunnitelmasta on seuraava:

Varhaiskasvatus: satuhetket

Esikoulu: kirjastovierailu (pääkirjastossa Lukutoukan vetämä eskarikierros)

Alakoulu, 1. luokka: kirjastokortit ja perustietoa kirjastosta

Alakoulu, 2. luokka: kirjavinkkaus ja kirjastonkäytönopetus

Alakoulu, 4. luokka: kirjastonkäytön ja tiedonhaun opetus
Alakoulu, 5. luokka: kirjavinkkaus
Yläkoulu, 7. luokka: tiedonhaun opetus
Yläkoulu, 8. luokka: kirjavinkkaus

Suunnitelmassa perustaso on velvoittava, maksuton ja kaikissa kaupungin esiopetus- ja perusopetusyksiköissä vuosittain samansisältöisenä toistuva minimitaso. Kirjastopalvelut ovat mukana toteuttamassa perustasoa yhdessä muiden palveluiden kanssa. Eri palveluiden toimijat ovat sitoutuneet toteuttamaan oman vastualueensa vuosittain osana omaa perustoimintaansa. Kulttuurikasvatussuunnitelman sisällön mukaiseen pedagogiseen työskentelyyn keskittyvälle kirjastonhoitajalle on Salon kirjastopalveluissa tarvetta. Nykyisillä, alimitoitetuilla henkilöstöresursseilla ei suoriuduta perustason edellyttämään minimitasoon, eikä myöskään kyetä palveluiden kehittämiseen, vaan lähinnä nykyisten palveluiden ylläpitämiseen.

Perustettavaa uutta tehtävää hoitava kirjastonhoitaja työskentelee ensisijaisesti Salon pääkirjastossa, mutta hän käy eri tilanteissa myös muissa kirjastoissa ja kouluilla sekä varhaiskasvatuksen yksiköissä. Tällä hetkellä kirjastopalveluiden eri yksiköissä tehtävän kouluyhteistyön määrä vaihtelee. Tämän uuden perustettavan tehtävän myötä on tavoitteena harmonisoida koko Salon alueella tehtävää kirjaston ja koulujen välillä tehtävää työtä ja siten mahdollistaa lapsille ja nuorille asuinpaikasta riippumatta yhtäläiset mahdollisuudet saada riittävän hyvät taidot lukemisessa, erilaisten aineistojen sisältöjen tuntemisessa ja tiedonhaussa.

Kaupunkikehityspalvelut

Kaupunkikehityspalvelut hallinto

5011 Kaupunkikehityspalvelut hallinto

1.1.2024 alk. Kestävän kehityksen koordinaattori (1 kpl)

Tehtävä jatkaa vuonna 2022 hankerahoituksella alkanutta kestävän kehityksen tavoitteiden mukaisen toiminnan johtamista tukevaa toimintaa. Yksi kaupungin strategia kolmesta tavoitteesta on Kestävän talouden Salo, jonka mukaan Salo toimii ekologisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävästi. Kestävän kehityksen koordinaattori tukee kaupungin ja toimialojen johtoa sekä arkipäivän toimintaa päämäärän saavuttamiseksi.

Kaupunginjohtajan esitys: Siirretään määräaikaisiin ajalle 1.4.2024 – 31.12.2025

5400 Ravitsemis- ja puhtaanapitopalvelut

Työhön osallistuva siivoustyöohjaajan tehtävä KP 5430.

Perusteena mm. Salon kaupungin laajalla pinta-alalla sijaitsevat suuret, keskikokoiset ja erityisesti pienet puhtaanapidon- ja ravitsemispalvelun yhdistelmätyökohteet. Kohteet tarvitsevat käytännön työhönsä ammatillista työapua ja erityisesti opastusta ja koulutusta mm. yhteiseen, kielelliseen kommunikointiin arjen palvelutehtävissä. Työhön osallistuva siivoustyöohjaaja myös kuljettaa puhtaanapidon pakettiautolla puhtaanapidon- ja myös ravitsemispalveluiden materiaaleja kuten siivouskoneita- ja laitteita. Työhön osallistuvan siivoustyöohjaajan tehtävä esitetään perustettavaksi lakkautettavan laitoshuoltajan tehtävän tilalle.

Kehittämis-, elinkeino- ja työllisyyspalvelut

6500 Kehittämistoimen hankkeet

1.9.2024 alk. kotoutumisohjaaja (1kpl)

Tehtävä jatkaa vuosina 2022-2024 toteutettua maahanmuuttajien ohjaus- ja neuvontapalvelupisteen (HelppoSalon) toimintaa, jonka avustus päättyy 31.8.2024 koska toiminta tulee 1.1.2025 alkaen kunnan lakisääteiseksi tehtäväksi. Kotoutuvien maahanmuuttajien ohjauksen ja neuvonnan lisäksi tehtävään kuuluu myös uutena lakisääteisenä tehtävänä 1.1.2025 alkaen tuleva kotoutujien monikielisen

yhteiskuntaorientaation järjestäminen. Tehtävä edistää maahanmuuttajien nopeaa integroitumista yhteiskuntaan sekä edistää tehokkaalla ja yksilöllisellä kotouttamistoiminnalla erityisesti työikäisten maahanmuuttajien työllistymistä. Tehtävään kuuluu työvoiman ulkopuolella olevien työikäisten kotouttamisen ja työllistymisen edistäminen kunnassa, ns. etsivä maahanmuuttotyö. Kotoutumisohjaaja toimii maahanmuuttokoordinaattorin työparina ja tekee myös alkukartoituksia ja kotoutumissuunnitelmia erityiskohderyhmänä työikäiset kotoutujat.

Ajanjaksolla 1.9.2022-31.8.2023 HelppoSalossa asioi 1367 maahanmuuttajaa. Suurin osa oli ukrainalaisia, 576 henkilöä. Kaikista asiakkaista 794 oli asunut Suomessa alle 3 vuotta. Asiakaskäyntien sisällöissä painottuu tärkeysjärjestyksessä: työ 513, etuusasiat 470, talousasiat 292, maahanmuuttoprosessi 291 ja asuminen 198.

Salossa on merkittävä määrä maahanmuuttajia ja erityisesti ukrainalaisia pakolaisia. Ukrainalaisista moni on saanut tai hakemassa kotikuntamerkintää Saloon ja jäämässä pysyvämmiin paikkakunnalle. Tämä on osin kiinni myös siitä, kuinka hyvin kaupunki on järjestänyt kotoutumisen palvelut. Kunnat ovat oikeutettuja valtion maksamiin korvauksiin kotoutumista edistävien palveluiden järjestämisestä kotoutumislain mukaisesti. Korvaukset on tarkoitettu kunnassa ohjaukseen ja neuvontaan sekä muuhun kotoutumista tukevaan toimintaan eli tähän tehtävään olisi tarkoitus kohdentaa valtiolta saatavaa tukea.

Kaupunginjohtajan esitys: Siirretään määräaikaisiin ajalle 1.9.2024 – 31.12.2025

6524 Waltti-työpajat

v. 2024 (2kpl) työvalmentaja

WLab-työpajan ja Voimalan kahvilatyöpajan työvalmentajien vakinaistaminen. Työvalmentajat vastaavat pajatoiminnan arjesta ja ohjauksesta. WLab (IoT-paja) toimii kampuksella ja kahvilapaja pääkirjaston yhteydessä. Voimalan kahvilatyöpaja perustettiin 2017 ja Wlab-työpaja 2018. Työpajojen ohjaajina oli kokeiluvaiheessa palkkatuella työllistetyt työsuunnittelijat v. 2017-2018 ja juurrutusvaiheessa määräaikaiset työvalmentajat v.2019-2023 (perusteena toiminnan vakiintumattomuus). Toiminta vie vaikeimmin työllistyviä työnhakijoita kohti työmarkkinoita parantamalla työllistymisedellytyksiä ja osaamista mm. opinnollistamisen keinoin. Pajatoiminta antaa mahdollisuuden työ- ja toimintakyvyn arviointiin yhteistyössä Varhan kanssa. Työpajat ovat olleet suosittuja ja niihin on ollut jatkuvasti jonoa. Noin 76 prosenttia asiakkaista on kaupungin osarahoittaman työmarkkinatuen piirissä ja toiminnassa ollessaan pois maksusuudesta. Pajoilla on keskimäärin kuukaudessa WLab: 22 ja kahvilapaja: 7 asiakasta. Kuntouttavan työtoiminnan asiakkaiden lisäksi pajoille on työllistetty pitkäaikaistyöttömiä ja otettu työkokeilijoita sekä ammattioipiston yhteistyösopimukseen liittyen opiskelijoita työssäoppisjaksolle. Työpajat ovat vakiintuneet osaksi Waltin työpajatoimintaa. Mikäli tehtäviä ei vakinaisteta, ei ohjausta ja toiminnan koordinoitua pysyviä enää järjestämään ja pajat voidaan joutua sulkemaan jolloin myös pääkirjaston yhteydessä toimiva kahvila suljetaan.

6530 TE2025

v. 2024 (1 kpl) viestinnän suunnittelija

Elinvoimapalveluiden yhteinen viestinnän resurssi, josta 50 prosenttia suunnataan työllisyysalueen työvoimapalveluiden viestintään. TE-palvelutehtävään kuuluu viestintäsuunnitelman laatiminen, verkkosivujen kehittäminen uutta toimintaa vastaavaksi, palveluiden viestintä ja markkinointi asiakkaille, sisäisen viestinnän kehittäminen, työllisyyspalveluiden brändin ja viestinnän ohjeiston kehittäminen ja hallinta, mediasuhteet, sosiaalinen media sekä tapahtumien suunnittelu ja toteutus. Loput 50 prosenttia tehtävästä liittyy elinvoimapalveluiden muuhun viestintään, kuten liikennepalveluihin.

Kaupunginjohtajan esitys: Siirretään yhteisöpalvelujen määräaikaisiin ajalle 1.1.2024-31.12.2025

1.12.2024 alk. (1 kpl) johtava omavalmentaja

Aiemman kuntakokeilun koordinaattorin tehtävän vakinaistaminen siten, että tehtävänkuvan muutoksessa siihen lisätään esihenkilötyö, mutta toiminnan vakiintuessa projektityyppiset tehtävät poistetaan. TE-palvelu-uudistuksessa kuntaan siirtyvä valtiolta noin 40 työntekijää hoitamaan julkisia työvoimapalvelutehtäviä. Lisäksi kaupungin omat työntekijät mukaan lukien työllisyysalueella tulee työskentelemään tämän hetkiselä arviolla yhteensä noin 55 työntekijää. TE-palvelu-uudistuksen suunnittelussa esihenkilötyöhön tarvitaan vähintään 2 esihenkilöä, joista toisen arvioidaan siirtyvän valtiolta huomioiden TE-toimiston nykyinen esihenkilöresurssi.

1.12.2024 alk. (1 kpl) vastaava omavalmentaja

Kuntakokeilun tehtävän vakinaistaminen. TE-palveluissa tulee panostaa henkilöstön osaamiseen ja toiminnan laatuun. Työvoimapalveluiden asiakastyön toteutukseen liittyy laaja kirjo erilaisia lakeja, säädöksiä ja ohjeistuksia, joita joudutaan henkilöstön kanssa käymään päivittäin läpi ja soveltamaan käytäntöön. Vastaavan omavalmentajan tehtävänä on toimia työllisyysalueen kouluttaja-opastajana, henkilöstön perehdyttäjänä sekä työttömyysturvayhdyshenkilönä. Työntekijä osallistuu työvoimapalveluiden valtakunnallisiin verkostoihin ja jalkauttaa niistä saadun tiedon arjen työhön. Vastaa myös TE-digi-uudistuksessa sen jalkauttamisesta henkilöstölle. Vastaa järjestelmäpäivityksiin liittyvistä koulutuksista. Toimii apuna asiakaspalvelun suunnittelussa. Noin puolet työajasta tekee kuntakokeilun asiakastyötä omavalmentajan roolissa.

1.12.2024 alk. (6 kpl) omavalmentaja

Kuntakokeilun tehtävien vakinaistaminen. Työllisyysalueen henkilöstösuunnittelussa on arvioitu, että tehtävien siirtyessä kuntaan tarvitaan vähintään tämän kuntakokeilussa työskennelleen henkilöresurssin verran valtiolta siirtyvän henkilöstön lisäksi vastuuvirkailijoita, jotta tehtävä pystytään hoitamaan lain edellyttämällä tavalla ja siten ettei asiakaskuormitus nouse yhtä virkailijaa kohden liian korkeaksi. Omavalmentaja vastaa oman asiakaskuntansa julkisista työvoimapalveluista: julkisen työvoima- ja yrityspalvelulain sekä työttömyysturvalain ja lisäksi eräiden muiden lakien soveltaminen työtehtävistä riippuen käytäntöön. Monipuolinen asiakkaan ohjaus ja neuvonta työllistymisen edistämässä sekä yhteistyö alueen työnantajien, kouluttajien ja verkoston kanssa.

1.12.2024 alk. (4 kpl) asiakasneuvoja

Määräaikaisten (2023-2024) kuntakokeiluun palkattujen asiakasneuvojen vakinaistaminen. Tehtävä sijoittuu aulapalveluihin sekä työnhakukeskukseen, joissa tehdään päivystysluonteista asiakasneuvontaa ja ohjausta, vastataan asiakasliikenteestä, puhelinpäivystys, työllisyyspalveluiden toimistotehtäviä, työnhaku- ja koulutusohjausta sekä asiointiin liittyvää neuvontaa ja digiohjausta.

1.12.2024 alk. (1 kpl) erityissuunnittelija

Uusi tehtävä perustettavalle työllisyysalueelle työvoimapalvelutehtävien laadun ja kehittämisen tueksi. Tiedon keruu ja seuranta tiedolla johtamiseen, mm. vaikuttavuuden ja kustannusten seuranta työllisyyspalveluissa. Työvoimapalveluhankintojen suunnittelu, toteutus, seuranta ja raportointi. Työvoimapalveluiden kehittäminen yhdessä esihenkilöiden ja henkilöstön kanssa. Työllisyyden kehitykseen liittyvä ennakointityö yhdessä kumppaneiden kanssa ja ennakointitiedon hyödyntäminen toiminnan suunnittelussa ja työllisyyden edistämässä. Vastaa työvoimapalveluissa kansainvälisten osaajien hankinnasta ja työperäisen maahanmuuton edistämistä.

Rakennus- ja ympäristövalvonta

Rakennusvalvonta

7011 Rakennusvalvonta

v. 2023 Digitoija

Rakennus- ja ympäristövalvonnassa työskentelee tällä hetkellä vakituinen lupasihteeri, jonka työaika on jaettu 50 prosenttia rakennusvalvontaan ja 50 prosenttia

ympäristönsuojeluun. Lupasihteerin rakennusvalvonnan työnkuvaan kuuluu tällä hetkellä mm. rakennusvalvonnan arkistotehtävät ja paperiarkiston digitointiin liittyvät tehtävät yleisesti. Lupasihteerin on toiminut sovellusasiantuntijan (rakennusvalvonnan arkistovastaava) ainoana työparina ja sijaisena.

Lupapiste Kauppa on ollut käytössä vuoden 2020 alusta alkaen. Lupapiste Kaupan kautta toimitetaan asiakkaille rakennusvalvonnan arkistomateriaali sähköisessä muodossa. Kauppa on tullut koko ajan asiakkaille tutummaksi ja Kaupan kautta ostettujen asiakirjojen määrät ovat olleet tasaisessa kasvussa. Kaupan myötä toimintatavat ovat muuttuneet siten, että aineistotilausten yhteydessä digitoidaan koko kiinteistön asiakirjat kerralla. Aikaisemmin asiakirjapyynnön yhteydessä käsiteltiin vain asiakkaan erikseen tilaamia asiakirjoja. Tämän vuoksi on ilmennyt tarvetta vahvistaa rakennusvalvonnan arkiston parissa työskentelevää henkilöresurssia. Samalla parannettaisiin sijaisjärjestelyiden mahdollisuutta ja selkeytettäisiin organisaatiota. Lisäresurssi vapauttaisi sovellusasiantuntijan työpanosta rakentamislain uudistuksesta johtuviin pakollisiin muutostöihin.

Tarkoituksena on muuttaa jaetun lupasihteerin tehtävät siten, että 50 prosentin ympäristönsuojelun osuus kasvatetaan 100 prosenttiin ja tehtävänimike säilyy entisellään (Lupasihteerin). Rakennusvalvontaan perustetaan uusi kokoaikainen Digitoijan tehtävä. Kokonaisuudessa henkilölisäys aikaisempaan olisi näin ollen yksi henkilötyövuosi rakennusvalvonnalle ja ympäristönsuojelulle yhteensä.

Kaupunginjohtajan esitys: Digitoijan tehtävä siirretään vuodelle 2025.

Ympäristönsuojelu

7111 Ympäristönsuojelu

v. 2024 Ympäristönsuojelusuunnittelija

Suomessa on alettu viime aikoina panostaa voimakkaasti luonnon monimuotoisuuden vähentämisen ehkäisyyn ja vesienhoidon edistämiseen. Kaupunkilaiset ja vapaa-ajan asukkaat kiinnittävät asuinympäristöönsä yhä enemmän huomiota. Salon lukuisat pohjavesialueet, joki- ja purovesistöt sekä merialue vaativat sekä valvonnan resursseja että niiden tilan parantamiseen edistämisesresursseja. Hyvin voivat vesistöt turvaavat virkistyskäyttämömahdollisuuksia ja ovat Suomen kahdeksanneksi suurimman mökkikunnan oleellinen vetovoimatekijä. Ulkopuolelta tulevaa painetta kaupungin osallistumiseen luonnon monimuotoisuutta turvaaviin toimiin on koko ajan yhä enemmän.

Vuosien 2022-23 ajan on jouduttu käyttämään yhden ympäristönsuojelutarkastajan työaika tehtäviin, jotka kuuluisivat paremmin ympäristönsuojelusuunnittelijan tehtäviin. Tämä tarkoittaa, että valvontaresurssi on merkittävästi pienentynyt ja mm. hyvin alkanut jätevesienkäsittelyn valvonta on pysähdyksissä. Jos virkaa ei perusteta, valvontaresurssi jää myös vuodelle 2024 aikaisempaa pienemmäksi.

Salon kaupungin strategiassa vapaa-ajan avaimessa on strategisena tavoitteena ”huolehdimme vesistöjemme tilasta”. Hyvin hoidettuina vesistöt ja monimuotoinen luonto voisivat olla Salolle loistava vetovoimatekijä. Naapurikunnista mm. Paimiossa ja Raaseporissa on meneillään merkittäviä vesiensuojelun ja perinnebiotooppien hoidon hankkeita. Perinnebiotooppien hoitoon ja vesiensuojelun hankkeisiin on osallistuttava, koska vuosien huonon kohtelun vuoksi nämä monimuotoisuudelle tärkeät kohteet ovat Salossa tuhoutumassa. Perinnebiotooppien hoidolla parannetaan elinolosuhteita mm. pölyttäjille, joista myös maatalous on osin riippuvainen.

Ympäristönsuojelusuunnittelijan tehtäviin kuuluisivat vesiensuojelun ja monimuotoisuuden edistämisen, erilaisten neuvontatehtävien ja viranomaisyhteyshenkilönä toimimisen lisäksi sopivien hankkeiden käynnistäminen ja hankerahoituksen hakeminen. Viime aikoina hanke-rahaa on ollut runsaasti jaossa. Näin Salossa saataisiin myös rahallista lisäresurssia tällä hetkellä hyvin heikosti toteutuneeseen ympäristönsuojelun edistämistehtävään. Ympäristönsuojelusuunnittelijan tehtäviin kuuluisi myös vesilain valvonta, joka resurssien

rajallisuuden vuoksi ei ole ollut suunnitelmallista, vaan perustunut akuuttien asioiden hoitamiseen.

7.2 Lakkautettavat virat ja työsuhteet 2024

Sivistyspalvelut

Varhaiskasvatuspalvelut

3111 Varhaiskasvatuspalvelut

v. 2024 Perhepäivähoitaja (7), varhaiskasvatuksen lastenhoitaja (2), leikinhjaaja (1)
Eläköitymisten seurauksena on jäänyt avoimeksi seitsemän perhepäivähoitajan tehtävää, jotka voidaan lakkauttaa. Leikinhjaajan tehtävä on jäänyt avoimeksi ja voidaan lakkauttaa. Kaksi varhaiskasvatuksen hoitajan lakkautettavaa tehtävää siirretään sijaispooliin. Lakkautettavien tehtävien tilalle perustetaan sijaispooliin uuden tulevan lakisääteisen henkilöstörakenteen vaatimia varhaiskasvatuksen sosionomin tehtäviä (5 kpl) ja varhaiskasvatuksen lastenhoitajan tehtäviä (10 kpl) sekä varhaiskasvatuksen koordinaattorin virka. Perustamalla 16 uutta tehtävään ja lakkauttamalla 10 tehtävää tehtävien määrä lisääntyy kuudella tehtävällä, johon kustannusvaikutus kohdistuu.

Kaupunkikehityspalvelut

5400 Ravitsemis- ja puhtaanapitopalvelut

v. 2024 Laitoshuoltajatehtävä KP 5421: koulujen puhtaanapito.
Ollikkalan koulu- ja päiväkotikiinteistön puhtaanapidosta 1.1.2024 alkaen vapautuva laitoshuoltajatehtävä lopetetaan. Tilalle esitetään perustettavaksi työhön osallistuvan siivoustyönohjaajan tehtävä.

7.3 Määräaikaiset toimet ja työsuhteet 2024–2027

Kaupunginhallitus

Hallintopalvelut

1831 Viestintä ja markkinointi

v. 2024 -2025 (1 kpl) viestinnän suunnittelija
Elinvoimapalveluiden yhteinen viestinnän resurssi, josta 50 prosenttia suunnataan työllisyysalueen työvoimapalveluiden viestintään. TE-palvelutehtävään kuuluu viestintäsuunnitelman laatiminen, verkkosivujen kehittäminen uutta toimintaa vastaavaksi, palveluiden viestintä ja markkinointi asiakkaille, sisäisen viestinnän kehittäminen, työllisyyspalveluiden brändin ja viestinnän ohjeiston kehittäminen ja hallinta, mediasuhteet, sosiaalinen media sekä tapahtumien suunnittelu ja toteutus. Loput 50 prosenttia tehtävästä liittyy elinvoimapalveluiden muuhun viestintään, kuten liikennepalveluihin.

Kaupunginjohtajan esitys: Siirretään (työllisyyspalvelujen) vakinaisista yhteisöpalvelujen määräaikaisiin ajalle 1.1.2024-31.12.2025

1444 Arkisto

v. 2024-2025 Arkistosihiteeri 12 kk
Keskitettyjen hallinto- ja toimistopalveluiden arkistotiimiin esitetään palkattavaksi arkistosihiteeri ajalle 1.3.2024-28.2.2025. Varhan ja Salon kaupungin välisen sopimuksen mukaan Varhalle kuuluvat aineistot tulee siirtää pois kaupungin päätearkistosta 30.6.2024 mennessä ja samoin Varhan hallinnassa olevat Salon kaupungin aineistot tulee siirtää 30.6.2024 mennessä kaupungin tiloihin. Aineistojen siirto tulee edellyttämään valmistelutyötä sekä arkistonhoidollisia tehtäviä kuten seulominen, järjestäminen, nimiöinti ja

luettelointi. Näiden aineistosiirtojen lisäksi Salon päätearkistossa on runsaasti aineiston seulonta- ja järjestämistyötä, joka tulee saada tehdyksi, jotta jatkossa arkistonhoitaminen on järjestelmällisempää ja tietopyyntöihin vastaaminen tehostuu. Tietopyyntöjen määrä on kasvanut Varhan toiminnan alkamisen jälkeen ja niihin vastaaminen on työllistänyt vakituista henkilökuntaa siten, että päätearkiston hoitoon ei ole jäänyt riittävästi aikaa. Arkistotiimiin on tulossa myös henkilövaihdos rekrytointeineen vuonna 2024 vakituisen tiedonhallinta-asiantuntijan irtisanouduttua, mikä tulee aiheuttamaan katkoksia tehtävien hoidossa vuonna 2024. Edellä mainittujen seikkojen vuoksi määräaikainen lisähenkilöresurssi arkistoon on tarpeen turvaamaan kaupunginarkiston tietoaineistojen hoitoa lakien, ohjeiden ja tehtyjen sopimusten mukaisesti.

Sivistyspalvelut

Varhaiskasvatuspalvelut

3119 Esiopetus

v.2024 (1kpl) digipedagogi

Sijoitetaan esi- ja perusopetukseen, jalkautetaan kouluille ja päiväkoteihin tukemaan esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmaan sisältyvien digitaitojen yhdenvertaista toteutumista oppituntitilanteissa. Digipedagogien rahoitus vuodelle 2024 tulee Salon kaupungille myönnettyistä perintövaroista.

Perusopetus ja nuorisopalvelut

3200 Perusopetus

v.2024 (1kpl) digipedagogi

Sijoitetaan esi- ja perusopetukseen, jalkautetaan kouluille ja päiväkoteihin tukemaan esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmaan sisältyvien digitaitojen yhdenvertaista toteutumista oppituntitilanteissa. Digipedagogien rahoitus vuodelle 2024 tulee Salon kaupungille myönnettyistä perintövaroista.

v. 2024 Opettajat ja ohjaajat

Perusopetuksessa tarvittavat määräaikaiset opettajat ja ohjaajat. Tarve perustuu syysluku-kaudella alkavien opetusryhmien kokoon ja määrään ja opetettavien aineiden määrään. Osa opettajista ja ohjaajista on palkattu määräaikaisesti, koska tarve on määräaikainen. Kouluilla tarvitaan kotikielen tuntiopettajia sekä määräaikaisia ohjaajia kesken lukuvuoden tarvittaviksi henkilökohtaisiksi avustajiksi.

3205 Perusopetuksen hankkeet

v. 2024 Opettajat ja ohjaajat

Hankkeisiin, joihin on saatu ulkopuolista rahoitusta, palkataan ohjaajia ja opettajia eri yksiköihin.

3283 Ap/Ip toiminta

v. 2024 Ohjaajat

Aamu- ja iltapäivätoiminnassa tarvittavat määräaikaiset ohjaajat, joiden kohdentaminen määräytyy perustettavien ryhmien perusteella.

3362 Nuorisotoiminta

v. 2024 Liikennepuiston ohjaaja 3kk

Annanpuistoon valmistui kesäksi 2021 liikennepuisto. Kaupungin viheralueisiin vastuulla on ylläpitää ja hoitaa puiston viheraluetta, eli nurmikoiden ja istutuksien hoito sekä siisteydestä huolehtiminen. Palvelun tuottamisen osalta vastuu on nuorisopalveluilla. Liikennepuiston ohjaajan työsuhte on voimassa kesällä liikennepuiston toimintakauden ajan (3kk). Liikennepuiston ohjaajan tehtäviin kuuluu ohjaus-, asiakaspalvelu- ja valvontatehtävät

liikennepuistossa, liikennepuiston yleisestä siisteydestä huolehtiminen sekä kaluston ja laitteiston huoltotoimenpiteet.

v. 2024 Kesäleirien henkilökunta

Lasten ja nuorten kesäleirejä järjestetään Leirisaloon leirikeskuksessa kesä- ja heinäkuussa. Leiritoiminta toteutetaan pääasiallisesti nuorisopalvelujen avointenpalvelujen henkilökunnan toimesta, jonka lisäksi leirien ajaksi palkataan ruokahuollosta vastaavaa henkilöstä sekä ohjaajia avustaviin tehtäviin.

3365 Nuorisotilat

v. 2024 Nuorisotilaohjaajat 5 hlö

Nuorisotilaohjaajat työskentelevät osa-aikaisissa työsuhteissa nuorisotilakaudella 11:sta nuorisotilalla. Työtehtäviin kuuluu pääasiallisesti nuorten ohjaus- ja kasvatustehtävät.

v.2024 (2kpl) Nuoriso-ohjaaja, koulunuorisotyö

Koulunuorisotyötä on tarkoitus vahvistaa kaikilla neljällä yläkoulualueella. Kouluympäristössä tehtävä nuorisotyön vahvistaminen tehdään portaittain siten, että vuosien 2024-2026 aikana kouluissa tehtävän nuorisotyömalli tavoitteineen, menetelmineen ja resursseineen on osa Salossa tehtävää kasvatuskokonaisuutta. Nuoriso-ohjaajien rahoitus vuodelle 2024 tulee Salon kaupungille myönnettyistä perintövaroista.

6520 Nuorten työllistäminen

v. 2024 Nuorten kesätyöt

Talousarvioon varattu määräraha mahdollistaa 130 nuorten työllistäminen yhden kuu-kauden mittaisiin työsuhteisiin kaupungin palvelukseen kesä- heinäkuussa. Nuorten työtehtävät ovat avustavia tehtäviä kaupungin eri yksiköissä mm. puisto-, ravitsemus- ja puhtaanapito-, liikunta-, kirjasto ja nuorisopalveluissa. Ensisijaisena kohderyhmänä v. 2006-syntyneet nuoret. Lisäksi työpaikkoja voi hakea vuosina 2007 ja 2008 syntyneet nuoret.

Vapaa-ajan palvelut

4022 Salon historiallinen museo

v. 2024 (2 kpl) Museoassistentit Perniön ja Meritalon museot 5kk

Perniön museota on ennen sen korjausta ja uudistusta pidetty avoinna kolmannen sektorin yhteistyösopimuksella. Paikallismuseoiden aukipitoa koskevat yhteistyösopimukset kilpailutettiin keväällä 2020, eikä Perniön museota koskien saatu yhtään tarjousta. Tehdyn selvitystyön perusteella Perniön museota on jatkossa mahdollista pitää avoinna vain palkatulla työvoimalla. Meritalon museota on aiemmin pidetty avoinna kesäisin työllistettyjen ja kaupungin kesätyöläisten voimin. Kesäksi 2022 palkattiin ensimmäistä kertaa määräaikaiset, museoammattilliset työntekijät museoihin. Näin saatiin nostettua palvelun tasoa, järjestettyä tapahtumia ja kursseja sekä markkinoitua kohteita huomattavasti aiempaa paremmin. Kesän 2023 aukipito samalla tavalla on vahvistanut entisestään museoiden tunnettuutta ja asiakasmäärät ovat nousussa.

Museoiden aukioloajat ja kesän tapahtumat määritellään jo talvella ilman varmuutta, onko avoinna pitoon lainkaan henkilöresursseja. Museoiden aukipito täytyy olla varmalla pohjalla, muuten sisältöihin tehtävä työ menee hukkaan. Pätevää ja asiantuntevaa museotyön osaamista ei pysty ostopalveluna hankkimaan, museoalan sisältöosaajat eivät harjoita yritystoimintaa. Määräaikainen (5 kk) museoassistentti palkataan kesäkaudeksi, jolloin hän pitää museota avoinna, opastaa ryhmiä, laatii pedagogista materiaalia, osallistuu tapahtumien järjestämiseen, siistii museon sisätilat sekä huolehtii Meritalon museopuutarhan kevyistä hoitotoista. Museoassistentti organisoii ja opastaa myös kulttuurikasvatusohjelmaa Nappulan koululaisryhmät kohteissa touko- ja elo-syyskuun aikana. Näin Nappulaa varten ei tarvitse erikseen palkata oppaita Meritalon ja Perniön museoiden osalta.

v. 2024 (1kpl) museomestari

Salon historiallisella museolla on yhdeksän historiallista, osin rakennusperintö- tai kaavasuojeltua museokohdetta. Näiden lisäksi museo hallinnoi näyttelyiden ja kokoelmien osalta 21 rakennusta sekä kuutta varastotilaa muissa rakennuksissa. Esineistöä on noin 50.000 objektiä, valokuvia 17.000 kappaletta ja kirjoja 8.800. Työtä ohjaavat Museolaki (314/2019) sekä laki Rakennusperinnön suojelemisesta (4.6.2010/498). Kokonaisuutta hoitaa kolme henkilöä, joista yhden amanuenssin vastuulla on elektroniikkamuseon hoi-to. Museon intendentti ja kokoelma-amanuenssi eivät kahdestaan pysty hallitsemaan suureen rakennusmäärään ja kokoelmiin kohdistuvaa työtä, teknistä osaamista vaativat tehtävät eivät kuulu heidän työnkuviinsa, eikä heillä ole niihin vaadittavaa koulutusta. Museomestarin työpanoksella voidaan turvata paremmin esineistön säilymistä ja valvoa museokiinteistöjen sekä varastojen kuntoa. Henkilöstövajeesta ja tilojen huonosta kun-nosta johtuen koelmaesineistöä on tuhoutunut ja tuhoutuu.

Museomestari vastaa museokohteiden ja esinevarastojen olosuhdevalvonnasta, tekee pieniä ylläpitokorjauksia ja muita teknistä osaamista vaativia tehtäviä, vastaa näyttelyrakentamisen tekniikasta ja osallistuu museoesineiden siirtämiseen, käsittelyyn sekä puhdistukseen. Historiallisen museon museomestari myös avustaa taidemuseota näyttelyn ripustusaikana sekä teoskuljetuksissa. Museomestarin työ on vaativa ammatillinen erikoisala, jota ei Salossa pysty palveluna ostamaan.

Museomestarin rahoitus vuodelle 2024 tulee Salon kaupungille myönnettyistä, erillisesti haetuista perintövaroista.

Liikuntapalvelut

4513 Liikuntatoiminta

Luontoliikuntamestari 2024-2025

Salon kaupungin luontoympäristön matkailulliset arvot ja hyödyntäminen on kirjattu kaupunkistrategian tavoitteisiin. Salon kaupungin luontoalueiden hoito-, huolto ja -kehittäminen on tällä hetkellä usean toimialan vastuulla ja hajautettu eri palvelualueiden vastuulle aiheuttaen paljon haasteita sekä käytön, markkinoinnin, huollon että hoidon osalta. Esitys luontoliikuntamahdollisuuksien kehittämisestä sekä luontoliikuntamestarin määräaikaisesta palkkaamisesta on perusteltua niin matkailun edistämisen, puistopalveluiden kuin liikuntapalveluidenkin näkökulmasta. Rahoitus tulee toteutettavaksi kokonaisuudessaan erillisistä Salon kaupungille myönnettävistä perintövaroista. Luontoliikuntamestarin työkenttään kuuluisi kaikki Salon kaupungin ns. julkiset luontoliikuntaa mahdollistavat kohteet kuten luontopolut, uimarannat, muinaispolut ja muut luontoreitit joiden suunnittelu, kehittäminen ja säännöllinen kunnostaminen tai huoltaminen edistäisivät Salon luontomatkaillisten tavoitteiden ja päämäärien saavuttamista.

Luontoliikuntamestarin rahoitus vuodelle 2024-2025 tulee Salon kaupungille myönnettyistä, erillisesti haetuista perintövaroista.

v. 2024 Tuntiohjaajat ja avustajat

Liikuntapalvelussa käytetään ohjatussa liikunnassa tuntiohjaajia ja avustajia kevät- ja syyskaudelle erityisesti iltaisin ja viikonloppuisin koko kaupungissa sekä kesäkaudella uimaopetuksessa. Tuntiohjaajina toimii liikunnanohjaajia, uimaopettajia, vauva- ja perheuhinninohjaajia sekä avustajia. Vakinaisten liikunnanohjaajien ei ole mahdollista ohjata kaikkia ryhmiä (ryhmiä on n. 450 vuodessa). Määräaikaiset tuntiohjaajat ohjaavat keskimäärin 1-4 tuntia viikossa kurssikausien ajan. Tuntiohjaajien avulla liikuntapalveluissa on järjestetty vuosikymmenien ajan merkittävä osa ohjatusta liikunnasta.

4514 Ulkoliikuntapaikat

v. 2024 Luistelukenttien valvojat

Määräaikaiset kausityöntekijät ovat kaupungin reuna-alueilla sijaitsevien jääkenttien hoitajia. Hoitajat asuvat kenttien lähellä ja heidät palkataan luistelukauden ajaksi. Vakituiset työntekijät eivät voi iltaisin lukita koppeja ja sammuttaa valoja monilla eri kentillä, koska ulkoliikuntapaikkojen hoitotyöt tehdään pääsääntöisesti päivisin.

4601 Kansalaisopisto

v. 2024 Tuntiopettajat

Noin kaksi kolmasosaa kansalaisopiston opetuksesta hoitavat määräaikaiset tuntiopettajat. Lukuvuodessa heitä on noin 140. Heidät palkataan määräajaisesti, koska opiston toiminta on kausiluonteista ja kurssit ovat määräajaisia. Kurssien kesto vaihtelee yhdestä kurssikerrasta koko lukuvuoden kurssiin. Kurssia toteutuu lukuvuodessa reilu 800 ja tunteja n. 20.000. Erilaisia kurssilajeja on noin 15 ja eri oppiaineita noin 60. Tämä laajuus ja jatkuva kurssitarjonnan uudistuminen edellyttävät suurta asiantuntijoiden joukkoa, jota voidaan myös uudistaa aina tarpeen mukaan.

4610 Maahanmuuttajakoulutus

v. 2024 tuntiopettajat ja projektisuunnittelija

Maahanmuuttajakoulutukseen sisältyvät aikuisten perusopetuksen alkuvaihe, maahanmuuttajien lukutaitokoulutus, omaehtoinen kotoutumiskoulutus, suomen kielen kurssit vaapaana sivistystyönä sekä myyntikoulutukset. Nämä hoidetaan pääosin tuntiopettajien toimesta ja määräajaisuuden perusteena on toiminnan kausiluonteisuus tai myyntikoulutuksessa sopimusten kesto. Kustannuksia katetaan AIPEn ja UMAKO:n 100 prosentin valtionosuu-della sekä myyntikoulutuksen tuotoilla ja edellisenä vuonna alkaneen hankkeen projekti-suunnittelijan palkka kokonaan OKM:n erityisavustuksella.

Kaupunkikehityspalvelut

Kaupunkikehityspalvelut hallinto

5011 Kaupunkikehityspalvelut hallinto

1.4.2024 -31.12.2025 Kestävän kehityksen koordinaattori (1 kpl)

Tehtävä jatkaa vuonna 2022 hankerahoituksella alkanutta kestävän kehityksen tavoitteiden mukaisen toiminnan johtamista tukevaa toimintaa. Yksi kaupungin strategia kolmesta tavoitteesta on Kestävän talouden Salo, jonka mukaan Salo toimii ekologisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävästi. Kestävän kehityksen koordinaattori tukee kaupungin ja toimialojen johtoa sekä arkipäivän toimintaa päämäärän saavuttamiseksi.

Kaupunginjohtajan esitys: Siirretään vakituisista määräajaisiin ja muutetaan alkamisajankohta 1.4.2024 alkaen.

Maankäyttöpalvelut

5110 Maankäyttöpalvelujen hallinto

v. 2024 (2 kpl) Diplomityöntekijä-/lakimiesharjoittelija, 6kk

Maankäyttöpalveluille on tullut tiedusteluita opiskelijoiden harjoittelupaikoista. Vuoden 2024 talousarviossa onkin syytä varata erikseen rahaa tähän tarkoitukseen. Rekrytointihaasteista johtuen maankäyttöpalveluilla on tehtäviä todennäköisesti täyttämättä vielä vuonna 2024. Yksityisten asiakkaiden vireille laittamia asioita on edelleen niin paljon, että joko lakimiesharjoittelija tai diplomityöntekijä tarvitaan avustamaan resurssipulassa. Lakimiesharjoittelijan/diplomityöntekijän tehtävänä olisi avustaa kaupungin kaavoitusta ja lupakäsittelyyn liittyviä poikkeamisasioita sekä maanmittaus- ja tonttiasioita (6 kk:n henkilötyöpanos).

5114 Paikkatietopalvelut

v. 2024 Kartoittaja-harjoittelija, 3kk

Maankäyttöpalveluille on tullut tiedusteluita opiskelijoiden harjoittelupaikoista. Vuoden 2024 talousarviossa onkin syytä varata erikseen rahaa tähän tarkoitukseen. Paikkatietopalvelut tarvitsee kartoittaja-harjoittelijan, jotta kesäaikaanakin mittaustoimintaa voidaan jatkaa keskeytymättä kesälomista huolimatta (3 kk:n henkilötyöpanos).

Kartoittaja-rekrytoinneissa on ollut haasteita. Jotta jatkossa rekrytointihaasteilta vältyttäisiin, olisi hyvä päästä markkinoimaan kaupunkia työnantajana jo opiskeluvaiheessa.

Yleisten alueiden kehittäminen ja ylläpito

5221 Puistot

v. 2024 (6kpl) Puistotyöntekijä, 7kk

Ammattitaitoiset kausityötä tekevät puistotyöntekijät ovat arvokas ja tärkeä ryhmä viheralueiden kunnossa- ja puhtaanapidon sekä viherrakentamisen tehtävien hyvässä suorittamisessa. Viheraluetiimin palveluksessa on viime vuosina ollut vuosittain kausityössä kuusi puistotyöntekijää. Viime vuosina syksyiset sääolosuhteet ovat kestäneet yhä pidemmälle loppuvuoteen, jolloin syyskauden kunnossapidon ja viherrakentamisen tehtäviä puistoissa on jäljellä vielä marraskuussakin. Kausityössä olleiden puistotyöntekijöiden kuuden kuukauden työsuhde on osoittautunut usein päättyvän liian aikaisin. Jotta viheraluetiimi pystyisi saavuttamaan viheralueille asetettuja kunnossapitoluokitusten tasoja koko vuoden osalta hyvin, esitetään vuodelle 2023 kuutta kausityötä tekevää puistotyöntekijää edellä mainittuihin tehtäviin seitsemän kuukauden työjaksoilla. OK

Kehittämisen-, elinkeino- ja työllisyyspalvelut

6500 Kehittämistoimen hankkeet

1.9.2024 -31.12.2025 kotoutumisohjaaja (1kpl)

Tehtävä jatkaa vuosina 2022-2024 toteutettua maahanmuuttajien ohjaus- ja neuvontapalvelupisteen (HelppoSalon) toimintaa, jonka avustus päättyy 31.8.2024 koska toiminta tulee 1.1.2025 alkaen kunnan lakisääteiseksi tehtäväksi. Kotoutuvien maahanmuuttajien ohjauksen ja neuvonnan lisäksi tehtävään kuuluu myös uutena lakisääteisenä tehtävänä 1.1.2025 alkaen tuleva kotoutujien monikielisen yhteiskuntaorientaation järjestäminen. Tehtävä edistää maahanmuuttajien nopeaa integroitumista yhteiskuntaan sekä edistää tehokkaalla ja yksilöllisellä kotouttamistoinnilla erityisesti työikäisten maahanmuuttajien työllistymistä. Tehtävään kuuluu työvoiman ulkopuolella olevien työikäisten kotouttamisen ja työllistymisen edistäminen kunnassa, ns. etsivä maahanmuuttotyö. Kotoutumisohjaaja toimii maahanmuuttokoordinaattorin työparina ja tekee myös alkukartoituksia ja kotoutumissuunnitelmia erityiskohderyhmänä työikäiset kotoutujat.

Ajanjaksolla 1.9.2022-31.8.2023 HelppoSalossa asioi 1367 maahanmuuttajaa. Suurin osa oli ukrainalaisia, 576 henkilöä. Kaikista asiakkaista 794 oli asunut Suomessa alle 3 vuotta. Asiakaskäyntien sisällöissä painottuu tärkeysjärjestyksessä: työ 513, etuusasiat 470, talousasiat 292, maahanmuuttoprosessi 291 ja asuminen 198.

Salossa on merkittävä määrä maahanmuuttajia ja erityisesti ukrainalaisia pakolaisia. Ukrainalaisista moni on saanut tai hakemassa kotikuntamerkintää Saloon ja jäämässä pysyvämmiin paikkakunnalle. Tämä on osin kiinni myös siitä, kuinka hyvin kaupunki on järjestänyt kotoutumisen palvelut. Kunnat ovat oikeutettuja valtion maksamiin korvauksiin kotoutumista edistävien palveluiden järjestämisestä kotoutumislain mukaisesti. Korvaukset on tarkoitettu kunnassa ohjaukseen ja neuvontaan sekä muuhun kotoutumista tukevaan toimintaan eli tähän tehtävään olisi tarkoitus kohdentaa valtiolta saatavaa tukea.

Kaupunginjohtajan esitys: Siirretään vakinaisista määräaikaisiin ajalle 1.9.2024 – 31.12.2025

6524 Waltti-työpajat

v. 2024 (1kpl) työvalmentaja

Viheraluetiimin kanssa aloitettiin keväällä 2023 uusi yhteistyömuoto ns. Viherisku, jossa pisimpään työttömänä olleita työllistetään palkkatuella ulkotöihin eri puolille Saloa. Tarkoitus on ottaa omia projekteja tehtäväkseen, sellaisia työkohteita joita ei muuten kukaan hoitaisi tai joihin ei ole riittävästi resursseja muuten. Työvalmentaja koordinoi, ohjaa ja valvoo toimintaa, perehdyttää työllistettyjä työtehtäviin ja työelämäntaitoihin sekä antaa

valmennusta ja tukea jatkokyöllistymiseen. Vuoden 2023 pilotoinnin perusteella voidaan todeta, että kohderyhmä tarvitsee työssä runsaasti tukea ja ohjausta.

6526 Työllisyys Hankkeet

1.9.2024-31.8.2027 (1 kpl) hankekoordinaattori ja (1 kpl) uraohjaaja

Työllisyyspalvelut on suunnittelemassa ja hakemassa 2024 uutta työllisyys Hanketta ESR+ rahoitusohjelmasta. Hankkeen tavoitteena on löytää uusia työllistymismahdollisuuksia erityisesti osatyökykyisille työnhakijoille, koska parantuneesta työllisyystilanteesta huolimatta tämän kohderyhmän on hyvin hankala työllistyä. Hankkeessa tehdään tiivistä yhteistyötä hyvinvointialueen ja paikallisten työnantajien kanssa. Hakuvaiheessa selvitetään mahdollisuutta hakea yhteishanketta muiden kumppaneiden (kunnat, oppilaitokset jne.) kanssa. ESR+ rahoituksen osuus on 80 prosenttia.

6500 Kehittämistoimen Hankkeet

v. 2024 Projektipäällikkö

Projektipäällikkö hankkeessa, johon ulkoinen rahoitus on haussa. Hankkeessa pyritään kehittämään Salon elinvoimaisuutta ja hyvinvointia. Samalla vahvistetaan kestävä talouden mukaista toimintaa. Tehtävää ei sidota yksittäiseen hankkeeseen ja toteutumisen edellytyksenä on ulkopuolinen rahoitus.

Rakennus- ja ympäristövalvonta

Ympäristöterveydenhuolto

7211 Terveysvalvonta

v.2024 Terveystarkastaja, 4 kk

Salon ja Someron muodostaessa 1.1.2023 ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueen, ei terveystarkastajan resurssia siirtynyt Forssasta tarvetta vastaava määrä. Laskennallinen resurssivajaus oli 0,4 htv. Tätä vajeusta paikkaamaan perusti kaupunginhallitus 24.10.2022 § 351 uuden terveystarkastajan viran, jonka täyttäminen ratkaistaan sille varattujen määrärahojen mukaisesti. Vuoden 2023 kokemuksen perusteella vuodelle 2024 tarvittava resurssi olisi vastaava 4 kk kuin kuluvana vuonna.

Kaupunginjohtajan esitys: Tämä poistetaan henkilöstösuunnitelmasta, sillä virka on jo perustettu kaupunginhallituksessa 24.10.2022 § 351. Määrärahat jäävät talousarvioon.

Maaseutupalvelut

7301 Maaseutupalvelut

v. 2024 Toimistosihiteeri, 3kk

Maaseutupalveluiden työmäärä ruuhkautuu kevään peltotukihaun aikana ja loppukesän satelliittitarkisteiden aikaan. Määräaikainen kesäapulainen purkaa työruuhkia, tarkastaa sähköisesti saapuneiden hakemusten sisällön, poimii niistä virheitä, säädöstenvastaisuuksia ja puutteita sekä raportoi niistä maaseutuasiemiehille. Loppukesästä toimistosihiteeri osallistuu satelliittivalvonnan käsittelyyn ja varmistaa osaltaan aikatauluvaatimusten mukaiset tukimaksatukset. Toimistosihiteeri täyttää osaltaan lain mukaista viiden henkilön henkilöstövahvuutta maaseutupalveluissa.

Liikelaitos Salon Vesi

8132 Keskusjäteveden puhdistus hoito

v. 2024 Kunnossapitoinsinööri, 12kk

Liikelaitos Salon Veden omaisuuden hallinnan uusien toimintatapojen käyttöönottoa jatketaan vuonna 2024. Määräaikainen kunnossapitoinsinöörin päätehtävänä on ohjata kunnossapidon ja omaisuuden hallinnan tietojen syöttöä ja työtehtävien ohjausta tietojärjestelmää

kehittämällä ja liikelaitoksen henkilökuntaa kouluttamalla, opastamalla ja antamalla käytön tukea. Omaisuudenhallintatyön perustan kuntoon saattaminen on edellytys saneerausinvestointien tarkoituksenmukaiselle kohdentamiselle ja kertyneen korjausvelan purkamiselle taloudellisesti.

8113 Vesijohtoverkosto, 8111 Vesilaitoksen hallinto ja 8135 Jätevesipumppaamot

v. 2024 Harjoittelija (3 kpl), 3 x 3kk

Kaksi harjoittelijaa sijaistaa kesälomakaudella verkoston ja laitosten kunnossapidon kenttätöiden ja/tai työnjohdon tehtävissä ja näin auttaa pitämään toiminnan keskeytymättömänä ja tehokkaana. Yksi harjoittelija avustaa toimistotehtävissä.

8113 Vesijohtoverkosto ja 8137 Viemäriverkosto

v. 2025-26 Rakennuttajainsinööri

Rakennuttajainsinöörin tehtäviin kuuluu suunnitteluttaminen, hankinta ja tilaajatehtävät ja työmaavalvonta. Tarkastuslautakunta on kiinnittänyt useassa arviointikertomuksessa huomiota siihen, että vesihuollon saneeraukseen varattu määräraha on jäänyt suurelta osin käyttämättä. Verkoston ja laitosten saneerausten kokonaismäärää on nostettava huomattavasti tulevina vuosina. Liikelaitoksen organisaatiosta puuttuu rakennuttamisen henkilöresurssi kokonaan. Määräaikainen rakennuttajainsinööri palkataan kehittämään investointien hallinnan käytäntöjä sekä purkamaan resurssipulan vuoksi tekemättömiä investointeja.

8. Konserniyhtiöt

8.1 Salon Vuokratalot Oy

Omistus: Salon kaupunki 100 %.

Toiminta-ajatus

Yhtiön toimialana on vuokra-asuntojen ylläpitäminen. Yhtiön toiminta-ajatuksena on kohtuuhintaisten asuntojen tarjoaminen kunnan eri alueilla.

Kytkeä kaupungin strategiaan

Yhtiö toteuttaa kaupungin strategiaa asukkaiden hyvinvointia koskevien tavoitteiden osalta. Tarjoamme monipuolisia asumismuotoja edullisesta ja laadultaan hyvästä asuntokannasta. Asumisviihtyvyyden lisääminen on tärkeää yhtiön kilpailukyvyn parantamiseksi. Asunnot pidetään hyvässä kunnossa jatkuvan remontoinnin avulla. Asumisviihtyvyyttä pyritään lisäämään korostamalla yhteisöllisyyttä, hyvinvoinnin huomioon ottamista ja yhteisten pelisääntöjen noudattamista.

Salon kaupungin asuntopoliittisen ohjelman visiona on, että kaupungin kaikille asukkaille olisi tarjolla heidän elämäntilanteeseensa sopiva asunto sekä viihtyisä ja toimiva asuinympäristö. Visio tukee Salon kaupungin strategista tavoitetta suunnata alueen voimavarat kaupungin elinvoiman palauttamiseen, työpaikkojen lisäämiseen ja väestön kasvuun sekä tulevaisuuden kilpailukyvyn edistämiseen.

Kaupungin tavoitteena on mahdollistaa kohtuuhintainen ja monimuotoinen asuminen eri asukasryhmille. Tällä hetkellä kotikuntastatuksen hakijoiden määrä on lisännyt merkittävästi asunnonhakijoiden määrää etenkin Salon keskusta-alueella. Tulevaisuuden asumistarpeisiin erityisesti ikäihmisten ja muiden erityisryhmien osalta kaupungin tulee varautua varmistamalla laadukas asuminen ja palveluiden järjestäminen, keinoina esteettömyyden varmistaminen sekä asunnottomuuden ehkäisy. Yhtiö selvittää myös uudisrakentamisen mahdollisuuksia?

Yleiset tavoitteet vuodelle 2024

Talouden hoidon peruspilarina on omakustannusperiaate, jonka perusteella yhtiö kerää varat, joilla yhtiö ylläpitää rakennusten kuntoa, suorittaa peruskorjaamista sekä asuntojen korjauksia vahinkojen sattuessa. Tuottojen pitää kattaa ylläpitokustannukset ja lainojen lyhennykset ja korot.

Kaupungin omistamaa vuokra-asumista tulee kehittää alueilla, joissa luonnolliseen kysyntään perustuvat vuokratulot kattavat asuntojen ylläpitokustannukset. Tämä tarkoittaa Salon Vuokratalot Oy:n kannalta sitä, että toiminnan on oltava taloudellisesti kannattavaa ja tarpeettomista ja kannattamattomista kohteista luovutaan. Näistä kohteista pyydetään erikseen konserniohjeen mukaista ennakkokäsitystä. Tavoitteena on kannustaa myös asukastoimikuntien aktiivisuutta, jolla mahdollisesti lisättäisiin asukasviihtyvyyttä ja yhteenkuuluvuutta. Luoda henki "tämä on meidän yhteinen asuinympäristö", jossa haluamme viihtyä. Alueellisten asukastoimikuntien kokoukset tullaan kutsumaan koolle keväällä 2024.

Merkittäviä kehittämistoimia

Salon Vuokratalojen strategian päivittäminen. Tavoitteena saada yhtiötä paremmin ihmisten tietoisuuteen, että Salon Vuokrataloissa viihdytään. Palvelutason nostaminen sähköisellä asuntohakemuksella.

PTS eli Kuntoarvioiden pohjalta muodostettava 10 vuoden pitkän tähtäimen suunnitelma, ehdotus korjausten ajoittamisesta, kiireellisyydestä sekä kustannustasosta on aloitettu.

Toiminnalliset tavoitteet	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Käyttöaste	89	93	93
Vaihtuvuus	23	20	21
Henkilöstömäärä 31.12.	1	1	1
Taloudelliset tavoitteet			
Liikevaihto (€)	8.359 000	8.500.000	8.600.000
Liikevoitto (€)	37,80	20	40
Tilikauden tulos ennen tilinpäätös-siirtoja ja veroja (€)	822.500	500.000	500.000
Nettoinvestoinnit (€)	333.000	150.000	680.000
Korkotulot kaupungille (€)	35.350	55.000	35.000
Vakavaraisuus			
Velan määrä (€)	24.095.000	22.000.000	20.000.000
Lainat kaupungilta (€)	4.122.413	4.122.000	4.122.000
Omavaraisuusaste %	30	35	40

8.2 Yrityssalo Oy

Omistus: Salon kaupunki 100 %

Yhtiön toiminta-ajatus

Edistää Salon alueen yritysten kasvua ja kehittymistä sekä uusien yritysten sijoittumista alueelle. Yhtiön toimialana on tuottaa elinkeinopalveluita Salon alueen yrityksille ja yrittäjille.

Kytkeä kaupungin strategiaan

Salon kaupungin strategisen tavoitteen mukaisesti Salosta tulee Suomen yritysystävällisin kunta. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi Yrityssalo kehittää jatkuvasti palveluitaan niin, että ne parhaiten vastaavat alueen yritysten tarpeita.

Yleiset tavoitteet vuodelle 2024

Elinvoimainen Salo - Elinvoimainen Salo on Suomen yritysystävällisin kaupunki, joka houkuttelee niin uusia asukkaita kuin yrityksiäkin. Työnantajien saatavilla on kasvun turvaamiseksi riittävästi osaavaa henkilöstöä. Kaupunki edistää yritysten mahdollisuuksia luoda lisää työpaikkoja ja löytää osaajia. Kaupunki huolehtii yritysten tarvitsemista puitteista ja menestymisen edellytyksistä kaavoituksella ja osaavan työvoiman löytämistä tukevilla palveluilla. Elinvoima kumpuaa niin vireästi maaseudusta kuin viihtyisästä keskustastakin.

Yrityssalon tavoitteena on:

- Edistää osaavan ja ammattitaitoisen työvoiman saatavuutta ja työperäistä maahanmuuttoa yhdessä yritysten ja muiden toimijoiden kanssa.
- Lisätä Salon alueen yritysten työpaikkojen tunnettavuutta ja edesauttaa yritysten rekrytointeja

Kestävän talouden Salo - Kestävän talouden Salossa verotulopohjaa vahvistavat menestyvät yritykset sekä muuttovoitto. Talouden tasapainoa edistävät kustannustehokkaat, vaikuttavat ja ennaltaehkäisevät palvelut. Salo toimii ekologisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävästi.

Kaupungin elinkeinoelämä monipuolistuu ja vuoropuhelu vahvistuu. Yritysten menestys ja korkea työllisyys vahvistavat kaupungin tulopohjaa.

Yrityssalon tavoitteena on:

- Kehittää yritysten toimintaedellytyksiä sekä edesauttaa uusien yritysten ja työpaikkojen syntyä.
- Lisätä Salon tunnettavuutta yritysten sijoittumispaikkana
- Kehittää palveluitaan kustannustehokkaammaksi ja parantaa niiden saavutettavuutta

- Lisätä alueen yritysten välistä yhteistyötä

Hyvinvoiva Salo - Salo tarjoaa sekä nykyisille että uusille asukkailleen mahdollisuuksia työhön ja yrittäjyyteen, hyvään elämään ja jatkuvaan oppimiseen.

Yrityssalon tavoitteena on:

- Yrittämistä harkitsevat tai sitä aloittavat saavat laadukkaita palveluja kannattavan yritystoiminnan käynnistämiseksi.

Osaava ja kansainvälinen Salo kärkihanke - Salossa huolehditaan työvoiman saavuudesta koulutuspolkujen sujuvuudella, osaavan ulkomaisen työvoiman houkuttelulla ja hyvällä oppilaitosyhteistyöllä sekä toiselle että korkea-asteelle. Osaamisen ja kansainvälisyyden kärkihanke edistää kuntalaisten hyvinvointia ja kehittää Salon elinvoimaa ja kasvu-mahdollisuuksia.

Yrityssalon tavoitteena on:

- Salon alueen yritysten tunnettavuus lisääntyy lähimaakuntien toisen- ja korkea-asteen oppilaiden ja oppilaitosten keskuudessa.
- Yrityssalo yhteistyössä muiden kaupunkien ja alueen yritysten kanssa muodostaa verkostoja yritysten kansainvälistymisen ja kansainvälisten rekrytointien edistämiseksi.

Kiertotalouden edelläkävijä kärkihanke - Lounavoiman ekovoimalaitos mahdollistaa kiertotalouden pitkäjänteisen kehittämistyön Salossa. Voimalaitoksen ympärille on mahdollista rakentaa uusia innovaatioita ja yritystoimintaa. Keskinäinen vuoropuhelu kiertotalouden eri toimijoiden kesken on olennaista suotuisan lopputuloksen löytymiseksi. Kaupunki huolehtii sujuvista luvitukseen ja maankäyttöön liittyvistä prosesseista.

Yrityssalon tavoitteena on:

- Lounapuiston alueen tunnettavuus yritysten sijoittumispaikkana lisääntyy
- Lounapuistoon sijoittuu monipuolisesti erilaisia yrityksiä muodostaen paikallisia- ja alueellisia ekosysteemejä.

TE-palveluiden uudistus - Salon kaupunki on mukana työllisyyden kuntakokeilussa, mikä antaa hyvän pohjan TE-palveluiden uudistuksen läpiviennille.

Yrityssalon tavoitteena on:

- Yrityssalo osallistuu aktiivisesti Salon työllisyysalueen palvelujen suunnitteluun tavoitteena, että työnantajapalvelut paremmin auttavat yrityksiä heidän rekrytointitarpeissaan

	TP2022	TA 2023	TA 2024
Toiminnalliset tavoitteet			
Määritellään EPO-tiimissä			
Henkilöstömäärä 31.12.	10	12	12
Taloudelliset tavoitteet			
Liikevaihto (€)	929.952	909.000	950.000
Liikevoitto (€)	2.408	0	0
Tilikauden tulos ennen tilinpäätös-siirtoja ja veroja (milj. €)	3.028	0	0
Nettoinvestoinnit (€)	0	24.000	0
Korkotulot kaupungille (milj. €)	0	0	0
Vakavaraisuus			
Velan määrä (€)	216.062	200.000	250.000
Lainat kaupungilta (milj. €)	0	0	0
Omavaraisuusaste %	74	80	74

8.3 Salon Kaukolämpö Oy

Omistus: Salon kaupunki 100 %.

Toiminta-ajatus

Yhtiön toimialana on energian tuotanto, hankinta, siirto, jakelu ja myynti sekä energia-alan kunnossapito -, suunnittelu- ja urakointipalvelut ja muu energia -alan liiketoiminta.

Yhtiö voi harjoittaa liiketoimintaansa tytä- ja osakkuusyhtiöissä sekä yhteisyrityksissä. Yhtiö voi toimintaansa varten omistaa ja hallita osakkeita, osuuksia ja kiinteistöjä sekä käydä niillä kauppaa ja vuokrata niitä. (Salon Kaukolämpö Oy:n yhtiöjärjestys 2014).

Yhtiön toiminta-ajatuksena on harjoittaa toimialansa mukaista toimintaa Salon kaupungin konsernin kokonaisedun kannalta parhaalla mahdollisella tavalla osakeyhtiön toimintaedellytykset huomioiden. Yhtiö omistaa yhdessä Lounais-Suomen Jätehuolto Oy:n kanssa Mankala-periaatteella toimivan Lounavoima Oy:n, jonka omistama Korvenmäen ekovoimalaitos tuottaa pääosan yhtiön tarvitsemasta lämpöenergiasta.

Kytkeä kaupungin strategiaan

Salon yhtenä kärkihankkeena on olla kiertotalouden edelläkävijä. Lounavoima ja ympärille rakentuva Lounapuisto mahdollistavat kiertotalouden pitkäjänteisen kehittämistyön Salossa.

Yleiset tavoitteet vuodelle 2024

- Lämmöntoimituksessa ei ole asiakkaille näkyviä keskeytyksiä.
- Kaukolämmön verkon rakentamisessa panopiste on ennakkohuollossa ja verkon korjauksissa. Uusien asiakkaiden määrän maksimi on 40 vuonna 2024.
- Yhtiö maksaa vuosittain tuloa kaupungille korkoina kaupungilta saaduista lainoista. Yhtiö voi maksaa osinkoa hyvästä tuloksesta, jos investointitarpeiden jälkeen se on mahdollista.

Merkittäviä kehittämistoimia:

- Talouden ja hallinnon järjestelmien uudistaminen
- Kaukolämmön menoveden lämpötilan automaattinen/älykäs ohjaus
- Asiakasmittausten uudistus
- Lämpövaraston käyttöönotto ja kolmannen vaiheen rakentamisesta päättäminen

Laadulliset tavoitteet	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Toimitusvarmuus - toimituskatkoksia 0 h/v	0	0	0
Toiminnalliset tavoitteet			
Laskutettu energia GWh	196,4	195	197
Laskutus €/MWh (alv 0 %)	61,04	59,41	62,11
Henkilöstömäärä 31.12.	7 + tja(40%)	7 + tja (40%)	8,5 + tja(40%)
Taloudelliset tavoitteet			
Liikevaihto (€)	17.126.999	14.340.000	14.250.000
Tilikauden tulos ennen tilinpäätös-siirtoja ja veroja (€)	5.963.138	2.560.150	1.490.000
Nettoinvestoinnit (€)	627.678	1.130.000	690.000
Korkotulot kaupungille (€)	345.795	342.400	320.000
Vakavaraisuus			
Velan määrä (€)	12.012.753	11.291.067	10.461.104
Lainat kaupungilta (milj. €)	9.867.666	9.528.216	9.188.766
Omavaraisuusaste %	25,2	>25,0	>30%

8.4 Salon Seudun Koulutus kuntayhtymä

Omistus: Salon kaupunki 88,85 %.

Toiminta-ajatus

Toimialana on ammatillinen koulutus. Toiminta-ajatuksena on osaamista työelämän tarpeisiin.

Kytkeä kaupungin strategiaan

SSKKY:n omaan tuloskorttiin kirjatut strategiset painopisteet tavoitteineen tukevat kaupungin strategian painopistealueita. Pedagogiset ratkaisut liittyvät kokonaisuutena sujuvien prosessien painopistealueeseen. Työelämäpalaute ja opiskelijoiden työllistyminen mittaavat olennaisesti aktiivisen yrittäjyyden toteutumista. Palveluiden tuottamisen indikaattorit mittaavat kestävää taloutta. Ammattitilpeyden painopistealueella on läheinen yhteys osaavaan henkilöstöön.

Yleiset tavoitteet vuodelle 2024

2200 opiskelijavuotta, tutkintojen määrän nostaminen 840:een, tutkinnon osien suorituspäämäärä 7200, työnantajapalautteen parantaminen 4,3:een, työllistymisen ja jatko-opintoihin siirtymisen määrän nosto 84 %:iin.

Merkittäviä kehittämistoimia:

Strategisten painopisteiden eli opetus ja oppiminen, työyhteisö, sekä tieto elementtien tasapainoinen kehittäminen.

Tiedon hyväksikäyttö: Raportoinnin kehittäminen tutkintokohtaiseksi, Raportointitiedon seuraaminen, Nopea reagointi - toimenpiteet raportointitiedon perusteella.

Henkilökunnan osaamisen varmistaminen: Tulevaisuuden osaamistarpeet, Ennakointiakatemian työn tulokset. www.ennakointiakatemia.fi

Vastuullisuustoimenpiteet: Vaski hankkeen tulosten hyödyntäminen päivittäisessä toiminnassa, Työelämäyhteistyö

Taulukon luvut ovat alustavia. Talousarvio vahvistetaan kuntayhtymän valtuuston kokouksessa 16.11.2023

Laadulliset ja toiminnalliset tavoitteet	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Liitteenä oleva tuloskortti			
Henkilöstömäärä 31.12.	249	246	260
Taloudelliset tavoitteet			
Liikevaihto (€)	22.164.000	22.181.000	23.200.000
Toimintakate (€)	1.877.000	1.152.000	1.174.000
Tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja (milj. €)	43.000	-882.000	-748.000
Nettoinvestoinnit (€)	914.000	2.890.000	1.192.000
Korkotulot kaupungille (milj. €)	0	0	0
Vakavaraisuus			
Velan määrä (€)	2.533.000	2.534.000	2.401.000
Lainat kaupungilta (milj. €)	0	0	0
Omavaraisuusaste %	86 %	85 %	85 %

SSKKY tuloskortti 2024 - 2026					
STRATEGINEN PAINOPISTE	INDIKAATTORI	MITTARI	2024 Tavoite	2025 Tavoite	2026 Tavoite
Opetus ja opiskelu	Opiskelijapalaute	Kansallinen amispalaute (alkupalaute 1/4, loppupalaute 3/4 - vähintään)	4,4	4,4	4,4
	Työelämäpalaute	Valtakunnallinen työelämäpalaute (työpaikka- ja työpaikkaohjaajakyselyn keskiarvo)	4,3	4,3	4,3
	Hakeutuminen koulutukseen	Aloittavien OKM-rahoitteisten tutkinnon ja/tai tutkinnon osien suorittajien määrä (vähintään)	1500	1500	1500
		Opiskelijavuodet (vähintään)	2200	2200	2200
		Opiskelijavirtauma (indikaattori - ei tavoitearvoa)			
	Opiskelijoiden sijoittuminen	1 vuosi tutkinnon jälkeen päätoimiset työlliset + päätoimiset opiskelijat + työlliset opiskelijat	84 %	85 %	86 %
Työyhteisö	Henkilöstön vaihtuvuus	Päättynneiden toistaiseksi voimassa olevien palvelussuhteiden määrä / henkilökunnan kokonaismäärä vuoden lopussa (enintään)	10 %	10 %	10 %
	Henkilöstön tyytyväisyys	Henkilöstökysely. Asteikko 1..5. (vähintään)	3,7	3,8	3,9
	Henkilöstön kehittäminen	Oman osaamisen kehittämiseen osallistuneiden osuus kaikista työntekijöistä	100 %	100 %	100 %
Tieto	Ympäristövaikutukset	CO ₂ eq päästöt/henkilö (henkilömäärä = toteutuneet henkilötyövuodet + toteutuneet opiskelijavuodet), kg	320	310	300
	Laatu	Suurten (yli tuhat tavoitteellista opiskelijavuotta) monialaisten ammatillisen koulutuksen järjestäjien opiskelijavuotta kohti saama suorie- ja vaikuttavuusrahoitus	6	3	1
	Kustannukset	Toimintakate (vähintään)	5 %	7 %	9 %
	Tutkintojen suorittaminen	Suoritettujen koko tutkintojen määrä (vähintään)	840	840	840
		Läpäisyaste (3 vuotta opintojen aloittamisesta, vähintään)	65 %	69 %	73 %
	Tutkinnon osien suorittaminen	Suoritettut tutkinnon osat (vähintään kpl)	7200	7300	7400
	Keskeyttäminen	Keskeyttäneiden osuus kaikista opiskelijoista (enintään)	10 %	9 %	8 %

8.5 Salo IoT Park Oy

Omistus: Salon kaupungin osakkuusyhteisö 36 %

Toiminta-ajatus

Yhtiön toimialana on omistaa ja hallita Salon kaupungissa sijaitsevaa kiinteistöä, vuokrata kiinteistöä ja sen tiloja sekä luovuttaa kiinteistön käyttöoikeuksia. Yhtiö voi tuottaa aula-, posti- ja cateringpalveluita, start up -valmennuksen palveluita, huolehtia yritysten tukipalveluiden organisoinnista sekä tuottaa asiakkaitensa toimintaa tukevia palveluja. Lisäksi yhtiö voi tuottaa ja tarjota liiketoimintaa tukevaa tutkimusta, koulutusta, yritysrahoitusta, tapahtumia ja muita yhteistyöhankkeita. Yhtiön toiminta-ajatuksena on kehittää Salo IoT Campuksesta maailmanluokan innovaatioyhteisö.

Kytkeä kaupungin strategiaan

Salo IoT Campus tuo elinvoimaa, työpaikkoja ja asukkaita Salon kaupunkiin. Salo IoT Campuksen toiminta on kaupungin elinkeinopoliittisen ohjelman tavoitteiden mukaista. Salo IoT Campus pyrkii houkuttelemaan Saloon uusia yrityksiä ja huippuosaaajia sekä tarjoaa yrityksille palveluja ja edellytyksiä kasvun ja kehittymisen tueksi. Kampus on luonut Saloon oman älykkään teknologian ekosysteeminsä.

Yleiset tavoitteet vuodelle 2024

Kasvattaa yritysmäärää kampuksella ja vastata kampuksella jo olevien ja kampukselle tulevien yritysten tarpeisiin kehittämällä tiloja ja palveluja kampuksella. Luoda tila- ja palvelumahdollisuuksia uusille yrityksille ja toimialoille.

Merkittäviä kehittämistoimia:

Salo IoT Campuksen koko tulee kasvamaan vuoden 2024 aikana niin asiakasyritys-, työntekijämäärän kuin käytössä olevien tilojenkin suhteen.

Myyntin tavoitteena on saada kasvatettua kaikkien asiakassegmenttien määrää; start-up yritykset, kasvuyritykset, ankkurit, oppilaitokset ja palvelut. Kampuksen tilojen modernisoinnalla mahdollistetaan avotoimistojen vuokraus, joista merkittävimpanä LEDiLille saneerattavat 1500m2 toimisto- ja laboratoriotilat.

Kampuksella toimiva ylläpito- ja palveluverkosto on luotu ja sen laatua ja tehokkuutta mitataan säännöllisesti. Vuoden 2024 aikana nostetaan ravintola- ja tarjoilupalveluiden tasoa vastaamaan tavoitteita. Kampuksen asiakasyritysten päättäjiltä saama NPS (suositteluindeksi) on erittäin hyvällä tasolla ja siitä pyritään pitämään kiinni. Ylläpidon tavoitteeksi on asetettu laadun lisäksi palvelumyynti asiakkaille sekä kustannus- ja energiansäästö.

Laadulliset tavoitteet	TP 2022	TA 2023 (30.9.2023)	TA 2024
Asiakastyytyväisyys, NPS	55,2	65,7	60,0
Henkilöstömäärä 31.12.	3	4	4
Taloudelliset tavoitteet			
Liikevaihto (€)	6 180 469	7 055 624	7 526 800
Käyttökate (€)	1 525 580	1 946 367	2 312 800
Liikevoitto (€)	883 619	1 162 406	1 462 800
Tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja (€)	682 526	756 513	1 024 800
Vakavaraisuus			
Velan määrä (t€)	11 332	10 700	12 700
Lainat kaupungilta (milj. €)	4,5	4,5	4,5

9. Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet, toiminnan painopistealueet ja perustelut

9.1 Tarkastustoimi

Keskeiset tavoitteet ja merkittävimmät riskit 2024

Tavoitteet

Tarkastuslautakunta toteuttaa kuntalaissa säädettyä arviointitehtäväänsä. Tarkastuslautakunnan työ perustuu ennalta laadittuun suunnitelmaan, jossa valtuustokauden aikana käydään läpi kaikki kaupungin eri toimialat. Tarkastuslautakunnan tavoitteena on arvioinnissa havaitsemiensa asioiden esiin tuomisella vaikuttaa kaupungin toiminnan ja talouden kehittämiseen.

Tilinpäätöksen hyväksymisen ja tilintarkastuskertomuksen käsittelyyn liittyvä valmistelu toteutetaan asianmukaisesti lainsäädännön ja viranomaisohjeiden mukaisesti. Kaupungin lakisääteinen tilintarkastus toteutetaan suunnitelmallisesti. Tilintarkastuspalveluiden hankinta on kilpailutettu ja palveluntuottajan kanssa on laadittu sopimus.

Tarkastuslautakunnan toiminta perustuu arviointitoiminnan jatkuvaan kehittämiseen, jonka tavoitteena on tukea kaupungin toimintaprosessien kehittämistä. Tarkastuslautakunnan tavoitteena on omalla toiminnallaan lisätä avoimuutta sekä lisätä kuntalaisten tietoisuutta organisaation eri toiminnoista.

Merkittävimmät riskit

Riskinä on, että tarkastuslautakunnan vastuulla oleva arviointitoiminta ja ulkoinen valvonta eivät tunnista toiminnassa ja taloudessa olevia olennaisia virheitä ja puutteita sekä tavoitteiden vastaista toimintaa, mikä osaltaan heijastuu kaupungin toimintaan ja talouteen.

Painopisteet

Tarkastuslautakunnan arviointisuunnitelman painopistealueena ovat sivistyspalveluiden toimialalta vapaa-ajan lautakunnan alaiset palvelut sekä tämän lisäksi rakennus- ja ympäristölautakunnan alaiset palvelut. Lisäksi arvioidaan kuntastrategian toteutumista, tuottavuuden parantamista, investointien toteutumista, konserniyhteisöjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista sekä henkilöstöhallintoa. Tarkastuslautakunta arvioi myös sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttamista kaupungissa.

Tarvittaessa lautakunta kutsuu myös muihin asiakokonaisuuksiin tarpeelliseksi katsomiaan kuultavia.

Keskeiset toimintamenojen ja -tulojen perustelut

Toimintamenot muodostuvat tarkastuslautakunnan kustannuksista ja tilintarkastuspalveluista, tuloja ei ole.

9.1.1 Tarkastuslautakunnan tuloslaskelma, ulkoinen

10 Tarkastusltk	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	KHE 2024	Ero%
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-24 058	-28 893	-28 967	-42 263	46,3
Palkat ja palkkiot	-23 845	-26 832	-27 637	-41 031	52,9
Henkilösivukulut	-213	-2 061	-1 330	-1 232	-40,2
Eläkekulut	-189	-2 032	-1 298	-1 208	-40,6
Muut henkilösivukulut	-24	-29	-32	-24	-17,2
Palvelujen ostot	-60 797	-80 107	-80 110	-80 110	0,0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5	0	0	0	
Muut toimintakulut	0	0	-2 923	-2 923	
Toimintakulut	-84 861	-109 000	-112 000	-125 296	15,0
Toimintakate	-84 861	-109 000	-112 000	-125 296	15,0

9.1.2 Tarkastuslautakunnan tuloslaskelma, ulkoinen ja sisäinen

10 Tarkastusltk	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	KHE 2024	Ero%
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-24 058	-28 893	-28 967	-42 263	46,3
Palkat ja palkkiot	-23 845	-26 832	-27 637	-41 031	52,9
Henkilösivukulut	-213	-2 061	-1 330	-1 232	-40,2
Eläkekulut	-189	-2 032	-1 298	-1 208	-40,6
Muut henkilösivukulut	-24	-29	-32	-24	-17,2
Palvelujen ostot	-63 154	-82 457	-82 114	-82 114	-0,4
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5	0	0	0	
Muut toimintakulut	-2 249	-2 360	-5 323	-5 323	125,6
Toimintakulut	-89 465	-113 710	-116 404	-129 700	14,1
Toimintakate	-89 465	-113 710	-116 404	-129 700	14,1

9.2 Keskusvaalilautakunta

Keskeiset tavoitteet ja merkittävimmät riskit 2024

Tavoitteet

Keskusvaalilautakunta on vaalilakiin perustuva lakisääteinen toimielin, joka toteuttaa vaalilaissa säädettyjä tehtäviään ja huolehtii vaalien yleisjärjestelyistä kunnassa.

Keskusvaalilautakunnan keskeisenä tavoitteena on järjestää toimivat ja lainmukaiset vaalit sekä samalla mahdollisuuksien mukaan pyrkiä kehittämään vaalijärjestelyitä entistä toimivammiksi.

Merkittävimmät riskit

Merkittävämpänä riskinä keskusvaalilautakunnan toimintaan liittyen näyttäytyy käytettävissä oleva henkilöstöressurssien määrä ja tietotaidon keskittyneisyys.

Vaalijärjestelyiden käytännön valmistelusta vastaava vaalitiimi on kooltaan varsin pieni, ja vaalien järjestämiseen liittyvä ja tarvittava tietotaito on vaalitiimiin keskittynyttä. Odottamattomat esteet, sairastapaukset ja henkilöstömuutokset johtavat herkästi huomattaviin haasteisiin vaalien järjestämisessä.

Painopisteet

Keskusvaalilautakunta toteuttaa vaalilaissa säädettyjä tehtäviään ja huolehtii vaalien yleisjärjestelyistä kunnassa.

Vuonna 2024 järjestetään presidentinvaalit ja europarlamenttivaalit. Keskusvaalilautakunnan työskentely vuonna 2024 keskittyy presidentinvaalien ja europarlamenttivaalien järjestämiseen.

Keskeiset toimintamenojen ja -tulojen perustelut

Toimintamenot koostuvat pääasiassa vaaleihin tarvittavien materiaalien ja tilojen kuluista sekä henkilöstömenoista. Tulot koostuvat oikeusministeriön suorittamista kertakorvauksista kunnalle. Oikeusministeriö suorittaa kunnalle vuonna 2024 presidentinvaalissa ja europarlamenttivaaleissa kertakorvauksena ministeriön vahvistaman euromäärän kutakin kunnassa asuvaa äänioikeutettua kohden. Presidentinvaalissa korvaus suoritetaan kaksinkertaisena, jos vaalissa toimitetaan toinen kierros.

9.2.1 Keskusvaalilautakunnan tuloslaskelma, ulkoinen

11 Keskusvaaliltk	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	KHE 2024	Ero%
Toimintatuotot					
Myyntituotot	114 909	110 000	150 000	270 000	145,5
Toimintatuotot	114 909	110 000	150 000	270 000	145,5
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-126 139	-145 473	-321 592	-365 814	151,5
Palkat ja palkkiot	-111 563	-124 836	-278 100	-324 450	159,9
Henkilösivukulut	-14 576	-20 637	-43 492	-41 364	100,4
Eläkekulut	-12 034	-17 304	-36 428	-36 098	108,6
Muut henkilösivukulut	-2 542	-3 333	-7 064	-5 266	58,0
Palvelujen ostot	-12 032	-19 000	-31 000	-31 000	63,2
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 072	-5 000	-11 000	-11 000	120,0
Muut toimintakulut	-625	-8 000	-15 500	-15 500	93,8
Toimintakulut	-140 868	-177 473	-379 092	-423 314	138,5
Toimintakate	-25 958	-67 473	-229 092	-153 314	127,2

9.2.2 Keskusvaalilautakunnan tuloslaskelma, ulkoinen ja sisäinen

11 Keskusvaaliltk	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	KHE 2024	Ero%
Toimintatuotot					
Myyntituotot	114 909	110 000	150 000	270 000	145,5
Toimintatuotot	114 909	110 000	150 000	270 000	145,5
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-126 139	-145 473	-321 592	-365 814	151,5
Palkat ja palkkiot	-111 563	-124 836	-278 100	-324 450	159,9
Henkilösivukulut	-14 576	-20 637	-43 492	-41 364	100,4
Eläkekulut	-12 034	-17 304	-36 428	-36 098	108,6
Muut henkilösivukulut	-2 542	-3 333	-7 064	-5 266	58,0
Palvelujen ostot	-18 880	-24 360	-66 340	-66 340	172,3
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 183	-5 000	-11 000	-11 000	120,0
Muut toimintakulut	-10 170	-8 000	-15 500	-15 500	93,8
Toimintakulut	-159 372	-182 833	-414 432	-458 654	150,9
Toimintakate	-44 462	-72 833	-264 432	-188 654	159,0

Kaupunginjohtajan tekemät muutokset talousarvioesitykseen

Keskusvaalilautakunnan talousarvioesityksen toimintatuottoja on tarkistettu vastaamaan vuoden 2024 tasoa.

9.3 Kaupunginvaltuusto

Kaupunginvaltuusto vastaa kaupungin toiminnasta ja taloudesta, käyttää kaupungin päätösvaltaa ja siirtää toimivaltaansa hallintosäännön määräyksillä.

9.3.1 Kaupunginvaltuuston tuloslaskelma, ulkoinen

12 Kaupunginvaltuusto	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	KHE 2024	Ero%
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-139 469	-135 750	-199 527	-200 342	47,6
Palkat ja palkkiot	-134 019	-128 750	-196 267	-196 267	52,4
Henkilösivukulut	-5 450	-7 000	-3 260	-4 075	-41,8
Eläkekulut	-5 008	-6 816	-3 260	-3 924	-42,4
Muut henkilösivukulut	-442	-184	0	-151	-17,9
Palvelujen ostot	-40 142	-92 950	-95 450	-92 950	0,0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 823	-14 365	-14 370	-14 370	0,0
Muut toimintakulut	-14 528	-2 100	-2 100	-2 100	0,0
Toimintakulut	-198 962	-245 165	-311 447	-309 762	26,3
Toimintakate	-198 962	-245 165	-311 447	-309 762	26,3

9.3.2 Kaupunginvaltuuston tuloslaskelma, ulkoinen ja sisäinen

12 Kaupunginvaltuusto	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	KHE 2024	Ero%
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-139 469	-135 750	-199 527	-200 342	47,6
Palkat ja palkkiot	-134 019	-128 750	196 267	-196 267	52,4
Henkilösivukulut	-5 450	-7 000	-3 260	-4 075	-41,8
Eläkekulut	-5 008	-6 816	-3 260	-3 924	-42,4
Muut henkilösivukulut	-442	-184	0	-151	-17,9
Palvelujen ostot	-93 461	-156 500	-138 016	-135 516	-13,4
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 843	-14 365	-14 370	-14 370	0,0
Muut toimintakulut	-72 575	-61 230	-62 430	-62 430	2,0
Toimintakulut	-310 348	-367 845	-414 343	-412 658	12,2
Toimintakate	-310 348	-367 845	-414 343	-412 658	12,2

9.4 Kaupunginhallitus

Kaupunginhallitus johtaa kaupunginvaltuuston alaisena elimenä kaupungin toimintaa, hallintoa ja taloutta. Kaupunginhallitus vastaa kaupungin toiminnan yhteensovittamisesta ja omistajaohjauksesta.

9.4.1 Sisäinen tarkastus

Keskeiset tavoitteet ja merkittävimmät riskit 2024

Tavoitteet

Tarkastustoimen kokonaisuus muodostuu ulkoisesta ja sisäisestä tarkastuksesta. Ulkoista tarkastusta toteuttavat tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja. Sisäinen tarkastus toimii kaupunginjohtajan alaisuudessa.

Sisäinen tarkastus toteuttaa omalta osaltaan sisäistä valvontaa, josta toimialueet vastaavat. Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on kouluttaa ja lisätä esimiesten tietoisuutta sisäisestä valvonnasta. Sisäinen tarkastus toteuttaa tarkastustoimintaa ennalta hyväksytyin vuosisuunnitelman ja erillistoimeksiantojen pohjalta. Sisäisen tarkastuksen vuosisuunnittelussa otetaan huomioon ulkoisen tarkastuksen työohjelma ja toimintasuunnitelma koko kaupungin kattavan kokonaistarkastelun aikaansaamiseksi.

Lisäksi sisäinen tarkastus huolehtii tarkastuslautakunnan asioiden valmistelusta ja kokousrutiineista. Tarkastusasiantuntija toimii tarkastuslautakunnan sihteerinä ja sisäinen tarkastaja osallistuu kokouksiin asiantuntijana. Sisäinen tarkastus avustaa tarkastuslautakuntaa arviointikertomuksen laadinnassa.

Merkittävimmät riskit

Riskinä on, että toiminnassa ei osata ennakoida riittävästi tarkastusta vaativia kohteita. Lisäksi sisäisessä valvonnassa ilmenevät puutteet voivat mahdollistaa väärinkäytöksiä tai ohjeiden ja sääntöjen vastaista toimintaa. Resurssien rajallisuus mahdollistaa vain tietyn määrän tarkastuksia vuosittain.

Painopisteet

Sisäinen tarkastus tekee työtään vuosisuunnitelman pohjalta ja tekee erikseen määrättyjä erillistoimeksiantoja.

Keskeiset toimintamenojen ja -tulojen perustelut

Toimintamenot koostuvat sisäisen tarkastuksen toimintamenoista, tuloja ei ole.

9.4.2 Kaupunginhallituksen tuloslaskelma, ulkoinen

130 Kaupunginhallitus	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	KHE 2024	Ero%
Toimintatuotot					
Myyntituotot	2 058	3 240	3 240	3 240	0,0
Muut toimintatuotot	136 170	119 750	119 750	106 010	-11,5
Toimintatuotot	138 229	122 990	122 990	109 250	-11,2
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-664 319	-580 244	-648 345	-643 520	10,9
Palkat ja palkkiot	-569 779	-437 904	-518 420	-518 420	18,4
Henkilösivukulut	-94 540	-142 340	-129 925	-125 100	-12,1
Eläkekulut	-69 587	-131 150	-118 062	-115 800	-11,7
Muut henkilösivukulut	-24 954	-11 190	-11 863	-9 300	-16,9
Palvelujen ostot	-737 684	-831 310	-844 320	-899 780	8,2
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-27 921	-14 040	-14 040	-14 040	0,0
Avustukset	-859 386	-18 150	-18 150	-18 150	0,0
Muut toimintakulut	-475 863	-165 480	-55 480	-8 480	-94,9
Toimintakulut	-2 765 173	-1 609 224	-1 580 335	-1 583 970	-1,6
Toimintakate	-2 626 944	-1 486 234	-1 457 345	-1 474 720	-0,8

9.4.3 Kaupunginhallituksen tuloslaskelma, ulkoinen ja sisäinen

130 Kaupunginhallitus	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	KHE 2024	Ero%
Toimintatuotot					
Myyntituotot	2 058	3 240	3 240	3 240	0,0
Muut toimintatuotot	136 170	119 750	119 750	106 010	-11,5
Toimintatuotot	138 229	122 990	122 990	109 250	-11,2
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-664 319	-580 244	-648 345	-643 520	10,9
Palkat ja palkkiot	-569 779	-437 904	-518 420	-518 420	18,4
Henkilösivukulut	-94 540	-142 340	-129 925	-125 100	-12,1
Eläkekulut	-69 587	-131 150	-118 062	-115 800	-11,7
Muut toimintakulut	-24 954	-11 190	-11 863	-9 300	-16,9
Palvelujen ostot	-762 443	-861 940	-866 044	-921 504	6,9
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-28 941	-14 040	-14 040	-14 040	0,0
Avustukset	-859 386	-18 150	-18 150	-18 150	0,0
Muut toimintakulut	-2 384 684	-2 309 980	-2 305 510	-2 245 720	-2,8
Toimintakulut	-4 699 774	-3 784 354	-3 852 089	-3 842 934	1,5
Toimintakate	-4 561 545	-3 661 364	-3 729 099	-3 733 684	2,0

Kaupunginjohtajan tekemät muutokset talousarvioesitykseen

Kaupunginhallituksen talousarvioesityksen toimintatuotoista on vähennetty Kivikausikeskuksen vuokratuotot sekä Klippulan vuokratuotot, jotka siirrettiin irtaimistokuluineen vapaa-ajan lautakunnan alle. Palvelujen ostoihin on lisätty Varsinais-Suomen liiton jäsenmaksun kasvu ja poistettu Kivikausikeskuksen vuokratulot. Henkilöstökuluja on tarkistettu alaspäin työttömyysvakuutusprosentin ja Kevan tasausmaksun maksuosuuden verran. Lisäksi kokouspalkkiot on tarkistettu vastaamaan vuoden 2024 tasoa. Edellä mainitut muutokset henkilöstökuluihin on tehty kaikkiin toimitelmiin.

9.5 Konsernipalvelut

9.5.1 Konsernipalvelujen toimintastrategia 2024-2026

- Sujuvien hallinnollisten tukipalveluiden ja asiantuntija-avun tuottaminen toimialoille.
- Tiedonhallinnan, tietosuojan ja tietoturvan jatkuva parantaminen.
- Tiedolla johtamisen kehittäminen.

Konsernipalveluiden toimiala aloitti toimintansa nyky muodossaan 1.8.2023. Toimialan keskeisenä tavoitteena on yhtenäistää toimintatapoja ja käytänteitä, saada purettua palvelualueiden väliset mahdolliset päällekkäisyydet ja raja-aidat sekä kehittää verkostomaista toimintatapaa toimialan sisällä.

Toimialan painopisteet

- Tiedolla johtamisen ja sen vastuiden määrittely sekä sen tavoitteiden asettaminen
- Raportoinnin kehittäminen hyödyntämällä olemassa olevia järjestelmiä ja uusia ratkaisuja

9.5.2 Hallintopalvelut

Hallintopalveluiden palvelualue huolehtii kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan toimintaedellytyksistä ja päätösten täytäntöönpanosta, hallintomenettelyn ohjaamisesta, asianhallinnan ja asiakirjahallinnon johtamisesta, virastopalveluista, oikeudellisesta edunvalvonnasta, viestinnästä ja markkinoinnista, osallisuudesta ja vuorovaikutuksesta sekä muista hallinnon asiantuntijapalveluista ja yhteisöpalveluista.

9.5.1.1 Laki- ja asiantuntijapalvelut

Keskeiset tavoitteet ja merkittävimmät riskit 2024

Tavoitteet

Laki- ja asiantuntijapalvelut toimii koko kaupunginhallinnon päätöksenteon oikeellisuuden varmistajana ja tuottaa päätöksenteossa tarvittavat toiminnot asioiden valmisteluun, esityslista- ja päätöspöytäkirjaprosesseihin. Tavoitteena on käyttäjäystävällinen ja laadukas asiantuntijapalvelu. Palvelun laadulla on myönteistä vaikutusta kaupunginhallinnon julki-suuskuvaan.

Merkittävimmät riskit

Palvelussa on henkilöresursseihin liittyvä riski, jossa mahdolliset henkilövajaukset aiheuttavat alikapasiteettitilanteen ja myös katkoksen osaamisen siirtymiseen. Riski realisoituu myös, jos osaamistaso vastavan lainsäädännön riittävässä hallinnassa laskee. Tästä aiheutuu virheitä päätöksentekoon, viivyttyä päätösten käytännön vaikutuksia ja aiheuttaen osaltaan lisäkustannuksiakin.

Painopisteet

Toiminnan painopiste on toimielinpäättökseen valmistelun tukemisessa ennakkollisella neuvonnalla ja toisaalta täsmällisessä päätöksentekoprosessissa.

Keskeiset toimintamenojen ja -tulojen perustelut

Virastoaikaan tapahtuva toiminta edellyttää riittävän, toimialoille jaettavan henkilöresurs- sin.

9.5.1.2 Keskitetyt hallinto- ja toimistopalvelut

Keskeiset tavoitteet ja merkittävimmät riskit 2024

Tavoitteet

Keskitetyt hallinto- ja toimistopalvelut tuottavat päätöksenteon ja palvelutuotannon asian- tuntija- ja tukipalveluja henkilöstö- ja toimielinorganisaatiolle ja vastaavat luottamushenki- löorganisaation toimintaympäristöstä.

Tavoitteet vuonna 2024:

- kehittää organisaation hallinnollista osaamista ja hallinnollisten prosessien sujuvuutta
- varmistaa organisaation asiakirjahallinnon ja tiedonhallinnan toimintavalmius organi- saatiouudistuksen jälkeisessä tilanteessa
- edistää kattavaa ja sujuvaa luottamushenkilöorganisaation toimintatapaa

Merkittävimmät riskit

Merkittävimmät riskit vuonna 2024 liittyvät henkilöresurssien riittävyyteen ja henkilövai- doksiin. Hallinto- ja toimistopalveluiden tiimit ovat työskennelleet vajaalukuisina vuonna 2023 ja siitä syntyneen kuormituksen purkaminen jatkuu vuoden 2024 puolella.

Painopisteet

Painopistealueina ovat:

- organisaation hallinnollinen tuki muutoksessa
- tiedonhallinnan kehittäminen
- Varsinais-Suomen hyvinvointialueen ja Salon kaupungin välisen sopimuksen mukaisten toimenpiteiden saattaminen loppuun tietoaineistojen siirtoon liittyen

Keskeiset toimintamenojen ja -tulojen perustelut

Talousarvion kustannuksista suurin osa muodostuu henkilöstökustannuksista. Arkistotiimiin esitetään uutena henkilöresurssina arkistosihteerin palkkaamista määräaikaisesti 12 kk ajalle. Tehtävällä on tarkoitus turvata tietoaineistojen hoito lakien ja sopimusten mukaisesti Varhan ja Salon kaupungin välisen tietoaineistojen siirron ollessa edelleen kesken. Muilta osin olennaisia muutoksia ei ole. Osa arkistohenkilökunnan palkoista ja tiedonhallinnan suunnittelun kustannuksista voidaan kattaa Varsin Digi -hankkeelle myönnetyllä tuella, joka on huomioitu kustannuspaikalle tulona.

9.5.1.3 Yhteisöpalvelut

Yhteisöpalveluihin kuuluvat kaupungin viestintä, markkinointi ja tapahtumatuotannon tukeminen sekä tapahtumien koordinointi, kansainvälinen toiminta ja kotouttaminen, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kokonaiskoordinointi mukaan lukien ehkäisevä päihde- ja mielenterveys-työ, ikäkeskustoiminta sekä osallisuuden ja yhteisöllisyyden edistäminen.

Keskeiset tavoitteet ja merkittävimmät riskit 2024

Tavoitteet

Viestintä, markkinointi ja tapahtumat

- A.
  - Kysely asukkaille ja sidosryhmille kaupungin viestinnän nykytilasta. Tulosten pohjalta kehittämistoimenpiteet vuosille 2024–2025.
  - Viestintävastuiden ja -prosessien selkeä määrittely eri palvelualueiden kesken
  - Päätöksentekoviestinnän prosessin määrittely ja toimintamallin jalkautus
  - Verkkosisältöjen saavutettavuus ulkoisen auditoinnin perusteella hyvällä tasolla
  - Sähköinen lomakepalvelu käytössä
- B.
  - Kaupunkimarkkinoinnin kärkinä asukas-, tapahtuma- sekä luonto- ja retkeilykohteiden markkinointi. Kärkien vahva erityisesti sähköinen mitattava kohdennettu näkyvyys.
  - Salon malli tapahtumien järjestämiselle ja tapahtumamittareiden kehittäminen Tapahtumien Salo -kärkihankkeen toimenpiteinä
  - Kaupungin markkinointiyhteistyömallin uudistaminen
- C.
  - Työnantajamielikuvan vahvistaminen kehittämällä rekrytointiviestintää yhteistyössä henkilöstöpalvelujen kanssa
  - Sisäisten viestintäkanavien kehittäminen ja sitä kautta henkilöstön sitouttaminen
  - TE-palvelujen uudistukseen liittyvä muutosviestintä

Kansainvälinen toiminta ja kotouttaminen

- A.
  - Yli puolet aloittavista opiskelijoista asettuu asumaan Saloon jo opintojen aikana
  - Osallistuminen kansainvälisiä osaajia houkutteleviin kampanjoihin
  - Uusia avauksia eurooppalaiseen yhteistyöhön
  - Yritysvierailut Minnesotasta Saloon tai Salosta yrityksiä vierailulle Minnesotaan
- B.
  - 200 ukrainalaista hakee kotikuntaa Salosta
  - Riittävä vakituinen resurssi kotoutumisen palveluihin
  - Monikielisen viestinnän lisääminen kaupungin verkkosivuilla ja sosiaalisen median kanavissa
  - Maakunnallisen yhteistyön edistäminen

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

- A.
- Halikon ikäkeskustoiminnan vakiinnuttaminen
  - Ikäkeskustoiminnan tarpeiden kartoittaminen kaupungin eri alueilla
  - Terve Suomi –kyselyn tulosten hyödyntäminen osallisuustoimenpiteissä
  - Osallisuusohjelman työstö ja valmistuminen
  - Elävät ja yhteisölliset kylät -kärkihankkeen käynnistäminen
- B.
- Kouluterveyskyselyn 2023 tulosten perusteella tehtävät toimenpiteet
- C.
- Aktiivinen tiedottaminen ikäkeskustoiminnasta
  - Aktiivinen tiedottaminen ajankohtaisista hyvinvointiaiheista ja Terve Suomi -kyselyn tuloksista eri-ikäisille kuntalaisille

Merkittävimmät riskit

Viestintä, markkinointi ja tapahtumat

- Kattava kriisiviestintäosaaminen
- Viestintäkanavien haavoittuvuus, esimerkiksi palvelunestohyökkäykset
- Sosiaalisen median kanavien muutosten ennakoimattomuus
- Viestintäkulttuurin yleinen murros, esimerkiksi maalittamisen lisääntyminen
- Viestinnän henkilöresurssin väheneminen, koska viestintäpäällikön esihenkilötehtävät ovat lisääntyneet yhteisöpalvelujen laajentuessa

Kansainvälinen toiminta ja kotouttaminen

- Opiskelijoiden vaikeudet löytää asunto Salossa
- Opiskelijoiden haasteet saada harjoittelupaikka tai opintojen aikainen työpaikka Salosta
- Kaupungilta puuttuu suunnitelma kansainvälisten osaajien houkuttelemiseksi Saloon
- Yhteistyö hyvinvointialueen kanssa
- Epävarmuudet ukrainalaispakolaisten määrän ennakoinnissa
- Resurssipula, jos ukrainalaisia hakeutuu suuri määrä Salon asukkaiksi
- Asuntojen riittävyys ukrainalaisille
- Palvelujen riittävä saatavuus maahanmuuttajille

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

- Selkeät toimintamallit hyvinvointialueen kanssa tehtävään yhteistyöhön viivästyvät
- Hyvinvoinnin edistämisen toimenpiteet eivät tavoita kohderyhmiä

Painopisteet

Viestintä, markkinointi ja tapahtumat

- A. Laadukas, monipuolinen ja monikanavainen palvelu- ja päätöksentekoviestintä kaikille sidosryhmille
- B. Strategiaan perustuva kaupungin maine- ja markkinointi
- C. Osaavan työvoiman saatavuus ja pysyvyys

Kansainvälinen toiminta ja kotouttaminen

- A.
- Kansainvälisten opiskelijoiden määrän nostaminen Salossa
  - Kansainväliset opiskelijat myös Salon asukkaiksi
  - Kansainvälisten osaajien houkutteleminen Saloon

- Eurooppalaisen yhteenkuuluvuuden lisääminen ystävyyskaupunkiverkoston avulla
- Yhteistyön lisääminen Minnesotan osavaltion kanssa ystävyyskaupunki St. Anthony'n tuella

B.

- Ukrainalaisten pakolaisten siirtyminen Salon kaupungin asukkaiksi
- Kotoutumisen palvelujen järjestäminen
- Kotouttamisen edistämisen palvelujen kehittäminen
- Monikielisen viestinnän lisääminen

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

- A. Kuntalaisten osallisuuden ja yhteisöllisyyden lisääminen
- B. Lasten ja nuorten kokonaisyhteistyön ja mielen hyvinvoinnin tukeminen
- C. Monikanavaisen hyvinvointiviestinnän lisääminen

Keskeiset toimintamenojen ja -tulojen perustelut

Vuoden 2023 aikana viestinnän ja suhdetoiminnan palvelut muuttuivat yhteisöpalveluiksi organisaatiouudistuksen yhteydessä, ja palvelut laajenivat kattamaan myös ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön, ikäkeskustoiminnan ja kotouttamisen. Vielä vuoden 2023 aikana on tarkoitus käynnistää Elävät ja yhteisölliset kylät - kärkihankkeen toteutus ja yhteisökoordinaattorin rekrytointi valtion perintövaroin kahdeksi vuodeksi (arvio 1/2024–12/2025). Lisäksi yhteisöpalveluihin esitetään kesätyöntekijän palkkaamista kolmeksi kuukaudeksi ajalle 27.5.-18.8.2024. Kesätyöntekijän ensisijaisena tehtävänä on torin matkailuneuvonnan hoitaminen sekä kaupungin verkkosivujen ja sosiaalisen median kanavien päivittäiset lomakauden aikana.

Nämä muutokset kasvattavat jonkin verran toimintamenoja, vaikka toimintojen kuluja oli jo osittain huomioitu vuoden 2023 talousarviossa hyvinvointialueuudistuksesta johtuen.

Tuloja kasvattavat maahanmuuttajista saavat valtion avustukset, työ- ja elinkeinoministeriön osittain rahoittama kotouttamishanke (maahanmuuttokoordinaattori 5.6.2023–30.6.2025) ja valtion perintövaroin rahoitettava ikäkeskuksen toiminnanohjaajan määräaikainen tehtävä (1.8.2023–30.4.2025) sekä jo mainittu perintövaroin rahoitettava yhteisöllisyshanke.

Lisäksi tuloja saadaan aikaisempien vuosien tapaan Salo-tuotteiden myynnistä ja yritysten osallistumismaksuista Salo-esitteeseen, markkinointikampanjoihin sekä messutapahtumiin.

9.5.1.4 Edunvalvonta

Yleinen edunvalvonta valvoo niiden henkilöiden etua ja oikeutta, jotka eivät vajaanvaltaisuuden, sairauden, poissaolon tai muun syyn vuoksi voi itse pitää huolta taloudellisista asioistaan.

Keskeiset tavoitteet ja merkittävimmät riskit 2024

Tavoitteet

Tavoitteena on laadukas ja ammattitaitoinen palvelu sekä toiminnan tehostaminen esimerkiksi asiakastietojärjestelmän sekä muiden järjestelmien avulla

Merkittävimmät riskit

Riskitekijöitä ovat asiakastietojärjestelmän toimintavarmuus sekä henkilöstöresurssien rajallisuus.

Painopisteet

Painopisteenä on tarjota ammattimaista, yksilöllistä ja itsemääräämisoikeutta kunnioittavaa edunvalvontaa.

Keskeiset toimintamenojen ja -tulojen perustelut

Toimintamenot muodostuvat pääasiassa henkilöstökustannuksista. Tulot koostuvat Lou-nais-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiriin maksamasta korvauksesta edunvalvontapalvelujen tuottamisesta sekä päämiehiltä veloitetavista edunvalvontapalkkioista.

9.5.3 Talouspalvelut

Talouspalveluiden palvelualue huolehtii kaupungin talouden, toiminnan ja konsernin ohjauksesta, omistajaohjauksesta, strategian valmistelusta ja seurannasta, hankintatoimesta, rahoituksesta ja tietohallinnosta.

9.5.2.1 Talous-, rahoitus-, strategia- ja hankintapalvelut

Keskeiset tavoitteet ja merkittävimmät riskit 2024

Tavoitteet

Talouspalvelut vastaa talouden prosessien toimivuudesta sekä ohjeistaa, neuvoo ja opastaa yksiköjä prosessien käytännön toteutuksessa ja tuottaa päätöksenteon tueksi seurantaraportteja sekä kustannuslaskentaa ja tuotteistusta. Keskeisimmät prosessit vuoden aikana liittyvät lakisääteiseen talousraportointiin sekä talousarvion ja tilinpäätöksen laadintaan. Talouspalvelut vastaa valtionkonttorille tehtävästä lakisääteisestä raportoinnista yhdessä Sarastian kanssa. Raportit julkaistaan Valtiokonttorin tutkikuntia.fi -palvelussa, josta raportit ovat kaikkien saatavilla. Talouspalvelut vastaa myös kirjanpidon ja muiden taloushallinnon perustehtävien ostopalvelusopimusten toteutumisen seurannasta.

Talousarvio-, neljännesvuosi-, tilinpäätösennuste- ja tilinpäätösraportit ovat lakisääteisesti tuotettava automatisoidusti Valtiokonttorille tarkkojen määräaikojen puitteissa. Raportoinnin reaaliaikaisuus, laajuus ja tarkkuus muuttuivat merkittävästi vuoden 2021 alusta alkaen ja tämä aiheuttaa muutoksia myös talouspalvelujen prosesseissa. Muutokseen liittyvä kehitystyö alkoi jo vuonna 2020 ja jatkuu edelleen uusien ja muuttuvien ohjeistusten myötä.

Hankintapalvelut valmistelee yhteistyössä kaupungin eri yksiköiden kanssa kynnysarvot ylittävät hankinnat. Hankintapalvelut opastaa ja avustaa kaupungin yksiköjä hankintaprosessin eri vaiheissa, myös pienhankinnoissa. Lisäksi hankintapalvelut koordinoi kaupungin keskitettyjen hankintojen valmistelua. Vuoden 2024 tavoitteena on saattaa loppuun hankintapoliittisen ohjelman valmistelu uudelle kaudelle. Hankintojen suunnitteluun, etenkin strategisten hankintojen osalta pyritään panostamaan edelleen. Lisäksi tavoitteena on vahvistaa palvelualueiden hankintaosaamista mm. hankintayhdyshenkilöjen avulla. Vuonna 2024 tavoitteena on selvittää mahdollisen sopimushallinnan käyttöä.

Sarastia Oy ilmoitti keväällä 2020, että Saaga-raportointijärjestelmän käyttö päättyy vuoden 2020 lopulla. Sarastia 365 BI -raportointi ei ole edennyt odotetulla tavalla. Raportointijärjestelmän käyttöönoton viivästykseen on reagoitu ja työ raportointijärjestelmän käyttöön saamiseksi jatkuu vuonna 2024.

Merkittävimmät riskit

Talouspalveluiden suurimmat riskit liittyvät henkilöstö- ja järjestelmäriskeihin. Talouspalveluiden toimivuuden varmistamiseksi tulee turvata tietojärjestelmien toimivuus sekä tarvittavat sijaisjärjestelyt ja riittävät henkilöstöresurssit. Merkittävimmät riskit hankintojen osalta ovat kilpailuttamatta jättäminen, äkilliset muutokset resursseissa, hankintojen liian lyhyt valmistelu-aika ja suunnittelemattomuus.

Painopisteet

- Omistajaohjaus
- Strategian toimeenpanon koordinaatio ja tuki toimialoille
- Tiedolla johtamisen vastuiden määrittely sekä tavoitteiden asettaminen osana koko konsernipalveluiden tiedolla johtamista
- Raportoinnin kehittäminen ja uuden raportointijärjestelmän hankinta ja hallittu käyttöönotto
- Konsernivalvonnan ja ohjauksen liittäminen osaksi toimintaprosesseja
- Talousarvion, tilinpäätöksen, strategiaprosessin, henkilöstösuunnittelun ja raportoinnin saumattoman yhteistyön edistäminen ja näiden prosessien kehittäminen
- Hankintapoliittisen uuden ohjelmakauden valmistelu
- Hankintojen suunnittelun kehittäminen
- Palvelualueiden hankintaosaamisen vahvistaminen
- Robotiikan ja digitalisaation hyödyntäminen rutiinitehtävissä
- Talouteen liittyvien koulutusten lisääminen henkilöstölle. Koulutusten vakiinnuttaminen osaksi talouspalveluiden toimintaa.
- Kaupungin verkkokaupan ja mobiilimaksamisen käytön edistäminen

Keskeiset toimintamenojen ja -tulojen perustelut

Talouspalveluiden budjetti koostuu pääasiassa noin 15 henkilötyövuoden henkilöstökuluista. Suurimmat erät ovat Sarastia Oy:n tuottamat taloushallinnon palvelut sekä kunnan osuus verotuskustannuksiin.

9.5.2.2 Tietohallinto

Tietohallinto tuottaa kaupungin toimialoille, kaupunkikonsernille ja toimielimille tieto- ja viestintätekniikan infrastruktuurin sekä vastaa sen ylläpidosta, tuesta ja kehittämisestä. Tietohallinto on myös mukana operatiivisten tietojärjestelmien, kuntalaisille suunnattujen sähköisten asiointipalvelujen sekä prosessien digitalisoinnin kehittämisessä yhdessä palvelualueiden kanssa. Keskeisimmät palvelut ovat tukipalvelut, konesali- ja kapasiteettipalvelut, päätelaitepalvelut, tietoliikennepalvelut, puhe- ja viestintäpalvelut, tulostuspalvelut sekä tietojärjestelmäpalvelut.

Keskeiset tavoitteet ja merkittävimmät riskit 2024

Tavoitteet

- palvelin- ja kapasiteettipalveluiden uudistaminen
- puhepalveluiden uusiminen
- työasemapalveluiden uusiminen
- tieto-, kyber- ja digiturvallisuuden kehittäminen
- tiedonhallintalain mukaisten toimenpiteiden täytäntöönpano

Merkittävimmät riskit

Merkittävin riskitekijä on henkilöstöresurssien riittävyys suhteessa jatkuvasti muuttuvaan toimintaympäristöön.

Painopisteet

- laadukas ja tarkoituksenmukainen ICT-infrastruktuuri
- kustannustehokas ja käyttäjien tarpeita vastaava palvelutuotanto
- onnistuneet kehittämishankkeet, joilla mahdollistetaan kaupungin palveluprosessien tehostamista

Keskeiset toimintamenojen ja -tulojen perustelut

Talousarvion kustannukset ovat pääosin henkilöstökustannuksia ja palvelujen ostoa, joista suurimman osan muodostavat tietoliikennepalvelut sekä ohjelmistolisenssit.

9.5.4 Henkilöstöpalvelut

Henkilöstöpalveluiden palvelualue huolehtii henkilöstöpolitiikan valmistelusta, johtamisen ja esimiestyön kehittämisestä, osaamisen johtamisesta ja kehittämisestä, henkilöstösuunnittelun toimintatavoista, työhyvinvointi- ja työturvallisuusprosessien ohjaamisesta, HR-prosessien ohjaamisesta, työnantajatoiminnasta, henkilöstön kehittämispalveluista ja muutosjohtamisen henkilöstöhallinnollisesta tuesta.

Henkilöstöpalvelut tuottaa asiantuntijapalveluita ensisijaisesti kaupungin esimiehille ja virkamiesjohdolle ja päätöksenteon tueksi sekä vastaa lakisääteisten tehtävien hoitamisesta omalla toimialallaan.

Keskeiset tavoitteet ja merkittävimmät riskit 2024

Tavoitteet

Henkilöstöpalvelut vastaa palvelussuhteen elinkaaren prosesseista ja niihin liittyvistä ohjeistuksista. Työsuojelutoiminnan tavoitteena on työn tekeminen terveellisesti ja turvallisesti huomioimalla työntekijän fyysinen ja psykososiaalinen hyvinvointi.

Vuosien 2020-2023 aikana henkilöstöpalveluissa on jouduttu keskittymään poikkeustilanteiden (koronasta aiheutuvat ohjeistukset ja mm. palkanmaksun keskeytys ja muun työn tarjoamisveloitteen täyttäminen, Ukraina, johtajarekryt ja niihin liittyneet sijaisjärjestelyt, työtaistelut, soten mutta myös muiden toimialojen henkilöstöpula, hyvinvointialueuudistus, työterveyshuollon palvelutuottajamuutos) ja niiden aiheuttamien kuormitusongelmien akuuttiin ohjaukseen, minkä vuoksi monet uudistusta tarvitsevat toimintatavat ovat jääneet hoitamatta. Tästä henkilöstöpalvelujen perustyöstä on vuoden 2024 aikana huolehdittava laaditun työsuunnitelman mukaisesti

Työhyvinvointityössä keskeinen tavoite on sairauspoissaolojen vähentäminen, minkä saavuttaminen edellyttää työhyvinvointijohtamiselta pitkäjänteistä työtä. Syksyllä 2020 käyttöön otettu työelämän laadun menetelmä on osoittanut havainnollisuutensa. Organisaatiosta kerätään keskeiset luvut ja analysoidaan kehittämisen taloudelliset hyödyt. Laskenta tehdään helppokäyttöisellä Excel-laskenta-työkalulla, joka huomioi eri tuotantotekijöiden yhteisvaikutuksen. Tietojen saaminen riittävän tarkalla tasolla on osoittautunut haasteelliseksi ja osa henkilöstötuottavuuden laskennasta odottaa raportointityökalun ratkaisua.

Tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa vuodelta 2022 kiinnitetään huomiota henkilöstön veto- ja pitovoimaan sekä positiiviseen työnantajakuvaan. Myös uudessa strategiassa samat teemat ovat vahvasti esillä. Kilpailutilanne osaavasta työvoimasta on selvästi kiristynyt ja kilpailutilanteessa pärjääminen edellyttää Salon kaupungilta sujuvaa rekrytointiprosessia, jossa hyödynnetään myös kaikkia ajanmukaisia työvälineitä ja viestintäkanavia Salon houkuttelevuuden ja työnantajamaineen vahvistamiseksi. Yhtenäisellä Salon tavalla toimia luodaan enemmän ennustettavuutta prosessiin, pystytään takaamaan tasalaatuinen yhtenäinen rekrytointitoimintatapa ja sujuvoittamaan rekrytointiin liittyvää tiedonkulkua organisaation sisällä. Tämä myös mahdollistaa esimiehelle enemmän aikaa perustehtävään sekä tarjoaa esimiesten tukemisen ja auttamisen. Tätä toimintatapaa rekrytointiyksikkö on systemaattisesti rakentanut kaupunginhallituksen päätöksen 22.11.2010 § 720 keskitetyn rekrytointiyksikön perustamisesta ja sähköisen järjestelmän käyttöönotosta lähtien.

Merkittävimmät riskit

Henkilöstöpalveluiden suurimmat riskit liittyvät henkilöstö- ja järjestelmäriskeihin. Muutosten läpiviemisen varmistamiseksi tulee turvata tietojärjestelmien toimivuus sekä tarvittavat sijaisjärjestelyt ja riittävät henkilöstöresurssit.

Painopisteet

- Tiedolla johtamisen ja sen vastuiden määrittely sekä sen tavoitteiden asettaminen osana koko konsernipalveluiden tiedolla johtamista
- Raportoinnin kehittäminen hyödyntämällä olemassa olevia järjestelmiä ja uusia ratkaisuja osana koko konsernipalveluiden tiedolla johtamista
- Henkilöstösuunnittelun ja raportoinnin edistäminen ja näiden prosessien kehittäminen
- Sairauspoissaolojen vähentäminen työelämän laadun parantamisella, työhyvinvointitoiminnalla, psykologisen turvallisuuden esimiestyön tukemisella ja kannustamalla työntekijöitä terveellisiin elämäntapoihin
- Työkykyjohtamisen tehostaminen, millä on mahdollisuus vähentää työkyvyttömyyden aiheuttamia haittoja sekä työntekijän, työyksikön että organisaation tasolla
- Työelämän laadun systemaattisen seurannan laajentaminen henkilöstötuottavuuden laskentaan
- Työterveyspalvelujen vakiinnuttaminen ja työterveyshuollon toimintasuunnitelman toteuttaminen
- Esimiesten kouluttaminen
- Työntekijöiden yhdenvertainen kohtelu virka- ja työehtosopimusten määräysten ja kaupungin ohjeistusten noudattamisella

Keskeiset toimintamenojen ja -tulojen perustelut

Henkilöstöpalveluiden budjetti koostuu 13 henkilötyövuoden henkilöstökuluista. Suurimmat erät ovat Sarastia Oy:n tuottamat henkilöstöhallinnon palvelut, työterveyshuollon palvelut sekä henkilöstön hyvinvointiin tarkoitettu määräraha.

9.5.5 Konsernipalveluiden tuloslaskelma, ulkoinen

Konsernipalvelut	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	KHE 2024	Ero%
Toimintatuotot					
Myyntituotot	236 123	833 480	1 603 480	1 603 480	92,4
Tuet ja avustukset	1 218 660	646 000	867 500	787 500	21,9
Muut toimintatuotot	56 109	34 410	34 410	34 410	0,0
Toimintatuotot	1 510 893	1 513 890	2 505 390	2 425 390	60,2
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-5 030 290	-5 093 658	-5 362 151	-5 274 567	3,6
Palkat ja palkkiot	-3 983 837	-3 963 364	-4 278 128	-4 251 536	7,3
Henkilösivukulut	-1 046 453	-1 130 294	-1 084 023	-1 023 031	-9,5
Eläkekulut	-903 636	-987 834	-919 055	-900 902	-8,8
Muut henkilösivukulut	-142 817	-142 460	-164 968	-122 129	-14,3
Palvelujen ostot	-6 011 606	-5 033 260	-5 381 010	-5 145 310	2,2
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-103 737	-120 640	-126 050	-121 550	0,8
Avustukset	-180 024	-379 000	-406 300	-406 300	7,2
Muut toimintakulut	-284 704	-460 020	-574 130	-443 130	-3,7
Toimintakulut	-11 610 361	-11 086 578	-11 849 641	-11 390 857	2,7
Toimintakate	-10 099 468	-9 572 688	-9 344 251	-8 965 467	-6,3

9.5.6 Konsernipalveluiden tuloslaskelma, ulkoinen ja sisäinen

Konsernipalvelut	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	KHE 2024	Ero%
Toimintatuotot					
Myyntituotot	2 733 823	3 050 750	3 829 114	3 829 114	25,5
Tuet ja avustukset	1 218 660	646 000	867 500	787 500	21,9
Muut toimintatuotot	56 109	34 410	34 410	34 410	0,0
Toimintatuotot	4 008 592	3 731 160	4 731 024	4 651 024	24,7
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-5 030 290	-5 093 658	-5 362 151	-5 274 567	3,6
Palkat ja palkkiot	-3 983 837	-3 963 364	-4 278 128	-4 251 536	7,3
Henkilösivukulut	-1 046 453	-1 130 294	-1 084 023	-1 023 031	-9,5
Eläkekulut	-903 636	-987 834	-919 055	-900 902	-8,8
Muut henkilösivukulut	-142 817	-142 460	-164 968	-122 129	-14,3
Palvelujen ostot	-6 127 945	-5 156 150	-5 475 632	-5 239 932	1,6
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-107 435	-120 640	-126 050	-121 550	0,8
Avustukset	-180 024	-379 000	-406 300	-406 300	7,2
Muut toimintakulut	-536 184	-752 730	-869 650	-738 650	-1,9
Toimintakulut	-11 981 878	-11 502 178	-12 239 783	-11 780 999	2,4
Toimintakate	-7 973 286	-7 771 018	-7 508 759	-7 129 975	-8,2

Kaupunginjohtajan tekemät muutokset talousarvioesitykseen

Konsernipalvelujen talousarvioesityksen toimintatuotot on päivitetty tukien ja avustusten osalta vastaamaan vuoden 2024 tilannetta. Henkilöstösuunnitelman osalta on tarkistettu henkilöstökulut vastaavaan vuoden 2024 tilannetta sekä lisätty henkilöstösuunnitelmassa työllisyyspalveluissa ollut vakinainen viestinnän suunnittelija määräaikaiseksi yhteisöpalveluihin. Palvelujen ostojen ja muiden toimintakulujen osalta kuluja on tarkistettu alaspäin vastaamaan vuoden 2024 tasoa.

9.6 Sivistyspalvelut

9.6.1 Sivistyspalveluiden toimintastrategia 2024-2026

- Lasten ja nuorten hyvinvoinnin vahvistaminen ja tukeminen
- Lasten ja nuorten tunteiden ja osallisuuden vahvistaminen
- Oppimisvajeen korjaaminen
- Henkilöstön veto- ja pitovoiman edistäminen
- Henkilöstön osaamisesta huolehtiminen

Sivistyspalveluiden toimialaan kuuluvat seuraavat palvelualueet: varhaiskasvatuspalvelut, perusopetus- ja nuorisopalvelut, lukiokoulutus ja musiikkiopisto sekä vapaa-ajanpalvelut. Opetuslautakunnan alaisuudessa toimivat neljä edellä mainittua. Vapaa-aikapalvelut toimii vapaa-ajan lautakunnan alaisuudessa. Kansalaisopisto siirtyy vuoden 2024 alusta opetuslautakunnan alaisiin palveluihin.

Oppijoiden opintoja ja oppimisvajeen korjaamista edistetään tukiopetuksella, erityisopetuksella, tehostetulla ohjauksella sekä moniammatillisella kodin ja koulun yhteistyöllä. Opetuspalveluilla on käytössään hankerahoja kasvatukseen ja opetukseen, joita kohdennetaan oppimisvajeen paikkaamiseen ja lisäohjaukseen oppimisen tueksi.

Lasten ja nuorten kokemana yksinäisyys ja pahoinvointi ovat kasvava haaste. Kaikilla kouluasteilla vahvistetaan yhteisöllisyyttä, turvallisuutta sekä hyvinvointia oppijoiden arjessa. Koulu- ja nuorisotyöntekijöiden ja yhteisöpedagogien tuella vahvistetaan lasten ja nuorten tunne- ja vuorovaikutustaitoja.

Harrastamisen Suomen mallia jatketaan perusopetuksessa yhdessä nuorisopalvelujen kanssa. Oppilaiden osallisuutta vahvistetaan edelleen keräämällä heidän harrastustoiveita, joita suositumpia toteutetaan.

Oppimisanalytiikkaa (=oppimisesta kerättyä tietoa) hyödynnetään ja tietoperusteista johtamista kehitetään, jotta oppimiseroja voidaan todentaa ja resursseja kohdentaa oppimiserojen vähentämiseen ja toimenpiteisiin.

Varhaiskasvatustilain mukaista henkilöstörakenteen muutosta jatketaan rekrytoimalla varhaiskasvatuksen opettajia ja sosionomeja varhaiskasvatuksen lastenhoitajien sijaan. Henkilöstörakenteen muutos lisää palkkakustannuksia vuoteen 2030 asti.

UNICEFin Lapsiystävällinen kunta -tunnustuksen saavuttamiseksi kehitetään organisaation lapsioikeusosaamista, huomioidaan lasten hyvinvoinnin kannalta oikeat ratkaisut arjen palveluissa ja varmistetaan, että lasten osallisuus toteutuu toimintasuunnitelman toteutumisessa.

9.6.2 Varhaiskasvatuspalvelut

Keskeiset tavoitteet ja merkittävimmät riskit 2024

Tavoitteet

Varhaiskasvatus ja esiopetus ovat osa kasvatus- ja koulutuspalvelujen kokonaisuutta. Lakisääteisestä palvelua järjestetään kunnallisissa ja yksityisissä päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa. Ei-lakisääteistä avointa varhaiskasvatusta järjestetään perheille, joilla ei tarvetta lapsen kokopäiväiseen varhaiskasvatukseen ja toiminta on tarkoitettu kotihoidossa oleville lapsille. Tulosidonnainen palveluseteli ja lastenhoidon tuet mahdollistavat huoltajille valinnan vapauden lapsen varhaiskasvatuksen järjestämiseen yksityisessä palvelussa. Esiopetusta järjestetään päiväkodeissa.

Tavoitteena on tarjota ja toteuttaa asiakaslähtöiset, laadukkaat ja lasten sekä perheiden hyvinvointia tukevat varhaiskasvatuspalvelut, joita kehitetään rohkeasti ja innovatiivisesti. Palvelut edistävät lasten kehitystä, oppimista ja hyvinvointia kokonaisvaltaisesti. Lapsen tarvitseman tuen kokonaisuutta kehitetään edelleen. Edistetään lasten tunnetaitojen ja osallisuuden vahvistamisen ja kiusaamisen ennaltaehkäisyyn kehitetyn toimintamallin toimeenpanoa varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa.

Palveluiden piiriin hakeutuvien lasten määrä ei ole vähentynyt vaan ikäluokkien koko on tasoittunut ja palveluverkko on suurelta osalta tällä hetkellä oikeassa suhteessa palvelujen tarpeeseen ja tarvitsijoihin. Salosta on poismuuttoa, mutta myös uusia lapsiperheitä muuttaa kaupunkiin. Palvelun piiriin hakeutuminen on kasvanut ikäryhmittäin, etenkin alle kolme vuotiaiden osalta. Vallitseva maailmantilanne on tuonut ja tuo Saloon uusia palvelua tarvitsevia alle kouluikäisiä lapsia. Lapsilukumäärän heikko ennustettavuus ja palvelutarpeiden ennakoitavuus voivat aiheuttaa nopeita haasteita palveluiden suunnitteluun ja varhaiskasvatuspaikkojen riittävyyteen. Mahdollistamalla yksityisen palvelutuotannon pysyvyyden ja toimintojen maltillisen kasvun vaihtoehtoisena palveluna perheille voidaan yhteistyössä yksityisen sektorin kanssa reagoida nopeammin muuttuviin tilanteisiin ja tarjottavien varhaiskasvatuspaikkojen määrään. Yksityisen varhaiskasvatuksen osuus on noin 20 prosenttia. Varhaiskasvatuksen täyttöasteen tavoite on 100 prosenttia.

Merkittävimmät riskit

Varhaiskasvatuksen henkilöstön saatavuus (varhaiskasvatuksen opettajat, erityisopettajat ja esiopetuskelpoinen henkilöstö), joka näkyy työvoimavajeessa, rekrytoinneissa ja sijais-ten saatavuudessa.

Painopisteet

- Opetussuunnitelmien mukaisen toimintakulttuurin ja oppimisympäristöjen kehittäminen
- Toiminnallisten tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelmien työstäminen
- Lapsen oppimisen tuen vahvistaminen ja oppimiserojen tasoittaminen sekä lapsen hyvinvoinnin tukeminen
- Henkilöstön osaamisesta ja työhyvinvoinnista huolehtiminen

- Pedagogisen johtamisen vahvistaminen ja digitaalisen laadunarviointijärjestelmä Valsin käyttöönotto
- Varhaiskasvatukseen osallistumisasteen nostaminen

Keskeiset toimintamenojen ja -tulojen perustelut

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaisissa maaliskuusta 2023 tapahtuneet tulo rajojen nostot vähensivät varhaiskasvatusmaksujen tulokertymää noin 32 prosenttia. Asiakasmaksujen ja palvelusetelin arvon indeksitarkistus tapahtuu elokuussa 2024. Talousarviossa on varauduttu noin 5 prosentin palvelusetelin arvon korotukseen. Tulokertymän heikkoon toteumaan vaikuttaa myös yksityisen varhaiskasvatuksen osuuden nousu, kaupunki ei laskuta yksityisen varhaiskasvatuksen asiakkaita, vaan palvelutuottaja. Hankerahoituksia on päättymässä ensi vuoden aikana, mikä näkyy tulopuolella verrattuna edelliseen talousarvioon. Palvelualue hakee jatkossa uusia valtionavustuksia niiden avauduttua. Lasten hoidon tukiin kuuluvaan yksityisen hoidon hoitorahaan on tulossa uuden hallitusohjelman mukaan korotus, jonka suuruudesta ei ole tietoa.

Varhaiskasvatuksen laatua ja sen prosessin arviointia parannetaan käyttöön otetulla Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen Karvin kehittämän digitaalisen laadunarviointijärjestelmä Valsin avulla. Järjestelmän kautta saadaan arviointitietoa johtamisen ja päätöksenteon tueksi järjestelmän avulla toteutetaan itsearviointeja laadun prosessi- ja rakennetyökaluja hyödyntäen. Arviointi perustuu tällöin varhaiskasvatuksen johdon ja henkilöstön näkemyksiin varhaiskasvatuksen pedagogisesta toiminnasta ja sitä tukevista rakenteista.

Lapsen hyvinvointia, oppimisen tukea vahvistetaan ja tasoitetaan oppimiseroja riittävällä ja oikea-aikaisella tuella ja resurssoinnilla. Edellä mainittu kehittämistyö jatkuu palvelualueella sisältäen päiväkodeissa lakisääteisten toiminnallisten tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelmien prosessin.

Lakisääteisen täydennyskoulutuksen avulla huolehditaan henkilöstön osaamisen kehittämisestä. Henkilöstön työhyvinvointi ja työnkuormittavuus on lisääntynyt, joka on johtanut lisääntyneisiin sairauspoissaoloihin. Sijaistyövoiman sekä koulutettujen työntekijöiden rekrytointi ei ole tuottanut tulosta. Asiaa pyritään parantamaan lisäämällä varhaiskasvatuksen sijaispoolin henkilöstömäärää 15 henkilöllä. Henkilöstösuunnitelmaan on tuotu lakkautettavia tehtäviä ja niiden tilalle perustettavia uusia tehtäviä, joihin osaan on jo entuudestaan määrärahavaraus. Sijaispooliin perustettaisiin varhaiskasvatuksen sosionomin ja varhaiskasvatuksen lastenhoitajien tehtäviä alueelliseksi varahenkilöstöresurssiksi.

Talousarviossa on varauduttu varhaiskasvatuksen koordinaattorin palkkaamiseen. Varhaiskasvatuksen koordinaattori toimii varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen asiantuntijana sekä koordinoi kasvun ja oppimisen tuen suunnittelua, kehittämistä ja toimeenpanoa. Koordinaattori toimii kasvun ja oppimisen tuen henkilöstön lähiesimiehenä. Lisäksi koordinaattori vastaa yhteistyössä varhaiskasvatusjohtajan kanssa varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen opetussuunnitelmatyön sisällöllisestä kehittämisestä ja arvioinnista sekä palvelualueen hankkeista ja niiden hakuprosessista, taloudesta, arvioinnista ja raportoinnista. Koordinaattori vastaa varhaiskasvatuksen lakisääteisen laadunhallinnan kehittämisestä ja toimeenpanosta kansallisen laadunarviointijärjestelmän mukaisesti.

Ehdotettuja uusia perustettavia tehtäviä on 16 ja lakkautettavia tehtäviä 10. Sijaispooliin perustettavien uusien tehtävien tavoitteena on vähentää henkilöstön työnkuormitusta ja lisätä näin henkilöstön hyvinvointia.

Työvuorosuunnittelu ohjelman kilpailutusta varten on 50.000 euroa määrärahavaraus, ohjelmaan tarvittaisiin henkilöstön ja esimiesten käyttöön uusia sähköisen asioinnin mahdollistavia sovelluksia. Henkilöstön vaaterahaan on varattu 42.000 euroa valtuuston 2023 tekemän päätöksen mukaisesti. Investointisuunnitelmassa varaudutaan tulevien vuosien osalta päiväkotien peruskorjauksiin ja mahdollisesti tarvittaviin laajennuksiin/uudisrakentamiseen sekä korjattujen kiinteistöjen kalustamiseen.

9.6.3 Perusopetus- ja nuorisopalvelut

9.6.3.1 Perusopetuspalvelut

Keskeiset tavoitteet ja merkittävimmät riskit 2024

Tavoitteet

Perusopetuspalvelut tuottavat opetussuunnitelman mukaista opetusta. Perusopetuspalvelut edistävät jokaisen oppilaan kasvua ja kehittymistä täyteen oppimispotentiaaliinsa. OPPIVA SALO-kehittämishjelma edistää jatkuvaa opetussuunnitelmatyön ja henkilöstön osaamisen kehittämistä. Kehittämishjelman tavoitteet muodostetaan kolmen vuoden välein ja seuraava tavoitteiden asettamisajankohta on vuoden 2024 alussa. Kehittämishjelman avulla Salon perusopetus tuottaa ajantasaisia kehittyviä palveluita.

Lukuvuoden 2023–2024 tavoitteena on edistää oppilaiden ja henkilöstön hyvinvointia ja luoda työrauha perustehtävälle. Peruopetuspalveluissa tuotetaan tietoa oppilaiden osaamisesta ja hyvinvoinnista ja sitä arvioidaan koko kaupungin tasolla. Keskeisimpinä mittareina toimivat Hyvinvointiprofiili ja oppimisanalytiikkaa hyödyntävä FUNA-seulonta.

Merkittävimmät riskit

Toiminnan järjestämisen haasteena tulevina vuosina peruskouluikäisten lasten määrän väheneminen. Syntyneiden määrän väheneminen vaikuttaa koulujen oppilasmääriin. Yhdysluokkaopetus laajenee koskemaan useampia oppilaita.

Perusopetuspalveluissa pätevän henkilöstön rekrytointi erityisesti erityisopetuksen tarpeisiin. Lisäksi sijaisten saatavuuteen liittyvät haasteet muodostavat riskin opetussuunnitelman mukaisen opetuksen toteuttamiselle.

Painopisteet

Perusopetuspalveluissa painopisteenä on OPPIVA SALO – kehittämishjelman tavoitteet.

Oppilaiden hyvinvointia kehittäviä toimenpiteitä:

- Tunnetaitojen kehittäminen
- Työrauhaa lisäävien toimintamallien kehittäminen
- Oikea-aikainen tuki oppimisen ja koulunkäynnin haasteissa
- Koulunuorisotyön toimintamallinen kehittäminen
- Henkilöstön osaamisesta ja työhyvinvoinnista huolehtiminen

Keskeiset toimintamenojen ja –tulojen perustelut

Opetuksen koordinaattori toimii opetuksen asiantuntijana ja koordinoi opetuksen prosesseja. Tehtävän tarkoituksena on edistää opetuksen ja oppimisen kehittymistä vastaamaan ajankohtaisia ja tulevaisuuden tarpeita. Opetuksen koordinaattori koordinoi oppimisen ja koulunkäynnin tuen suunnittelua, kehittämistä ja toimeenpanoa. Lisäksi koordinaattori vastaa yhteistyössä perusopetusjohtajan kanssa opetuksen opetussuunnitelmatyön sisällöllisestä kehittämisestä ja arvioinnista sekä palvelualueen hankkeista ja niiden hakuprosessista, taloudesta, arvioinnista ja raportoinnista.

Yksityisen palveluntuottajan (Sospro) perustaman lastensuojeluyksikön opetusryhmien perustamiseksi perustetaan kaksi uutta opettajan sekä kaksi uutta koulunkäyntiohjaajan tehtävää. Tehtävät tarvitaan yksikköön sijoitettujen oppilaiden opetuksen järjestämiseksi.

Perniön Yhteiskoulun ja Kirkonkylän koulun johtamisjärjestelmä esitetään muutettavaksi yhtenäiskoulun johtamisjärjestelmäksi. Yhtenäiskoulun johtamisesta vastaa rehtori ja apulaisrehtori. Yhtenäiskoulun johtamisjärjestelmällä vastataan koulun toimintakulttuurin kehittämistarpeisiin, sujuvoitetaan perusopetuksen eheää kokonaisuutta ja hyödynnetään resurssit kokonaisuus huomioiden. Yhtenäiskoulun johtamisjärjestelmä tukee opettajien ja muun henkilöstön resurssien joustavaa käyttöä.

Valmistavaa opetusta järjestetään sitä tarvitseville oppilaille vallitsevan tilanteen mukaisesti. Arvion mukaan opetuspalvelujen vakiintuneet valmistavan opetuksen ryhmät eivät riitä opetuksen järjestämiseen.

Opetuspalvelut huomioivat aktiivisesti opetuksen kehittämiseen ja oppilaiden hyvinvoinnin edistämiseen tarkoitettavat avustukset.

Sosiaalisen median turvapalvelun avulla tuetaan perusopetuksen ja lukiokoulutuksen oppilaiden/opiskelijoiden ja henkilöstön hyvinvointia. Palvelu on myös tärkeä lisä tukemaan kaupungin pyrkimystä lapsiystävälliseen toimintaan.

9.6.3.2 Nuorisopalvelut

Keskeiset tavoitteet ja merkittävimmät riskit 2024

Tavoitteet

Nuorisopalveluiden tavoitteena on tuottaa tarvelähtöisiä ja tavoitteellisia nuorisotyöllisiä palveluita monipuolisissa toimintaympäristöissä. Nuorisotyön avainsanoja ja toiminnan painopisteitä ovat kohtaaminen, yhteisöllisyys, osallisuuden mahdollistaminen sekä palveluiden saavutettavuus. Vuoden 2024 tavoitteena on luoda nuorisotyölle ja -palveluille toimintamalli, jossa kehitetään ja arvioidaan nuorisotyöllisiä palvelumuotoja, edistetään työntekijöiden hyvinvointia ja ollaan nuorisotyön osalta mahdollistamassa nuorille ja nuorille aikuisille hyvinvointia tukevia palveluja.

Merkittävimmät riskit

Nuorisopalveluiden henkilöstön vaihtuvuus ei tue pitkäjänteistä kasvatus- ja kohtaamistyötä.

Painopisteet

Nuorisopalveluiden painopisteenä on palveluiden tavoite-, arviointi- ja vaikuttavuustyö kaikissa nuorisopalveluiden työmuodoissa.

Keskeiset toimintamenojen ja -tulojen perustelut

Kouluissa toimii tällä hetkellä yksi (1) vakituinen nuoriso-ohjaaja, kaksi (2) nuoriso-ohjaajaa on määräaikaisia ja yhdellä koululla nuoriso-ohjaajan palkkakustannuksia katetaan perintörahoista. Nuoriso-ohjaajien toimintaympäristöinä ovat myös alueen nuorisotilat ja muut nuorten toimintaympäristöt.

Kouluissa tehtävän nuorisotyön vahvistaminen toteutuisi vaiheittain siten, että vuosien 2024-2026 aikana kouluissa tehtävän nuorisotyömalli tavoitteineen, menetelmineen ja resurssineen on osa Salon kaupungissa tehtävää kasvatuskokonaisuutta.

Nuorisotyön ja nuoriso-ohjauksellisten kasvatusten osallistuminen erilaisissa toimintaympäristöissä, tekee nuorisotyöstä vaikuttavampaa ja tavoittaa kaupungin nuoria mahdollisimman hyvin. Nuoriso-ohjaajien työmenetelmillä vastataan koulun kasvatukselliseen toimintakulttuuriin, edistetään kouluviihtyvyyttä ja vuorovaikutuksellisuutta, osallistetaan kiusaamisen ennaltaehkäisyyn sekä edistetään lasten ja nuorten osallisuutta.

Nuoriso-ohjaajat kohtaavat nuoria koulujen ympäristöissä mutta myös vapaa-ajalla; nuoriso-ohjaajilla on mahdollisuus toimia ns. "välittäjäaineena" koulujen vapaa-ajan välillä.

Nykyinen määräaikainen nuoriso-ohjaaja -malli ei tue nuorten tarvitsemaa turvallisuutta, jatkuvuutta eikä kouluyhteisöön rakenteellisesti toimivaa toimintamallia.

Oppilaskunnan jäsenet kuvasivat kouluissa toimivia nuoriso-ohjaajien toimintoja: ”helposti lähestyttäviä, järjestävät aktiviteetteja, juttelevat nuorten kanssa”: ”jatkaa samaan malliin!”

9.6.4 Lukiokoulutus ja musiikkiopisto

9.6.4.1 Lukiokoulutus

Keskeiset tavoitteet ja merkittävimmät riskit 2024

Tavoitteet

Lukiokoulutus vastaa lukio- ja aikuiskoulutuksen järjestämisestä. Lukiokoulutuksen tavoitteet määritellään opetussuunnitelmassa. Lukiokoulutusta annetaan kolmessa lukiossa.

- Opiskelijoiden hyvinvoinnin vahvistaminen ja tukeminen
- Oppimisvajeen korjaaminen
- Opiskelijoiden tunnetaitojen ja osallisuuden vahvistaminen

Merkittävimmät riskit

Opiskelijoiden hyvinvointi ja hyvinvoinnin tuen saavutettavuus ovat merkittäviä riskitekijöitä. Korona-ajan vaikutukset näkyvät lukiokoulutuksessa edelleen. Opiskelijoiden työkyvyn heikkenemisellä ja hyvinvoinnin haasteilla ennustetaan olevan vaikutuksia lukiolaisten oppimiseen ja opiskelijoiden koulutusuriin.

Painopisteet

- Opiskelijoiden yksilöllisen tuen kehittäminen ja ohjauksen tehostaminen
- Yksilöllisten ja joustavien opintopolkujenmahdollistaminen
- Opiskelijoiden hyvinvoinnin vahvistaminen
- Henkilöstön osaamisesta ja työhyvinvoinnista huolehtiminen

Lukiolaisten lisääntynyt hyvinvoinnin heikkeneminen ja yksinäisyyden tunteen lisääntyminen edellyttävät nuorten osallisuuden vahvistamista, vuorovaikutus- ja tunnetaitojen sekä ryhmäytymisen vahvistamista. Lukiokoulutuksessa lisätään opiskelijoita aktiivisia ja osallistavia työtapoja.

Keskeiset toimintamenojen ja -tulojen perustelut

Talousarviossa on varauduttu yhteisöpedagogin palkkaukseen 1.8.2024 alkaen. Yhteisöpedagogi tukee ja kehittää koulun yhteisöllistä työtä. Hän osallistuu lukion opiskelijahuoltoon ja tekee yhteistyötä opiskelijoiden ja henkilökunnan kanssa. Yhteisöpedagogin avulla pystytään ehkäisemään syrjäytymistä ja yksinäisyyttä, tarjoamaan matalan kynnyksen tukea ja lisäämään opiskelijoiden osallisuutta ja aktiivisuutta.

Sosiaalisen median turvapalvelun avulla tuetaan perusopetuksen ja lukiokoulutuksen oppilaiden/opiskelijoiden ja henkilöstön hyvinvointia. Palvelu on myös tärkeä lisä tukemaan kaupungin pyrkimystä lapsiystävälliseen toimintaan.

9.6.4.2 Musiikkiopisto

Keskeiset tavoitteet ja merkittävimmät riskit 2024

Tavoitteet

Musiikkiopistossa annetaan taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärään mukaista opetussuunnitelmaan perustuvaa opetusta pääasiassa lapsille ja nuorille. Laadukas musiikkikasvatus kehittää oppilaan hyvää musiikkisuhdetta ja sosiaalisia taitoja, edistää luovuutta ja henkistä kasvua sekä opastaa oppilasta pitkäjänteiseen ja tavoitteelliseen työskentelyyn.

Merkittävimmät riskit

Musiikkiopiston toiminnalle merkittävimmän riskin asettaa syntyvyyden laskun ja väestönkehityksen mahdollinen negatiivinen heijastuminen opiston oppilasmääriin. Opetuksen tavoitettavuus ei ole alueellisesti tasapuolista, koska opetusta annetaan vain keskustan tiloissa.

Painopisteet

- Opetussuunnitelman toteutumisen seuraaminen ja sen edelleen kehittäminen osana oppilaitoksen itsearviointia
- Yhteistyömallien vahvistaminen paikallisissa ja alueellisissa verkostoissa
- Näkyvyyden vahvistaminen osana kaupungin sivistyspalveluita ja paikkakunnan kulttuuritarjontaa

Keskeiset toimintamenojen ja -tulojen perustelut

Opetuksessa noudatetaan Opetushallituksen opetussuunnitelman perusteiden mukaan laadittua opetussuunnitelmaa, jonka kehittäminen on jatkuva prosessi reagoiden uusiin odotuksiin ja tarpeisiin. Oppilaitoksessa valmistaudutaan tallentamaan oppilaiden suoritustietoja Koski-tietovarantoon opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain mukaisesti.

Musiikkiopiston toiminnalla on tärkeä rooli kaupungin musiikkikulttuurin edistämisessä. Toiminta ulottuu kaikkiin kuntalaisiin aktiivisen oppilasilta- ja konserttitoiminnan kautta. Toiminnan tunnettavuuden kautta on mahdollisuus edistää oppilasmäärän myönteistä kehitystä.

Opettajien jatkuva osaamisen kehittäminen opetussuunnitelman painotuksia huomioiden edistää koko opiston pedagogista toimintaympäristöä, mahdollistaa oppiainevalikoiman monipuolisuuden sekä vahvistaa harrastustoiminnan saavutettavuutta. Oppimisympäristön tulee vastata tiloiltaan, työvälineiltään, materiaaleiltaan ja teknologian käyttömahdollisuuksiltaan opetussuunnitelman vaatimuksia.

Yhteistyön tekeminen sekä paikallisella tasolla että alueellisesti erilaisissa verkostoissa tarjoaa oppilaille uudenlaisia oppimisen mahdollisuuksia, edistää osaamisen kehittämistä ja lisää oppilaitoksen toiminnan näkyvyyttä. Keväällä 2024 kokeillaan uudenlaista oppilasvalintamenettelyä, jonka tavoitteena on tiivistää yhteistyötä perusopetuksen musiikkipainotteisen opetuksen kanssa. Samalla pyritään edelleen mataloittamaan musiikkiopiston opintoihin hakeutumisen kynnystä.

9.6.5 Opetuslautakunnan tuloslaskelma, ulkoinen

31 Opetuslautakunta	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	KHE 2024	Ero%
Toimintatuotot					
Myyntituotot	1 236 841	994 920	1 186 720	1 186 720	19,3
Maksutuotot	1 829 131	1 730 000	1 365 000	1 365 000	-21,1
Tuet ja avustukset	3 036 516	1 914 640	1 612 300	1 668 900	-12,8
Muut toimintatuotot	49 742	37 600	37 600	37 600	0,0
Toimintatuotot	6 152 230	4 677 160	4 201 620	4 258 220	-9,0
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-57 865 911	-59 594 097	-62 156 026	-60 951 643	2,3
Palkat ja palkkiot	-47 026 496	-47 750 716	-49 795 327	-49 312 508	3,3
Henkilösivukulut	-10 839 415	-11 843 381	-12 360 699	-11 639 135	-1,7
Eläkekulut	-9 130 019	-10 133 073	-10 449 382	-10 228 431	0,9
Muut henkilösivukulut	-1 709 397	-1 710 308	-1 911 317	-1 410 704	-17,5
Palvelujen ostot	-6 636 530	-6 915 600	-7 563 340	-7 563 340	9,4
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 909 227	-2 165 260	-2 321 030	-2 321 030	7,2
Avustukset	-1 671 866	-1 704 000	-1 704 000	-1 704 000	0,0
Muut toimintakulut	-1 037 703	-1 314 620	-1 780 850	-1 780 850	35,5
Toimintakulut	-69 121 237	-71 693 577	-75 525 246	-74 320 863	3,7
Toimintakate	-62 969 007	-67 016 417	-71 323 626	-70 062 643	4,5

9.6.6 Opetuslautakunnan tuloslaskelma, ulkoinen ja sisäinen

31 Opetuslautakunta	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	KHE 2024	Ero%
Toimintatuotot					
Myyntituotot	1 239 796	994 920	1 186 720	1 186 720	19,3
Maksutuotot	1 876 549	1 730 000	1 365 000	1 365 000	-21,1
Tuet ja avustukset	3 036 516	1 914 640	1 612 300	1 668 900	-12,8
Muut toimintatuotot	77 816	63 470	63 470	63 470	0,0
Toimintatuotot	6 230 678	4 703 030	4 227 490	4 284 090	-8,9
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-57 865 911	-59 594 097	-62 156 026	-60 951 643	2,3
Palkat ja palkkiot	-47 026 496	-47 750 716	-49 795 327	-49 312 508	3,3
Henkilösivukulut	-10 839 415	-11 843 381	-12 360 699	-11 639 135	-1,7
Eläkekulut	-9 130 019	-10 133 073	-10 449 382	-10 228 431	0,9
Muut henkilösivukulut	-1 709 397	-1 710 308	-1 911 317	-1 410 704	-17,5
Palvelujen ostot	-23 657 846	-25 210 450	-25 954 188	-25 954 188	3,0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 931 662	-2 165 260	-2 321 030	-2 321 030	7,2
Avustukset	-1 671 866	-1 704 000	-1 704 000	-1 704 000	0,0
Muut toimintakulut	-10 822 478	-11 534 251	-11 932 201	-11 932 201	3,5
Toimintakulut	-95 949 764	-100 208 058	-104 067 445	-102 863 062	2,6
Toimintakate	-89 719 086	-95 505 028	-99 839 955	-98 578 972	3,2

Kaupunginjohtajan tekemät muutokset toimielimen talousarvioesitykseen

Opetuslautakunnan talousarvioesitykseen on lisätty perusopetuksen hanketuloja 54.000 euroa. Henkilöstösuunnitelman osalta talousarvioesityksestä on poistettu varhaiskasvatuksen koordinaattori vuodelta 2024 ja osan tehtävien tehtäväkohtainen palkka tarkentui henkilöstöjaostossa vähentäen henkilöstökuluja. Varhaiskasvatuksen ja lukiokoulutuksen osalta henkilöstökuluihin on tehty laskennallinen vähennys, jotta henkilöstökulujen kehitys vastaa keskitetysti talousarviossa arvioitua henkilöstökulujen nousua.

9.6.7 Vapaa-aika palvelut

Vapaa-aikapalvelut järjestää kaupungin kulttuuri-, kirjasto-, museo- ja liikuntapalveluja, joita ohjaa erityiset lait palveluiden tuottamisesta. Lait perustuvat sekä Suomen perustus- että kuntalakiin sekä alojen erityispuitelakeihin asukkaiden hyvinvoinnin edistämisestä. Salon kaupungin vapaa-aikapalvelut toteuttaa hyvinvointia ja kulttuurellisia perusarvoja edistäviä, aktiivista elämäntapaa ja yksilön terveyttä tukevia sekä osallistamiseen kannustavia palveluja.

Keskeiset tavoitteet ja merkittävimmät riskit 2024

Tavoitteet

Vapaa-ajan palveluiden keskeiset tavoitteet liittyvät yleisen hyvinvoinnin edistämisen lisäksi niiden kattavaan saatavuuteen sekä saavutettavuuteen vuonna 2024. Vapaa-ajanpalveluiden turvaaminen kaikille ja mahdollisuuksien mukaan kattavasti kaikenikäisille salolaisille on yksi hyvinvoinnin edistämisen keskeisiä tavoitteita palveluiden tuottamisessa. Tätä tavoitetta tuetaan jatkuvalla palveluiden kehittämällä, oikealla palveluiden kohdentamisella, palveluiden oikealla resurssoinnilla sekä kehittämällä palvelusaatavuutta esimerkiksi sähköisien palvelujärjestelmiä hyödyntämällä.

Vapaa-ajan palvelut, yhtenä Salon kaupungin elinvoimaa ja hyvinvointia edistävänä strategisena avaimena, edellyttää erityisesti palveluiden resurssitarpeen huomioimista; 1) kulttuurin yhteistoimintaedellytyksien vahvistamisessa, 2) museo- sekä kirjastopalveluiden ja luontoliikuntapalveluiden henkilöstön resurssoinneissa, 3) liikunnallisen elämäntavan "matalan kynnyksen" palveluiden kehitystyön edistämisessä sekä 4) erityisosaamisen resurssoinneissa kulttuuriohjelman loppuunsaattamisessa että Urheilupuiston yleissuunnittelun toteutuksessa.

Kaupungin valtuuston edellyttämä kulttuuri- ja urheilutoimijoiden tarpeiden selvittäminen ja suunnitelman laatiminen vapaa-aikapalveluiden tilatarpeista aloitettiin vuonna 2023 ja niiden loppuun saattaminen toteutetaan vuoden 2024 aikana.

Strategisesti merkittävien Salon luontokohteiden hyödyntäminen, profiloituminen kulttuuri- ja liikuntakaupunkina sekä kaupunkikuvallisesti keskeisen Salon Urheilupuiston kehittämisen tavoitteet edellyttävät kokonaisvaltaista visiosuunnitelmaa sekä laajaa kansalaiskeskustelua ja vaikutusten arviointia erityisesti Urheilupuiston kohdalla. Myös Salon valmistuvan kulttuuriohjelmatyön "kärkiaiheiden" valmistelun loppuun saattaminen ja esittely keväen 2024 aikana toteuttaa strategiaan tavoitteisiin kirjattuja kulttuurikaupunkitavoitetta ja osallistavaa palveluiden kehittämistä, joiden laajuus edellyttää erityisosaamisen resurssointia.

Merkittävimmät riskit

Keskeiset riskit kohdistuvat muuttuneessa kaupunkiorganisaatiossa hyvinvointia, elinvoimaa ja viihtyvyyttä tukevien vapaa-ajanpalveluiden palvelukokonaisuuksien oikeaan ja riittävään resurssointiin.

Painopisteet

- Urheilupuiston yleissuunnitelmavision poikkihallinnollinen toteuttaminen
- Kulttuuriohjelmatyön esittely
- Liikunnanohjauksen ja- neuvonnan verkostoyhteistyön toimintamallin uudistaminen
- Luontoliikuntapalveluiden kehittäminen
- Käynnistetään uusia matalan kynnyksen periaatteella tehtäviä kokeiluja ja osallistumismahdollisuuksia harrastaa ja kokea taidetta, kulttuuria ja liikuntaa sekä ryhmissä että itsenäisesti eri puolilla Saloa, erilaisissa tiloissa ja yhteyksissä, sisällä ja ulkona.
- Kansallisen e-kirjastohankkeen toteutus 2024

Keskeiset toimintamenojen ja -tulojen perustelut

Vapaa-aikalautakunnan alaisen vapaa-ajanpalveluiden toimintamenojen kasvu suhteessa vuoden 2023 menoihin koostuu pääsääntöisesti henkilöstöresurssiesityksistä (kulttuuri-pääällikkö, museoassistentti (eletroniikkamuseo) sekä 2 museopalveluiden määräaikaista kausityöntekijää) sekä käyttömenoihin sijoitetuista kuntosalien aerobisten laitteiden ja seniorikuntosalin laitehuollon sisältävistä leasinghankintaesityksistä.

Leasinghankintojen perusteena on kokonaistaloudellisesti ja palvelutuotannollisesti edullisin hankintatapa ja palveluiden käyttövarmuuden varmistaminen. Molemmat hankinnat tukevat omaehtoista terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä.

9.6.8 Kulttuuripalvelut

9.6.8.1 Yleiset kulttuuripalvelut

Keskeiset tavoitteet ja merkittävimmät riskit 2024

Tavoitteet

Yleiset kulttuuripalvelut edistää toiminnallaan kulttuurin ja taiteen yhdenvertaista saataavuutta ja monipuolista käyttöä, luo edellytyksiä ammattimaiselle taiteelliselle työlle ja luovan talouden kasvuun, edistää kulttuurin ja taiteen harrastamista, tarjoaa mahdollisuuksia tavoitteelliselle taide- ja kulttuurikasvatukselle sekä edistää kulttuuriperinnön ylläpitämistä. Lisäksi yksikkö edistää kulttuuria ja taidetta osana asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä paikallista ja alueellista elinvoimaa, kulttuurista vuorovaikutusta ja kansainvälistä toimintaa. Toimintaa ohjaa kuntien kulttuuritoimintalaki (166/2019).

Merkittävimmät riskit

- Strategisten päämäärien ja kärkihankkeiden edistäminen ei toteudu puutteellisten rakenteiden, resurssien niukkuuden ja asenneilmapiirin vuoksi.
- Kulttuurin ja taiteen vaikutuksia kaupunkikehitykseen, elinvoimaan ja kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseen ei tunnisteta kaupunkiorganisaation sisällä.

Painopisteet

Toiminnalla vastataan kaupunkistrategian päämääriin, edistetään kärkihankkeita sekä strategiaa tukevia hankkeita ja ohjelmia.

- Salon kulttuuriohjelman valmiiksi saattaminen (elinvoimainen Salo)
- Kulttuurihyvinvointia edistävien palveluiden kehittäminen ja säännönmukaistaminen, Kulttuurikaveri-vapaaehtoistoiminnan käynnistäminen (hyvinvoiva Salo)
- Kokeilukulttuurin edistäminen uusilla rahoitus- ja toimintamalleilla (tapahtumien Salo)
- Lähikulttuuripalveluiden ja kiertuetoiminnan kehittäminen (elävät ja yhteisölliset kylät)
- Lastenkulttuuripalveluiden kehittäminen Lapsiystävällinen kunta -ohjelman tavoitteiden mukaisesti

Keskeiset toimintamenojen ja tulojen perustelut

Yleisissä kulttuuripalveluissa työskentelee kaksi kulttuurituottajaa, jotka kehittävät, toteuttavat ja koordinoivat palveluita yhteistyössä kaupungin eri toimialojen sekä yhdistysten ja muiden toimijoiden kanssa. Kulttuurituottajat toimivat lisäksi asiantuntijoina paikallisissa ja alueellisissa, monialaisissa verkostoissa ja yhteistyöelimissä.

Avustuksiin ja palveluostoihin sidotut määrärahat kohdistuvat suoraan kuntalaisille ja kaupungissa vieraileville suunnattujen palveluiden sisällöntuotantoon, toteutukseen ja viestintään. Peruspalveluita ovat muun muassa kaupunkikulttuuria elävöittävät tapahtumat ja festivaalit, kaupunginosa- ja kylätoiminta, lapsille ja nuorille suunnattu tapahtuma- ja harrastustoiminta sekä kulttuurikasvatus, hyvinvointia edistävät palvelut yhteistyössä

sotetoimijoiden kanssa ja paikallista identiteettiä ja omaleimaisuutta vahvistava yhteisöllinen kulttuuri- ja taidetoiminta.

Valtaosa toiminnasta on osallistujille ilmaista ja toteuttaa siten ihmisten kulttuuristen oikeuksien toteutumista matalan kynnyksen periaatteella. Palveluiden hiilijalanjälki on pieni ja ne edistävät kestävästä kehityksestä ja kulutuksesta. Tuloja muodostuu pääsymaksuista, joita peritään osasta tapahtumia.

9.6.8.2 Museopalvelut

Keskeiset tavoitteet ja merkittävimmät riskit 2024

Tavoitteet

Museopalvelujen toiminta-ajatus on edistää Salossa kuvataiteen ja kulttuuriperinnön säilymistä, kehittymistä ja esille saattamista. Valtionosuutta saavan museon työtä säätelevät Museolaki (314/2019) ja -asetus (2005/1192) ja sitä ohjaa Unescon alaisen kansainvälisen museoneuvoston ICOM:in antamat museotyön eettiset ohjeet. Salon museopalvelut tuottaa laadukasta museosisältöä matkailijoille ja Salon kaupungin asukkaille sekä toimii aktiivisena osana Suomen museokentän ammatillista verkostoa ja sisällöntuotantoa. Museopalveluiden tavoitteena on tehdä kuvataiteesta, historiasta ja kulttuuriperinnöstä helposti lähestyttävää ja ymmärrettävää. Samalla museopalvelut vahvistaa ihmisen identiteetin kasvua ja muotoutumista. Salon museopalvelut haluaa olla Salon kiinnostavimpien matkailukohteiden joukossa.

Merkittävimmät riskit

- Museoesineistön säilytysolosuhteet ovat puutteelliset, esineistöä tuhoutuu ja kulttuuriperintöä menetetään. Tilojen huono kunto ja esineistön hajallaan olo vaikeuttavat työtä merkittävästi.
- Hyvin niukoilla henkilöstöresursseilla toimittaessa taidemuseon laadukkaiden näyttelysisältöjen ja brändin säilyttäminen on vaikeaa: henkilöstö uupuu, poissaolot lisääntyvät ja museon avoinna pitäminen vaarantuu. Käytännössä aukipito on museonjohtajan ja intendentin tuottaman ohjelmiston varassa ja työaika sisällöntuotantoon on aivan liian niukalti.
- Elektroniikkamuseon toiminta on jatkuvasti vain yhden henkilön varassa ja aukipito tapahtuu pelkästään työllisyyspalveluiden mahdollistamalla määräaikaisilla henkilöillä.

Painopisteet

Museopalveluissa vuoden 2024 painopisteet museotyön eri muodoissa jakautuvat seuraavasti:

- Sisällöntuotanto: perustoiminnan ylläpitäminen esine- ja työterveysturvallisesti.
- Yleisötyö: uusien kumppanuuksien vakiinnuttaminen, poikkihallinnolliset, palvelua vahvistavat ja monipuolistavat käytännöt, kuten esimerkiksi vakiintunut kahvila Metkan toiminta sekä pop upit Veturitalissa ja kansalaisopiston kurssit museopalveluiden eri kohteissa
- Kokoelmien hallinnointi: Museoiden yhteisvarastohankkeen rakennussuunnittelun edistäminen ja OKM:n kulttuuritilojen investointiohjelmaan pääseminen, Varhan alueelle sijoitettujen taideteosten huolto- ja talletuskäytäntöjen edistäminen. Tehdaskadun kiertoliittymään sijoitettavan julkisen taideteoksen hankinnan valmistelua jatketaan, kun kiertoliittymän alueen toimintaympäristö on suunnittelun ja rakentamisen myötä selkiytynyt.
- Paikallismuseosuunnitelman ja elektroniikkamuseon kehityssuunnitelman edistäminen

Keskeiset toimintamenojen ja tulojen perustelut

Museoissa toimintavuonna 2024 Veturitalissa järjestetään kolme päätilanäyttelyä sekä kolme pienempää gallerianäyttelyä. Näyttelyiden ohessa Veturitalissa voidaan järjestää myös konsertteja tai muita tapahtumia näyttelyn sisällön niin salliessa. Julkisen taiteen

huoltosuunnitelmaa edistetään ja Varhan kiinteistöihin sijoitetulle taiteelle laaditaan sopimukset. Sairaalanmäen rakennustöiden tieltä evakuoitujen teosten kunto- ja huoltokartointus sekä välivarastointi ja huoltotyöt työllistävät oman henkilökunnan lisäksi asiantuntijoita. Työtä ostetaan myös näyttelyiden tuotanto- ja rakennustehtävissä sekä yleisötyön opastuspalveluissa.

Historiallisessa museossa pääpaino on kehitys- ja kokoelmatyössä. Yhteisvarastohanketta anotaan valtion kulttuuritilojen perustamista ja korjaamista koskevien investointiavustusten ohjelmaan. Perniön asenäyttely tuotetaan investointivaroin ajan- ja lainmukaiseksi. Perniön ja Meritalon museoiden museoammatillisten kesäassistenttien avulla toteutetaan aktiivista yleisötyötä erilaisten tapahtumien muodossa. Elektroniikkamuseossa tapahtuneiden henkilöstömuutosten myötä arvioidaan ja laaditaan museon uusi toimintasuunnitelma.

Tuotot koostuvat pääosin taidemuseo Veturitallin lipunmyynnistä sekä museokaupan tuotoista. Museoiden saama valtionosuus (245.269 euroa) ei näy museoiden omassa talousarviossa. Tuottoja vähentää 2024 Veturitallin näyttelytilojen lattiankorjaus sekä taidevaraston siivous- ja järjestelytyö, joiden vuoksi museo on suljettuna syksyllä 2024 noin 6-8 viikon ajan.

Museopalveluissa työskentelee (2023) taidemuseossa intendentti, 2 museoassistenttia kassa- ja yleisötyötehtävissä ja museomestari sekä museosihteeri, joka hoitaa myös historiallisen museon ja osin koko kulttuurin toimistosihteerin työt. Salon historiallisessa museossa työskentelee intendentti ja kaksi amanuenssia. Määräaikaisia työllisyyspalvelun kautta saatavia, pääosin asiakaspalvelua hoitavia työntekijöitä on vaihtelevasti vuoden aikana, keskimäärin noin 5-7 yhtä aikaa. Kesäaikana Meritalon ja Perniön museoita hoitavat kaksi määräaikaista museoammatillisesti koulutettua museoassistenttia. Kokonaisuutta johtaa museonjohtaja.

9.6.9 Kirjastopalvelut

Keskeiset tavoitteet ja merkittävimmät riskit 2024

Tavoitteet

Kunnan tehtävänä on yleisen kirjaston toiminnan järjestäminen kuntalaisille (laki yleisistä kirjastoista 1492/2016). Kirjastopalveluiden tavoitteena on mahdollistaa kuntalaisille yhdenvertaiset mahdollisuudet sivistykseen ja kulttuuriin sekä edistää ajantasaisen tiedon saatavuutta ja käyttöä. Eri-ikäisten kuntalaisten lukuharrastuksen ja monipuolisen lukutaidon tukeminen on osa kirjaston toimintaa. Aktiivisella kokoelmanhoitotyöllä kirjastot kehittävät asiakkaiden mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen. Aktiivisen kansalaisuuden, demokratian ja sananvapauden edistämisessä yleisillä kirjastoilla on merkittävä tehtävä. Salossa kirjastopalvelut ovat kuntalaisille helposti saavutettavissa. Osa lähikirjastoista toimii myös kaupungin palvelupisteinä. Ne mahdollistavat myös kaupungin muiden palveluiden tavoitettavuuden keskusta-alueen ulkopuolella.

Merkittävimmät riskit

- Yleinen kustannusten nousu (aineistot, leasingmaksut, erilaiset käyttömaksut, ALV:n korotus)
- Henkilöstön työkyvyn ylläpitäminen ja osaamisen tason turvaaminen. Ikääntyminen ja lisääntyvät sairauspoissaolot merkitsevät haastetta asiakaspalvelun turvaamiselle. Tiukan taloustilanteen vuoksi ei saada palkattua sijaisia
- Palveluiden haavoittuvuus (häiriöt kirjastossa käytettävissä käyttöjärjestelmissä, tietoverkoissa, sähkökatkot, ohjelmistojen ja laitteiden heikentynyt saatavuus kansallisten tai kansainvälisten konfliktien vuoksi)
- Kaluston ja kiinteistöjen lisääntyvät korjauskustannukset

Painopisteet

- Kansallisen e-kirjasto-hankkeen toteutuminen suunnitellusti vuonna 2024
- Lasten ja nuorten lukemisen edistäminen yhteistyössä koulujen kanssa. Myös toisen asteen opiskelijat otetaan huomioon koulu-yhteistyön suunnittelussa.
- Eri-ikäisten kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen ajantasaisia aineistoja tarjoamalla. Elektronisten aineistojen tarjonta tapahtuu Vaski-yhteistyön kautta. Digitalisoinnin lisäksi myös perinteisen painetun aineiston tarjonnasta pidetään huolta.

Keskeiset toimintamenojen ja -tulojen perustelut

Kansallisen e-kirjasto-hankkeen toteutuminen lisää valtakunnallisestikin yleisten kirjastojen aineistomäärärahojen tarvetta. Tämä on huomioitu talousarvioesityksessä. E-kirjaston palvelut kattavat elektroniset kirjat, aikakausi- ja sanomalehdet sekä AV-aineistojen suoratoistopalvelut. E-kirjastopalveluihin panostaminen parantaa merkittäväällä tavalla palveluiden saavutettavuutta.

Palveluiden ostot sisältävät muun muassa IT-palvelut (tietoliikenneverkkojen käyttömaksut ja ohjelmistojen lisenssit). Kirjastopalveluiden tulot kertyvät asiakkaiden ottamista kopioista ja tulosteista sekä poistetun aineiston myynnistä, huomautusmaksuista ja noutamattomista varauksista, korvattavista aineistoista ja kaukolainamaksuista. Kirjastopalveluiden vakituisen henkilöstöön kuuluu tällä hetkellä 37 työntekijää. Heistä kahden esihenkilön ja toimistosihteerin lisäksi pääkirjastossa työskentelee 19, lähikirjastoissa 11 ja kirjastoautoissa 3 henkilöä. Palveluiden tarjonnan turvaamiseksi ja kehittämiseksi henkilöstön määrään esitetään vuodelle 2025 yhden työntekijän (1 kirjastonhoitaja) lisäystä.

9.6.10 Liikuntapalvelut

Salon liikuntapalvelut edistää hyvinvointia, viihtyvyyttä ja elinvoimaa ylläpitämällä liikuntaolosuhteiden toimintaedellytyksiä, tarjoamalla liikunnanohjaus ja -neuvontapalveluja sekä luovuttamalla tiloja liikuntatoimijoiden käyttöön. Liikuntapalveluiden toimintaa ohjaa erityinen liikuntatalaki yleisen hyvinvoinnin edistämisestä, olosuhteiden ylläpitämisestä sekä seurayhteistyöstä.

Keskeiset tavoitteet ja merkittävimmät riskit 2024

Tavoitteet

Liikuntapalveluiden keskeisiin tavoitteisiin kuuluu tilojen ja palveluiden saatavuuden ja saavutettavuuden turvaaminen sekä salolaisten liikunnallisen elämäntavan edistäminen tiloja ja palveluja tarjoamalla mahdollisimman laajasti ympäri vuoden. Toimintavuoden 2024 tavoitteita on kaupunkistrategiassa mainitun luontoympäristön matkailumahdollisuuksien parantaminen luontoliikuntaolosuhteita kehittämällä. Kaupunkikuvallisesti keskeisen Salon Urheilupuiston yleissuunnitelman poikkihallinnollinen toteuttaminen myötäilee valtuuston kirjausta Urheilupuiston kehittämisestä. Liikuntaneuvonnan vaikuttavuutta hyvinvoinnin edistäjänä kehitetään uudistamalla neuvontapalvelun toimintamalleja sekä hyödyntämällä sähköisiä ja tietoteknisiä laitteita sekä palvelujärjestelmiä.

Merkittävimmät riskit

Olosuhteiden kehittämiseen ja ylläpitämiseen tarvittavien resurssien huomioimattomuus aiheuttaa tavoitteiden saavuttamisen osalta merkittävimmän riskin. Henkilöstöresurssien ja työpanoksen riittävyys palveluiden uudistamisessa aiheuttaa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen liittyvän riskin.

Liikuntatilojen kunnossapitovelka muodostaa merkittävän sekä taloudellisen että toiminnallisen riskin tulevina vuosina.

Painopisteet

Kaupungin kesäkuussa 2023 hyväksymän strategialinjauksen mukaisesti liikuntapalveluiden painopisteet ovat 2024

1. Palvelusaatavuuden varmistaminen resurssien puitteissa läpi vuoden koko Salon kaupungin alueella
2. Liikunnanohjauksen ja -neuvonnan verkostoyhteistyön toimintamallin uudistaminen, joka mahdollistaa uusien matalan kynnyksen toimintakokeilujen aloittamisen eri puolilla Salon kaupunkia
3. Tiivistämällä kaupungin poikkihallinnollista ja Varsinais-Suomen alueellista yhteistyötä hyvinvoinnin ja liikunnallisen elämäntavan edistämässä
4. Käynnistetään luontoliikuntapalveluiden kehittäminen
5. Toteutetaan poikkihallinnollinen Salon Urheilupuiston yleissuunnitelma

Keskeiset toimintamenojen ja -tulojen perustelut

Liikuntapalveluiden toimintavuoden 2024 käyttömenojen hienoinen kasvu johtuu pääsääntöisesti huoltoleasinghankintojen lisäyksestä, jossa aerobisten kuntosalilaitteiden hankinta ja seniorisalin palvelukokonaisuus ovat kokonaistaloudellisesti kaupungin kannalta perusteltuja siirtoja käyttömenojen puolelle huoltoleasinghankintoina. Toimintavuoden 2024 osalta palveluiden kehitystyö liikunnallisen elämäntavan edistämiseksi verkostoyhteistyötä laajentamalla edellyttää myös niiden huomioimista yhteistyösopimuksien kustannusvarauksina samoin kuin toimintavuoden tavoitteissa oleva liikuntaneuvonnan kehittämisen tietotekniset hankinnat on lisätty käyttömenojen varauksiin.

Salon Urheilupuiston visiosuunnitelma on merkittävä kaupungin elinvoiman sekä vetovoimaisuuden lisäämiseen tähtäävä ja samalla toiveita sekä visioita yhdeksi kokonaisuudeksi kokoava suunnitelma. Visiosuunnittelun tarkoitus on laajaa osallistamista hyväksi käyttäen tuottaa kokonaiskuva niistä mahdollisuuksista mitä Salon Urheilupuisto keskeisenä toiminta- ja tapahtuma-alueena voi Salon kaupungille strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi tarjota. Visiosuunnitelma toteuttaminen edellyttää voimakasta poikkihallinnollista yhteistyötä ja yhteensovittamista sekä toiminta- ja tapahtumatarpeiden että niihin liittyvien teknisten tila- ja maankäyttöisten ratkaisujen yhteensovittamiseksi.

9.6.11 Kansalaisopisto

Keskeiset tavoitteet ja merkittävimmät riskit 2024

Tavoitteet

- opiskelijoiden jatkuvan oppimisen ja osallisuuden edistäminen
- mielen hyvinvoinnin tukeminen
- kestävä elämäntavan, yhdenvertaisuuden ja monikulttuurisuuden toteutuminen
- laadukkaan ja monipuolisen opintotarjonnan ylläpitäminen ja uudistaminen sekä toteuttaminen hyvin saavutettavana
- opiston erityistehtävien pitkäjänteinen kehittäminen
- yhteistyö ja verkostoituminen opiston toiminnan kannalta merkittävien toimijoiden kanssa
- henkilöstön työhyvinvoinnista huolehtiminen ja osaamisen kehittäminen

Merkittävimmät riskit

- opiston sivistystehtävän toteuttamisen edellytykset heikkenevät
- vapaan sivistystyön rahoituspohja heikkenee
- kestävyys vaaliminen ei onnistu, koettu hyvinvointi ei kasva tai jakautuu yhä epätaaisemmin

Painopisteet ja keskeiset toimintamenojen ja -tulojen perustelut

Tarjonnan saatavuus ja monipuolisuus varmistetaan pedagogisten ratkaisujen jatkuvalla kehittämisellä, järjestämällä toimintaa saavutettavasti toiminta-alueella sekä

kohdentamalla tarjontaa eri osallistujaryhmille ja toimimalla yhteistyössä tarjonnan suunnittelussa ja toteuttamisessa. Erytystä huomiota kiinnitetään kansalaistaitojen/perustaitojen vahvistamiseen OKM:n Sivistyksen teemavuoden merkeissä. Jatketaan osaamisperusteisen kurssitarjonnan lisäämistä ja siitä tiedottamista. Taiteen perusopetuksen tuleminen mukaan osaamisperusteisten kurssien joukkoon kasvattaa osallistujien mahdollisuuksia saada suoritusmerkinnät valtakunnalliseen KOSKI -järjestelmään. Hankittu osaaminen saadaan näin näkyväksi ja osallistujien mahdollisuudet hyödyntää sitä laajenevat.

Taiteen perusopetuksen edellytysten turvaaminen kaikilla taiteenaloilla tilanteessa, jossa lasten määrä vähenee, on iso haaste. Ryhmäkokoja on voitava tarkastella tämän tilanteen huomioiden. Kaupunkistrategian, hyvinvointisuunnitelmien sekä kulttuurikasvatussuunnitelman ja Lapsiystävällinen kunta -mallin toimenpiteiden nivominen opiston toimintaan ja tavoitteisiin ja koettujen hyvinvointivaikutusten arviointi.

Maahanmuuttajakoulutusten toteuttaminen kysyntää vastaavalla tasolla. Muodollisesti kelpoisten opettajien rekrytointi suomen kielen opetukseen on haaste. Opistolla on erityistehävä lukutaitokoulutuksen sekä aikuisten perusopetuksen alkuvaiheen järjestämiseksi. Koulutus toteutetaan yhdistämällä aikuisille maahanmuuttajille suunnatun lukutaitokoulutuksen (UMAKO), Aikuisten perusopetuksen alkuvaiheen ja päättövaiheen (AIPE) opiskelijoiden sekä omaehtoisten kielikursseista ja jatkuvan oppimisen hankkeeseen osallistuvien opiskelijoiden opetustapahtumia. Keskeinen tehtävä on tarjota mahdollisuuksia luku- ja kirjoitustaidon oppimiseen sekä tukea maahanmuuttajien polkuja koulutukseen ja työelämään kielitaitoa kehittämällä. Jatkuvan oppimisen hankkeena kotoutumisajan ylittäneiden maahanmuuttajien kielitaidon ja perustaitojen vahvistamista.

Kurssien rahoitus vaihtelee eri kurssilajien ja koulutustyyppien mukaan. Valtaosa on vapaana sivistystyönä valtionosuudella järjestettävää koulutusta. Valtionosuutta saadaan opiston vapaana sivistystyönä toteutettaviin kurseihin, maahanmuuttajien lukutaitokoulutukseen sekä aikuisten perusopetukseen ja kotoutumissuunnitelman mukaiseen opetukseen ukrainalaisille opiskelijoille. Opetusta järjestetään taito- ja taideaineissa, kielissä, tieto- ja viestintätekniikassa, liikunnassa ja yhteiskunnallisissa aineissa. Vapaan sivistystyön ohella kansalaisopisto järjestää taiteen perusopetusta yleisen oppimäärän mukaisesti lapsille ja nuorille sekä aikuisille kuudella taiteenalalla: kuvataiteessa, käsityössä, tanssitaiteessa, sanataiteessa ja teatteritaiteessa sekä sirkustaiteessa. Tämä rahoitus sisältyy vapaan sivistystyön valtionosuuteen. Hallituksen päättämät leikkaukset vst valtionosuuksiin tulevat vaikeuttamaan opiston talouden tasapainoa. Valtionosuudella järjestettävän koulutuksen lisäksi opisto toteuttaa myyntipalvelu- ja henkilöstökoulutusta.

Opiston maksutuotot koostuvat kurssimaksuista, myyntituotot sopimusten mukaisista ulkopuolisille sekä kaupungin muille yksiköille myytävistä koulutuksista sekä materiaalmaksuista ja tuet ja avustukset valtionavustuksista sekä mahdollisista erikseen haettavista ja myönnettävistä erityisavustuksista (OPH ja OKM). Kurssimaksuja nostettiin vuoden 2023 syyslukukauden alussa.

Kansalaisopiston henkilökunta käsittää rehtorin, apulaisrehtorin, 1,5 kurssisihteeriä, toimistosihteerin, liikuntasuunnittelijan, 9 opettajaa, joista kaksi on suunnittelijaopettajia ja yksi tuntiopettaja sekä määräaikaisen projektisuunnittelijan. Nämä palkat sisältyvät henkilöstösuunnitelmaan. Suurimman osan opiston opetuksesta hoitavat määräaikaiset, kurssien ajaksi palkattavat tuntiopettajat ja luennoijat, joita on lukuvuodessa yhteensä noin 140. Työsuhteen kesto vaihtelee yhdestä kurssikerrasta koko lukukauden kestäviin kurseihin. Määräaikaisten tuntiopettajien palkkamäärärahat sisältyvät henkilöstösuunnitelmaan. Opisto on myös työssäoppimispaikka useille tutkinto-opiskelijoille sekä siviilipalveluspaikka.

9.6.12 Vapaa-ajan lautakunnan tuloslaskelma, ulkoinen

41 Vapaa-ajanlautakunta	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	KHE 2024	Ero%
Toimintatuotot					
Myyntituotot	872 034	896 100	919 350	919 350	2,6
Maksutuotot	329 826	336 000	370 000	370 000	10,1
Tuet ja avustukset	244 523	185 920	172 020	167 820	-9,7
Muut toimintatuotot	374 873	396 550	385 050	388 970	-1,9
Toimintatuotot	1 821 256	1 814 570	1 846 420	1 846 140	1,7
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-5 882 015	-5 824 122	-6 096 870	-6 032 622	3,6
Palkat ja palkkiot	-4 715 962	-4 609 211	-4 825 960	-4 828 886	4,8
Henkilösivukulut	-1 166 053	-1 214 911	-1 270 910	-1 203 736	-0,9
Eläkekulut	-1 000 762	-1 057 595	-1 087 523	-1 067 134	0,9
Muut henkilösivukulut	-165 291	-157 316	-183 387	-136 602	-13,2
Palvelujen ostot	-1 407 266	-1 601 690	-1 703 735	-1 703 825	6,4
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-905 737	-1 008 440	-1 108 400	-1 110 400	10,1
Avustukset	-332 250	-402 000	-432 000	-432 000	7,5
Muut toimintakulut	-228 944	-279 150	-338 408	-338 408	21,2
Toimintakulut	-8 756 212	-9 115 402	-9 679 413	-9 617 255	5,5
Toimintakate	-6 934 956	-7 300 832	-7 832 993	-7 771 115	6,4

9.6.13 Vapaa-ajan lautakunnan tuloslaskelma, ulkoinen ja sisäinen

41 Vapaa-ajan lautakunta	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	KHE 2024	Ero%
Toimintatuotot					
Myyntituotot	1 032 756	940 100	963 350	963 350	2,5
Maksutuotot	330 827	336 000	370 000	370 000	10,1
Tuet ja avustukset	244 523	185 920	172 020	167 820	-9,7
Muut toimintatuotot	507 009	489 280	477 780	481 700	-1,5
Toimintatuotot	2 115 115	1 951 300	1 983 150	1 982 870	1,6
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-5 882 015	-5 824 122	-6 096 870	-6 032 622	3,6
Palkat ja palkkiot	-4 715 962	-4 609 211	-4 825 960	-4 828 886	4,8
Henkilösivukulut	-1 166 053	-1 214 911	-1 270 910	-1 203 736	-0,9
Eläkekulut	-1 000 762	-1 057 595	-1 087 523	-1 067 134	0,9
Muut henkilösivukulut	-165 291	-157 316	-183 387	-136 602	-13,2
Palvelujen ostot	-2 651 946	-2 839 710	-2 897 917	-2 898 007	2,1
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-910 368	-1 008 440	-1 108 400	-1 110 400	10,1
Avustukset	-332 250	-402 000	-432 000	-432 000	7,5
Muut toimintakulut	-4 200 547	-4 517 939	-4 653 317	-4 666 107	3,3
Toimintakulut	-13 977 126	-14 592 211	-15 188 504	-15 139 136	3,7
Toimintakate	-11 862 010	-12 640 911	-13 205 354	-13 156 266	4,1

Kaupunginjohtajan tekemät muutokset toimielimen talousarvioesitykseen

Vapaa-ajan lautakunnan talousarvioesitykseen on siirretty kaupunginhallituksen alta Klippulan vuokratulojen ja irtaimiston hankinnan määrärahat. Perintövaroilla katettavan Luontoliikuntamestarin palkka tarkentui henkilöstöjaostossa alentaen henkilöstökuluja ja saman verran vähennettiin tuotoista kohdasta muut tuet ja avustukset.

9.7 Kaupunkikehityspalvelut

9.7.1 Kaupunkikehityspalveluiden toimintastrategia 2024–2026

Kaupunkikehityslautakunnan vuoden 2024 talousarvioehdotus on laadittu lautakunnan nykyisen toimialan mukaan. Vuoden 2024 alussa tapahtuvan organisaatiomuutoksen myötä lautakunnan toiminta loppuu ja jakaantuu pääsääntöisesti kahtia elinvoimapaalvelujen ja teknisten palvelujen toimialoiksi ja uusien toimielinten alaisuuteen. Määrärahojen jakautuminen toimialojen kesken käsitellään käyttösuunnitelmapäätösten yhteydessä valtuuston päätettyä talousarviosta.

Nykyinen kaupunkikehityspalvelut vastaa kaupunkilaisten ja kaupungin muiden toimialojen toiminnan kannalta tärkeiden toimintaedellytysten kehittämisestä ja ylläpidosta. Kun toiminta sujuu tavoitteiden ja odotusten mukaisesti, ihmiset voivat toteuttaa unelmiaan ja yritykset suunnitelmiaan. Toimintaa ohjaa kaupungin päivitettävä strategia ja sen pohjalta johdetut tarkemmat tavoitteet. Keskeisenä tavoitteena on, että rakentamiskelpoisia ja tavoiteltuja tontteja on riittävästi tarjolla niin asumiseen kuin yritystoimintaan, niin että tekniset edellytykset ovat olemassa kaupungin asukasluvun laskun päättymiselle tai ainakin muuttovoitolle.

Salon on jatkossakin yhteistyöhaluinen kumppani ja reagoi nopeasti, kun ilmenee tarve kaavoitushankkeisiin tai perusrakenteen kehittämiseen. Julkinen toimintaympäristö edistää kaikkien väestöryhmien liikkumista ja yhdessäoloa sekä työllisyyden paranemista. Kaupungin vastuulla oleva perusrakenne on kunnossa ja ympäristö on viihtyisää ja turvallista liikkua.

9.7.2 Maankäyttöpalvelut

Keskeiset tavoitteet ja merkittävimmät riskit 2024

Tavoitteet

Maankäyttöpalvelut huolehtii kaupungin maaomaisuudesta maanhankinnalla ja maa-alueiden luovutuksilla. Tehtävänä on myös talous- ja virkistysmetsien hoito ja puunmyynti, paikkatietojärjestelmän ylläpito ja kiinteistönmuodostus ja sen edellyttämät maastomittaukset sekä yksityistie- ja osoiteasiat.

Yleis- ja asemakaavoituksella luodaan edellytykset kaupunkikehittämiselle kaavoituskatsauksen mukaisten kaavojen edistämiseksi.

Kehittämissuunnitelmia laaditaan tarpeen mukaan asemakaavoituksen pohjaksi. Salon keskustaa kehitetään viihtyisämmäksi ja elävämmäksi kaupunkiympäristöksi. Maaseutualueiden asumista ja palvelujen sekä elinkeinotoimintojen kehittymistä edistetään maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) mahdollistamien lupamenettelyjen ja tarvittaessa kaavoituksen keinoin.

Merkittävimmät riskit

Suurimmat riskitekijät liittyvät ohuen organisaation takia avainhenkilöiden varahenkilöresurssien puutteeseen, jos henkilöstöresursseja ei saada korjattua. Henkilöresurssien korjaamisessa on myös merkittäviä haasteita rekrytoinnissa hakijoiden vähyyden vuoksi. Lisäksi kaupungin rekrytointiprosessin jäykkyys vaikeuttaa mahdollisuutta varmistaa tarvittavat henkilöresurssit.

Painopisteet

Resurssit priorisoidaan siten, ettei palvelutaso laske merkittävästi kokonaisuuden kannalta kriittisimmissä toiminnoissa. Maanvuokra-, palvelujen myynti- ja puunmyyntitulojen hankkimiseen kiinnitetään koko ajan huomiota.

Maanhankintaa tehdään aktiivisesti tukemaan kaupungin kehittymistä. Asemakaavoituksen painopisteenä on Salon-Halikko keskustajama. Osayleiskaavoitusta edistetään resurssien sallimissa puitteissa. Muita taajamia ja maaseutualueiden asumista ja palvelujen sekä

elinkeinotoimintojen kehittymistä edistetään pääosin suunnittelutarveratkaisuin ja poikkeamismenettelyjen kautta.

Keskeiset toimintamenojen ja -tulojen perustelut

Maankäyttöpalveluissa kulut syntyvät suurimmaksi osaksi lakisääteisten perustehtävien tekemisestä. Kuluissa ovat mukana mm. yksityisteiden avustukset. Tuloista suurimman osan muodostavat maanvuokratulot sekä kaavoituskorvaukset ja maan myyntitulot.

9.7.3 Yleisten alueiden ylläpito ja kehittäminen

Keskeiset tavoitteet ja merkittävimmät riskit 2024

Tavoitteet

Tavoitteena on pitää kaupungin kunnossapitovastuulla olevat kadut ja tiet lain vaatimassa kunnossa sekä sopeuttaa nykyiset toimintamallit uuden organisaation mukaiseksi

Merkittävimmät riskit

Suurimpana riskinä on normaalia kovemmat sää olosuhteet, jotka kasvattavat kunnossapidon kustannuksia. Työkonepalvelujen, materiaalien sekä energian hinnat ovat nousseet huomattavasti ja niiden huomioiminen/ennustaminen talousarvioon on ollut haastavaa. Talousarvio on laadittu normaalien sääolosuhteiden mukaisesti sekä hintojen nousu on huomioitu maltillisesti.

Painopisteet

Maailman tilanteesta johtuvasta epävarmuudesta, materiaalien ja energian poikkeuksellisen korkeasta hintatasosta toiminnan pääpaino on nykyisen infran kunnossapitämisessä ja investointeja esitetään maltillisesti

Keskeiset toimintamenojen ja -tulojen perustelut

Palvelualue vastaa koko kaupungin katuinfran ja puistoalueiden kunnossapidosta, saneerauksista, uusien katujen ja alueiden suunnittelusta ja rakentamisesta. Palvelualue tulot syntyvät katu ja puistoalueille myönnettyistä kaivuluvista ja tilapäisistä liikennealueen käytöluvistä.

9.7.4 Tilapalvelut

Keskeiset tavoitteet ja merkittävimmät riskit 2024

Tavoitteet

Tilapalveluiden keskeisenä tavoitteena on tarjota terveet ja turvalliset tilat kaupungin henkilöstön ja ulkoisten toimijoiden käyttöön sekä toteuttaa rakennusten energiatehokkuutta kaupungin ilmasto- ja ympäristöohjelman mukaisesti.

Merkittävimmät riskit

Suurimmat riskitekijät liittyvät henkilöstöresursseihin. Avoinna olevia paikkoja on ollut haasteellista saada täytettyä. Rekrytoinneissa haasteina on ollut hakijoiden vähyys, koulutus / omaamisen taso sekä meidän tarjoaman palkka. Työtä on kieltäydytty ottamasta vastaan palkan pienuuden takia. Pitkät sairaslomat ja tulevat eläköitymiset tulevat haastamaan meidän palvelutasoa.

Painopisteet

Tilapalveluiden pääpaino on nykyisten rakennusten kunnossapidossa sekä energiatehokkuuden parantamisessa.

Keskeiset toimintamenojen ja -tulojen perustelut

Keskeiset toimintamenot muodostuvat henkilöstökuluista, rakennusten kunnossapidosta, energiakustannuksista, vuosikorjauksista ja investoinneista sekä uudisrakentamisesta. Palvelualueen tulot muodostuvat sisäisistä sekä ulkoisista vuokrista.

9.7.5 Ravitsemis- ja puhtaanapitopalvelut

Keskeiset tavoitteet ja merkittävimmät riskit 2024

Tavoitteet

Ravitsemis- ja puhtaanapitopalveluiden keskeinen tavoite on tuottaa Salon kaupungille ravitsemis- ja puhtaanapitopalvelua taloudellisesti, tehokkaasti ja vastuullisesti, kaupungin strategian ja arvojen mukaisesti, yhteistyössä oman henkilöstön, asiakkaiden ja sidosryhmien kanssa huomioiden ammattialakohtainen- ja muu työelämää säätelevä lainsäädäntö.

Merkittävimmät riskit

Merkittävimmät riskit ovat työvoimapula, suurimman valmistuskeittiön Salon keskuskeittiön ikääntyminen, Rapu/ henkilöstön poissaolot, erityisesti tuki- ja liikuntaelinvaivoista johtuvat ja ehkä taas maailmantilanteesta johtuva epävarmuus aineiden-, tarvikkeiden- ja laitteiden toimituksissa hintojen korotuksineen.

Painopisteet

Taloudellisuus, vastuullisuus ja henkilökunnan hyvinvointi.

Keskeiset toimintamenojen ja -tulojen perustelut

Ravitsemis- ja puhtaanapitopalveluiden tuottaminen on työvoimaperusteista, jotenka henkilöstökulut on suurin menoerä, ollen ravitsemispalveluissa noin 50 prosenttia ja 75 prosenttia puhtaanapidossa. Aineet- ja tarvikkeet toiseksi suurin, josta merkittävien elintarvikkeiden kulut. Palvelujen ostoa on mm. sisäiset ruokakuljetukset ja tietotekniikka, ulkoista palvelujen ostoa mm. ammattikoneiden- ja laitteiden huollot ja korjaukset, Sarastiapalvelut ja ulkoiset tietotekniikkapalvelut. Muut kustannukset pitkälti sisäisiä vuokria.

Ravitsemis- ja puhtaanapitopalvelut on velvollinen seuraamaan, korjaamaan, huoltamaan ja hankkimaan ammattikoneet- ja laitteensa ja kyseinen omaisuus veloitteineen on merkittävä. Ravitsemispalveluille on varattu investointimäärärahaa 130.000 euroa, Tupurin koulun toisen ruokasalin kaluston uusintaan, Moisio koululle uuteen tunneliastianpesukoneeseen ja Mesikämmenen päiväkodin valmistuskeittiöön uuteen sekoittavaan- ja jäädyttävään ammattikeittiöpataan. Puhtaanapitoon 40.000 euroa siivousrobottiin, muut puhtaanapidon koneet- ja laitteet pitkälti käyttötalousperusteisia.

9.7.6 Liikennepalvelut

Keskeiset tavoitteet ja merkittävimmät riskit 2024

Tavoitteet

Liikennepalvelut keskittyy huolehtimaan vastuullaan olevien joukkoliikenne- ja koulukuljetuspalvelujen toimivuudesta ja kehittämisestä. Koulukuljetusten osalta yksikkö toimii tukipalveluna lasten ja nuorten palveluille koordinoitujen kuljetukset lautakuntien hyväksymien kuljetusperiaatteiden mukaisesti. Lisäksi liikennepalvelut toimii tukipalveluna ravitsemispalveluille huolehtien ruokakuljetusten seurannasta ja kilpailutuksesta.

Salon ilmasto- ja ympäristöohjelmaan on kirjattu, että joukkoliikenteen houkuttelevuutta ja palvelutasoa tulee edistää ja kaupungin kuljetuksia tehostaa. Liikennepalvelujen tavoitteena on rakentaa kaupungin strategian mukaisesti Salon ominaispiirteisiin sopiva

henkilöliikennejärjestelmä, joka mahdollistaa sujuvan liikkumisen työhön ja palvelujen pariin kestävästi kehityksen periaatteiden mukaisesti myös joukkoliikenteellä. Paikku-joukkoliikenteen kehittämistä jatketaan erityisesti iltavuorokokeilujen kautta. Myös matkaketjuysteistyötä muiden henkilöliikennetoimijoiden kanssa edistetään. Koulukuljetusten osalta puolestaan tavoitteena on parantaa tilausajoina toteutettujen oppilaskuljetusten yhdistelyä ja seuranta sekä kuljetusyritysten ja kotien välistä tiedonkulkua.

Tulevana vuonna 2024 liikennepalveluja tulee työllistämään merkittävästi kuljetushankintojen valmistelu, sillä vuonna 2025 sekä koulu- ja ateriakuljetusten että joukko- ja palveluliikenteen sopimukset ovat päättymässä. Hankintavalmisteluja tehtäessä on tavoitteena selvittää, miltä osin kuljetuksia voidaan tehostaa nykyisestä, ja voidaanko kuljetuksissa tehdä yhteistyötä Varsinais-Suomen hyvinvointialueen kanssa. Tavoitteena on, että kaikkien keväällä 2025 päättyvien kuljetussopimusten uusista hankinnoista saadaan hankintapäätökset vuoden 2024 loppuun mennessä, jotta palveluntuottajille jää kohtuullisesti aikaa kalusto- ja kuljettajajärjestelyihin.

Liikennepalvelut huolehtii lisäksi toimivaltaisen joukkoliikenneviranomaisen lakisääteisiin tehtäviin liittyvästä valmistelusta siitä vastaavalle luottamushenkilötoimielimelle sekä liikennettä koskevien laki- ja direktiivimuutosten huomioimisesta kaupungin kuljetuksissa. Yksikön asiantuntijat myös osallistuvat maakunnalliseen ja valtakunnalliseen joukkoliikenteen, matkaketjujen sekä viranomaisten kustantamien henkilökuljetusten kehittämissyhteistyöhön.

Merkittävimmät riskit

Joukkoliikenteen osalta merkittävin riski vuonna 2024 on joukkoliikenteeseen myönnettävien valtionavustusten pieneneminen. Lisäksi hallitusohjelmassa kaavaillaan arvonlisäveroprosentin nostamista neljällä prosenttiyksiköllä, mikä vähentäisi kaupungin Paikku-lipuista saamaa nettoliipputuloa ja lisää painetta nostaa matkalippuhintoja. Toisaalta Paikku-matkustuksen positiivinen kehitys on jatkunut vuonna 2023, vaikka kehitystä hidastaa Paikku-liikenteen palvelutason puute iltaisin ja viikonloppuisin. Kun palvelutaso saadaan asukkaiden tarpeita vastaavaksi, saadaan myös joukkoliikenteen matkustusmäärät entistä suuremmiksi ja samalla edistetään kestävästi liikkumista. Paikun käytön kasvu myös vähentää suoraan joukkoliikenteestä kaupungille jäävää nettokustannusta.

Koulukuljetusten osalta merkittävä riski on harkinnanvaraisten erityiskuljetettavien määrän jatkuva kasvu. Kuljetuksia anotaan terveydellisiin syihin vedoten aikaisempaa enemmän, kuljetettavien tarpeet ovat haasteellisempia ja vaativat poikkeuksellisia kuljetusratkaisuja. Nämä kuljetukset aiheuttavat painetta kuljetuskapasiteetin riittävyteen erityisesti ruuhka-aikoina ja nostavat huomattavasti oppilaskuljetuskustannuksia, koska oppilaita kuljetetaan erillisellä kalustolla lähikoulualueen ulkopuolelle entistä useammin. Myös koulujen ennalta-arvaamattomat siirrot väistötiloihin lisäävät kuljetuskaluston tarvetta ja sitä kautta kustannuskasvun riskiä.

Talouden näkökulmasta EU:n ns. puhdas ajoneuvo -direktiivi (EU:2019/1161) tulee kasvatamaan kustannuksia erityisesti oppilaskuljetushankintojen osalta sopimuskauden vaihtuessa. Riski ei tosin realisoidu vielä vuonna 2024, mutta koulukuljetuskustannusten hillinnän näkökulmasta tulevana vuonna, ennen kuin oppilaskuljetusten seuraavaa kilpailutusta, olisi tarpeen tarkastella lähikoulualueita sekä esiopetuksen ja koulujen aloitus- ja lopetusaikoja kokonaisuutena koko kouluverkon osalta.

Kaupungin vastuulla olevien kuljetuspalvelujen sujuvuuden varmistamisen kannalta merkittävä riski on yksikön asiantuntijoiden jaksaminen. Pitkään jatkuneen vajaamiehityksen vuoksi liikennepalvelun työkuormitus on huolestuttavalla tasolla ja vuonna 2024 useat yhtä aikaa valmistelussa olevat kuljetushankinnat tulevat vaatimaan yksiköltä poikkeuksellisen suurta työpanosta. Suuri riski liittyykin henkilöresurssien pysyvyyteen ja riittävyteen. Jokainen tiimin jäsen on oman vastualueensa asiantuntija. Yhdenkin jäsenen vajoaus rämpäuttaa yksikön toimintaa merkittävästi ja kuormittaa muuta henkilöstöä entisestään. Kuljetusalan ammattilaisten rekrytointitilanne on myös haastava. Lisäksi kaupungin rekrytointiprosessin jäykkyys vaikeuttaa olennaisesti mahdollisuutta varmistaa tarvittavat henkilöresurssit.

Kaikkien kuljetuspalvelujen osalta merkittävän riskin muodostaa edelleen epävarma maailmantilanne ja sen vaikutukset muun muassa polttoaineen hintoihin ja indeksitarkastusten kautta kaupungin kuljetuskustannuksiin.

Painopisteet

Liikennepalveluyksikön työn painopiste on yksikön vastuulla olevien kuljetuspalvelujen saatavuuden varmistamisessa normaalioloissa ja arjen häiriötilanteissa. Vuoden 2024 painopisteenä on myös kuljetushankintojen huolellinen valmistelu vaikutusarvioineen. Erityisesti koulukuljetusten osalta etsitään yhdessä lasten ja nuorten palvelujen kanssa keinoja kustannusnousun hillitsemiseen. Koulukuljetusten osalta painopisteenä on myös seurannan ja tiedotuksen kehittäminen. Lisäksi tullaan jatkamaan Paikun ja palveluliikenteen markkinointia, jotta joukkoliikenteen palvelut tulevat kaikille salolaisille tutuiksi, joukkoliikenteen käyttö kasvaa ja kaupungin kustannukset pienenevät.

Keskeiset toimintamenojen ja -tulojen perustelut

Talousarvion perusteena on käytetty olemassa olevia kuljetus- ja palvelusopimuksia, joukkoliikenteen matkamäärä- ja lipputulotietoja sekä kuluvan vuoden 2023 palveluostojen toteumaa ja indeksikehitystä. Liikennepalvelujen talousarvioon kirjatut palveluostojen menot perustuvat nykyisten sopimusten mukaisiin kustannuksiin, joihin on lisätty indeksitarkistus.

Joukkoliikenteen osalta palveluostoihin on varattu määrärahat nykyisen palvelutason mukaiseen liikenteeseen. Määrärahaa on myös varattu elokuussa 2023 alkaneiden iltavuorojen jatkamiselle läpi vuoden 2024 sekä toisen iltavuoroyhteyden kokeiluun Pertteli-Salo-Muurla-alueella. Palveluliikenteen osalta määrärahavarausta on pienennetty perustuen toteutuneisiin palveluostoihin. Palveluliikenteen määrärahoihin on kuitenkin jätetty 25.000 euron varaus Teijo-Matilda-Perniö -oppilaskuljetusten muuttamiseen kaikille avoimeksi kutsuliikenteeksi. Joukkoliikenteen toimintatuottojen arvioitu kasvu ylittää esitetyt lisäykset, vaikka lasten ja nuorten palveluille ohjataan jatkossa joukkoliikenteestä 100.000 euroa vähemmän. Koululaisten osalta kustannusjakoa on tarkistettu sovitusti ja muutos perustuu siihen, että muiden kuin koululaisten osuus Paikku-matkustajista on lisääntynyt. Toimintatuotot ovat tammi-kesäkuun 2023 toteutuman perusteella ylittämässä huomattavasti talousarvioon vuodelle 2023 varatut tuotot sekä lipputulojen että KELA:lta saatujen korvausten osalta. Toimintatuottojen arvioidaan vuonna 2024 olevan 170.000 euroa enemmän lipputulojen osalta ja 120.000 euroa enemmän KELA-korvauksen osalta kuin vuoden 2023 talousarviosta. Toisaalta valtionavustusta arvioidaan saatavan n. 5 prosenttia vuodelle 2023 budjetoitua vähemmän.

Koulukuljetusten osalta tilausajoina ajettaviin oppilaskuljetuksiin arvioidaan tarvittavan n. 150.000 euroa edellistä talousarviota vähemmän. Määrärahaa on varattu 20.000 euroa oppilaskuljetusten tiedotus- ja seurantajärjestelmän hankintaan. Järjestelmä tarvitaan kuljetusten organisoimisen työkaluksi ja sitä kautta avuksi seurantaan ja kustannusten hallintaan. Nykyisellään liikennepalvelujen on mahdoton tietää oppilaskuljetusten todellista toteumaa, joka on laskutuksen perusta. Järjestelmän kautta halutaan myös yhdenmukaistaa kuljetusten aikataulutiedotus oppilaiden, koulujen ja kuljetusyritysten välillä ja varmistaa, että myös poikkeustilanteissa tieto saavuttaa nopeasti rehtorit ja huoltajat.

Ateriakuljetusten osalta kuljetussopimukset on jaettu Varhan kanssa, ja kaupungin vastuulla olevien ruokakuljetusten kustannukset ovat pysyneet hyvin arvioissa. Vuoden 2024 aikana ei ole tiedossa merkittäviä muutoksia tai sopimuskauden vaihtumista, joten varattu määräraha perustuu kuluvan vuoden palveluostojen indeksitarkastettuun toteutumaan.

9.7.7 Kehittämisen-, elinkeino- ja työllisyyspalvelut

Keskeiset tavoitteet ja merkittävimmät riskit 2024

Tavoitteet

Keskeisimpänä tavoitteena on tukea toimivilla työllisyys- ja TE-palveluilla paikallista myönteistä työllisyyskehitystä niin työnhakijoiden, kuin työnantajien suuntaan. Tavoitteena on nopeiden työllistymisten lisäksi edelleen pitkäaikaistyöttömyyden vähentäminen, jolla voidaan vaikuttaa myös kunnan osarahoittamaan työmarkkinatukeen. Nuoriin, osatyökykyisiin ja maahanmuuttajataustaisiin työnhakijoihin ja heidän työllistymiseensä kiinnitetään erityistä huomiota.

Julkiset työvoimapalvelut siirtyvät kunnille 1.1.2025 alkaen, joten tavoitteena on onnistua suunnittelutyössä siten, että tehtävä ja asiakaspalvelu pystytään hoitamaan siirtymävaiheessa sopimuksen ja lain mukaisesti koko Salon työllisyysalueen osalta. Työllisyyden kuntakokeilua on vielä vuosi 2024 jäljellä ja sitä toteutetaan edelleen suunnitelman ja tavoitteiden mukaisesti, TE-palvelu-uudistukseen valmistautuen.

KOTO24-uudistuksen (1.1.2025) myötä maahanmuuttajien ohjaus- ja neuvontapalveluointi tulee kuntien lakisääteiseksi tehtäväksi eli hankerahoituksen päättyessä pitää HelpoSalon-palvelupisteen toiminnan jatkuvuus turvata 1.9.2024 alkaen. Lisäksi ensi vuoden suunnittelussa pitää huomioida uuden lain myötä maahanmuuttajien monikielinen yhteiskuntaorientaatio.

Kaupungin palkkatukityöllistämässä, työllisyyspalveluiden työpajatoiminnassa ja Voimala palvelupisteen toiminnassa panostetaan edelleen toiminnan laatuun, asiakaslähtöisyyteen ja vaikuttavuuteen.

Merkittävimmät riskit

Työllisyydenhoidossa merkittävimmät riskit liittyvät erilaisiin muutoksiin työllisyystilanteen kehityksessä, kuten talouden taantuma, rakennemuutos, kohtaanto-ongelma ja osaavan työvoiman saatavuus. Esimerkiksi rakennusalan hiljeneminen voi näkyä ensi vuonna työvoimapalveluissa. Työllisyystilanteen heikentyminen vaikuttaa kaupungin osarahoittamaan työmarkkinatukeen. Palvelutoimintaan vaikuttaa myös erilaiset lakimuutokset, joita onkin ollut viime vuosina runsaasti ja ne voivat nopeastikin muuttaa toiminnan suuntaa. Nopeissa muutostilanteissa vaaditaan myös nopeaa reagointikykyä.

TE-palvelu-uudistuksen suunnittelutyöhön liittyy jo nyt erilaisia riskejä. Suunnittelutyön tueksi ei saada riittävästi ajantasaista tietoa valtakunnallisesta valmistelusta. Siirtyvän henkilöstön tarkempi määrä ja henkilöt työtehtävien mukaan tiedetään aikaisintaan loppukeväästä 2024, jolloin vasta päästään tarkempaan suunnitteluun mm. osaamisen johtamisessa. TE-palvelu-uudistuksen riskianalyyssissä on kiinnitetty tässä vaiheessa huomiota mm. seuraaviin seikkoihin, jotka voivat ilmetä jo valmisteluvaiheessa ja kuntakokeilussa:

- Työllisyysalueen aliresursointi todelliseen tarpeeseen nähden.
- Valtio ei resursoi, kriisien ennakointi ja hallinta budjetoinnissa haastavaa.
- Ekosysteemiajattelu jää yleiselle/suunnittelun tasolle ja yhteistyö on näennäistä. Esim. työnantajapalveluita ei saada nivottua henkilöasiakaspalveluihin.
- Sote-palveluiden (Hyvinvointialue) kanssa tehtävän yhteistyön haasteet.
- Tilaratkaisuihin liittyvät haasteet, päädytään epätarkoituksenmukaisiin ratkaisuihin.

TE-palveluiden rahoittamiseen on kaavailtu ensi vuodelle heikennyksiä. Tämä voi vaikuttaa kuntakokeilun ja TE-toimiston asiakkaille tarjottaviin palveluihin. Lukuisten muutosten, työn yleisen kuormittavuuden ja poissaolojen johdosta etenkin työllisyyden kuntakokeilun henkilöstön työssä jaksamiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota merkittävässä tulevassa muutostilanteessa.

Kaupungin palkkatukityöllistäminen on myös uudelleentarkasteltavana ensi vuonna toiminnan jatkoa ajatellen. Sote-uudistus ja palkkatuki-uudistus ovat tuoneet muutoksia. Uusi maan hallitus kaavailee työssäoloehdon täyttymisen poistamista palkkatuetusta työstä. TE-

palvelu-uudistus muuttaa myös asetelmaa, kun kunta onkin jatkossa palkkatukea myöntävä viranomais ja rahoitus kuuluu työllisyyden kokonaisbudjettiin. Lisäksi hallitusohjelmaan on kirjattu kuntouttavan työtoiminnan palauttamisesta kuntiin, mutta tästä suunnitelmasta saadaan ehkä tietää tarkemmin myöhemmin.

Työllisyyspalveluissa merkittävänä vuodesta toiseen jatkuvana haasteena on henkilöstön määräaikaaisuudet. Tilanne on pahentunut sen myötä, kun työsuunnittelijoita ei enää voida palkata palkkatuella työllisydenhoitotehtäviin ohjaustoiminnan tueksi. Mikäli pajatoiminnan kahta määräaikaista työvalmentajaa ei saada edelleenkään vakainaistettua, on Voimalan kahvilan ja erityisen suositun WLab-työpajan tulevaisuus vaakalaudalla. Lisäksi pajatoiminnan olevaa ohjausresurssia on tarpeen tarkastella kriittisesti suhteessa asiakasmääriin.

Saloon on saapunut puolentoista vuoden sisällä runsaasti tilapäisen suojelun piirissä olevia ukrainalaisia, joista osa on jo saanut kotikuntamerkin Saloon. Kohderyhmässä on paljon työikäisiä, mutta isoa osaa ei ole vielä saatu työvoimapalveluiden piiriin. Maahanmuuttajien yleiset työllistymisen haasteet ja erityisesti heikko suomen tai englannin kielen taito hankaloittavat työllistymistä. Kotoutumisprosessissa olevien ja työvoiman ulkopuolella olevien tilanteeseen tulee kiinnittää ensi vuonna aiempaa tarkempaa huomiota ja varmistaa heidän palveluun pääsy ja työllistyminen. Lisäksi myös muita maahanmuuttajia tulee kaiken aikaa. Valtio on lisännyt määräaikaaisesti ukrainalaisten työvoimapalveluun henkilöstöä vuoden 2023 loppuun asti. Lisäksi kaupunki on palkannut tänä vuonna yhden oman omavalmentajan tähän työhön ensi vuoden loppuun asti. Jos valtion henkilöstöresurssia ei jatketa enää ensi vuonna, koituu siitä haasteita kuntakokeilun maahanmuuttaja-asiakkaiden kotouttamisen palveluun.

Painopisteet

TE- ja KOTO24-uudistuksiin liittyvä suunnittelutyö ja valmistautuminen siten, että 1.1.2025 näissä toiminnoissa ollaan valmiina. Muutostilanteessa kiinnitetään erityistä huomiota olevaan ja tulevaan henkilöstöön. Lisäksi viestintää tulee vahvistaa erityisesti kuntalaisten suuntaan.

Työllisyyden kuntakokeilun viimeisenä vuonna toimitaan suunnitelman mukaisesti, mutta samalla valmistaudutaan uudistukseen mm. toiminnan kehittämällä ja kokeiluilla.

Seurataan muutosten etenemistä ja reagoidaan niihin tarvittavilla toimilla.

Keskeiset toimintamenojen ja -tulojen perustelut

Merkittävä osa toimintamenoista liittyy lakisääteisten palveluiden järjestämiseen. Toimintaa ohjaa työllisyysohjelma, jota ollaan ensi vuodelle päivittämässä. Työmarkkinatukimaksut ovat tällä hetkellä laskusuunnassa.

9.7.8 Kaupunkikehityslautakunnan tuloslaskelma, ulkoinen

50 Kaupunkikehityslautakunta	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	KHE 2024	Ero%
Toimintatuotot					
Myyntituotot	1 531 403	1 620 780	1 926 260	1 884 260	16,3
Maksutuotot	368 153	136 840	144 960	144 960	5,9
Tuet ja avustukset	1 703 714	1 169 828	1 305 872	1 308 972	11,9
Muut toimintatuotot	6 073 581	15 652 410	14 582 160	14 670 735	-6,3
Toimintatuotot	9 676 851	18 579 858	17 959 252	18 008 927	-3,1
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-19 144 550	-18 681 831	-19 917 046	-19 600 214	4,9
Palkat ja palkkiot	-15 436 440	-15 014 800	-15 787 643	-15 704 851	4,6
Henkilösivukulut	-3 708 110	-3 667 031	-4 129 403	-3 895 363	6,2
Eläkekulut	-3 148 044	-3 123 126	-3 528 703	-3 450 251	10,5
Muut henkilösivukulut	-560 066	-543 905	-600 700	-445 112	-18,2
Palvelujen ostot	-21 009 499	-18 275 793	-18 149 440	-18 284 170	0,0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-10 642 491	-10 249 059	-10 329 230	-10 329 230	0,8
Avustukset	-3 637 561	-3 929 790	-3 604 730	-3 614 730	-8,0
Muut toimintakulut	-1 182 050	-780 369	-842 313	-842 193	7,9
Toimintakulut	-55 616 152	-51 916 842	-52 842 759	-52 670 537	1,5
Toimintakate	-45 939 301	-33 336 984	-34 883 507	-34 661 610	4,0

9.7.9 Kaupunkikehityslautakunnan tuloslaskelma, ulkoinen ja sisäinen

50 Kaupunkikehityslautakunta	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	KHE 2024	Ero%
Toimintatuotot					
Myyntituotot	22 100 944	20 024 810	20 365 240	20 323 240	1,5
Maksutuotot	368 363	136 840	144 960	144 960	5,9
Tuet ja avustukset	1 703 714	1 169 828	1 305 872	1 308 972	11,9
Muut toimintatuotot	25 579 281	33 358 030	32 341 030	32 429 605	-2,8
Toimintatuotot	49 752 301	54 689 508	54 157 102	54 206 777	-0,9
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-19 144 550	-18 681 831	-19 917 046	-19 600 214	4,9
Palkat ja palkkiot	-15 436 440	-15 014 800	-15 787 643	-15 704 851	4,6
Henkilösivukulut	-3 708 110	-3 667 031	-4 129 403	-3 895 363	6,2
Eläkekulut	-3 148 044	-3 123 126	-3 528 703	-3 450 251	10,5
Muut henkilösivukulut	-560 066	-543 905	-600 700	-445 112	-18,2
Palvelujen ostot	-21 936 256	-19 055 733	-18 961 780	-19 096 510	0,2
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-10 650 641	-10 249 059	-10 329 230	-10 329 230	0,8
Avustukset	-3 637 561	-3 929 790	-3 604 730	-3 614 730	-8,0
Muut toimintakulut	-2 085 139	-1 635 889	-1 642 283	-1 642 163	0,4
Toimintakulut	-57 454 147	-53 552 302	-54 455 069	-54 282 847	1,4
Toimintakate	-7 701 846	1 137 206	-297 967	-76 070	-106,7

Kaupunginjohtajan tekemät muutokset toimielimen talousarvioesitykseen

Kaupunkikehityslautakunnan talousarvioesitykseen on lisätty toimintatuottoja 99.700 euroa ja vähennetty toimintakuluja 172.200 euroa. Talousarvioesitykseen on lisätty työllisyyspalveluiden saama vuokratuotto Varhailta ns Molan tiloista 63.900 euroa sekä tilapalveluiden veloittamiin asuinhuoneistoiden vuokriin on tehty 3 prosentin indeksikorotus 24.700 euroa. Henkilöstösuunnitelman osalta vakinainen viestinnän suunnittelija on poistettu talousarviosta ja siirretty määräaikaiseksi tehtäväksi yhteisöpalveluihin. Samoin kestävän kehityksen koordinaattori ja kotoutumisohjaaja on siirretty määräaikaisiin tehtäviin. Lisäksi on tehty muutamia teknisiä korjauksia työllisyystukipalkkojen osalta. Toimintakuluihin on lisätty kaupungin rahoitusosuuden kasvu 135.000 euroa Yrityssalo Oy:n osalta.

Kaupunginhallituksen tekemät muutokset toimielimen talousarvioesitykseen

Kaupunkikehityslautakunnan talousarvioesityksestä on vähennetty liikennepalveluiden joukkoliikenteen osalta myyntituottoja 50.000 euroa. Kaupunginhallitus evästää lautakuntaa luomaan eläkeläisille ja nuorille erilliset lipputuotteet.

Kaupunginhallituksen ponsi:

Kaupunginhallitus edellyttää, että taksien yöpävystyksen tukeminen/hankkiminen selvitetään perusteellisesti, jolloin otetaan huomioon siihen liittyvä lainsäädäntö, mm. hankintalaki ja kuntien mahdollisuus tukea yritystoimintaa. Näiden pohjalta tehdään suunnitelma siitä, miten tämä olisi mahdollista toteuttaa ja arvioidaan realistiset kokonaiskustannukset. Selvitys pitää tehdä maaliskuun 2024 loppuun mennessä.

9.8 Rakennus- ja ympäristövalvonta

9.8.1 Toimintastrategia vuosille 2024-2026

Rakennus- ja ympäristövalvonnan strategia pohjautuu kaupungin strategiaan, sen tavoitteisiin ja painopisteisiin.

Kaupungin uuden strategian myötä painopisteet, tavoitteet ja mittarit uudistuvat. Viranomaisen toiminnassa korostuu kuitenkin aina lupien käsittelyn ja valvonnan toteuttamisen sujuvuus. Viranomaisluonteesta huolimatta toiminnan asiakaspalveluun tulee kiinnittää huomiota.

Asiantuntijaorganisaation henkilöstön koulutukseen ja osaamiseen kiinnitetään huomiota. Hyvällä johtamisella mahdollistetaan henkilöstön toimintakyky kiireisessä ja ajoittain henkisesti raskaassa toimintaympäristössä.

Johtamisessa painotetaan päivittäisjohtamisen -mallia. Palveluissa tavoitteet tulee olla painopistealueilla selkeät ja niiden seurantaan tulee muodostaa riittävät mittarit.

9.8.2 Rakennusvalvonta

Keskeiset tavoitteet ja merkittävimmät riskit 2024

Tavoitteet

Rakentamislain (RakL) uudistus:

- Prosessimuutokset
- Ohjelmistomuutokset
- Henkilökunnan koulutus
- Rakennusjärjestys ja taksa
- Digitoinnin edistäminen

Merkittävimmät riskit

- Rakennuslupien volyyymi yleisesti ja Rakentamislain vaikutus (talous)
- Ohjelmistojen kustannukset (talous) ja toimitusvaikeudet (toiminta)
- Rakentamislakia koskevan uudistuksen täytäntöönpano viivästyy kunnasta johtumattomista syistä (toiminta)

Painopisteet

Uusi rakentamislaki astuu voimaan 1.1.2025. Rakennusvalvonnan vuoden 2024 painopisteet ovat näin ollen vahvasti sidoksissa lakiuudistuksen täytäntöönpanossa.

Keskeiset toimintamenojen ja -tulojen perustelut

Rakentamisen lupien ennakkoidaan olevan samalla tasolla kuin vuonna 2023 tai hieman kasvavan. Lakiuudistuksen vuoksi on perinteisesti odotettavissa hakemussuma loppuvuodelle 2024, mutta toisaalta rakentamisen epävarmuus jatkuu todennäköisesti pitkälle vuoteen 2024. Näin ollen saapuvien lupien määrää on tällä hetkellä hyvin vaikea ennustaa kovin pitkälle eteenpäin.

Suurimpien ohjelmistotoimittajien (Lupapiste ja Trimble) perussopimukset ovat voimassa, joten suuria muutoksia ei ole tiedossa sopimusperusteisesti. Rakentamislain uudistus tuo ohjelmistoille vaatimuksia mm. tietomallipohjaisen rakentamisluvan osalta. Myös lakimuutokseen perustuva Ryhti(rakennetun ympäristön tietojärjestelmä)-hanke aiheuttaa kehittämiskustannuksia rakennusvalvontaohjelmistoissa. Tarkkoja laskelmia kehittämiskustannuksista ei kuitenkaan ole tässä vaiheessa saatavilla. ICT-kustannuksissa varaudutaan rakennusvalvonnan pakollisten ohjelmistojen kustannusten nousuun. Henkilöstön koulutukseen tulee varautua lakiuudistuksen vuoksi.

Digitointiin ehdotetaan lisättäväksi henkilöresurssia. Vuonna 2023 pilotoitiin digitoinnin hankkimista ulkoisena palveluna. Pilotoinnista jo tässä vaiheessa saadun kokemuksen perusteella digitointi on tässä tilanteessa kokonaisuudessaan tehokkaampaa ja kannattavampaa tehdä omana työnä kuin hankkia palvelu ulkoiselta tarjoajalta.

9.8.3 Ympäristönsuojelu

Keskeiset tavoitteet ja merkittävimmät riskit 2024

Tavoitteet

- Valvontasuunnitelman mukaiset tarkastukset ja muu valvonta toteutetaan suunnitellusti.
- Jatketaan vuonna 2021 aloitettua haja-asutuksen jätevesienkäsittelyn valvontaa tehokkaasti
- Toteutetaan Ilmasto- ja ympäristöohjelman toimenpiteitä
- Toteutetaan ympäristönsuojeluviranomaisen edistämistehtäviä mm. vesiensuojelussa, perinnebiotooppien suojelussa ja vieraslajien leviämisen ehkäisyssä

Merkittävimmät riskit

- Erilaisten lupahakemusten suuri määrä voi aiheuttaa käsittelyaikojen pidentymistä ja vaikeuttaa valvontasuunnitelman toteutusta. Esimerkiksi vesihuoltolain mukaisia vapautushakemuksia voi tulla runsaasti, nyt kun Salon veden viemärilaitoksen toiminta-alue on määritetty.
- Henkilöresurssi. Toiminta ei kestä yllättäviä muutoksia henkilöresurssissa eikä ilman lisäresurssia voida tehdä tavoitteena olevia edistämistehtäviä ja ilmasto ja ympäristöohjelman toimenpiteitä.

Painopisteet

Vuoden 2024 painopisteenä on kehittää ympäristönsuojelun edistämistehtäviä ilmasto- ja ympäristöohjelman mukaisesti ja löytää tasapaino kehittämistehtävien, ympäristötilan seurannan ja valvontatehtävien kesken siten, että työmäärä ei kasva kohtuuttomaksi.

Keskeiset toimintamenojen ja -tulojen perustelut

Vuoden 2024 arvio tuloista perustuu vuosina 2022-23 toteutuneeseen tulokseen. Vuosina 2022 ja 2023 on epätavallinen runsaan lupamäärän vuoksi saatu tuloja aikaisempaa enemmän. Vuonna 2023 vireille tulleita lupia tulee päätöksentekoon ja laskutukseen vuoden 2024 aikana, joten tuloja on odotettavissa hyvin myös vuodelle 2024. Tämän vuoksi tuloodotusta on nostettu 10 000 eurolla. Pääosa tuloista tulee maa-ainesten oton valvontamaksusta. Erilaisten lupien lupamaksujen määrää on vaikea ennustaa. Valvontakohteiden määrässä ei tapahdu merkittäviä muutoksia vuosittain.

Henkilöstöön esitetään lisäystä siten, että perustetaan uusi vakituinen ympäristönsuojelusuunnittelijan Lisäksi rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun jaetun lupasihteerin tehtävä muutetaan siten, että 50 prosentin ympäristönsuojelun osuus kasvatetaan 100 prosenttiin ja tehtävänimike säilyy entisellään. Ympäristönsuojelusuunnittelijan vastuulla olisivat ympäristönsuojeluviranomaisen edistämistehtävät, joita on viime vuosina tehty valvontaresurssilla. Virka tarvitaan kaupungin strategian mukaisen ympäristöavaimen kehittämiseen. Painetta näiden tehtävien hoitoon tulee myös ulkopuolelta ja jos ne jätetään hoitamatta, Salon imago kärsii. Lupasihteerin tehtävä on äärimmäisen tärkeä ympäristönsuojelun toiminnalle. Ilman sitä ollaan yhden lupasihteerin varassa, mikä sekoittaa toiminnan täysin loma-aikoina.

Uutena suurena menona ehdotetaan Lupapisteen hankintaa ympäristönsuojelulle. Se toteuttaa Salon kaupungin strategian palveluavainta lisäämällä digitaalisia palveluita. Lupapisteen kautta ympäristönsuojelun luvat ovat haettavissa täysin sähköisesti ja hakemusten laatu on yhtenäisempi. Asennukseen, asianhallintaintegraatioon ja palvelun vuosimaksuun on varattu 30.000 euroa.

Valonian osallistumismaksu on pysynyt ennallaan. Lounais-Suomen vesiensuojeluyhdistyksen jäsenmaksu on siirretty kaupunginhallituksen menoista ympäristönsuojelulle.

Asiantuntijapalveluihin on varattu Sitowise Oy:n kasvihuonekaasutaselaskelma, vesiensuojelurahaa esim. omarahoitusosuudeksi hankkeisiin, erilaisia summia vesinäytteiden analysointiin, ympäristönsuojelun vastuulla olevien luontokohteiden ylläpitokuluihin ja pohjavesialueiden suojelusuunnitelmiin.

Avustuksiin varattua summaa nostetaan 15.000 euroon, jotta pystytään paremmin vastaamaan järviensuojeluyhdistysten tarpeisiin. Avustuksia myöntämällä toteutetaan Salon kaupungin strategiaa ja ilmasto- ja ympäristöohjelmaa.

9.8.4 Ympäristöterveydenhuolto

Keskeiset tavoitteet ja merkittävimmät riskit 2024

Tavoitteet

- Valvontasuunnitelman mukaiset tarkastukset toteutuvat suunnitellusti (tavoite 90 prosenttia)
- Kehitetään edelleen VATIsta (valtakunnallinen ympäristöterveydenhuollon toiminnanohjaus- ja tiedonhallintajärjestelmä) saatavien raporttien hyödynnettävyyttä, esimerkiksi Salon ja Someron välisen kustannusten jaon seurannassa
- Tehdään selvitys yhteistyössä Varsinais-Suomen ympäristöterveydenhuollon valvontayksiköiden kanssa pieneläinpäivystyksen järjestämisvaihtoehdoista. Selvityksen pohjalta tehdään tarvittavat päätökset päivystysjärjestelyistä 1.1.2025 alkaen.
- Huomioidaan 1.1.2024 voimaan tulevan eläinten hyvinvointilain tuomat muutokset käytännön eläinsuojeluvalvonnassa.
- Valmistaudutaan uuden eläinlääkintähuoltolain (285/2023) täytäntöönpanoon.

Merkittävimmät riskit

- Eläinlääkintähuollon rekryointivaikeudet
- Henkilöstöresurssissa tapahtuvat muutokset

Painopisteet

Ympäristöterveydenhuollon painopisteenä on vuosille 2020-2024 laaditun valvontasuunnitelman tavoitteiden mukaisesti lisätä valvonnan vaikuttavuutta ja laatua toteuttamalla valvontaa riskiperusteisesti sekä yhtenäistämällä valvontakäytäntöjä. Valmistautuminen uudistuvan lainsäädännön aiheuttamiin muutoksiin.

Keskeiset toimintamenojen ja -tulojen perustelut

Uusi 1.9.2023 voimaan tullut pieneläinpäivystyssopimus aiheuttaa Salon ja Someron yhteistoiminta-alueelle noin 60.000 euron toimintakulun vuonna 2024.

Eläinlääkintähuoltolaki (765/2009) antaa kunnille mahdollisuuden periä asiakkailta maksuja vastaanottoiloista, välineistä ja avustavan henkilökunnan palkkauksesta (ns. klinikkamaksu). Uudessa eläinlääkintähuoltolaissa (285/2023) esitetään, että jatkossa kunnilla olisi oikeus periä asiakasmaksuja myös esimerkiksi eläinlääkärin palkkauksesta. Uusi eläinlääkintähuoltolaki ei ole vielä tullut voimaan, joten klinikkamaksuun ei voi sisällyttää eläinlääkärin palkkakuluja. Vuonna 2024 on kuitenkin tarkoitus ottaa käyttöön klinikkamaksu lisä sääntyneiden eläinlääkintähuoltokulujen kattamiseksi. Pieneläinasiakaskäyntien määrä vastaanotoilla on arviolta 4.000 asiakasta vuodessa. Klinikkamaksun suuruus voi vaihdella, esim. toimenpiteen vaativuuden tai siihen kuluvan ajan perusteella. Arvioidut asiakasmaksetulot 40.000 euroa.

Muilta osin vuoden 2024 toimintamenoissa eikä -tuloissa ole merkittäviä muutoksia.

9.8.5 Maaseutupalvelut

Keskeiset tavoitteet ja merkittävimmät riskit 2024

Tavoitteet

Maaseutupalveluiden keskeisenä tavoitteena on hallinnoida maataloustukijärjestelmää maksajavirastosopimuksen mukaisesti, huolehtia peto- ja hirvieläinvahinkojen ja hukkakaurujen tarkastuksista ja palvella asiakkaita aktiivisesti ja asiakaslähtöisesti.

Merkittävimmät riskit

Riskinä on henkilöstön riittävyys kiireaikoina ja pieni henkilöstömäärä, jolloin yksittäisellä poissaololla on suuri merkitys. Riskinä on myös yksityiskohtaisten tukiehtojen käsittely tarkkojen aikatauluvaatimusten puitteissa.

Painopisteet

Maaseutupalveluiden pääasiallisena tehtävänä on hallinnoida maatalouden tukijärjestelmiä maksajavirastosopimuksen mukaisesti. Uuden ohjelmakauden tukiehtojen koulutus- ja tiedotustarve huomioidaan asiakaspalvelussa tavanomaista suurempana.

Oleellisia tehtäviä ovat myös peto- ja hirvieläintarkastukset, hukkakauravalvonta ja kaupungin vuokratiltojen kilpailutus ja hallinnointi.

Keskeiset toimintamenojen ja -tulojen perustelut

Toimintamenot syntyvät pääosin henkilöstökuluista ja toimitilan vuokrasta. Henkilöstömäärää sitoo maksajavirastosopimuksen ja lakisääteiset vaatimukset, joissa ei ole muutoksia.

Pääosa tuloista muodostuu kaupungin omistamien peltojen vuokrauksesta. Peltojen hehtaarikohtaisen vuokran on arvioitu hieman laskevan peltoviljelyn kannattavuushaasteiden vuoksi.

9.8.6 Rakennus- ja ympäristölautakunnan tuloslaskelma, ulkoinen

70 Rakennus- ja ympäristöltk	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	KHE 2024	Ero%
Toimintatuotot					
Myyntituotot	117 962	408 300	432 700	432 700	6,0
Maksutuotot	685 265	695 000	750 000	750 000	7,9
Tuet ja avustukset	21 004	0	0	0	
Muut toimintatuotot	344 695	323 000	323 000	323 000	0,0
Toimintatuotot	1 168 926	1 426 300	1 505 700	1 505 700	5,6
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-1 909 600	-2 486 819	-2 655 005	-2 591 609	4,2
Palkat ja palkkiot	-1 481 830	-1 998 844	-2 122 373	-2 090 819	4,6
Henkilösivukulut	-427 771	-487 975	-532 632	-500 790	2,6
Eläkekulut	-371 079	-417 295	-452 299	-442 003	5,9
Muut henkilösivukulut	-56 691	-70 680	-80 333	-58 787	-16,8
Palvelujen ostot	-254 919	-342 350	-435 160	-445 160	30,0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-22 664	-25 440	-28 440	-28 440	11,8
Avustukset	-17 788	-17 000	-23 000	-23 000	35,3
Muut toimintakulut	-56 432	-85 900	-93 330	-93 330	8,6
Toimintakulut	-2 261 404	-2 957 509	-3 234 935	-3 181 539	7,6
Toimintakate	-1 092 478	-1 531 209	-1 729 235	-1 675 839	9,4

9.8.7 Rakennus- ja ympäristölautakunnan tuloslaskelma, ulkoinen ja sisäinen

70 Rakennus- ja ympäristöltk	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	KHE 2024	Ero%
Toimintatuotot					
Myyntituotot	117 962	408 300	432 700	432 700	6,0
Maksutuotot	735 507	695 000	750 000	750 000	7,9
Tuet ja avustukset	21 004	0	0	0	
Muut toimintatuotot	344 695	323 000	323 000	323 000	0,0
Toimintatuotot	1 219 168	1 426 300	1 505 700	1 505 700	5,6
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-1 909 600	-2 486 819	-2 655 005	-2 591 609	4,2
Palkat ja palkkiot	-1 481 830	-1 998 844	-2 122 373	-2 090 819	4,6
Henkilösivukulut	-427 771	-487 975	-532 632	-500 790	2,6
Eläkekulut	-371 079	-417 295	-452 299	-442 003	5,9
Muut henkilösivukulut	-56 691	-70 680	-80 333	-58 787	-16,8
Palvelujen ostot	-327 018	-426 060	-506 148	-516 148	21,1
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-23 327	-25 440	-28 440	-28 440	11,8
Avustukset	-17 788	-17 000	-23 000	-23 000	35,3
Muut toimintakulut	-103 797	-141 480	-140 290	-140 290	-0,8
Toimintakulut	-2 381 530	-3 096 799	-3 352 883	-3 299 487	6,5
Toimintakate	-1 162 362	-1 670 499	-1 847 183	-1 793 787	7,4

Kaupunginjohtajan tekemät muutokset toimielimen talousarvioesitykseen

Henkilöstösuunnitelman osalta vakinainen digitoija on poistettu talousarviosta ja tähän liittyen ICT -kuluja on lisätty 10.000 euroa.

9.9 Salon kaupungin tuloslaskelma, ilman liikelaitosta, ulkoinen

	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	KHE 2024	Ero%
Toimintatuotot					
Myyntituotot	4 111 331	4 866 820	6 221 750	6 299 750	29,4
Maksutuotot	3 212 374	2 897 840	2 629 960	2 629 960	-9,2
Tuet ja avustukset	6 224 418	3 916 388	3 957 692	3 933 192	0,4
Muut toimintatuotot	7 035 170	16 563 720	15 481 970	15 560 725	-6,1
Toimintatuotot	20 583 293	28 244 768	28 291 372	28 423 627	0,6
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-90 786 351	-92 570 887	-97 385 529	-95 702 594	3,4
Palkat ja palkkiot	-73 483 771	-74 055 257	-77 829 855	-77 268 768	4,3
Henkilösivukulut	-17 302 581	-18 515 630	-19 555 674	-18 433 826	-0,4
Eläkekulut	-14 640 356	-15 876 225	-16 596 010	-16 245 751	2,3
Muut henkilösivukulut	-2 662 225	-2 639 405	-2 959 664	-2 188 075	-17,1
Palvelujen ostot	-36 170 477	-33 192 060	-34 283 565	-34 245 645	3,2
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-13 618 676	-13 602 244	-13 952 560	-13 950 060	2,6
Avustukset	-6 698 875	-6 449 940	-6 188 180	-6 198 180	-3,9
Muut toimintakulut	-3 280 849	-3 095 639	-3 705 034	-3 526 914	13,9
Toimintakulut	-150 555 228	-148 910 770	-155 514 868	-153 623 393	3,2
Toimintakate	-129 971 935	-120 666 002	-127 223 496	-125 199 766	3,8
Verotuotot	215 798 634	110 349 000	111 410 000	111 851 000	1,4
Valtionosuudet	131 431 262	28 519 977	25 167 770	25 469 563	-10,7
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	554 171	545 830	545 830	545 830	0,0
Muut rahoitustuotot	3 846 442	1 826 990	2 026 990	2 826 990	54,7
Korkokulut	-919 929	-1 500 000	-1 500 000	-1 900 000	26,7
Muut rahoituskulut	2 910	-2 190	-2 190	-2 190	0,0
Rahoitustuotot ja -kulut	3 483 594	870 630	1 070 630	1 470 630	68,9
Vuosikate	220 741 555	19 073 605	10 424 904	13 591 427	-28,7
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-13 032 727	-13 693 340	-13 614 100	-13 458 470	-1,7
Poistot ja arvonalentumiset	-13 032 727	-13 693 340	-13 614 100	-13 458 470	-1,7
Tilikauden tulos	207 708 828	5 380 265	-3 189 196	132 957	-97,5
Poistoeron muutos	461 672	461 670	461 670	461 670	0,0
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	208 170 500	5 841 935	-2 727 526	594 627	-89,8

9.10 Salon kaupungin tuloslaskelma, ilman liikelaitosta, ulkoinen ja sisäinen

	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	KHE 2024	Ero%
Toimintatuotot					
Myyntituotot	27 342 249	25 532 120	26 930 364	27 008 364	5,8
Maksutuotot	3 311 245	2 897 840	2 629 960	2 629 960	-9,2
Tuet ja avustukset	6 224 418	3 916 388	3 957 692	3 933 192	0,4
Muut toimintatuotot	26 701 080	34 387 940	33 359 440	33 438 195	-2,8
Toimintatuotot	63 578 992	66 734 288	66 877 456	67 009 711	0,4
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-90 786 351	-92 570 887	-97 385 529	-95 702 594	3,4
Palkat ja palkkiot	-73 483 771	-74 055 257	-77 829 855	-77 268 768	4,3
Henkilösivukulut	-17 302 581	-18 515 630	-19 555 674	-18 433 826	-0,4
Eläkekulut	-14 640 356	-15 876 225	-16 596 010	-16 245 751	2,3
Muut henkilösivukulut	-2 662 225	-2 639 405	-2 959 664	-2 188 075	-17,1
Palvelujen ostot	-55 638 950	-53 813 360	-54 948 179	-54 910 259	2,0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-13 661 403	-13 602 244	-13 952 560	-13 950 060	2,6
Avustukset	-6 698 875	-6 449 940	-6 188 180	-6 198 180	-3,9
Muut toimintakulut	-20 217 824	-20 963 859	-21 626 504	-21 448 384	2,3
Toimintakulut	-187 003 403	-187 400 290	-193 100 952	-192 209 477	2,6
Toimintakate	-123 424 411	-120 666 002	-127 223 496	-125 199 766	3,8
Verotulot	215 798 634	110 349 000	111 410 000	111 851 000	1,4
Valtionosuudet	131 431 262	28 519 977	25 167 770	25 469 563	-10,7
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	554 171	545 830	545 830	545 830	0,0
Muut rahoitustuotot	3 846 442	1 826 990	2 026 990	2 826 990	54,7
Korkokulut	-919 929	-1 500 000	-1 500 000	-1 900 000	26,7
Muut rahoituskulut	2 910	-2 190	-2 190	-2 190	0,0
Rahoitustuotot ja -kulut	3 483 594	870 630	1 070 630	1 470 630	68,9
Vuosikate	227 289 079	19 073 605	10 424 904	13 591 427	-28,7
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-13 032 727	-13 693 340	-13 614 100	-13 458 470	-1,7
Poistot ja arvonalentumiset	-13 032 727	-13 693 340	-13 614 100	-13 458 470	-1,7
Tilikauden tulos	214 256 352	5 380 265	-3 189 196	132 957	-97,5
Poistoeron muutos	461 672	461 670	461 670	461 670	0,0
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	214 718 024	5 841 935	-2 727 526	694 627	-89,8

9.11 Liikelaitos Salon Vesi

Liikelaitos Salon Vesi tuottaa asiakkailleen laatuvaatimukset ja -suositukset täyttävää talousvettä, viemäri- ja hulevedet sekä puhdistaa jätevedet lupavaatimusten mukaisesti. Vesihuoltopalvelut tuotetaan kustannustehokkaasti ja keskeisenä tavoitteena on laajan vesihuolto-omaisuuden arvon säilyttäminen ja korjausvelan kertymisen hillitseminen. Toiminnan kehittämisen painopisteissä huomioidaan Salon kaupunkistrategian painotukset sekä lainsäädännön kehitys. Keskitettyjen vesihuoltopalveluiden saatavuutta kehitetään maankäytön kehityksen mukaisesti. Vesihuoltopalvelut tuotetaan kokonaan asiakasmaksuilla.

Keskeiset tavoitteet ja merkittävimmät riskit 2024

Tavoitteet

Tavoitteena on tuottaa vesihuoltopalvelut kestävästi, kustannustehokkaasti ja toimintavarmasti. Tämän päivän ratkaisujen tulee mahdollistaa palvelujen vastaavat tuotantoedellytykset myös tulevaisuudessa.

Merkittävimmät riskit

Merkittävin pitkän aikavälin riski on ylläpidettävän omaisuuden laajuus, mikä uhkaa sekä toiminnan taloudellisuutta että palvelutasoa. Asiakasmäärään ja liikelaitoksen henkilöstömäärään nähden hyvin laaja laitos- ja verkosto-omaisuus edellyttää ikääntyessään yhä suurempaa panostusta ylläpitoon ja saneerauksiin. Ennakoivaa kunnossapitoa ei ole tehty riittävästi, mikä näkyy mm. korkeissa vuotovesimäärissä ja toimintojen häiriöalttiudessa.

Henkilöstön niukkuus ja osaamisen kattavuus on jatkossakin merkittävä haaste. Henkilöstön vaihtuvuus ja rekrytointihaasteet ovat aiheuttaneet viiveitä kehityshankkeiden ja investointien toteutuksessa, tiedonkulun ongelmia ja sijaistavan henkilöstön väsymistä.

Muuttuva ilmasto ja sään ääri-ilmiöiden yleistymisen aiheuttavat jo nykyisin moninaisia haittoja vesihuollon tuottamiselle.

Painopisteet

Keskeisimmät toiminnan painopisteet vuonna 2024 ovat:

- Siirretään laitosten ja verkostojen käytön ja ylläpidon tehtävien painopistettä yllättävistä korjauksista ennakoivaan kunnossapitoon. Vuonna 2024 jatketaan kunnossapidon käytäntöjen ja järjestelmien kehittämistä ja käyttöönottoa. Kertynyttä kunnossapitovelkaa vähennetään lisäämällä ennakoivia tarkastuksia, huoltoja ja korjauksia vedentuotannossa, verkostojen ylläpidossa ja jätevedenpuhdistuksessa.
- Edistetään hulevesien kestävää hallintaa ja vähennetään puhdistamoille tulevan huleveden määrää vuotopaikkoja korjaamalla ja sekaviemärintiä eriyttämällä. Jätevesiverkostoon sisään vuotavien hule- ym. vesien määrä on suuri ja edellyttää toimenpiteitä.
- Parannetaan tiedon hallintaa ja analysointia kehittämällä sähköisiä järjestelmiä. Hiljainen tieto tallennetaan organisaation yhteiseen käyttöön. Erityisesti omaisuus- ja mitaustietoja analysoimalla voidaan kohdentaa rajalliset investoinnit tehokkaasti. Vuonna 2024 kehitetään investointien tarveharkintaa ja priorisointia, ja valmistaudutaan saneerausinvestointien määrän lisäämiseen laatimalla pitkän aikavälin saneerausohjelma.
- Parannetaan vesihuollon toimintavarmuutta ja häiriönsietokykyä sekä varmennetaan etenkin vedentuotannon järjestelmiä ja varmistetaan jätevedenpuhdistamoiden ympäristölupien mukainen puhdistustulos.
- Laaditaan pitkän aikavälin taloussuunnitelma sekä tarkistetaan maksurakenteen kustannusvastaavuus.
- Laaditaan esitys talousveden toiminta-alueesta ja jäteveden toiminta-alueen tarkistamisesta.
- Kehittää asiakaspalvelua ja -viestintää nykypäivän odotuksia vastaavasti.
- Ylläpidetään ja kehitetään henkilöstön osaamista ja työssä jaksamista.

Suurimmat investoinnit kohdennetaan vuonna 2024 keskusjätevedenpuhdistamon saneeraukseen. Lisäksi varaudutaan toteuttamaan biokaasun hyödyntämiseen tarvittavat laitteistot. Jätevedenpumppaamoiden, vedenottamoiden ja vesitornien saneerauksia ja perusrannuksia toteutetaan aiempia vuosia enemmän. Verkostosaneerausten määrää voidaan lisätä vasta tulevina vuosina.

Keskeiset toimintamenojen ja -tulojen perustelut

Käyttötalouden määrärahoja on kokonaisuutena lisätty yleisen hintatason kustannusnousun lisäksi noin 2 prosenttia. Määrärahoja on lisätty ennakoivaan kunnossapitoon ja kaluston täydennykseen, ICT-palveluissa mm. tiedon hallinta- ja analysointijärjestelmien kehittämiseen sekä henkilöstön kouluttamiseen.

Toimintatulojen ennakoidaan laskevan. Toimintatuotoista noin 92 prosenttia koostuu veden ja jäteveden käyttömaksuista, 7 prosenttia perusmaksuista ja noin 1 prosenttia liittymismaksuista. Myydyn talousveden ja vastaanotetun jäteveden määrän ovat laskeneet viime vuosina ja lasku on ollut erityisen suurta vuosien 2022-2023 aikana. Laskun ennakoidaan jatkuvan hienoisesta asiakasmäärän kasvusta huolimatta. Liittymismaksujen ja muiden toimintatulojen ennakoidaan pysyvän aiempien vuosien tasolla.

Toimintamenojen lisäys ja tulojen supistuminen rahoitetaan käyttämällä aiempien vuosien ylijäämää. Maksuja ei esitetä nostettavaksi vuodelle 2024, mutta vuonna 2024 tarkistetaan maksurakenteen kustannusvastaavuus.

9.11.1 Liikelaitos Salon Veden tuloslaskelma

	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	KHE 2024	Ero%
Liikevaihto	9 090 572	9 287 200	9 000 000	9 000 000	-3,1
Liiketoiminnan muut tuotot	2 447	0	0	0	
Muut tuet ja avustukset	6 651	5 100	0	0	-100,0
Materiaalit ja palvelut	-3 164 745	-3 386 510	-3 553 092	-3 553 092	4,9
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 410 126	-1 660 570	-1 652 148	-1 652 148	-0,5
Ostot tilikauden aikana	-1 410 126	-1 660 570	-1 652 148	-1 652 148	-0,5
Palvelujen ostot	-1 754 619	-1 725 940	-1 900 944	-1 900 944	10,1
Henkilöstökulut	-1 290 857	-1 665 872	-1 695 519	-1 679 344	0,8
Palkat ja palkkiot	-1 007 554	-1 349 893	-1 331 088	-1 334 338	-1,2
Henkilösivukulut	-283 303	-315 979	-364 431	-345 006	9,2
Eläkekulut	-236 182	-268 521	-313 845	-307 296	14,4
Muut henkilösivukulut	-47 121	-47 458	-50 586	-37 710	-20,5
Poistot ja arvonalentumiset	-2 573 592	-2 584 420	-2 603 790	-2 603 790	0,7
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 573 592	-2 584 420	-2 603 790	-2 603 790	0,7
Liiketoiminnan muut kulut	-123 061	-144 000	-144 000	-144 000	0,0
Liikelylijäämä (-alijäämä) yht.	1 947 414	1 511 498	1 003 599	1 019 774	-32,5
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 563 091	-1 562 810	-1 562 810	-1 562 810	0,0
Korvaus peruspääomasta	-1 562 805	-1 562 810	-1 562 810	-1 562 810	0,0
Muut rahoituskulut	-286	0	0	0	
Ylijäämä(alijäämä)enn.satunn.eriä yht.	384 323	-51 312	-559 211	-543 036	958,3
Poistoeron lisäys(-)tai väh(+)	72 852	72 850	72 850	72 850	0,0
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	457 176	21 538	-486 361	-470 186	-2 283,1

9.11.2 Liikelaitos Salon Veden rahoituslaskelma

	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	KHE 2024	Ero%
Toiminnan ja investointien rahavirta					
Liikelyjäämä (alijäämä)	1 947 414	1 511 498	1 003 599	1 019 774	-32,5
Poistot ja arvonalentumiset	2 573 592	2 584 420	2 603 790	2 603 790	0,7
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 563 091	-1 562 810	-1 562 810	-1 562 810	0,0
	2 957 915	2 533 108	2 044 579	2 060 754	-18,6
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-1 283 754	-4 400 000	2 720 000	-2 720 000	-38,2
	-1 283 754	-4 400 000	-2 720 000	-2 720 000	-38,2
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 674 161	-1 866 892	-675 421	-659 246	-64,7
Rahoituksen rahavirta					
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Saamisten muutos kun- nalta/ky:ltä	-1 351 290	0	0	0	
Saamisten muutos muilta	151 586	0	0	0	
Korottomien velkojen muutos muilta	-474 457	0	0	0	
	-1 674 161	0	0	0	
Rahoituksen rahavirta	-1 674 161	0	0	0	
Rahavarojen muutos	0	-1 866 892	-675 421	-659 246	-64,7

10. Tuloslaskelma perusteluineen ja verorahoitus

10.1 Ulkoiset (sisältää vesilaitoksen)

	TP 2022	M-%	MTA 2023	M-%	LTK 2024	M-%	KHE 2024	M-%	SV2025 1 000 €	M-%	SV2026 1 000 €	M-%
Toimintatuotot	55 500 605	12,6 %	37 537 068	-32,4 %	37 291 372	-0,7 %	37 423 627	-0,3 %	37 809	0,9 %	29 058	-23,1 %
Myyntituotot	17 527 556	-7,4 %	14 154 020	-19,2 %	15 221 750	7,5 %	15 299 750	8,1 %	15 503	1,0 %	15 658	1,0 %
Maksutuotot	17 650 355	1,6 %	2 897 840	-83,6 %	2 629 960	-9,2 %	2 629 960	-9,2 %	2 656	1,0 %	2 683	1,0 %
Tuet ja avustukset	11 175 337	187,5 %	3 921 488	-64,9 %	3 957 692	0,9 %	3 933 192	0,3 %	3 933	0,0 %	3 933	0,0 %
Muut toimintatuotot	9 147 358	-2,4 %	16 563 720	81,1 %	15 481 970	-6,5 %	15 560 725	-6,1 %	15 716	1,0 %	6 783	-56,8 %
Toimintakulut	-380 202 896	4,8 %	-154 107 152	-59,5 %	-160 907 479	4,4 %	-158 999 829	3,2 %	-171 681	8,0 %	-174 027	1,4 %
Henkilöstökulut	-170 298 042	4,2 %	-94 236 759	-44,7 %	-99 081 048	5,1 %	-97 381 938	3,3 %	-100 304	3,0 %	-103 314	3,0 %
Palkat ja palkkiot	-136 742 997	4,2 %	-75 405 150	-44,9 %	-79 160 943	5,0 %	-78 603 106	4,2 %	-80 961	3,0 %	-83 390	3,0 %
Henkilösivukulut	-3 355 045	4,3 %	-18 831 609	461,3 %	-19 920 105	5,8 %	-18 779 832	-0,3 %	-19 343	3,0 %	-19 924	3,0 %
Eläkekulut	-28 603 381	3,8 %	-16 144 746	-43,6 %	-16 909 855	4,7 %	-16 553 047	2,5 %	-17 050	3,0 %	-17 561	3,0 %
Muut henkilösivukulut	-4 951 663	8,0 %	-2 686 863	-45,7 %	-3 010 250	12,0 %	-2 225 785	-17,2 %	-2 293	3,0 %	-2 361	3,0 %
Palvelujen ostot	-167 307 653	7,8 %	-34 918 000	-79,1 %	-36 184 509	3,6 %	-36 146 589	3,5 %	-40 770	12,8 %	-40 636	-0,3 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-21 794 190	7,3 %	-15 262 814	-30,0 %	-15 604 708	2,2 %	-15 602 208	2,2 %	-17 714	13,5 %	-17 110	-3,4 %
Avustukset	-13 848 136	-16,3 %	-6 449 940	-53,4 %	-6 188 180	-4,1 %	-6 198 180	-3,9 %	-9 148	47,6 %	-9 148	0,0 %
Muut toimintakulut	-6 954 876	3,7 %	-3 239 639	-53,4 %	-3 849 034	18,8 %	-3 670 914	13,3 %	-3 744	2,0 %	-3 819	2,0 %
Toimintakate	-324 702 291	3,5 %	-116 570 084	-64,1 %	-123 616 107	6,0 %	-121 576 202	4,3 %	-133 872	10,2 %	-144 969	8,3 %
Verotulot	215 798 634	6,2 %	110 349 000	-48,9 %	111 410 000	1,0 %	111 851 000	1,4 %	115 484	3,2 %	118 282	2,4 %
Valtionosuudet	131 431 262	-6,6 %	28 519 977	-78,3 %	25 167 770	-11,8 %	25 469 563	-10,7 %	33 700	32,3 %	34 100	1,2 %
Rahoitustuotot ja -kulut	1 920 382	-51,2 %	-692 180	-136,0 %	-492 180	-28,9 %	-92 180	-86,7 %	-592	542,2 %	-592	0,0 %
Korkotuotot	554 171	17,7 %	545 830	-1,5 %	545 830	0,0 %	545 830	0,0 %	546	0,0 %	546	0,0 %
Muut rahoitustuotot	3 846 421	-6,7 %	1 826 990	-52,5 %	2 026 990	10,9 %	2 826 990	54,7 %	2 327	-17,7 %	2 327	0,0 %
Korkokulut	-919 929	-12,9 %	-1 500 000	63,1 %	-1 500 000	0,0 %	-1 900 000	26,7 %	-1 900	0,0 %	-1 900	0,0 %
Muut rahoituskulut	-1 560 282	0,0 %	-1 565 000	0,3 %	-1 565 000	0,0 %	-1 565 000	0,0 %	-1 565	0,0 %	-1 565	0,0 %
Vuosikate	24 447 987	-21,8 %	21 606 713	-11,6 %	12 469 483	-42,3 %	15 652 181	-27,6 %	14 720	-6,3 %	6 821	-53,7 %
Poistot ja arvон alentumiset	-15 992 247	-0,7 %	-16 277 760	1,8 %	-16 217 890	-0,4 %	-16 062 260	-1,3 %	-16 062	0,0 %	-14 762	-8,1 %
Tilikauden tulos	8 455 740	-46,1 %	5 328 953	-37,0 %	-3 748 407	-170,3 %	-410 079	-107,7 %	-1 342	272,6 %	-7 941	491,9 %
Poistoeron muutos	534 524	0,0 %	534 520	0,0 %	534 520	0,0 %	534 520	0,0 %	535	0,1 %	535	0,0 %
Tilikauden yli/alijäämä	8 990 264	-44,5 %	5 863 473	-34,8 %	-3 213 887	-154,8 %	124 441	-97,6 %	-807	-562,4 %	-7 406	818,1 %

10.2 Ulkoiset ja sisäiset (sisältää vesiliikelaitoksen)

	TP 2022	M-%	MTA 2023	M-%	LTK 2024	M-%	KHE 2024	M-%	SV2025 1 000 €	M-%	SV2026 1 000 €	M-%
Toimintatuotot	98 588 816	11,1 %	76 026 588	-22,9 %	75 877 456	-0,2 %	76 009 711	0,0 %	76 395	0,4 %	67 644	-11,5 %
Myyntituotot	40 805 424	1,4 %	34 819 320	-14,7 %	35 930 364	3,2 %	36 008 364	3,4 %	36 212	0,4 %	36 367	0,4 %
Maksutuotot	17 794 788	0,3 %	2 897 840	-83,7 %	2 629 960	-9,2 %	2 629 960	-9,2 %	2 656	1,0 %	2 683	1,0 %
Tuet ja avustukset	11 175 337	187,5 %	3 921 488	-64,9 %	3 957 692	0,9 %	3 933 192	0,3 %	3 933	0,0 %	3 933	0,0 %
Muut toimintatuotot	28 813 267	5,0 %	34 387 940	19,3 %	33 359 440	-3,0 %	33 438 195	-2,8 %	33 594	0,5 %	24 661	-26,6 %
Toimintakulut	-423 291 107	5,3 %	-192 596 672	-54,5 %	-199 493 563	3,6 %	-197 585 913	2,6 %	-210 267	6,4 %	-212 613	1,1 %
Henkilöstökulut	-170 298 042	4,2 %	-94 236 759	-44,7 %	-99 081 048	5,1 %	-97 381 938	3,3 %	-100 304	3,0 %	-103 314	3,8 %
Palkat ja palkkiot	-136 742 997	4,2 %	-75 405 150	-44,9 %	-79 160 943	5,0 %	-78 603 106	4,2 %	-80 961	3,0 %	-83 390	3,8 %
Henkilösivukulut	-33 555 045	4,3 %	-1 831 609	-94,5 %	-19 920 105	987,6 %	-18 778 832	925,3 %	-19 343	3,0 %	-19 924	3,8 %
Eläkekulut	-28 603 381	3,8 %	-16 144 746	-43,6 %	-16 909 855	4,7 %	-16 553 047	2,5 %	-17 050	3,0 %	-17 561	3,8 %
Muut henkilösivukulut	-4 951 663	8,0 %	-2 686 863	-45,7 %	-3 010 250	12,0 %	-2 225 785	-17,2 %	-2 293	3,0 %	-2 361	3,8 %
Palvelujen ostot	-190 656 563	8,0 %	-55 539 300	-70,9 %	-56 849 123	2,4 %	-56 811 203	2,3 %	-61 434	8,1 %	-61 301	-0,2 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-21 859 334	7,4 %	-15 262 814	-30,2 %	-15 604 708	2,2 %	-15 602 208	2,2 %	-17 714	13,5 %	-17 110	-3,4 %
Avustukset	-13 848 136	-16,3 %	-6 449 940	-53,4 %	-6 188 180	-4,1 %	-6 198 180	-3,9 %	-9 148	47,6 %	-9 148	0,0 %
Muut toimintakulut	-26 629 032	7,4 %	-21 107 859	-20,7 %	-21 770 504	3,1 %	-21 592 384	2,3 %	-21 666	0,3 %	-21 741	0,3 %
Toimintakate	-324 702 292	3,5 %	-116 570 084	-64,1 %	-123 616 107	6,0 %	-121 576 202	4,3 %	-133 872	10,2 %	-144 969	8,3 %
Verotulot	215 798 634	6,2 %	110 349 000	-48,9 %	111 410 000	1,0 %	111 851 000	1,4 %	115 484	3,2 %	118 282	2,4 %
Valtionosuudet	131 431 262	-6,6 %	28 519 977	-78,3 %	25 167 770	-11,8 %	25 469 563	-10,7 %	33 700	32,3 %	34 100	1,2 %
Rahoitustuotot ja -kulut	1 920 381	-51,2 %	-692 180	-136,0 %	-492 180	-28,9 %	-92 180	-86,7 %	-592	542,2 %	-592	0,0 %
Korkotuotot	554 171	17,7 %	545 830	-1,5 %	545 830	0,0 %	545 830	0,0 %	546	0,0 %	546	0,0 %
Muut rahoitustuotot	3 846 421	-6,7 %	1 826 990	-52,5 %	2 026 990	10,9 %	2 826 990	54,7 %	2 327	-17,7 %	2 327	0,0 %
Korkokulut	-919 929	-12,9 %	-1 500 000	63,1 %	-1 500 000	0,0 %	-1 900 000	26,7 %	-1 900	0,0 %	-1 900	0,0 %
Muut rahoituskulut	-1 560 282	0,0 %	-1 565 000	0,3 %	-1 565 000	0,0 %	-1 565 000	0,0 %	-1 565	0,0 %	-1 565	0,0 %
Vuosikate	24 447 987	-21,8 %	21 606 713	-11,6 %	12 469 483	-42,3 %	15 652 181	-27,6 %	14 720	-6,3 %	6 821	-53,7 %
Poistot ja arvon alentumiset	-15 992 247	-0,7 %	-16 277 760	1,8 %	-16 217 890	-0,4 %	-16 062 260	-1,3 %	-16 062	0,0 %	-14 762	-8,1 %
Tilikauden tulos	8 455 740	-46,1 %	5 328 953	-37,0 %	-3 748 407	-170,3 %	-410 079	-107,7 %	-1 342	272,6 %	-7 941	491,9 %
Poistoeron muutos	534 524	0,0 %	534 520	0,0 %	534 520	0,0 %	534 520	0,0 %	535	0,1 %	535	0,0 %
Tilikauden yli/alijäämä	8 990 264	-44,5 %	5 863 473	-34,8 %	-3 213 887	-154,8 %	124 441	-97,9 %	-807	-562,4 %	-7 406	818,1 %

Salon kaupungin tuloslaskelma 2024
Perustelut

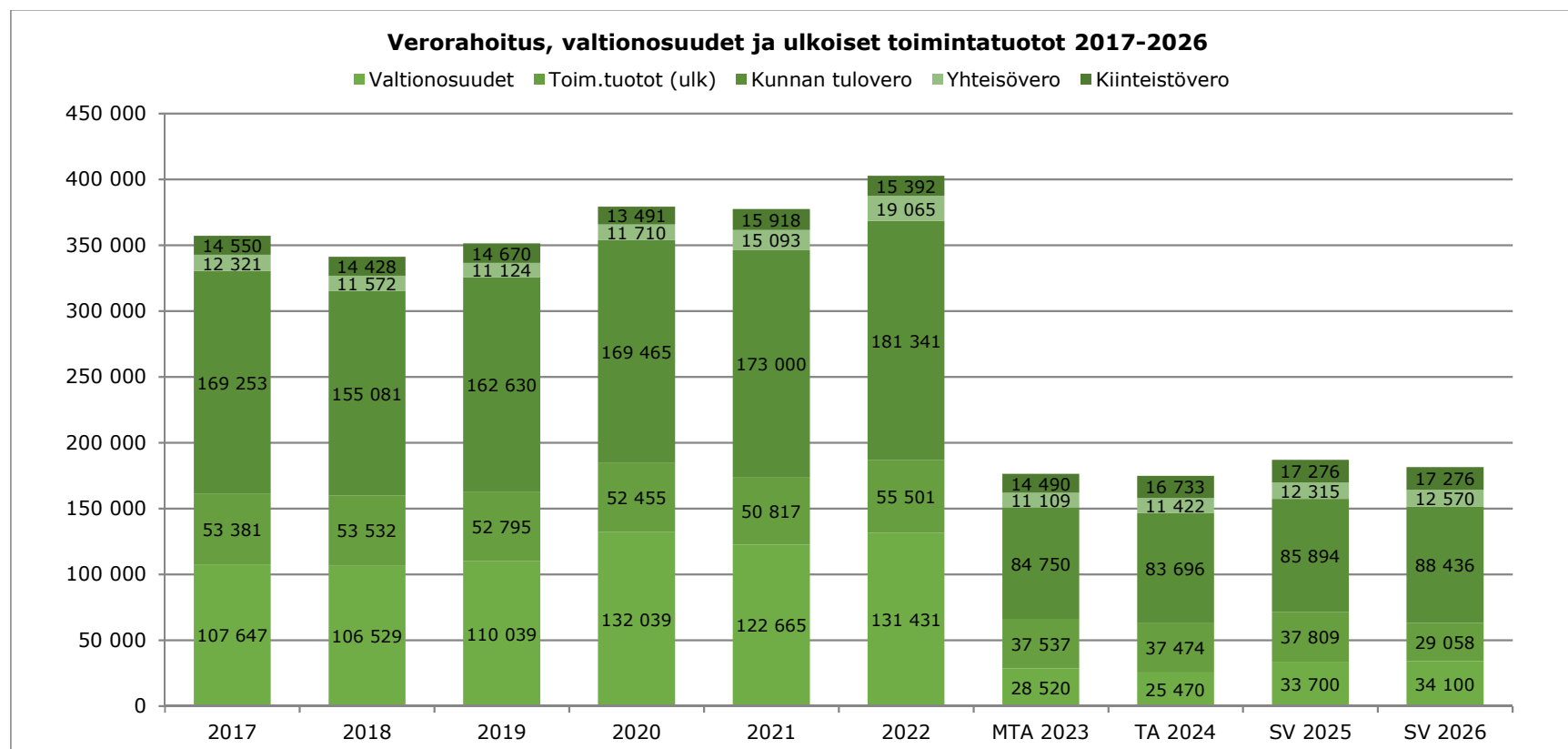
Toimintatuotot		
Myyntituotot	36 058 364	
Käyttötalouden myyntituotot		
Maksutuotot	2 629 960	
Käyttötalouden maksutuotot		
Tuet ja avustukset	3 933 192	
Sis. mm. työllistämiskorvaukset		
Muut tuotot	33 438 195	+
Tonttien ja rakennusten vuokrat		
Käyttötalouden muut tulot		
Käyttötalouden toimintatuotot yhteensä		76 009 711
Toimintakulut		
Palkat ja palkkiot	-78 603 106	
Palkat, kokous- ym. palkkiot, luontaisedut		
Henkilöstösivukulut	-18 778 832	
Sosiaaliturvamaksut ja muut työnantajan sivukulut		
Eläkevakuutusmaksut ja eläkkeet		
Palvelujen ostot	-56 811 203	
Sisäiset ja ulkoiset palvelujen ostot		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-15 602 208	
Tarvike- yms. ostot käyttötaloudessa		
Avustukset	-6 198 180	
Sosiaaliset ja vapaaehtoiset avustukset		
Muut toimintakulut	-21 592 384	
Sisäiset ja ulkoiset vuokrat		
Muut käyttötalouden kulut		
Käyttötalouden toimintamenot yhteensä		-197 585 913
Toimintakate		-121 576 202
Toimintakate ilmoittaa paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla		
Verotulot		111 851 000
Verotulot on jaettu seuraavasti: Kunnan tulovero 83.696.000 €, kiinteistövero 16.733.000 € ja osuus yhteisöveron tuotosta 11.422.000 €. Kunnan tulovero on arvioitu 8,1 %:n pohjalta.		
Kiinteistöveron tuotto on laskettu seuraavasti: Vakituinen asunto 0,55 %, yleinen 0,93 %, vapaa-ajan asunto 1,30 % ja rakentamaton rakennuspaikka 3,0 %, voimalaitokset 2,5 % maapohja 1,3 %		
Valtionosuudet		25 469 563
Valtionosuus perustuu Suomen Kuntaliiton ja VM:n ennakoarvioon.		
Rahoitustuotot ja -kulut:		
Korkotuotot	545 830	
Antolainojen, Salon Kaukolämpö Oy:n lainojen ja talletusten korot		
Muut rahoitustuotot	2 826 990	
Korvaus Liikelaitos Salon veden peruspääomasta sekä muita rahoitustuottoja joita ovat mm. viivästyskorot ja verotilityskorot.		

Salon kaupungin tuloslaskelma 2024	
Perustelut	
Korkokulut	-1 900 000
Pankkilainojen korot	
Muut rahoituskulut	-1 565 000 +/-
Liikelaitos Salon Veden korvaus peruspääomasta, pankkipalvelumaksut yms. Korvaus peruspääomasta on tuloslaskelmassa sekä tuottona että kuluna.	-92 180
Vuosikate	15 652 181
<p>Vuosikate on kunnan kokonaistulorahoitusta kuvaava välitulokate. Se ilmoittaa riittääkö kunnan tulorahoitus kattamaan pitkävaikutteisista tuotannontekijöistä aiheutuneet kulut eli käyttömaksuun liittyvät poistot. Ennen vuosikatetta esitetään vain säännönmukaisen toiminnan tuotot ja kulut. Satunnaisten tuottojen ja kulujen siirtämisellä vuosikatteen jälkeen taataan vuosikatteen vertailtavuus.</p>	
Poistot käyttömaksuista ja muista pitkävaikutteisista menoista.	-16 062 260
Poistot käyttömaksuista ja muista pitkävaikutteisista menoista.	
Tilikauden tulos	-410 079
<p>Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan varauksia tai vapaata pääomaa.</p>	
Poistoeron lisäys(-) tai vähennys (+)	534 520
Tilikauden yli- /alijäämä	124 441

10.3 Verorahoitus ja ulkoiset toimintatuotot 2021 – 2025

	TP 2022		MTA 2023		TA 2024		TS 2025		TS 2026	
Verotulot	215 798	53,6 %	110 349	62,6 %	111 851	64,0 %	115 484	61,8 %	118 282	65,2 %
Veroprosentti	20,75 %		8,11 %		8,1 %		8,1 %		8,1 %	
Kunnallisvero	181 341		84 750		83 696		85 894		88 436	
Kiinteistövero	15 392		14 490		16 733		17 276		17 276	
Osuus yhteisöveron tuotosta	19 065		11 109		11 422		12 315		12 570	
Valtionosuudet	131 431	32,6 %	28 520	16,2 %	25 470	14,6 %	33 700	18,0 %	34 100	18,8 %
Toimintatuotot (ulkoiset)	55 501	13,8 %	37 537	21,3 %	37 474	21,4 %	37 809	20,2 %	29 058	16,0 %
Yhteensä	402 730	100 %	176 406	100 %	174 795	100 %	186 993	100 %	181 440	100 %

11. Investointisuunnitelma 2024–2028

Proj. nro	Selitys	TP 2022 €	MTA 2023 €	Kust.yht. 2024-2028	LTK 2024 €	KHE 2024 €	TS 2025 €	TS 2026 €	TS 2027 €	TS 2028 €
	Investointimenot (ilman liikelaitosta)									
10	Korvausinvestoinnit									
	111 KI/Rakennukset									
	Sosiaali- ja terveystalvelujen hankkeet									
	Sosiaalityön palvelut									
9243	Työ- ja toimintakeskus tilasaneeraus	-5 774	0	0	0	0	0	0	0	0
	Sosiaali- ja terveystalvelujen hankkeet yhteensä	-5 774	0	0	0	0	0	0	0	0
	Sivistystalvelujen hankkeet									
	Varhaiskasvatustalvelut									
9170	Kärävuoren päiväkodin peruskorjaus	0	0	-800 000	0	0	-400 000	-400 000	0	0
9176	Tupurin päiväkodin peruskorjaus	0	0	-850 000	-50 000	-50 000	-400 000	-400 000	0	0
9239	Kaivolän tilaratkaisut	0	0	-3 880 000	-180 000	-180 000	-1 800 000	-1 900 000	0	0
9110	Salon keskustan alueen varhaiskasvatus- ja kouluratkaisut	0	0	-300 000	-300 000	-300 000	0	0	0	0
	Perusopetus ja nuorisotalvelut									
9171	Armfeltin koulun entisen lukio-osan korjaus	0	-1 000 000	-3 000 000	-3 000 000	-3 000 000	0	0	0	0
	Sivistystalvelujen hankkeet yhteensä	0	-1 000 000	-8 830 000	-3 530 000	-3 530 000	-2 600 000	-2 700 000	0	0
	Vapaa-aikatalvelujen hankkeet									
9251	Jäähallin uudisrakentaminen	0	-300 000	-8 000 000	-3 900 000	-200 000	-3 900 000	-3 900 000	0	0
9111	Kokkilän saunarakennusten peruskorjaus	0	0	-50 000	-50 000	-50 000	0	0	0	0
	Vapaa-ajan talvelujen hankkeet yhteensä	0	-300 000	-8 050 000	-3 950 000	-250 000	-3 900 000	-3 900 000	0	0

Proj. nro	Selitys	TP 2022 €	MTA 2023 €	Kust.yht. 2024-2028	LTK 2024 €	KHE 2024 €	TS 2025 €	TS 2026 €	TS 2027 €	TS 2028 €
	Kaupunkikehityspalvelujen hankkeet									
	Tilapalvelut									
9167	Ylhäistentie 2 (ent amk tilat)	0	-300 000	-150 000	-150 000	-150 000	0	0	0	0
9203	Vuohensaaren tanssilavan kunnostus	-31 369	-117 500	-150 000	-150 000	-150 000	0	0	0	0
9204	Energiasäästökorjaukset	-210 520	-300 000	-3 000 000	-600 000	-600 000	-600 000	-600 000	-600 000	-600 000
9205	Kiinteistöjen hälytysjärjestelmät	-107 703	-200 000	-550 000	-150 000	-150 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
9208	Sisäilmakorjaukset	-314 134	-400 000	-1 600 000	-400 000	-400 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000
9214	Suojeltujen ja SAMU-rakennusten korjaukset	-51 642	-40 000	-140 000	-100 000	-100 000	-40 000	0	0	0
9224	Lämmitystapamuutokset	-26 885	-400 000	-2 600 000	-600 000	-600 000	-600 000	-600 000	-400 000	-400 000
9229	Muurilan koulun korjaus, vanha osa	-36 233	0	0	0	0	0	0	0	0
9236	Paukkulakodin korjaukset	-171 759	0	0	0	0	0	0	0	0
9241	Kiikalan vanhustentalon korjaukset	-167 500	0	0	0	0	0	0	0	0
9242	Vaskion koulun vanhan osan vesikatkon korjaus	-132 107	0	0	0	0	0	0	0	0
9244	Satamakatu 9 korjaukset	0	-150 000	-100 000	-100 000	-100 000	0	0	0	0
9245	Halikon liikuntahallin korjaukset	-113 959	0	-120 000	-120 000	-120 000	0	0	0	0
9246	Halikon virastotalon korjaukset	0	0	-150 000	0	0	0	-150 000	0	0
9248	Uimahallin peruskorjaus	0	0	-200 000	0	0	0	0	0	-200 000
9252	Urheilutalon peruskorjaus	0	0	-2 100 000	0	0	-100 000	-2 000 000	0	0
9253	Uimahallin vesikatkon korjaus	0	-100 000	-400 000	-400 000	-400 000	0	0	0	0
9254	Pajulan koulun liikuntasalin julkisivun korjaus	0	-100 000	-220 000	-220 000	-220 000	0	0	0	0
9255	Pääkirjaston vesikatkon korjaus + julkisivun maalaus	0	-150 000	0	0	0	0	0	0	0
9258	Luottamusmiesten talo vesikatkon korjaus	0	-70 000	0	0	0	0	0	0	0
9256	Tupurin koulun sisäänkäyntien tuuli- ja kaappien + katosten korjaus	0	-60 000	0	0	0	0	0	0	0
9257	Salohallin korjaukset	0	-130 000	-230 000	-230 000	-230 000	0	0	0	0
9259	Märynummen koulun korjauksia, vanha rakennus	0	-140 000	0	0	0	0	0	0	0
9261	Keskuskeittiön jätehuoneen rakentaminen	0	0	-100 000	-100 000	-100 000	0	0	0	0
9249	Moision koulun valaistuksen ja talotekniikan saneeraus	0	0	-200 000	-200 000	-200 000	0	0	0	0
9260	Kiikalan vanhustentalojen vesikatkojen saneeraus	0	0	-170 000	-170 000	-170 000	0	0	0	0
9262	Moision vanhustentalon julkisivun korjaus	0	0	-140 000	0	-140 000	0	0	0	0
	Kaupunkikehityspalvelujen hankkeet yhteensä	-1 363 811	-2 657 500	-12 320 000	-3 690 000	-3 830 000	-1 740 000	-3 750 000	-1 400 000	-1 600 000

Proj. nro	Selitys	TP 2022 €	MTA 2023 €	Kust.yht. 2024-2028	LTK 2024 €	KHE 2024 €	TS 2025 €	TS 2026 €	TS 2027 €	TS 2028 €
	111 KI/Rakennukset yhteensä	-1 369 585	-3 957 500	-29 200 000	-11 170 000	-7 610 000	-8 240 000	-10 350 000	-1 400 000	-1 600 000
	113 KI/Kiinteät rakenteet ja laitteet									
	Vapaa-aikapalvelujen hankkeet									
9546	Urheilupuiston pukutilojen edustan ja kenttäalueen esteettömyyden parantaminen	-49 920	0	0	0	0	0	0	0	0
9547	Urheilupuistoa ympäröivien aitojen ja porttien osittainen uusiminen	0	-100 000	-100 000	0	0	0	-100 000	0	0
9549	Muurilan liikunta-alueen peruserä	0	-30 000	-60 000	-60 000	-60 000	0	0	0	0
9678	Olosuhteiden kehittäminen Perniön Melassuolla	0	0	-350 000	0	0	-350 000	0	0	0
9679	Uimarantojen kunnostukset	0	-100 000	-250 000	-150 000	-150 000	-100 000	0	0	0
9695	Urheilupuiston tekonurmikenttä	0	0	-450 000	-450 000	-450 000	0	0	0	0
9680	Perniön museon asevitriinien uudistaminen	0	0	-32 000	-32 000	-32 000	0	0	0	0
9681	Ilo-teoksen konservointi ja korjaus	0	0	-24 000	-24 000	-24 000	0	0	0	0
9578	Halikonlahden esteetön polku	0	0	-100 000	0	0	0	-100 000	0	0
9613	Moision tekonurmi	0	0	-350 000	0	0	0	-350 000	0	0
9580	Urheilupuiston kehittäminen	0	0	-60 000	-60 000	-60 000	0	0	0	0
	Vapaa-ajan palvelujen hankkeet yhteensä	-49 920	-230 000	-1 776 000	-776 000	-776 000	-450 000	-550 000	0	0
	Kaupunkikehityspalvelujen hankkeet									
	Liikenneväylät									
9351	Uudelleen päällystettävät kadut	-693 993	-700 000	-3 500 000	-700 000	-700 000	-700 000	-700 000	-700 000	-700 000
	Katuinfran saneeraus									
9402	Huonokuntoiset jalkakäytävät ja kevyenliik.väylät	-119 455	-120 000	-500 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
9404	Salonkadun kiertoliittymä	0	0	-600 000	0	0	0	0	-600 000	0
9412	Lanskalantien liittymä Teijjontielle	0	0	-120 000	0	0	-60 000	-60 000	0	0
9413	Meriniityn katuympäristön saneeraus	0	0	-2 400 000	0	0	-600 000	-600 000	-600 000	-600 000
9415	Olemassa olevien kaava-alueiden saneeraus	-25 932	-150 000	-750 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000
9416	Muu katurakentaminen	-27 049	-50 000	-250 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
9421	Liikennevalojen saneeraus	-49 940	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	0	0	0	0
9426	Inkerinkatu-Kirkkokatu -välisten katualueiden saneeraus	0	0	-805 000	-805 000	-805 000	0	0	0	0
9429	Kajalankadun katualueen saneeraus	-47 531	0	0	0	0	0	0	0	0

Proj. nro	Selitys	TP 2022 €	MTA 2023 €	Kust.yht. 2024-2028	LTK 2024 €	KHE 2024 €	TS 2025 €	TS 2026 €	TS 2027 €	TS 2028 €
9430	Opinajontien katualueen saneeraus	-93 461	0	0	0	0	0	0	0	0
9431	Uuden tieliikennelain mukaiset liikennemerkit	-49 440	0	-250 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
9432	Perniön kevyen liikenteen siltayhteyden saneeraus	0	-140 000	-140 000	-140 000	-140 000	0	0	0	0
9433	Kirjolankadun kiertoliittymä	-324 554	0	0	0	0	0	0	0	0
9434	Tehdaskadun/Tehdaskujan/Meriniitynkadun kiertoliittymä	0	-500 000	-600 000	-600 000	-600 000	0	0	0	0
9682	Kaivolan alueen katuinfran parantaminen	0	-139 000	0	0	0	0	0	0	0
9683	Kellorinne	0	-51 500	0	0	0	0	0	0	0
9436	Pyörätieverkoston kehittäminen	0	-75 000	-375 000	-75 000	-75 000	-75 000	-75 000	-75 000	-75 000
9437	Riihelänpuiston kvl yhteydet ja niihin liityvät maisemoinnit	0	0	-150 000	-150 000	-150 000	0	0	0	0
9438	Liikenneturvallisuuden ja esteettömyyden parantamishankeet	0	0	-375 000	-75 000	-75 000	-75 000	-75 000	-75 000	-75 000
9439	Urheilupuiston Vähäjoen ylittävän sillan saneeraus	0	0	-140 000	-50 000	-50 000	-90 000	0	0	0
9440	Horninkadun saneeraminen	0	0	-460 000	-60 000	-60 000	-200 000	-200 000	0	0
9352	Keskustan pääväylien kehittäminen	0	0	-500 000	0	0	-250 000	-250 000	0	0
	Katuvalaistus									
9502	Katuvalaistuksen saneeraus yhdessä Lounea/Caruna	-14 938	-100 000	-150 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	0	0
9503	Katuvalaistuksen saneeraus (SpNa)	-4 999	-100 000	-350 000	-100 000	-100 000	-100 000	-50 000	-50 000	-50 000
9574	Salonjoen varren valaistuksen uusiminen	0	0	-80 000	-30 000	-30 000	-50 000	0	0	0
	Yhteistyöhankkeet ELY:n kanssa									
9512	Muut yhteishankkeet ELY:n kanssa	-601 285	-190 000	-250 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
	Puistot									
9521	Heikkokuntoiset puistot	-64 889	-90 000	-420 000	-100 000	-100 000	-80 000	-80 000	-80 000	-80 000
9525	Perhepuiston peruskunnostus	-94 154	0	-80 000	0	0	0	-80 000	0	0
9526	Horninpuiston peruskunnostus	0	0	-85 000	0	0	-85 000	0	0	0
9529	Salonjoen rantapuistojen viherrakentaminen	-40 014	-50 000	-1 130 000	-30 000	-30 000	-1 000 000	-100 000	0	0
9531	Sibeliuspuiston uudistaminen	0	-80 000	0	0	0	0	0	0	0
9427	Vähäjoen kunnostus	-85 001	0	0	0	0	0	0	0	0
9559	Ruukinlammen padon peruskorjaus ja muutostyöt	0	-30 000	-685 000	-35 000	-35 000	-600 000	-50 000	0	0
9568	Pesälammen- ja padon kunnostus	0		-175 000	-15 000	-15 000	-100 000	-60 000	0	0
9684	Hellmanninpuiston leikkipaikan saneeraus	0	-60 000	0	0	0	0	0	0	0
9685	Tervapurkintien leikkipaikan saneeraus	0	-50 000	0	0	0	0	0	0	0

Proj. nro	Selitys	TP 2022 €	MTA 2023 €	Kust.yht. 2024-2028	LTK 2024 €	KHE 2024 €	TS 2025 €	TS 2026 €	TS 2027 €	TS 2028 €
9569	Äijänsillanpuiston leikkipaikan saneeraus	0	0	-80 000	-80 000	-80 000	0	0	0	0
9570	Ympyräpuiston leikkipaikan saneeraus	0	0	-60 000	-60 000	-60 000	0	0	0	0
9571	Kasvitarhanpuiston leikkipaikan saneeraus	0	0	-60 000	-60 000	-60 000	0	0	0	0
9572	Tiikarinpuiston rinteiden ja portaiden saneeraus	0	0	-75 000	-75 000	-75 000	0	0	0	0
9573	Perniön keskustan puistojen yleissuunnitelman laadinta	0	0	-30 000	-30 000	-30 000	0	0	0	0
	Venepaikat									
9560	Vuohensaaren venelaiturin kunnostus	0	-60 000	0	0	0	0	0	0	0
9530	Venelaitureiden peruskunnostus, Vartsala	0	0	-140 000	-60 000	-60 000	-80 000	0	0	0
9561	Halikonlahden venereitin linjataulujen uusiminen	-48 359	0	0	0	0	0	0	0	0
9441	Salon veneväylän ruoppaus	0	0	-1 030 000	-30 000	-30 000	-500 000	-500 000	0	0
	Tori									
9562	Torin sähköistykseen uusiminen	-6 211	-110 000	-220 000	-220 000	-220 000	0	0	0	0
	Tilapalvelut									
9567	Koulujen ja päiväkotien pihojen kunnostaminen	0	-200 000	-1 000 000	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000
	Kaupunkikehityspalvelujen hankkeet yhteensä	-2 391 207	-3 095 500	-18 065 000	-4 280 000	-4 280 000	-5 295 000	-3 530 000	-2 780 000	-2 180 000
	113 KI/Kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä	-2 441 127	-3 325 500	-19 841 000	-5 056 000	-5 056 000	-5 745 000	-4 080 000	-2 780 000	-2 180 000
	116 KI/Koneet ja kalusto									
	Kaupunginhallituksen hankkeet									
9586	kaupungintalon av-laitteet	0	0	-80 000	0	-80 000	0	0	0	0
	Kaupunginhallituksen hankkeet yhteensä	0	0	-80 000	0	-80 000	0	0	0	0
	Sivistyspalvelujen hankkeet									
	Lukiokoulutus ja musiikkiopisto									
9686	Salon lukion opetustilojen esitystekniikan päivitys	0	-71 000	-67 000	-67 000	-67 000	0	0	0	0
9688	Halikon lukion dataprojektorien uusiminen	0	-25 000	-27 000	-27 000	-27 000	0	0	0	0
9687	Salon lukion auditorion ja oheistilojen esitystekniikan päivitys	0	0	-180 000	-15 000	-15 000	-165 000	0	0	0

Proj. nro	Selitys	TP 2022 €	MTA 2023 €	Kust.yht. 2024-2028	LTK 2024 €	KHE 2024 €	TS 2025 €	TS 2026 €	TS 2027 €	TS 2028 €
9618	Perniön yläkoulun ja lukion av-remontti	0	0	-210 000	0	0	-75 000	-135 000	0	0
	Sivistyspalvelujen hankkeet yhteensä	0	-96 000	-484 000	-109 000	-109 000	-240 000	-135 000	0	0
	Vapaa-aikapalvelujen hankkeet									
9630	Liikuntapalvelujen irtain	-16 961	-50 000	0	0	0	0	0	0	0
9669	Kuntosalien kilpailuvälineiden ja -laitteiden uusiminen	0	0	-160 000	0	-10 000	-70 000	-80 000	0	0
9670	Jäähallin irtain omaisuus	0	0	-140 000	0	0	0	-140 000	0	0
9671	Kiinteistötraktori ulkoliikuntapaikoille	0	-65 000	0	0	0	0	0	0	0
9672	Ulkojäiden jääkiekkokaukalot	-63 980	-70 000	0	0	0	0	0	0	0
9673	Taidemuseon näyttelyvalojen uusiminen	-78 900	0	0	0	0	0	0	0	0
9655	Pääkirjaston osastojen uudistaminen	0	-75 000	0	0	0	0	0	0	0
9614	Kansalaisopiston luokkien esitystekniikan päivitys	0	0	-50 000	-50 000	-50 000	0	0	0	0
9615	Huoltokoneiden uusinta	0	0	-30 000	0	0	-30 000	0	0	0
9616	Jäänhoitokoneiston kylmäkontti	0	0	-300 000	-300 000	-300 000	0	0	0	0
9617	Jäänhoitokone	0	0	-180 000	0	0	-180 000	0	0	0
9581	Salohallin kilpakorit	0	0	-25 000	-25 000	-25 000	0	0	0	0
9582	Perniön liikuntahallin äänentoisto	0	0	-60 000	0	0	-60 000	0	0	0
9583	Halikon liikuntahallin äänentoisto	0	0	-60 000	0	0	0	-60 000	0	0
9689	Latukone	0	0	-200 000	0	-200 000	0	0	0	0
	Vapaa-aikapalvelujen hankkeet yhteensä	-159 841	-260 000	-1 205 000	-375 000	-585 000	-340 000	-280 000	0	0
	Kaupunkikehityspalvelujen hankkeet									
9651	Ravitsemispalvelut	0	-180 000	-410 000	-170 000	-170 000	-60 000	-60 000	-60 000	-60 000
9690	Perniön kunnossapitotraktori	0	-130 000	0	0	0	0	0	0	0
9653	Tilapalvelukeskus	-8 097	-100 000	-500 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
9442	Kunnossapitotyökone katujen kunnossapitoon	0	0	-140 000	-140 000	-140 000	0	0	0	0
9443	Katujen kunnossapidon työlaitteet	0	0	-60 000	-60 000	-60 000	0	0	0	0
9691	GPS-vastaanotin maankäyttöpalvelut	0	-30 000	0	0	0	0	0	0	0
	Kaupunkikehityspalvelujen hankkeet yhteensä	-8 097	-440 000	-1 110 000	-470 000	-470 000	-160 000	-160 000	-160 000	-160 000
	116 KI/Koneet ja kalusto yhteensä	-167 938	-796 000	-2 879 000	-954 000	-1 244 000	-740 000	-575 000	-160 000	-160 000

Proj. nro	Selitys	TP 2022 €	MTA 2023 €	Kust.yht. 2024-2028	LTK 2024 €	KHE 2024 €	TS 2025 €	TS 2026 €	TS 2027 €	TS 2028 €
	Korvausinvestoinnit yhteensä	-3 978 650	-8 079 000	-51 920 000	-17 180 000	-13 910 000	-14 725 000	-15 005 000	-4 340 000	-3 940 000
20	Laajennusinvestoinnit									
	213 LI/Kiinteät rakenteet ja laitteet									
	Sivistyspalvelujen hankkeet									
	Perusopetus ja nuorisopalvelut									
9674	Lähiliikuntapaikkojen rakentaminen, alakoulut	-379 409	0	0	0	0	0	0	0	0
	Sivistyspalvelujen hankkeet yhteensä	-379 409	0	0	0	0	0	0	0	0
	Kaupunkikehityspalvelujen hankkeet									
	Katuinfran saneeraus									
9558	Joukkoliikenteen infra ja pysäkit	-18 680	-50 000	-250 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
	Liikennepalvelut									
9692	Linja-autoaseman saneeraus	0	-112 000	0	0	0	0	0	0	0
	Tilapalvelut									
9675	Moision koulun lähiliikuntapaikan rakentaminen	0	-400 000	0	0	0	0	0	0	0
9676	Armfeltin koulun lähiliikuntapaikan ja koulun yhteydessä olevan liikunta-alueen perusparannus	0	0	-500 000	0	0	-500 000	0	0	0
	Kaupunkikehityspalvelujen hankkeet yhteensä	-18 680	-562 000	-750 000	-50 000	-50 000	-550 000	-50 000	-50 000	-50 000
	213 LI/Kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä	-398 089	-562 000	-750 000	-50 000	-50 000	-550 000	-50 000	-50 000	-50 000
	216 LI/Koneet ja kalusto									
	Sivistyspalvelujen hankkeet									
	Varhaiskasvatuspalvelut									
9696	Kaivolan päiväkodin irtain	0	0	-250 000	0	0	0	-250 000	0	0
9697	Kärävuoren päiväkodin irtain	0	0	-200 000	0	0	0	-200 000	0	0
9698	Tupurin päiväkodin irtain	0	0	-200 000	0	0	0	-200 000	0	0
	Perusopetus ja nuorisopalvelut									
9620	Perusopetuspalvelujen oppimisympäristöt	-119 135	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	0	0	0	0
9626	Kirkonkylän koulun irtaimisto	-1 018 600	-80 000	0	0	0	0	0	0	0
9699	Kaivolan koulun irtain	0	0	-300 000	0	0	0	-300 000	0	0

Proj. nro	Selitys	TP 2022 €	MTA 2023 €	Kust.yht. 2024-2028	LTK 2024 €	KHE 2024 €	TS 2025 €	TS 2026 €	TS 2027 €	TS 2028 €
9584	Armfeltin ent. lukio-osan av-laitteet	0	0	-154 000	-154 000	-154 000	0	0	0	0
9585	Armfeltin ent. lukio-osan irtaimisto	0	0	-300 000	-300 000	-300 000	0	0	0	0
	Sivistuspalvelujen hankkeet yhteensä	-1 137 735	-230 000	-1 554 000	-604 000	-604 000	0	-950 000	0	0
	216 LI/Koneet ja kalusto yhteensä	-1 137 735	-230 000	-1 554 000	-604 000	-604 000	0	-950 000	0	0
	Laajennusinvestoinnit yhteensä	-1 535 824	-792 000	-2 304 000	-654 000	-654 000	-550 000	-1 000 000	-50 000	-50 000
30	Uusinvestoinnit									
	310 UI/Maa- ja vesialueet									
9050	Maa- ja vesialueet, tontit	-1 205 806	-1 000 000	-5 500 000	-1 000 000	-1 500 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000
	Maa- ja vesialueet yhteensä	-1 205 806	-1 000 000	-5 500 000	-1 000 000	-1 500 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000
	310 UI/Maa- ja vesialueet yhteensä	-1 205 806	-1 000 000	-5 500 000	-1 000 000	-1 500 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000
	311 UI/Rakennukset									
	Kaupunginhallitus, hankkeet									
9186	Makasiinintie 15, Kisko	0	-840 000	0	0	0	0	0	0	0
	Kaupunginhallitus hankkeet yhteensä	0	-840 000	0	0	0	0	0	0	0
	Sivistyspalvelujen hankkeet									
	Perusopetus ja nuorisopalvelut									
9157	Kirkonkylän koulu, Perniö	-4 627 084	0	0	0	0	0	0	0	0
	Sivistyspalvelujen hankkeet yhteensä	-4 627 084	0	0	0	0	0	0	0	0
	Vapaa-aikapalvelujen hankkeet									
9181	Museokokoelmien yhteisvarasto	0	-50 000	-100 000	-100 000	-100 000	0	0	0	0
9187	Esittävän taiteen tila	0	0	-50 000	-50 000	-50 000	0	0	0	0
	Vapaa-aikapalvelujen hankkeet yhteensä	0	-50 000	-100 000	-150 000	-150 000	0	0	0	0
	Kaupunkikehityspalvelujen hankkeet									
	Tilapalvelut									
9183	Satamakatu 9, lämpimän tallitilan lisääminen	-57	0	0	0	0	0	0	0	0

Proj. nro	Selitys	TP 2022 €	MTA 2023 €	Kust.yht. 2024-2028	LTK 2024 €	KHE 2024 €	TS 2025 €	TS 2026 €	TS 2027 €	TS 2028 €
9221	Torin huoltorakennuksen rakentaminen	-395 429	0	0	0	0	0	0	0	0
	Kaupunkikehityspalvelujen hankkeet yhteensä	-395 486	0	0	0	0	0	0	0	0
	311 UI/Rakennukset yhteensä	-5 022 570	-890 000	-100 000	-150 000	-150 000	0	0	0	0
	313 UI/Kiinteät rakenteet ja laitteet									
	Vapaa-aikapalvelujen hankkeet									
9575	Tupurin skeittiparkki	0	0	-250 000	0	0	0	-250 000	0	0
9576	Lähiliikuntarakentaminen	0	0	-450 000	0	0	-150 000	-150 000	-150 000	0
9579	Tekojäärata	0	0	-100 000	0	0	0	0	0	-100 000
	Vapaa-aikapalvelujen hankkeet yhteensä	0	0	-800 000	0	0	-150 000	-400 000	-150 000	-100 000
	Kaupunkikehityspalvelujen hankkeet									
9563	Sähköautojen latauspisteiden asennus	-70 538	-80 000	-400 000	-80 000	-80 000	-80 000	-80 000	-80 000	-80 000
	Kaava-alueet									
9303	Tavolan alue, Halikko	0	0	-350 000	0	0	-150 000	-100 000	-100 000	0
9311	Uudet kaava-alueet	0	-100 000	-2 050 000	-50 000	-50 000	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000
9315	Suomusjärven uudet kaava-alueet	0	-200 000	-200 000	0	0	-200 000	0	0	0
9316	Halikonrinne	0	-90 000	-100 000	-100 000	-100 000	0	0	0	0
9564	Papinkujan kunnallistekniikka	-3 985	0	0	0	0	0	0	0	0
9435	Pikkupellonkuja	0	-79 000	-79 000	-79 000	-79 000	0	0	0	0
9565	Honkarinne, Muurla	-20 882	-60 000	0	0	0	0	0	0	0
9323	Marklundinkuja, Teijo				-60 000	-60 000	0	0	0	0
9324	Koulumäenrinne				-60 000	-60 000	0	0	0	0
9326	Vuorelan alue, Hajala				-60 000	-60 000	-60 000	0	0	0
	Liikenneväylät									
9350	Uusien alueiden asfaltointi	-199 302	-300 000	-1 000 000	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000
	Katuinfran saneeraus									
9422	Helenansilta	0	0	-60 000	0	0	0	-60 000	0	0
9423	Lumenkaatopaikat	0	0	-1 100 000	-1 100 000	-1 100 000	0	0	0	0
9428	Ratapihan alikulku	0	0	-2 450 000	-150 000	-150 000	-2 300 000	0	0	0
9325	Urheilupuiston P-alueiden laajennus	0	0	-110 000	-110 000	-110 000	0	0	0	0
	Katuvalaistus									
9500	Uuden katuvalaistuksen rakentaminen	-1 790	-70 000	-350 000	-70 000	-70 000	-70 000	-70 000	-70 000	-70 000
	Puistot									
9693	Kärävuoren kivipuisto	0	-200 000	0	0	0	0	0	0	0
9566	Inkereen leikkipaikka	-95 248	0	0	0	0	0	0	0	0

Proj. nro	Selitys	TP 2022 €	MTA 2023 €	Kust.yht. 2024-2028	LTK 2024 €	KHE 2024 €	TS 2025 €	TS 2026 €	TS 2027 €	TS 2028 €
	Kaupunkikehityspalvelujen hankkeet yhteensä	-391 744	-1 179 000	-8 249 000	-2 119 000	-2 119 000	-3 560 000	-1 010 000	-950 000	-850 000
	313 UI/Kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä	-391 744	-1 179 000	-9 049 000	-2 119 000	-2 119 000	-3 710 000	-1 410 000	-1 100 000	-950 000
	316 UI/Koneet ja kalusto									
	Vapaa-aikapalvelujen hankkeet									
9612	Tapahtumaol.urheilup.kesk.urh.	0	-140 000	0	0	0	0	0	0	0
9657	Kansalaisopiston teatteritekniikka	-51 706	0	0	0	0	0	0	0	0
9677	Kirjastojen automatisointi	-32 557	-80 000	0	0	0	0	0	0	0
	Vapaa-aikapalvelujen hankkeet yhteensä	-84 263	-220 000	0	0	0	0	0	0	0
	Kaupunkikehityspalveluiden hankkeet									
9694	Viistoilmakuvaus maankäyttöpalvelut	0	-300 000	0	0	0	0	0	0	0
	Kaupunkikehityspalveluiden hankkeet yhteensä	0	-300 000	0	0	0	0	0	0	0
	316 UI/Koneet ja kalusto yhteensä	-84 263	-520 000	0	0	0	0	0	0	0
	320 UI/Osakkeet ja osuudet									
	Arvopaperit									
9000	Osakkeet (Turun Tunnin Juna Oy)	-849 604	-1 278 090	-1 104 094	-1 104 094	-1 104 094	0	0	0	0
9000	Osakkeet (muut)	-1 100	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	0	0	0	0
	Arvopaperit yhteensä	-850 704	-1 328 090	-1 154 094	-1 154 094	-1 154 094	0	0	0	0
	320 UI/Osakkeet ja osuudet yhteensä	-850 704	-1 328 090	-1 154 094	-1 154 094	-1 154 094	0	0	0	0
	Uusinvestoinnit yhteensä	-7 555 088	-4 917 090	-15 803 094	-4 423 094	-4 923 094	-4 710 000	-2 410 000	-2 100 000	-1 950 000
	Investointimenot yhteensä (ilman liikelaistosta)	-13 069 562	-13 788 090	-70 027 094	-22 257 094	-19 487 094	-19 985 000	-18 415 000	-6 490 000	-5 940 000

Proj. nro	Selitys	TP 2022 €	MTA 2023 €	Kust.yht. 2024-2028	LTK 2024 €	KHE 2024 €	TS 2025 €	TS 2026 €	TS 2027 €	TS 2028 €
	Investointitulot (ilman liikelaitosta)									
10	Korvausinvestoinnit									
	111 KI/Rakennukset									
	Vapaa-aikapalvelujen hankkeet									
9251	Jäähallin uudisrakennus	0	0	500 000	0	0	0	500 000	0	0
	Vapaa-ajan palvelujen hankkeet yhteensä	0	0	500 000	0	0	0	500 000	0	0
	111 KI/Rakennukset	0	0	500 000	0	0	0	500 000	0	0
	113 KI/Kiinteät rakenteet ja laitteet									
	Kaupunkikehityspalvelujen hankkeet									
9512	ELYN yhteishankkeet (Perniön tulvahanke)	300 000	35 000	0	0	0	0	0	0	0
9559	ELY Ruukinlammen padon peruskorjaus ja muutostyöt	0	20 000	20 000	20 000	20 000	0	0	0	0
	Kaupunkikehityspalvelujen hankkeet yhteensä	300 000	55 000	20 000	20 000	20 000	0	0	0	0
	113 KI/Kiinteät rakenteet ja laitteet	300 000	55 000	20 000	20 000	20 000	0	0	0	0
	Korvausinvestoinnit yhteensä	300 000	55 000	520 000	20 000	20 000	0	500 000	0	0
20	Laajennusinvestoinnit									
	213 LI/Kiinteät rakenteet ja laitteet									
	Sivistyspalvelujen hankkeet									
	Perusopetus ja nuorisopalvelut									
9674	Lähiliikuntapaikkojen rakentaminen, alakoulut	135 000	0	0	0	0	0	0	0	0
	Sivistyspalvelujen hankkeet yhteensä	135 000	0	0	0	0	0	0	0	0

Proj. nro	Selitys	TP 2022 €	MTA 2023 €	Kust.yht. 2024-2028	LTK 2024 €	KHE 2024 €	TS 2025 €	TS 2026 €	TS 2027 €	TS 2028 €
	Kaupunkikehityspalvelujen hankkeet									
9675	Moision koulun lähiliikuntapaikan rakentaminen	0	70 000	0	0	0	0	0	0	0
	Kaupunkikehityspalvelujen hankkeet yhteensä	0	70 000	0	0	0	0	0	0	0
	Laajennusinvestoinnit yhteensä	135 000	70 000	0	0	0	0	0	0	0
30	Uusinvestoinnit									
	310 UI/Maa- ja vesialueet									
	Kiinteä omaisuus									
9050	Maa- ja vesialueet, tontit	164 006	0	0	0	0	0	0	0	0
	Kiinteä omaisuus yhteensä	164 006	0	0	0	0	0	0	0	0
	310 UI/Maa- ja vesialueet yhteensä	164 006	0	0	0	0	0	0	0	0
	320 UI/Osakkeet ja osuudet									
	Arvopaperit									
9000	Osakkeet	47 093	0	0	0	0	0	0	0	0
9001	Käyttöomaisuuden myynti, asunto-osakkeet	90 942	0	0	0	0	0	0	0	0
	Arvopaperit yhteensä	138 034	0	0	0	0	0	0	0	0
	320 UI/Osakkeet ja osuudet yhteensä	138 034	0	0	0	0	0	0	0	0
	Uusinvestoinnit yhteensä	302 040	0	0	0	0	0	0	0	0
	Investointitulot yhteensä (ilman liikelaitosta)	737 040	125 000	520 000	20 000	20 000	0	500 000	0	0
	Investoinnit, netto (ilman liikelaitosta)	-12 332 522	-12 558 090	-69 507 094	-22 237 094	-19 467 094	-19 985 000	-17 915 000	-6 490 000	-5 940 000

Liikelaitos Salon Veden Investointisuunnitelma 2024-2028

Proj. nro	Selitys	TP 2022 €	MTA 2023 €	Kust.yht. 2024-2028	LTK 2024 €	KHE 2024 €	TS 2025 €	TS 2026 €	TS 2027 €	TS 2028 €
	Investointimenot (Liikelaitos Salon Vesi)									
10	Korvausinvestoinnit									
	113 KI/Kiinteät rakenteet ja laitteet									
	Vesihuollon saneeraus									
9750	Vesijohtoverkoston saneeraus	-248 196	-400 000	-2 100 000	-100 000	-100 000	-400 000	-400 000	-600 000	-600 000
9751	Viemäriverkoston saneeraus	-126 280	-300 000	-2 700 000	-100 000	-100 000	-500 000	-700 000	-700 000	-700 000
9752	Vesijohtoverkoston uv-laitteet	-19 030	-20 000	0	0	0	0	0	0	0
9753	Vesihuollon automaatiojärjestelmät	-9 033	-120 000	-420 000	-100 000	-100 000	-80 000	-80 000	-80 000	-80 000
9754	Vedenottamoiden saneeraus ja perusparannus	-20 828	-300 000	-750 000	-250 000	-250 000	-200 000	-100 000	-100 000	-100 000
9756	Pumppaamoiden saneeraus	-162 681	-400 000	-1 600 000	-400 000	-400 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000
9760	Keskusjätevedenpuhdistamon saneeraus	-150 391	-1 700 000	-2 400 000	-700 000	-700 000	-700 000	-600 000	-200 000	-200 000
9768	Pienpuhdistamoiden saneeraus	0	-300 000	-400 000	-150 000	-150 000	-100 000	-50 000	-50 000	-50 000
9763	Itärannan pääviemäriin korjaus	-438 660	0	0	0	0	0	0	0	0
9851	Vesitorniiden saneeraus	0	0	-750 000	-250 000	-250 000	-200 000	-100 000	-100 000	-100 000
9852	Tehdaskadun/Meriniitynkadun kiertoliittymä, johtosiirrot ja saneeraus	0	0	-50 000	-50 000	-50 000	0	0	0	0
9853	Inkerinkatu-Kirkkokatu -välin vesihuollon saneeraus	0	0	-50 000	-50 000	-50 000	0	0	0	0
9854	Meriniityn vesihuollon saneeraus	0	0	-400 000	0	0	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
	113 KI/Kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä	-1 175 099	-3 540 000	-11 620 000	-2 150 000	-2 150 000	-2 580 000	-2 430 000	-2 230 000	-2 230 000
	116 KI/Koneet ja kalusto									
9850	Vesihuoltolaitoksen irtain	-83 759	-160 000	-500 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
	116 KI/Koneet ja kalusto yhteensä	-83 759	-160 000	-500 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
	Korvausinvestoinnit yhteensä	-1 258 858	-3 700 000	-12 120 000	-2 250 000	-2 250 000	-2 680 000	-2 530 000	-2 330 000	-2 330 000

Proj. nro	Selitys	TP 2022 €	MTA 2023 €	Kust.yht. 2024-2028	LTK 2024 €	KHE 2024 €	TS 2025 €	TS 2026 €	TS 2027 €	TS 2028 €
20	Laajennusinvestoinnit									
	213 LI/Kiinteät rakenteet ja laitteet									
9755	Viemäriverkoston kapasiteettikyvyn muuttaminen	0	-50 000	-550 000	-150 000	-150 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
9855	Vesijohtoverkoston kapasiteetin muuttaminen	0	0	-450 000	-50 000	-50 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
9721	Perniö-Teijo yhdysvesijohto	0	-50 000	-50 000	0	0	0	-50 000	0	0
9804	Viemäriverkoston laajennus toiminta-alueella	0	-200 000	-500 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
	213 LI/Kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä	0	-200 000	-1 550 000	-300 000	-300 000	-300 000	-350 000	-300 000	-300 000
	Laajennusinvestoinnit yhteensä	0	-200 000	-1 550 000	-300 000	-300 000	-300 000	-350 000	-300 000	-300 000
30	Uusinvestoinnit									
	313 UI/Kiinteät rakenteet ja laitteet									
	Uusien alueiden vesihuolto									
9702	Tavolan alue	0	0	-200 000	0	0	-100 000	-100 000	0	0
9711	Uusien kaava-alueiden vesihuolto	0	-100 000	-450 000	-50 000	-50 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
9716	Suomusjärven uudet kaava-alueet	0	-200 000	-200 000	0	0	-200 000	0	0	0
9724	Honkarinne, Muurla	-24 896	-50 000	0	0	0	0	0	0	0
9767	Erkkiläntie	0	-50 000	0	0	0	0	0	0	0
9856	Vuorelan alue Hajala			-100 000	-50 000	-50 000	-50 000	0	0	0
	Vedenottamot									
9802	Kukinhuoneenharjun pohjavesilaitos	0	0	-970 000	-70 000	-70 000	-500 000	-400 000	0	0
	313 UI/Kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä	-24 896	-400 000	-1 920 000	-170 000	-170 000	-950 000	-600 000	-100 000	-100 000
	Uusinvestoinnit yhteensä	-24 896	-400 000	-1 920 000	-170 000	-170 000	-950 000	-600 000	-100 000	-100 000
	Investointimenot yhteensä (Liikelaitos Salon Vesi)	-1 283 754	-4 300 000	-15 590 000	-2 720 000	-2 720 000	-3 930 000	-3 480 000	-2 730 000	-2 730 000

Proj. nro	Selitys	TP 2022 €	MTA 2023 €	Kust.yht. 2024-2028	LTK 2024 €	KHE 2024 €	TS 2025 €	TS 2026 €	TS 2027 €	TS 2028 €
	Investointitulot (Liikelaitos Salon Vesi)									
	Investointitulot yhteensä (Liikelaitos Salon Vesi)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Investoinnit, netto (Liikelaitos Salon Vesi)	-1 283 754	-4 300 000	-15 590 000	-2 720 000	-2 720 000	-3 930 000	-3 480 000	-2 730 000	-2 730 000

Investoinnit yhteensä

Proj. nro	Selitys	TP 2022 €	MTA 2023 €	Kust.yht. 2024-2028	LTK 2024 €	KHE 2024 €	TS 2025 €	TS 2026 €	TS 2027 €	TS 2028 €
	Investointimenot									
10	Korvausinvestoinnit	-5 237 508	-11 779 000	-64 040 000	-19 430 000	-16 160 000	-17 405 000	-17 535 000	-6 670 000	-6 270 000
20	Laajennusinvestoinnit	-1 535 824	-992 000	-3 854 000	-954 000	-954 000	-850 000	-1 350 000	-350 000	-350 000
30	Uusinvestoinnit	-7 579 984	-5 317 090	-17 723 094	-4 593 094	-5 093 094	-5 660 000	-3 010 000	-2 200 000	-2 050 000
	Investointimenot, yhteensä	-14 353 316	-18 088 090	-85 617 094	-24 977 094	-22 207 094	-23 915 000	-21 895 000	-9 220 000	-8 670 000
	Investointitulot									
10	Korvausinvestoinnit	300 000	55 000	520 000	20 000	20 000	0	500 000	0	0
20	Laajennusinvestoinnit	135 000	70 000	0	0	0	0	0	0	0
30	Uusinvestoinnit	302 040	0	0	0	0	0	0	0	0
	Investointitulot, yhteensä	737 040	125 000	520 000	20 000	20 000	0	500 000	0	0
	Investoinnit, netto	-13 616 276	-17 963 090	-85 097 094	-24 957 094	-22 187 094	-23 915 000	-21 395 000	-9 220 000	-8 670 000

12. Investointisuunnitelman 2024–2028 peruste- lut

10 Korvausinvestoinnit

111 KI/Rakennukset

Sivistyspalvelut

Varhaiskasvatuspalvelut

9170 Kärävuoren päiväkodin peruskorjaus (2025-2026)

Kaupunginvaltuusto on päättänyt oppimisympäristöselvityksen yhteydessä 24.2.2020 § 13, että Sinilinnun ja Kärävuoren päiväkodit yhdistetään vuosina 2022-2024. Yhdistäminen ei ole ollut mahdollista, koska olisi löydettävä Kärävuoren kiinteistöön liittyvä ratkaisu; onko kyse peruskorjauksesta tai uudisrakennuksesta ja tarvitaanko laajennusta. Halikon keskus-
tan lapsimäärään on vaikuttanut mm. Ukrainan tilanne, lapsimäärä ei ole vähentynyt en-
nakoarvioiden mukaisesti.

Toijalanmäen kiinteistö (=Sinilintu) on valmistunut vuonna 1986 ja Kärävuoren päiväkotito on valmistunut 1988. Kummatkin kiinteistöt ovat ikänsä puolesta peruskorjaustarpeessa. Kärävuoren kiinteistön kunto on arvioitu Sinilinnun kiinteistöä paremmaksi, mutta saadaanko kiinteistö peruskorjauksella ja mahdollisella laajennuksella palvelemaan yhdistettävien päiväkotien tilatarvetta. Kiinteistöön on tarve tehdä kuntoarvio ennen päätöstä peruskorjauksesta/uudisrakennuksesta. Kärävuoren päiväkodin sijainti Armfeltin koulun läheisyydessä luo mahdollisuuden yhteistyöhön varhaiskasvatukseen, esi- ja perusopetuksen välillä. Elokuusta alkaen Armfeltin koulun kiinteistössä on toiminut esiopetusryhmä. Toteutuessaan tämä investointi mahdollistaisi salolaisille lapsille ja perheille strategian mukaiset laadukkaat, tarpeenmukaiset, saavutettavat ja asiakaslähtöiset palvelut. Arvioidut kustannukset ovat suuruusluokka-arvioita ja ne tarkentuvat rakennuksessa tehtävän kuntoarvion jälkeen, kun tiedetään mitä on tarpeen korjata.

9176 Tupurin päiväkodin peruskorjaus (2024-2026)

Tupurin päiväkotito on valmistunut 1991, joten kiinteistö alkaa olla ikänsä puolesta peruskorjauksen tarpeessa. Arvioidut kustannukset ovat suuruusluokka-arvioita ja ne tarkentuvat rakennuksessa tehtävän kuntoarvion jälkeen, kun tiedetään mitä on tarpeen korjata. Mahdollisuus päiväkodin laajentamiseen yhdellä lapsiryhmällä selvitetään. Laajennus lisäisi ja parantaisi alueen varhaiskasvatuspaikkatarjontaa huomioiden alueen lapsiperheiden määrän ja lisääntyneen tarpeen varhaiskasvatukseen osallistumiseen. Peruskorjauksella ja mahdollisella yhden lapsiryhmän laajennuksella toteutuisi kestävä talouden Salo hyödyntämällä olemassa oleva peruskorjattu kiinteistö yhden ryhmän lisäyksellä.

9239 Kaivolan tilaratkaisut (2025-2026)

Kaivolan päiväkotito on vuosia toiminut tiloissa, joissa on todettu sekä toiminnallisia että teknisiä puutteita. Rakennus on suhteellisen pieni, oikeastaan vaan yhdelle päiväkotiryhmälle soveltuva. Koska rakennus on pitkälti toiminnallisesti tiensä päässä voisi kyseeseen tulla Kaivolan koulun ja päiväkodin yhdistäminen samaan rakennukseen.

Kaivolan nykyinen koulu on alkuaan rakennettu 1983, laajennettu liikuntasalilla 1990 ja viimeisin kahden luokan laajennus on tehty 1997. Rakennusta ei ole kokonaisuudessaan peruskorjattu siis vuoden 1983 jälkeen. Rakennuksen tekniikka alkaa olla vanhentunutta ja lämmitysöljyä paljon kuluttava. Eli myös rakennuksen lämmitysjärjestelmä olisi syytä muuttaa ympäristöystävällisemmäksi. Rakennusoikeutta tontilla on runsaasti käyttämättä. Koulun peruskorjaukseen olisi syytä varata noin 2,0 miljoonaa euroa ja tarvittava määrä-raha päiväkotiosan rakentamiseen riippuu tilantarpeesta. Arviot vaihtelevat noin 1,0–1,7 miljoonaa euroa.

Koulun yhteyteen olisi järkevää saada tilat neljäryhmäiselle päiväkodille. Tonttitarjonnan seurauksena Kaivolän alueella on havaittavissa ikäluokkien koon kasvamista ja näin ollen tarvittaisiin tiloja lähivuosien aikana myös yhä nuoremmille lapsille. Alle kolmevuotiaiden osuus varhaiskasvatuksessa on nouseva trendi, joka aiheuttaa tilatarvetta. Tämä investointi parantaisi alueen palvelutarjontaa luomalla tarpeenmukaiset, laadukkaat, monipuoliset, saavutettavat ja asiakaslähtöiset palvelut.

9110 Uskelan varhaiskasvatus- ja kouluyksikkö

Torikadun päiväkotiki on rakennettu 1960 luvulla. Päiväkodissa on toiminut sisäilmatyöryhmä vuodesta 2019. Myös Uskelan koulun kiinteistö on huonokuntoinen, jonka vuoksi toimintojen jatkuminen kiinteistöissä on epävarmaa. Kiinteistöt ovat korjauksen tarpeessa tai vaihtoehtona uuden kiinteistön rakentaminen, johon saataisiin sijoitetuksi varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus. Torikadun päiväkodissa on sisäilmaohgelmia ja henkilökunta sekä lapset ovat saaneet hengitystie- ja silmäoireita. Myös ilmanvaihto on koettu puutteelliseksi. Päiväkodin alakerran tila on suljettu kesän aikana ja päiväkodin yksi esiopetusryhmä siirtyi elokuun alussa Uskelan koulun tiloihin. Tällä hetkellä kiinteistössä toimii neljä lapsiryhmää, joista yksi on integroitu erityisryhmä. Tilat eivät ole riittävät vastaamaan keskustan alueen paikkatarpeeseen. Keskustan alueella tarve varhaiskasvatuspaikkoihin on ollut yli tämän hetkisen paikkatilanteen. Jatkossa keskustan alueelle tarvittaisiin kaksi lapsiryhmää lisää, jotta voitaisiin tarjota laadukkaat ja tarpeenmukaiset sekä helposti saavutettavat palvelut. Uusi kiinteistö yhdessä perusopetuksen kanssa mahdollistaisi aidon yhteistyön varhaiskasvatuksen ja alkuopetuksen välille. Tiloista saisi luotua nykyaikaiset ja joustavat vastaamaan muuttuvia tarpeita ja muuttuvaa lapsimäärää. Päiväkotitilat tulisi suunnitella seitsemälle lapsiryhmälle. Suunnitteluvaiheessa olisi mahdollisuus varata pienryhmätiloja siten, että lasten terapiat onnistuisivat päivän aikana ilman siirtymiä. Oppimisympäristöselvityksen linjauksen mukaan jatkossa uusien investointien myötä varhaiskasvatus ja opetus sijoitetaan samaan kiinteistöön synergiaedut hyödyntämällä. Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen sijoittuminen saman katon alle toisi lapsen opinpolulle pysyvyyttä ja yhteistyö huoltajien kanssa tiivistyisi. Siirtymä esiopetuksesta alkuopetukseen olisi luonteva, kun sekä fyysinen että psyykinen oppimisympäristö olisi jo ennestään tuttu. Inklusio ja kolmiportainen tuki vahvistuisi.

Henkilökunnan monipuolisuus rikastaisi työympäristöä ja mahdollisuus opettajien väliseen yhteistyöhön lisääntyisi. Se toisi henkilökunnalle mahdollisuuden ammatilliseen kasvuun, kun erilaisen koulutuksen saaneet opettajat oppivat toisiltaan. Opetuksen joustavuus, työssä jaksaminen ja ammatillinen kehittyminen lisääntyisi.

Vuodelle 2024 on varattava suunnitteluraha 300.000 euroa, jolla saadaan tehtyä hankesuunnittelu valmiiksi sekä mahdolliset toteutussuunnitelmat. Sekä Uskelankoulun Kavilankadun yksikköön, että Torinkadun päiväkotiin on tehty sisäilmatutkimukset ja kuntokartotukset. Tilapalvelut vastaa hankkeen suunnittelusta ja toteutuksesta.

Kaupunginjohtajan esitys: Palautetaan investoinnin nimeksi alkuperäinen Uskelan varhaiskasvatus- ja kouluyksikkö. Valmistunut suunnitelma tuodaan erikseen hyväksyttäväksi, jonka jälkeen tehdään erikseen rakentamispäätös.

Perusopetus- ja nuorisopalvelut

9171 Armfeltin koulun entisen lukio-osan korjaus (2024)

Halikon entinen lukio-osa valmistunut 1984 ja rakennusosassa tehty pieniä muutoksia ja korjauksia 2006–2009. Rakennusosan kerrosala on 2.445 m². Rakennusosassa on ollut erityisesti julkisivurakenteissa ongelmaa sekä erityisesti ilmavaihto on ollut riittämätöntä. Rakennusosassa länsisivun ikkunat ja opettajan huone remontoitiin 2018. Joka tapauksessa talotekniikka on kauttaaltaan uusimisen tarpeessa. Varsinainen korjaustyö toteutettaisiin vuosien 2023–2024 aikana. Korjaustyön ajaksi on tilojen toiminta siirrettävä väistöön. Peruskorjaukseen varataan vuodelle 2023 1.000.000 euroa ja vuodelle 2024 3.000.000 euroa.

Vapaa-aikapalvelut

9251 Jäähallin uudisrakentaminen (2024-2025)

Jäähalli on rakennettu Urheilupuiston vanhan, vuonna 1976 valmistuneen tekojääradan päälle kattamalla vanha rata-alue liimapuukaarin vuonna 1987. Rakennuksen oheistilat ovat käyttöikänsä päässä sekä toiminnallisesti että teknisesti. Uudisrakentaminen on syytä tehdä siten, että erityisesti energiataloudellinen tehokkuus paranee. Uudisrakentamisessa tulee huomioida myös yhtiön jäähalli ja miettiä tilojen käyttö käyttäjien ja yleisön kannalta molempien hallien osalta toiminnallisesti mahdollisimman hyvin.

Jäähallin säänvastaiset ja kantavat rakenteet ovat kaikki alkuperäisiä. Hallin teknistä jäädytystä hoidetaan edelleen aikanaan 70-80 -luvulla tekojäästä palvelleesta rakennusmassan ulkopuolisesta rakennuksesta, jossa sijaitsevat myös jääkoneen huoltotilat.

Jäähallista on vuonna 2020 aikana tehty kattava kuntoarvio, rakenteellinen turvallisuustarkastus sekä tarvekartoitus. Vuonna 2021 on tehty jäähallin hankesuunnitelmaa arkkitehtitoimiston kanssa. Tehtyjen arvioiden ja suunnittelun tuloksena esitetään uuden jäähallin rakentamista vuosina 2024-2025. Uusi jäähalli rakentuu suunnitelman mukaan yhtiön jäähalliin jatkeeksi kohti Karjaskylänkatua ja käynti jäähalliin tapahtuu suoraan Tahkonkadun parkkipaikalta.

Vanhan jäähallin peruskorjaus ja edelleen käyttö jäähallina selvitetään vaikka jäähallin energiatehokkuus ja toiminnallisuus asettaakin nykytiedon valossa merkittäviä haasteita vanhan hallin peruskorjaamiseen. Peruskorjauksen kustannus arvioidaan erikseen arkkitehtisuunnittelun ohella tilahallinnan toimesta.

Valtionavun osalta hanke on AVI:n lausunnossa esitetty kirjattavaksi osaksi Opetus- ja kulttuuriministeriön liikuntapaikkojen rakentamisen ja peruskorjausten harkinnanvaraista avustamissuunnitelmaa vuosille 2024-2025. Opetus- ja kulttuuriministeriö vahvistaa vuosien 2024-2027 rahoitussuunnitelman viimeistään marraskuun 2023 aikana. 2024 ja 2025 jäähalli-investoinnin kustannukset tarkentuvat suunnittelupäivityksen yhteydessä ja peruskunostusarvioiden yhteydessä myöhemmin 2023.

Kaupunginjohtajan esitys: Jäähallin suunnitelmat valmistuvat vasta keväällä 2024, jonka johdosta varataan vuodelle 2024 suunnittelurahaa 200.000 euroa ja siirretään rakentamiseen varattuja määrärahoja vuodelle eteenpäin; vuodelle 2025 3.900.000 euroa ja vuodelle 2026 3.900.000 euroa. Myös investointituloihin kirjattu 500.000 euroa siirretään vuodelta 2025 vuodelle 2026.

9111 Kokkilan saunarakennusten peruskorjaus

Kokkilan uimalan saunarakennus, valmistunut 2009, vaatii peruskorjauksen. Rakennusta käytetään ympärivuotisesti todella paljon, kävijämäärä voi olla jopa yli sata henkeä päivän aikana. Erityisen koville rakennus joutuu talviuintikaudella, syksystä kevääseen ulottuvalla ajalla viikoittain toimintaa on kuutena päivänä. Rakennus ei nykyisellä tekniikalla ehdi kuivumaan riittävästi ja tämä vaurioittaa rakennusta. Erityisesti ilmastointia on parannettava ja muutenkin rakennuksen kunto selvitettävä tehden tarvittavat rakenteiden korjaukset. Kaupungin tilahallinta toteuttaa suunnitteluprosessin.

Kaupunkikehityspalvelut

Tilapalvelut

9167 Ylhäistentie 2 korjaukset (2024)

Osoitteessa Ylhäistentie 2 sijaitseva entisen Turun AMK-rakennuksen laajennusosan vesikate on uusimisen tarpeessa. Myös julkisivu kaipaa ehostusta. Vesikate ja julkisivu on saatava uusittua. Työ esitetään tehtäväksi kesän 2024 aikana. Kustannusarvio on noin 150.000 euroa.

9203 Vuohensaaren tanssilavan kunnostus (2024)

Vuohensaaren tanssilavaa on ehostettava, mm. lattian pintamateriaali pitää uusia, vesikattoa korjata ja osaan julkisivua on asennettava tuulisuojausta. Näin lavan käyttöä voitaisiin monipuolistaa (2024).

9204 Energiasäästökorjaukset (2024–2028)

Tavoitteena on saada käyttöön uusiutuvia energiamuotoja korvaamaan ensisijaisesti öljyä, mutta myös mahdollisuuksien mukaan sähköä. Kiinteistöjen valaistuksen osalta nykyistä valaistusta pyritään korvaamaan led-valaisimilla ja lisäämään älykästä talotekniikkaa. Ilmanvaihdon energiatehokkuutta parannetaan ottamalla käyttöön energiatehokkaampia puhaltimia ja lämmöntalteenottolaitteita.

9205 Kiinteistöjen hälytysjärjestelmät (2024–2028)

Rakennusautomaatio vaatii jatkuvaa päivittämistä. Tavoitteena on myös parantaa järjestelmien yhteensopivuutta ja käytettävyyttä sekä saada aikaan energiansäästöä.

9208 Sisäilmakorjaukset (2024–2028)

Sisäilmaongelmien korjauksiin on tarpeen varata oma määrärahasa, jottei kuluteta vuosikorjausten määrärahaa. Ongelmien selvittelyyn ja akuutteihin korjauksiin on useimmiten tarpeen päästä nopeasti ja tästä syystä on hyvä varata oma määräraha näihin korjauksiin, vuodelle 2024 400.000 euroa. Tavoitteena on kuitenkin mahdollisuuksien mukaan ottaa toteutetut epäkohdat huomioon kunkin kohteen seuraavan peruskorjauksen yhteydessä.

9214 Suojeltujen ja SAMU-rakennusten korjaukset (2024-2025)

Suojeltujen rakennusten julkisivut ja vesikatot ovat käyttämättömyydestä johtuen rapistuneet ja kaupungin yleisilmeen parantamiseksi ne tulisi kunnostaa. Pienten entisissä kunnakeskusten tuntumassa olevien museorakennusten kunto on päässyt huonoksi. Lähinnä vesikatot ovat sellaisia, joita ensisijaisesti tulee suunnitelmavuosien aikana kunnostaa.

9224 Lämmitystapamuutokset (2024-2028)

Tavoitteena on päästä eroon fossiilisten polttoaineiden käytöstä seuraavan noin kymmenen vuoden aikana. Valtioneuvoston selonteossa VNS 7/2017 vp keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikassa on maininta, jossa kaikkia julkisen sektorin toimijoita kannustetaan luopumaan öljyn käytöstä kiinteistöjen lämmityksessä vuoteen 2025 mennessä. Tähän tavoitteeseen pääsy edellyttää vuosittaisia muutoksia eri kiinteistöjen lämmönlähteisiin. Tulevaisuuden palveluverkko ja kiinteistöjen lämmitysjärjestelmien kunto määrittävät, missä järjestyksessä muutoksia tehdään. Kutakin kohdetta tarkastellaan sen ominaisuuksien ja sijainti olosuhteiden perusteella ja valitaan kohteeseen sopivin uusiutuvaan energiaan perustuva lämmitysjärjestelmä. Myös lämmönvaihtimia on uusittava nykyaikaisiin.

9244 Satamakatu 9 korjaukset / kehittäminen (2024)

Satamakatu 9 sijaitsevan varikon rakennuksen talotekniikka, rakenteet sekä piha- / varastoalueet alkavat olemaan käyttöikänsä päässä sekä epäkäyttännölliset ja epätehokkaat. Huoltohenkilöstön siirryttäessä Kauniaistenkadun varikolta Satamakadun varikolle on tiloja saneerattava mm. sähkön, viemäreiden, talo automaation ja ilmanvaihdon osalta. Myös piha-alue kaipaa ehostusta, jotta työkoneet, peräkärryt ja autot mahtuvat varikkoalueelle. Keskittämällä toimintojamme yhteen varikkoon tehostaa toimintaamme huomattavasti.

9245 Halikon liikuntahallin korjaukset (2024)

Halikon liikuntahallin liikuntasalin väliverhot ovat uusittava. Liikuntahallin julkisivua on kunnostettava. Kuntosalin lasitiiliseinä vuotaa sateella ja se on uusittava.

9246 Halikon virastotalon korjaukset (2026)

Halikon virastotalon vesikaton katto aluskatteineen olisi uusittava. Suurin vika on aluskatteessa, joka on vanhaa panssarialuskatetta. Myös talon ilmanvaihtolaitteisto vaatisi uudistamista, se on osin riittämätön. Jäähdytyksen lisääminen olisi myös tarpeen, mutta tämä edellyttäisi suuria muutostöitä kanavistoihin, eristykseen ja myös rakennusteknisiä töitä. Vesikaton korjaus on nyt sijoitettu suunnitelmavuodelle 2026.

9248 Uimahallin peruskorjaus (suunnittelu 2028)

Salon uimahallin peruskorjaus /uudisrakentamisen hankeprosessi.

9252 Urheilutalon peruskorjaus 2026 (suunnittelu 2025)

Vuonna 1955 valmistunut Urheilutalon vanhaa osa (liikuntatoimisto, keittiö, peilisali, alakerran pukutilat ja sauna) sekä vuonna 1971 valmistunut uudempi osa ovat peruskorjauksen tarpeessa. Kaupunki on ostanut kiinteistön vuonna 1995 ja samassa yhteydessä kiinteistöä on peruskorjattu, palloilusalin yläpohja on korjattu vuonna 1998. Peruskorjaukseen tulee sisällyttää ainakin pesu- ja pukutilojen sekä WC-tilojen saneeraus, ilmanvaihdon korjaus, vanhan puolen sisätilojen korjaus 50-luvun arkkitehtuuria kunnioittaen sekä yläpohjan korjaus. Energiataloudellisuutta tulee myös parantaa. Investoinnista on neuvoteltu tila- ja palveluiden kanssa, mutta esitetty määräraha ei perustu kuntotutkimuksiin eikä hankkeesta ole laadittu tarkempaa hankesuunnitelmaa. Hankkeen arvioitu kustannus 2,0 miljoonaa euroa.

9253 Uimahallin vesikaton korjaus (2024)

Uimahallin vesikatto olisi uusittava. Vanha vesikatto alkaa olemaan käyttökänsä päässä. Vesikatto kartoitettiin rakenneavauksin vuoden 2023 aikana ja rakenneavauksissa ilmeni, että katto on paljon huonommassa kunnossa, kuin ensin arvioitiin. Kattoa on vuosien aikana paikkakorjailtu useita kertoja.

9254 Pajulan koulun liikuntasalin julkisivun korjaus (2024)

Pajulan koulun liikuntasalin julkisivu on rapistunut huonoon kuntoon. Julkisivu sekä ikkunat olisi uusittava, jotta rakennuksen käyttökäyttöä pitenee ja saadaan pidettyä liikuntasalin palvelut yllä.

9257 Salohallin korjaukset (2024)

Salohallin parketin pinta on kolhuinen ja kulunut. Parketti on huoltolakattava, jotta käyttökäyttö säilyy. Hallin yleistilat ja pukuhuoneet sekä käytävät kaipaavat ehostusta. Myös julkisivu ja piha-alueet ovat ehostuksen tarpeessa. Ilmanvaihtokoneita on uusittava energiatehokkaampiin. Myös keilahallin seinien vesivuotojen aiheuttaja on selvitettävä, joten kiinteistön piha on kaivettava ulkopuolelta auki

9261 Keskuskeittiön jätehuoneen rakentaminen (2024)

Keskuskeittiön jätteiden turvallinen kuljetus jätepileteille on ollut pidempiaikainen ongelma. Jotta työntekijöiden on turvallista toimia, on keskuskeittiön yhteyteen rakennettava erillinen jätehuone, jonne on turvallinen kulku sisäkautta. Avi on antanut huomautuksen asian korjaamiseksi. Keskuskeittiön jätehuoneen rakentaminen olisi tarkoitus toteuttaa vuoden 2024 aikana.

9249 Moision koulun valaistuksen ja talotekniikan saneeraus (2024)

Moision koulu on yksi eniten energiaan vievistä kiinteistöistä. Kiinteistön talotekniikka on saneerattava älykkääseen talotekniikkaan. Ilmanvaihdon energiatehokkuutta on parannettava sekä valaisimet vaihdettava nykyaikaisiin led-valaisimiin.

9260 Kiikalan vanhustentalojen vesikattojen korjaukset (2024)

Kiikalan vanhustentalojen vesikatot ovat käyttökänsä päässä. Katot ovat ajansaatossa vuotaneet useista kohdista. Jotta kiinteistö pysyy asuttavassa kunnossa, on vesikatot korjattava mahdollisimman pian. Korjaukset olisi tarkoitus suorittaa vuoden 2024 aikana.

9262 Moision vanhustentalon julkisivun korjaus (2024)

Muuratut parvekkeiden kaiteet rapautuvat ja niistä irtoaa paloja, jotka aiheuttavat pudotessaan turvallisuusriskin näiden alapuolella oleviin piha- ja oleskelualueille. Kaiteiden kiinnitys, parvekkeita jakaviin betoniseiniin, on vaurioitunut betonin halkeilun vuoksi, tämä saattanut aiheuttaa kaiteiden kiinnityksen heikentymistä. Nämä on korjattava kiireellisesti.

Kaupunginjohtajan esitys: Lisätään korjaushanke investointisuunnitelmaan vuodelle 2024

113 KI/Kiinteät rakenteet ja laitteet

Vapaa-aikapalvelut

9547 Urheilupuistoa ympäröivien aitojen ja porttien osittainen uusiminen (2026)

Urheilupuistoa ympäröivä aita on suurimmaksi osaksi vanha, osin varsin huonokuntoinen, epäesteettinen ja osin käyttäjilleen rikkinäisenä vaarallinen. Myös useat aidan porteista ovat rikki ja vinossa eikä portteja ole mahdollista suoristaa. Urheilupuisto on kaupungin keskeinen ”käyntikortti” ja alueen liikuntapaikkoja käyttää vuosittain yli miljoona käyttäjää. Investointina esitetään uusittavan Tahkonkadun puoleinen aita jäähallien kohdalta jatkuen perhepuiston puoleiselta reunalta Salohallin takakulmalle johtavalle portille asti. Lisäksi uusitaan aidassa olevat huolto- ja käyntiportit ja sijoitetaan ne toiminnallisesti järkevästi.

9549 Muurlan liikunta-alueen perusparannus (2024)

Kuntoradan valaistuksen uusiminen sekä pohjan perusparannus tarvittavilta osin.

9678 Olosuhteiden kehittäminen Perniön Melassuolla (2025)

Palloilukentän pinnoitteen uusiminen sekä ympäröinnin kehittäminen (aidat).

9679 Uimarantojen kunnostukset (2024-2025)

Käyttöturvallisuuden parantamiseksi Naarjärven laitureiden sekä hyppytorniin uusiminen.

9695 Urheilupuiston tekonurmikenttä (2024)

Lämmitettävän tekonurmikentän pinnan uusiminen kuuden vuoden runsaan käytön jälkeen on välttämätöntä. Vanha tekonurmipinta sijoitetaan uudelleen ja siirtotyö kilpailutetaan Urheilupuiston tekonurmipinnan uusimisen kanssa samassa yhteydessä .

9680 Perniön museon asevitriinien uudistaminen (2024)

Salon historiallinen museo on ammatillisesti hoidettu, valtionosuutta saava museo, joka instituutiona täyttää ampuma-aselaissa (7.6.2019/724) § 15 määriteltävän asekeräilijän määritelmän. Museolla on hallussaan merkittävät asekoelmat. Ne ovat aikanaan muodostuneet asekeräilijöiden lahjoitusten myötä, eikä museo kartuta asekoelmaa enää aktiivisesti. Kokoelmiin kuuluu Perniön museossa yhteensä teräaseiden (noin 60 kpl erikokoisia ja -aikaisia miekkoja, sapeleita, pistimiä ja tikareita) lisäksi 136 erilaista ampuma-asetta, joista 105 on ollut aikaisemmin esillä näyttelyssä. Aselain uudistumisen myötä aseiden säilyttäminen ja esittäminen on saatettava nykyisen lain vaatimalle tasolle. Vanhat vitriinit ovat 1990-luvun lopulta, eivätkä ne täytä enää nykyvaatimuksia. Asekoelma on arvokas kokonaisuus ja se on suojattava asianmukaisesti museon tiloissa. Salon historiallisen museon asevastaavana toimii kokoelma-amanuenssi Anna Väänänen. Asevastaava edustaa museota sen hallinnassa olevia ampuma- ja teräaseita koskevissa asioissa.

Vanhoihin aseisiin erikoistunut asiantuntija, konservaattori Lasse Mattila on tutkinut, inventoinut ja kuntotarkastanut Perniön museon teräasekoelman tulevaa esillepanoa varten 2021. Ampuma-asekoelmaa ovat asiantuntijat käyneet läpi jo aikaisemmin. Nyt kokonaisuudelle tarvitaan lainmukaiset vitriinirakenteet, jonka suunnittelussa on huomioitava museorakennuksen ominaispiirteet ja muu esillä oleva perusnäyttelykokonaisuus. Esitettävät aseet edellyttävät erityisiä rakenne- ja materiaalivaatimuksia muun muassa lukituksen ja murtosuojauksen, kiinnityspisteiden ja valaistuksen suhteen. Samalla vitriinejä on oltava helppoa huoltaa ja siivota. Vitriinirakenteen elinkaari on 15–20 vuotta lainsäädännön muutoksista riippuen. Samalla hankitaan kokoelmassa varastosäilytyksessä oleville aseille lainmukaiset, riittävän turvaluokitukseen olevat seinään pultattavat säilytyskaapit. Uudelleen esitettäväksi rakennettu, poikkeuksellisen hieno asekokonaisuus on kiinnostava ja yleisöä houkutteleva museosisältö.

Investoinnista katetaan näyttelyarkkitehtuurin ja vitriinien suunnittelukulut, rakentaminen ja materiaalit, mahdollisten uusien turvallisuusratkaisujen perustamiskulut, aseiden asettelu sekä kiinnitys vitriineihin sekä asekaappien hankinta. Rakentamisessa käytetään hyödyksi myös valtionperinnön turvin 2024 museolle palkattavaa määräaikaista museomestaria sekä kaupungin omia kirvesmiehiä. Lisäksi luvanvaraiset aseet vaativat ajantasaiset aseluvat, joiden kustannukset katetaan investoinnista. Asekokonaisuuden esitystavan sekä

säilytysratkaisut hyväksyy Salon poliisi. Lopullinen kokonaisuus ilmoitetaan myös kaupungin käyttämälle vakuutusyhtiölle. Vitriinien uudistamiseen varataan 32.000 euroa.

9681 Ilo-teoksen konservointi ja korjaus (2024)

Salon taidemuseo Veturitalli hallinnoi ja hoitaa Salon kaupungin taidekokoelmaa, jonka osana ovat myös Salon kaupunkikuvaa elävöittävät julkiset veistokset. Pekka Jylhän suuri-kokoinen teräsveistos, rantapalloa muistuttava Ilo (2007) sijaitsee Salon Urheilupuiston näköalapaikalla, uimahallin kyljessä ja Salo-hallin naapurina. Teos toimii alueen maamerkinä ja sen kuvaa käytetään laajalti kaupungin viestinnässä. Tuhannet Salo-hallin, uimahallin ja Urheilupuiston käyttäjät näkevät teoksen, se on yksi kaupungin käyntikorteista. Julkisilla teoksilla rakennetaan myös mielikuvaa kaupungista.

Teos on hankittu uimahallin laajennuksen ja peruskorjauksen yhteydessä prosenttitaidemuseon hankintana. Sen hankinnan ja asentamisen jälkeen teos on pesty ja puhdistettu kahdesti. Nyt teos vaatii kunnostusta.

Pallon muotoisen teoksen halkaisija on 500 cm. Materiaali on terästä, jonka päällä on maali ja lakka. Teoksen maalipinta on alkanut tuhoutua. Siihen on kolme syytä. Heti asennuksen yhteydessä teokseen on tullut pistemäisiä kolhuja, jotka rikkoneet maalipinnan. Näistä kohdistava vesi on päässyt aina teräspinnalle asti ja metalli on alkanut ruostua. Pistemäisiä, ruosteisia reikiä on ympäri palloa, eikä yhden värin korjaus auta. Teos on kokenut myös ilkkua: kävelykorkeudella pallon pinnassa näkyy melko runsaasti raaputusjälkiä. Kolmas syy tuhoutumiselle on teoksen normaali ikääntyminen. Suomen vaihtelevat ilmasto-olosuhteet ja auringon vaikutus näkyvät erityisesti teoksen laella, josta lakka on irronnut levyjäsinä kappaleina. Lakan tarkoitus on suojella väripigmenttiä ja kohdistava, joista lakka on irronnut, on maali voimakkaasti haalistunut.

Tehtävä korjaus ja huolto on vaativaa ammattityötä. Teoksen kunnostus tehdään taiteilijan ohjeiden mukaisesti. Korjauksen yhteydessä teos irrotetaan jalustaltaan ja kuljetetaan työstettäväksi yritykseen, jolla korjaamiselle parhaat edellytykset. Teos hiotaan hiekkapuhalluksella, jonka jälkeen se maalataan uudelleen. Maalivalinta tehdään taiteilijaa konsultoiden. Tämän jälkeen teos kuljetetaan takaisin uimahallin pihalle ja kiinnitetään jalustaan. Kustannukset muodostuvat teoskuljetuksesta ja -käsittelystä, laitevuokrasta sekä puhallus- ja maalaustyöstä. Työ on suoritettava yhtäjaksoisesti, eikä sitä voi jakaa osiin. Kunnostuksella ja huollolla ylläpidetään Salon kaupungin taidekokoelmaa, joka on kaupungin omaisuutta.

Pekka Jylhän Ilo -veistoksen kunnostukseen varataan 24.000 euroa. Hinta perustuu elokuun 2023 hintoihin ja kustannustasoon.

9578 Halikonlahden esteetön polku (2026)

Esteetöntä luontoliikkumista edistävä Halikonlahden luontoreitin ja lintutornien peruskunnostusta.

9613 Moision tekonurmi (2026)

Pallokentän tekonurmen uusiminen ja ympäröinnin kehittäminen.

9580 Urheilupuiston kehittäminen (2024)

Urheilupuiston kehittämisen yleissuunnitelma Kaupunkikuvallisesi keskeisen Salon Urheilupuiston yleissuunnitelman poikkihallinnollinen toteuttaminen myötäilee valtuuston kirjausta urheilupuiston kehittämisestä. Puiston yleissuunnitelma on merkittävä kaupungin elinvoiman ja vetovoimaisuuden lisäämiseen tähtäävä ja samalla toiveita sekä visioita yhdeksi kokonaisuudeksi kokoava suunnitelma. Visiosuunnittelun tarkoitus on laajaa osallistamista hyväksikäyttäen tuottaa kokonaiskuva niistä mahdollisuuksista mitä Salon Urheilupuisto keskeisenä toiminta- ja tapahtuma-alueena voi Salon kaupungille strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi tarjota. Visiosuunnitelman toteuttaminen edellyttää voimakasta poikkihallinnollista yhteistyötä ja yhteensovittamista sekä toiminta- ja tapahtumatarpeiden, että niihin liittyvien tila -ja maankäytöllisten ratkaisujen yhteensovittamista.

Kaupunkikehityspalvelut

Yleisten alueiden kehittäminen ja ylläpito

Liikenneväylät

9351 Uudelleen päällystettävät kadut (2024-2028)

Huonokuntoisten asfaltoitujen katujen uudelleen päällystäminen

Katuinfran saneeraus

9402 Huonokuntoiset jalkakäytävät ja kevyen liikenteen väylät (2024-2028)

Huonokuntoisten jalkakäytävien ja kevyenliikenteen väylien uudelleen pinnoitus ja rakentaminen. Keskustan suojateiden esteettömyyden parantaminen.

9404 Salonkadun kiertoliittymä (2027)

Kiertoliittymän toteutus Salonkadun – Helsingintien - Koskenpäänkadun risteykseen.

9412 Lanskalantien liittymä Teijontielle (2025-2026)

Lanskalantien - Teijontien liittymän rakentaminen kaavan mukaiseen paikkaan.

9413 Meriniityn katu ympäristön parantaminen (2025-2028)

Meriniityn teollisuusalueen katuinfran saneeraus ja yleisilmeen parantaminen.

9415 Olemassa olevien kaava-alueiden saneeraus (2024-2028)

Vanhempien heikkokuntoisten katujen perusparantaminen kaava-alueilla, joissa on jo saneerattu sähkö/televerkko sekä vesihuoltoverkostot (maalaiset infra).

9416 Muu katurakentaminen (2024-2028)

Suunnitelmavuosille on varattu katurakentamiseen tarvittava vuotuinen määräraha, joka kohdennetaan tarkemmin talousarviovuosittain.

9421 Liikennevalojen saneeraus (2024)

Vanhojen elinkaarensa päässä olevien liikennevalolaitteiden vaihtaminen uusiin, nykyaikaisiin ja paremmin toimiviin laitteisiin.

9426 Inkerinkatu – Kirkkokatu -välisen katualueiden saneeraus

Nykyisen jalkakäytävän muuttaminen pyörätieksi Inkerinkadun eteläiselle puolelle, välillä Paasionkatu – jokiranta. Lisäksi katualueiden parantamiseen sisältyy jalkakäytävien laatoitusten uusiminen, korotettujen / kavennettujen risteysalueiden toteutus Inkerinkatu-Rummunlyöjäntkatu, Inkerinkatu-Kirkkokatu, sekä Inkerinkatu-Esterinkatu –risteysalueille. Kirkkokadulle sekä Rummunlyöjäntkadulle välillä Inkerinkatu-Siltavoudinkatu nykyisen ajoradan ja jalkakäytävän nostaminen. Hankkeella parannetaan huomattavasti keskusta alueen viihtyisyyttä ja esteettömyyttä

9431 Uudet tieliikennelain mukaiset liikennemerkkit (2024-2028)

Vuonna 2020 uusitun tieliikennelain mukaisten uusien liikennemerkkien muutostyöt.

9432 Perniön kevyenliikenteen siltayhteyden saneeraus (2024)

Leskenkujan ja Kievarinpolun (Salontie) välisen huonokuntoisen jalankulkusillan rakentaminen.

9434 Tehdaskadun / Meriniitynkadun kiertoliittymä (2023-2024)

Kiertoliittymän suunnittelu ja rakentaminen Tehdaskadun ja Meriniitynkadun liittymään, josta yksi haara tulee uudelle poliisitalon kiinteistölle. Vuonna 2023 tehdään suunnittelu ja rakentaminen vuonna 2024.

9436 Pyörätieverkoston kehittäminen (2023-2024)

Pyörätieverkoston kehittämiseen vuosille 2023-2024 varataan yhteensä 150.000 euroa (75.000 euroa per vuosi) perustuen Salon kaupungin kävelyn ja pyöräilyn kehittämissuunnitelmaan.

9437 Riihelänpuiston uudet kevyenliikenteen yhteydet ja maisemoinnit (2024)

Kaavan mukaisten kvl-yhteyksien rakentaminen Riihelänpuistoon, ja näihin liittyvät maisemointityöt. Yhteydet parantavat kevyenliikenteen pääsyä uudelle kaupalle.

9438 Liikenneturvallisuuden ja esteettömyyden hankkeet (2024-2028)

Liikenneturvallisuussuunnitelman, esteettömyyskartoituksen ja muiden vuoden aikana tulevien liikenneturvallisuutta ja esteettömyyttä parantavien hankkeiden toteutukseen.

9439 Urheilupuiston Vähäjoen ylittävän sillan saneeraus (2024-2025)**9440 Horninkadun saneeraaminen (2024-2026)**

2024 hankkeen käynnistäminen ja suunnittelu. 2025-2026 esitetyn rakentamisen määrärahat tarkentuvat kun suunnittelutyö on saatu valmiiksi.

9352 Keskustan pääväylien kehittäminen (2025-2026)

Helsingintien/ Turuntien ja Horninkadun sekä muiden pääväylien kehittämiseen varataan määrärahaa vuosille 2025 ja 2026. Määrärahoilla voitaisiin laittaa teiden ja jalkakäytävien pintoja kuntoon parantaa esteettömyyttä sekä lisätä viihtyvyyttä esim. viherrakentamalla.

Katuvalaistus**9502 Katuvalaistuksen saneeraus yhd. Lounea/Caruna (2024-2027)**

Vanhojen yhteiskäytössä olevien puupylväiden ja niissä olevien ilmajohtolinjojen purkaminen ja uusien maakaapelilinjojen rakentaminen yhdessä muiden verkkoyhtiöiden kanssa. Samassa yhteydessä kaupunki rakentaa uudet katuvälit.

9503 Katuvalaistuksen saneeraus (SpNa-vaihto ym.) (2024-2028)

Salon kaupungin katuvälöiden vaihto energiatehokkaiksi LED-valaisimiksi sekä ohjausjärjestelmän nykyaikaistaminen.

9574 Salonjoen varren valaistuksen uusiminen (2024-2025)

Salonjoen tunnelmavalaisituksen saneeraus. Suunnittelu 2024 ja toteutus 2025, jonka osalta tarvittavat määrärahat tulevat tarkentumaan suunnitelmien valmistuttua.

Yhteistyöhankkeet ELY:n kanssa**9512 Muut yhteishankkeet ELY:n kanssa (2024-2028)**

Suunnitelmavuosille kaavailtu tarvittava vuotuinen määräraha, joka kohdennetaan talousarviovuosittain.

Kaupungin ELY:n yhteiskäyttöisten liikennevalojen ja ohjauslaitteiden uusiminen

Puistot**9521 Heikkokuntoiset puistot (2024-2028)**

Satamakadun varrella olevien huonokuntoisten hopeasalavien poistaminen ja korvaaminen 400-500 metrin matkalla. Puukujanteen pituuden (n. 1,7km) vuoksi kujanteen puut poistetaan ja korvataan uusilla puilla neljän vuoden aikana.

Sairaalantien pohjoispään vanhan puukujanteen puut ovat huonokuntoisia ja puita on jouduttu viime vuosina poistamaan. Turvallisuuden ja kaupunkikuvan vuoksi kujanteen puut tulee uusia.

Kyntäjänpuiston maisemointi aikaisemmin puretun Bändilän rakennuksen kohdalta mm. maastoa muotoilemalla ja uusilla istutuksilla.

Katualueiden ja puistokäytävien maisemallisia kohentamisia uusilla puukujanteilla ja -ryhmillä mm. Viitanlaaksossa ja Halikon kirkonkylällä.

Näiden lisäksi muiden keskeisten viheralueiden ja niissä olevien varusteiden, kuten kiintopenkkien ja roska-astioiden lisäämistä ja kunnostamista sekä huonokuntoiseksi arvioidun kasvillisuuden uusimista.

9525 Perhepuiston peruskunnostus (2026)

Urheilupuiston yhteydessä sijaitseva Perhepuiston leikkipaikka on Salon kaupungin ylläpitämistä leikkipaikoista monipuolisin ja suosituin leikkipaikka. Leikkipaikan välineiden käyttöaste on korkea ja välineiden mekaaninen kulutus on siten tavallista kovempaa. Siksi leikkipaikan toimintoja ja välineistöä on uudistaa aika ajoin.

9526 Horninpuiston peruskunnostus (2025)

Torin uusi huoltorakennus on tuonut muutos- ja parannustarpeita Horninpuistoon ja nykyisen ns. Ympyräparkin ympäristöön. Tavoitteena on liittää torin uusi huoltorakennus, ympyräparkki ja Horninpuisto luontevasti toisiinsa. Lisäksi Horninpuiston rakenteita, varusteita ja istutuksia tulee uudistaa ja ehottaa, jotta vanha ja perinteinen puisto säilyy edelleen ydin-keskustan tärkeänä viheralueena.

9529 Salonjoen rantapuistojen viherrakentaminen (2024-2026)

Salonjoen rantamuurin jatkorakentaminen joen itäiselle rannalle junasillalta Vähäjoen suulle saakka. Salonjoen rantamuurin jatkorakentamiseen liittyvät jälkityöt. Jälkityöt tarkoittavat rantamuurin rakentamisen jälkeen tehtäviä maisemointeja, jolloin alueelle perustetaan tarvittavat kulkuyhteydet, asennetaan valaistus tarkoituksenmukaisiin kohtiin ja muotoillaan penkereet sellaiseen muotoon, että niiden kunnossapito on jatkossa mahdollista hoitaa asianmukaisesti. Suunnittelutyö on tavoitteena toteuttaa kokonaisuutena vuoden 2025 aikana.

9559 Ruukinlammen padon peruskorjaus ja muutostyöt (2024-2025)

Tavoitteena on suunnitella Ruukinlammen erittäin huonokuntoisen patorakenteen korjaus niin, ettei padosta olisi tulevaisuudessa kaupungille enää nykyisenkaltaista huolta. Suunnittelussa hyödynnetään eri asiantuntijatahojen osaamista ja patorakenteelle tutkitaan suunnittelutyön yhteydessä erilaisia vaihtoehtoja. Suunnitelma on tavoitteena saada laadittua vuonna 2024, jotta padon korjaaminen voidaan aloittaa vuonna 2025. Padon korjaamisen jälkeen lammen ympäristöä parannetaan vastaamaan korjattua patoa.

9568 Pesälammen ja padon kunnostus (2024-2026)

Pesälammen ja vanhan padon kunnostaminen nykyaikaiseksi helppokäyttöiseksi ja tulvatilanteissa paremmin toimivaksi. Vuonna 2024 kunnostettavan patorakenteen suunnittelu ja toteutus seuraavana vuonna 2025.

Pesälammen ja lammen ympäristön maisemasuunnittelu linkittyy Perniön keskustan viheralueista laadittavaan yleissuunnitelmaan. Pesälammen maisemoinnin yhteydessä on tarkoituksena parantaa ja ehottaa lammelle johtavia kulkuyhteyksiä sekä uusia Pesälammelle johtavan ojan ylittävä siltarakenne. Maisemointi ja muut viherrakennustyöt on tavoitteena toteuttaa vuonna 2026.

9569 Äijänsillanpuiston leikkipaikan saneeraus (2024)

Äijänsillanpuiston leikkipaikka sijaitsee Sirkkulän kaupunginosassa. Suurin osa leikkipaikalla olevista välineistä on valmistettu vuonna 2000 ja ovat jo monin paikoin huonokuntoisia. Saneerauksen yhteydessä leikkipaikan välineistö sekä putoamisalusta uusitaan. Samalla alueen valaistusta ja saavutettavuutta parannetaan. Saneerauksen jälkeen leikkipaikan turvallisuus kohenee merkittävästi ja sen tulisi palvella käyttäjiään seuraavat 15-20 vuotta.

9570 Ympyräpuiston leikkipaikan saneeraus (2024)

Perttelin Kaivolän asuinalueella sijaitseva ns. Ympyräpuiston leikkipaikka on perustettu vanhan Perttelin kunnan aikana. Leikkipaikka on keskeisellä sijainnilla ja sitä käyttävät mm. Perhepäivähoitajat. Leikkipaikan välineistöä ja muita rakenteita on vuosien aikana jouduttu vähentämään kulumisen, rikkoontumisen tai ilkeiden vuoksi. Jäljellä olevat välineet ovat osin huonokuntoisia. Saneerauksen yhteydessä leikkipaikan välineistö ja putoamisalusta uusitaan. Samalla alueen saavutettavuutta ja valaistusta parannetaan. Saneerauksen jälkeen leikkipaikan turvallisuus kohenee merkittävästi ja sen tulisi palvella käyttäjiään seuraavat 15-20 vuotta.

9571 Kasvitarhanpuiston leikkipaikan saneeraus (2024)

Kasvitarhanpuiston leikkipaikka sijaitsee Ollikkalan kaupunginosassa. Leikkipaikan välineistöä on vähennetty viime vuosien aikana ja jäljellä olevat välineet on valmistettu 1990-luvun lopulla ja ovat jo osin hyvin kuluneita. Saneerauksen yhteydessä leikkipaikan välineistö ja putoamisalusta uusitaan. Samalla alueen saavutettavuutta ja valaistusta parannetaan. Saneerauksen jälkeen leikkipaikan turvallisuus kohenee merkittävästi ja sen tulisi palvella käyttäjiään seuraavat 15-20 vuotta.

9572 Tiikarinpuiston rinteiden ja portaiden saneeraus (2024)

Tiikarinpuisto sijaitsee Tiikarinkadun ja Halikontien välisellä alueella. Puisto on kokonaisuudessaan rinnettä. Rinteeseen on aikoinaan istutettu runsaasti vuorimäntyä ja jonkin verran muuta kasvillisuutta. Vuorimännyt ovat viime vuosina haitanneet merkittävästi puistoon rajoittuvien kevyenliikenteenväylien turvallisuutta luomalla näkemäesteitä ja kaventamalla kulkuväyliä. Rinteeseen on perustettu 1990-luvulla puurakenteiset portaat, jotka ovat tulleet elinkaarensa päähän. Saneerauksen tavoitteena on uusia rinteessä olevat portaat korvaamalla ne osittain metallirakenteisilla maastoportailta. Maastoportaiden käyttäjäturvallisuutta parannetaan lepotasanteilla sekä valaistuksella. Rinteessä olevat vuorimännyt poistetaan ja korvataan toisenlaisilla istutuksilla. Tavoitteena on luoda maisemallisesti kaunis rinne ja parantaa puistoon rajoittuvien kevyenliikenteenväylien turvallisuutta.

9573 Perniön keskustan puistojen yleissuunnitelman laadinta (2024)

Perniön keskusta-alueen kaavanmukaisten viheralueiden määrä on kasvanut merkittävästi viime vuosina tehtyjen maakauppojen johdosta. Myös Perniönjoen tulvansuojeluhankkeen yhteydessä tehdyt maanrakennustyöt ovat vaikuttaneet Perniön keskusta-alueen maisemaan merkittävästi.

Viheralueiden yleissuunnitelmassa on tavoitteena luoda Perniön keskustan puistoista kokonaisvisio, joka ohjaa viheralueiden tarkempaa suunnittelua tulevaisuudessa. Laadittavassa yleissuunnitelmassa hahmotellaan puistojen kulkuyhteyksiä, kasvillisuutta, näkymiä, valaistuksia, rakenteita ja toimintoja. Toiminnot tarkoittavat mm. Leikkipaikkoja, ulkokuntoilu- paikkoja ja koirapuistoa. Samassa yhteydessä visioidaan myös Pesälammen ja sen lähialueiden paristoa ja sitä, kuinka lampi liittyy maisemallisesti Perniön kuntakeskukseen.

Suunnittelualue sijoittuu Perniönjoen molemmille puolille rajautuen etelässä Kaukurintiehen, idässä Lupajantiehen, pohjoisessa Perniön urheilukentälle ja lännessä Heikkiläntiehen.

Venepaikat

9530 Venelaitureiden peruskunnostus, Vartsala (2024-2025)

Vartsalan venelaiturille on tehty kuntotarkastus. Laituri rakentuu maatuesta, johon on yhdistetty betoniponttoonilaituri. Kuntotarkastuksessa laiturin kunto on todettu tyydyttäväksi, mutta heikentymiä on sekä laiturin maatuen puupaaluissa että ikääntyneissä betoniponttooneissa.

Varsinaisessa suunnittelussa käytetään ulkopuolista asiantuntijaa. Suunnitelma laaditaan vuoden 2024 alkupuoliskolla. Tavoitteena on purkaa veneilykauden lopulla nykyinen betoniponttoonilaituri, kunnostaa ja uusia maatuen perustukset, puupaalut ja muut puurakenteet sekä venepuomit. Ennen veneilykauden alkua vuonna 2025 edellisenä syksynä uusittuun maatukeen liitetään kokonaan uusi betoniponttoonilaituri.

9441 Salon veneväylän ruoppaus (2024-2026)

3765: Kirjakkalanselkä-Vuohensaari-väylä ruoppaus syvyys -2,5 m ja 2655. Salon vene-reitti ruoppaussyvyys -2,3 m on monikeilaluodattu vuonna 2022. Monikeilaluotauksessa havaittiin liittymistä keskimäärin n 20...30 cm. Väyläruoppaus 0,3 m työvaralla alkuperäiseen syvyys tasoon väylän alalta synnyttäisi 17.000 m³ ktd määrän ruoppaus massoja.

Hankkeen suurin kustannuserä syntyy syntyvien ruoppausmassojen käsittelystä, meriläjitys Kirjakkalan saaren taakse n 450.000 euroa, meriläjitys Strömman kanavan meren puolelle n.750.000 euroa tai maaläjitys n.1.000.000 euroa. Lopullinen hankkeen kustannus selviää ruoppaukseen ja läjitykseen annettujen lupaehtojen ja läjitykseen löytyvän paikan jälkeen.

Tori

9562 Torin sähköistyksen uusiminen (2022-2024)

Salon kauppatorin sähköinfra on vanhentunutta, eikä nykyisellään palvele kunnolla kauppatorin tarpeita. Sähköistyksen uusiminen sujuvoittaa sekä torikauppiaiden toimintaa että tapahtumien järjestämistä torialueella. Tärkeänä näkökohtana on myös sähköturvallisuuden huomattava parantuminen. Lisäksi torilla asioiden asiakkaiden liikkuminen alueella on uudistuksien jälkeen esteettömämpää ja turvallisempaa. Sähköistyksen tarpeet kartoitetaan ja suunnitelma sähköistyksen uusimisesta laaditaan vuoden 2022-2023 aikana ja varsinainen sähköistyksen uusimistyö on tavoitteena toteuttaa vuoden 2024 huhti-toukokuun aikana, jolloin muutostöistä on pienin haitta torin toiminnalle.

Tilapalvelut

9567 Koulujen ja päiväkotien pihojen kunnostaminen (2024-2028)

Koulujen ja päiväkotien ulkoleikkivälineiden putoamisalueet eivät enää vastaa nykypäivänä saatavissa olevien materiaalien tasoa. Yleisesti on käytetty hiekkaa, joka kuitenkin on varsin helposti pois kuluva materiaali ja uutta joudutaan tuomaan paikalle vuosittain ja välillä pitkienkin matkojen takaa. Kaupunki on asennuttanut muutamille pihaille korjausten yhteydessä hiekkatekonurmea, joka on kestävä ja miellyttävä alusta (mm. Tupurin koulu, Muurlan päiväkot). Tekonurmen alle asennetaan leikkivälinekohtaisesti putoamiskorkeudesta riippuen tietyn paksuiset joustavat materiaalit. Hiekkatekonurmella saadaan pihalle elävyyttä, sillä materiaalia on saatavilla eri sävyinä. Pihaparannusta olisi hyvä tehdä 3-4 pihan vuosivauhdilla ja samalla on tarkoitus uusia myös vanhaa ja rikkiäistä välineistöä, uusiin ja turvallisempiin leikkivälineisiin. Vuosittainen määrärahan tarve olisi 200.000 euroa. Sivistystoimi vastaa hankkeen kartoituksesta ja Kaupunkikehityspalveluiden tilapalvelut hankkeen toteutuksesta.

116 KI/Koneet ja kalusto

Kaupunginhallitus

9586 Kaupungintalon av-laitteet (2024)

Kaupungintalon yleisten tilojen av-laitteisto alkaa olla ikääntynyttä ja aikaansa jäljessä. Käyttöikänsä päässä olevien av-laitteiden uusiminen.

Sivistyspalvelut

Lukiokoulutus ja musiikkiopisto

9686 Salon lukion opetustilojen esitystekniikan päivitys (2024)

Salon lukion luokkien av-laitteisto alkaa olla ikääntynyttä ja aikaansa jäljessä. Muutamissa luokkatiloissa käytössä olevista kosketusnäyttöistä on saatu myönteisiä kokemuksia ja ko. tekniikkaa kannattaisi ennakkoiden alkaa laajentaa kaikkiin opetustiloihin. Käyttöikänsä loppusuoralla olevat datatykit korvattaisiin kosketusnäyttöillä ja luokkien kalusteita (taulut ja kaapistot) muokattaisiin käyttökelpoisimmiksi. Salon lukiossa on 24 luokkaa, joihin muutokset tehdään. Muutostyöt jaetaan kahdelle vuodelle, 2023 ja 2024.

9688 Halikon lukion dataprojektorien uusiminen (2024)

Halikon lukion nykyiset dataprojektorit on asennettu 14 vuotta sitten. Projektorien teho on heikentynyt ja terävyys hävinnyt. Lamppuja joutuu uusimaan normaalia tiheämmin – eivätkä ne ole halpoja. Vaihdon yhteydessä pitää vaihtaa valkotaulut (tauluun voi heijastaa sekä kirjoittaa) sekä tehdä kaapelointeja. Nykyiset vanhat älytaulut poistetaan luokista vaihdon yhteydessä. Halikon lukiossa on 12 luokkaa, joihin muutokset tehdään. Data-projektorien vaihto (ja muu tarvittava muutostyö) jaetaan kahdelle vuodelle, 2023 ja 2024.

9687 Salon lukion auditorion ja oheistilojen esitystekniikan päivitys (2024-2025)

Salon lukion auditorion ja sen oheistilojen esitystekniikka on vanhentunutta ja heikosti toimivaa. Esitystekniikan päivityksessä uusitaan ajanmukaisiksi ja lukion tämänhetkisiä käyttötärpeitä vastaaviksi auditorion ja siihen liittyvien näyttämötilojen äänentoisto, projisointi, valaistus ja kaapeloinnit.

Muutostyöt jaetaan kahdelle vuodelle siten, että vuoteen 2024 kohdentuu suunnittelutyö ja vuoteen 2025 laitteistohankinnat ja -asennukset. Vuoden 2025 laitteistohankintoihin ja -asennuksiin tarvittavat määrärahat tarkentuvat vuoden 2024 suunnittelutyön aikana.

9618 Perniön yläkoulun ja lukion av-remontti (2025-2026)

Perniön yhteiskoulun ja lukion opetustilojen AV-laitteisto alkaa olla ikääntynyttä ja aikaansa jäljessä. Käyttöikänsä loppupuolella olevat dataprojektorit ja kaiuttimet korvataan kosketusnäytöillä, joista on saatu hyviä kokemuksia muista kouluyksiköistä. Samalla uusitaan luokkien AV- ja sähkökaapelointeja tarvittavilta osin. Remontoitavia luokkatiloja on yhteensä 23 kpl ja muutostyö jaetaan kahdelle vuodelle (2025 ja 2026).

Perniön yhteiskoulun ja lukion juhlasalin esitystekniikka on puutteellista, vanhentunutta ja heikosti toimivaa. Esitystekniikan päivityksessä uusitaan ajanmukaisiksi ja tämänhetkisiä käyttötarpeita vastaaviksi juhlasalin äänentoisto, projisointi, valaistus ja kaapeloinnit. Muutostyöt jaetaan kahdelle vuodelle siten, että vuoteen 2025 kohdentuu suunnittelutyö ja vuoteen 2026 laitteistohankinnat ja -asennukset. Vuoden 2026 laitteistohankintoihin ja -asennuksiin tarvittavat määrärahat tarkentuvat vuoden 2025 suunnittelutyön aikana.

Vapaa-aikapalvelut

9669 Kuntosalien kilpailuvälineiden ja -laitteiden uusiminen (2025-2026)

Perttelin kuntosalin kalusteiden uusiminen, vuonna 2025, hinta noin 70.000 euroa. Halikon kuntosalin kalusteiden uusiminen, vuonna 2026, hinta noin 80.000 euroa.

Kaupunginhallituksen esitys: Lisätään investointisuunnitelmaan 10.000 euroa vuodelle 2024 Ollikkalan kuntosalilaitteiden uudistamiseen.

9670 Jäähallin irtain omaisuus (2025)

Vuonna 2024-2025 suunnitelmissa olevaan uuteen jäähalliin hankittava irtaimisto.

Kaupunginjohtajan esitys: Jäähallin suunnitelmat valmistuvat vasta keväällä 2024, jonka johdosta määrärahoja siirretään vuodelle eteenpäin. Myös uuden jäähallin irtaimen varattu määräraha siirretään vuodelta 2025 vuodelle 2026.

9614 Kansalaisopiston luokkien esitystekniikan päivitys (2024)

Kansalaisopiston toimitiloissa (Ylhäistentie 2) olevien luokkatilojen AV-laitteisto koostuu lähinnä Turun AMK:lta ja Armfeltin koululta aikanaan saaduista vanhoista datatykeistä, kaiuttimista ja dokumenttikameroista. Nyt tilanne on kestävä, sillä melkein jokaisessa luokassa tämä laitteisto oireilee vanhuuttaan.

Opettajat ovat syystä harmissaan tapaamisten aikana sattuneista vastoinkäymisistä. Samalla opiskelijoilta jää osittain saamatta se opetus, jonka opettaja on tapaamiseen suunnitellut ja josta he ovat maksaneet. Luokat ovat tekohengityksen ajan pois käytöstä ja kurssitapaamisten siirtäminen luokasta toiseen aiheuttaa oman haasteensa muutenkin kiireisessä opistoarjessa. Tavoitteenamme on, että luokkien vanha AV-laitteisto päivitetäisiin kaupungin puitesopimuksen mukaisesti samoilla kosketusnäytöillä, Soundbar-kaiuttimilla ja dokumenttikameroilla, joita Salon lukioonkin on hankittu. Muutostyö tehdään **11** luokkaan. Hyöty uuden sukupolven laitteiston käyttöönotosta on merkittävä: opettajat voivat hyödyntää nykyaikaisen laitteiston tarjoamat opetusmahdollisuudet. Samalla voimme tarjota laadukasta, näkyvämpää ja kuuluvampaa oppimiskokemusta opiskelijoillemme.

9615 Huoltokoneiden uusinta (2025)

Ulkoliikuntapaikoilla käytettävän keräävän ruohonleikkurin (vm.2011) uusiminen. Liikuntapalveluilla on käytössään kolme keräävää ruohonleikkuria nurmikenttien ja niiden reuna-alueiden leikkaamiseen. Koneiden ikäännyttyä niiden huoltokustannukset nousevat merkittävästi ja niiden uusiminen tulisi tehdä vähintään n.10 vuoden välein.

9616 Jäänhoitokoneiston kylmäkontti (2024)

Nykyiset kompressorit lauhduttamiseen ovat käyttöikänsä jo ylittäneet ja niiden toimintavarmuus on epävarma. Kylmäkontti tuottaa molempien jäähallien jäädytykseen tarvittavan jäädytyksen. Uuden kylmäkontin hankinta on välttämätön eikä se voi enää jäädä

odottamaan jäähalli-investoinnin toteutumista. Hankinnan yhteydessä huolehditaan että sen mitoitus täyttää tulevaisuudessa tarvittavan kylmätuoton mahdollisimman energiatehokkaasti.

9617 Jäänhoitokone (2025)

Kaasukäyttöisen jäänhoitokoneen (vm.2010) korvaaminen akkukäyttöisellä jäänhoitokoneella. Koneen huoltokustannukset kohonneet merkittävästi, johtuen käyttöiästä.

9581 Salohallin kilpakorit (2024)

Salohalli tarvitaan uudet kilpakorit koripalloon. Nykyiset ovat alkuperäiset eli 25 vuotta vanhat. Vanhoja joudutaan korjaamaan jatkuvasti, on epävarmaa kestääkö pitkään.

9582 Perniön liikuntahallin äänentoisto (2025)

Halli on valmistunut noin 30 vuotta sitten ja siinä on alkuperäinen äänentoisto. Vaaditaan kokonaan uusiminen nykyaikaiseksi.

9583 Halikon liikuntahallin äänentoisto (2026)

Halli on valmistunut noin 30 vuotta sitten ja siinä on alkuperäinen äänentoisto. Vaaditaan kokonaan uusiminen nykyaikaiseksi.

9689 Latukone (2024)

Kaupunginhallituksen esitys: Lisätään investointisuunnitelmaan 200.000 euroa vuodelle 2024 latukoneen hankintaan.

Kaupunkikehityspalvelut

9651 Ravitsemispalvelut (2024-2028)

Ravitsemispalvelujen mahdolliset koneiden ja laitteiden hankinnat. Vuonna 2024 esitetään: Tupurin koulun ruokasalin runsaat kolmekymmentä vuotta vanhojen, ruokatarjoilun itsepalvelubuffettien kuumat ja kylmät rst. kalusteet uusitaan LVIS-töineen, arvio 50 000 euroa, huomioiden asennuskohteiden vaatimat lattiapinta-alatyöt. Moisio koulun palvelukeittiön kaksikymmentä vuotta vanha tunneliastianpesukone (siirretty 2015 Laurin koulusta käytettynä) uusitaan, arvio 40.000 euroa. Mesikämmenen vuorohoitopäiväkodin sekoittava- jäähdyttävä, kaksikymmentäviisivuotta vanha ammattikeittiöpata uusitaan (siirretty Isohärjännäen päiväkodin keittiöstä 2010), arvio 40.000 euroa. Siivousrobotti puhtaanapitoon kehittämään ja keventämään arjen siivousprosesseja ja helpottamaan henkilöstöpulan hallintaa, arvio 30.000 euroa.

9653 Tilapalvelukeskus (2024-2028)

Tilapalvelujen kiinteistöhuollon kiinteistöhoitokoneet ovat pääosin jo varsin iäkkäitä ja niiden korjaamiseen menee huomattava summa vuodessa. Niitä tulee päivittää nykyaikaisemmiksi ja siitä syystä varataan lähivuosille määrärahat uudistamista varten. Vanhat myydään ensisijaisesti huutokaupalla eteenpäin.

9442 Kunnossapitokone katujen kunnossapitoon (2024)

Vanhan 2000 vuosimallisen kunnossapitotraktorin vaihtaminen uuteen kunnossapitotyökoneeseen.

9443 Katujen kunnossapidon työlaitteet (2024)

Vanhojen käyttöikänsä päässä olevien kunnossapitotöissä tarvittavien työlaitteiden vaihtaminen uusiin. 2024 esitetään hankittavaksi puomimurskain, kerääväharjalaiteen sekä rahtilavan hankintaa.

20 Laajennusinvestoinnit

213 LI/Kiinteät rakenteet ja laitteet

Kaupunkikehityspalvelut

Katuinfran saneeraus

9558 Joukkoliikenteen infra ja pysäkit (2024-2028)

Joukkoliikennelinjaston pysäkkialueiden parantaminen uusimalla pysäkkien pinnoitteet ja rakentamalla pysäkkikatokset suurimmille nousupysäkeille. Lisäksi määrärahaa voidaan käyttää linja-autoaseman laiturialueen parantamiseen, mikäli hanke etenee vuonna 2022.

Tilapalvelut

9676 Armfeltin koulun lähiliikuntapaikan ja koulun yhteydessä olevan liikunta-alueen perusparannus (2025)

Halikon koulukeskuksen ja liikuntahallin yhteydessä olevan liikunta-alueen ensisijainen käyttäjä on Armfeltin yhtenäiskoulu sekä Halikon lukio. Liikunta-alueen yleisurheilun suorituspaiikat on uudistettu vuonna 2013 ja alakoulun piha-alue vuonna 2016. Yläkoulun pihalla ei ole juurikaan välitunti liikkumista mahdollistavia toimintoja. Alueen muut ulkoliikuntapaikat, kuten esim. ns. alakentän koripallo- ja tenniskentät, eivät ole enää käyttökunnossa. Välitunti liikunnan osalta ensisijaisesti koulun piha-alueella oleva hiekkakenttä voidaan muuttaa monipuoliseksi lähiliikuntapaikaksi. Lähiliikuntapaikan ja liikunta-alueen perusparannuksen osalta kustannusarvio on noin 500.000 euroa.

216 LI/Koneet ja kalusto

Sivistyspalvelut

Varhaiskasvatuspalvelut

9696 Kaivolan päiväkodin irtain (2026)

Kaivolan päiväkodin oppimisympäristön ja irtaimen uusimiseen varataan 250.000 euroa.

9697 Kärävuoren päiväkodin irtain (2026)

Kärävuoren päiväkodin oppimisympäristön ja irtaimen uusimiseen peruskorjauksen yhteydessä varataan 200.000 euroa.

9698 Tupurin päiväkodin irtain (2026)

Tupurin päiväkodin oppimisympäristön ja irtaimen uusimiseen peruskorjauksen yhteydessä varataan 200.000 euroa.

Perusopetus- ja nuorisopalvelut

9620 Perusopetuspalvelujen oppimisympäristöt (2024)

Uusien oppimisympäristöjen toteutukseen varataan 150.000 euroa vuosille 2023 ja 2024. Vuonna 2023 perusopetuksen akuutteihin av-remontteihin varataan 50.000 euroa ja oppimisympäristömuutoksiin 100.000 euroa.

9699 Kaivolan koulun irtain (2026)

Kaivolan koulun oppimisympäristön ja irtaimen uusimiseen varataan 300.000 euroa, sisältäen av-välineistön saattamisen ajan tasalle.

9584 Armfeltin ent. lukio-osan av-laitteet (2024)

Armfeltin koulun ent. lukio-osan peruskorjauksen yhteydessä päivitetään laajasti rakennuksen talotekniikkaa ja tilaratkaisuja. Näistä peruskorjaustoimista johtuen on samassa yhteydessä välttämätöntä päivittää rakennuksen toimisto- ja opetustilojen sekä auditorion vanhentunut ja osittain toimimaton AV-tekniikka.

9585 Armfeltin ent. lukio-osan irtaimisto (2024)

Armfeltin koulun ent. lukio-osan peruskorjauksen yhteydessä päivitetään laajasti rakennuksen talotekniikkaa ja tilaratkaisuja. Näistä peruskorjaustoimista johtuen on samassa yhteydessä välttämätöntä päivittää rakennuksen irtaimistoa.

30 Uusinvestoinnit

310 UI/Maa- ja vesialueet

9050 Maa- ja vesialueet. tontit

311 UI/ Rakennukset

Vapaa-aikapalvelut

9181 Museokokoelmien yhteisvarasto: hankesuunnitelma (2024)

Museoiden perustehtävä on tallentaa historiaa, tutkia sitä ja esittää siitä yleisölle mm. näyttelyiden ja erilaisten julkaisujen muodossa koosteita [Museolaki 314/2019 §2 ja §5]. Tallentaminen tapahtuu pääasiassa esinekokoelmaa ja arkistoa kartuttamalla. Salon historiallisella museolla on yhdeksän historiallista, osin rakennusperintö- tai kaavasuojeltua museokohdetta. Näiden lisäksi museo hallinnoi näyttelyiden ja kokoelmien osalta 21 rakennusta sekä kuutta varastotilaa muissa rakennuksissa. Esineistöä on noin 50 000 objektia, valokuvia 17 000 kappaletta ja kirjoja 8 800. Kokonaisuutta hoitaa kolme henkilöä, joista yhden amanuenssin vastuulla on elektroniikkamuseon hoito. Museon toimintaa hankaloittaa suuresti nykyisten kokoelmatilojen hajallaan olo sekä esineistön osin puutteelliset säilytysolosuhteet. Olosuhteista johtuen esineistöä on menetetty ja sitä tuhoutuu koko ajan lisää. SAMU ei tällä hetkellä pysty vastaanottamaan esinelahjoituksia. Tämä on vastoin sekä museon omaa toimintasääntöä, museolakia että museon tärkeintä tehtävää. Asialliset säilytysolosuhteet ovat myös edellytys museoiden valtionosuuden saamiselle. Valtionosuuden vuosittainen vaikutus Salon kaupungille on (2023) 245.269 euroa.

Historiallisen museon esineiden koko vaihtelee hyvin pienistä arkeologisista löydöistä aina suuriin ajokaluihin sekä tuotantohistoriallisiin koneisiin ja laitteisiin. Nykytilanteessa kokoelmien hoito, käsittely ja tutkiminen on käytännössä mahdotonta tilanahtauden, rakennusten huonosta kunnosta johtuvan vaarallisuuden sekä sisäilmaongelmien vuoksi. Mikäli paikallismuseoverkkoa tulevaisuudessa karsitaan, tarvitaan myös lakkautettavista museoista jääväälle esineistölle varastotilaa. Esinepoistoja ei tule museoeettisten sääntöjen mukaan tehdä syystä, että esineistölle löydy säilytystilaa.

Historiallisen museon lisäksi myös taidemuseo Veturitallin kokoelmaa on sijoitettu Veturitalli-rakennuksen ulkopuolelle. Taidekokoelmasta on noin 50 prosenttia sijoitettuna kaupungin eri toimipisteisiin sekä Varhan tiloihin. Nykyiset Veturitallin taidevarastot ovat täynnä ja tilaa vaativia veistoksia on varastoitu muihin tiloihin, joissa niiden käsittely on ahtauden vuoksi vaikeaa ja vaarallista. Huoltotöiden ja peruskorjausten vuoksi kaupungin eri tiloista evakuoitavia teoksia ei pystytä tällä hetkellä ottamaan vastaan ja varastoimaan Veturitallin tiloissa. Osa teoksista on kooltaan niin suuria, etteivät ne edes mahdu olemassa oleviin taidevarastoihin. Kaupungin kiinteistöjen sisäilmaongelmien vuoksi puhdistettavia tai eristettäviä taideteoksia ei tällä hetkellä pystytä käsittelemään asianmukaisesti. Taidemuseo ei pysty noudattamaan tältä osin ammatillisesti ylläpidetyn ja hoidetun museon standardeja. Huonot säilytysolosuhteet vaarantavat kaupungin taidekokoelman turvallisuutta ja säilymistä.

Lisäksi museoilla on tarvetta varastotiloille, joissa säilytetään näyttelyrakennuksessa harvemmin tarvittavia kappaleita, kuten irtoseinäkkeet, jalustat, vitriinilasikot, esiintymislava, teoskuljetuslaatikot, erilaiset nostimet, rakennustelineet, pakkausmateriaalit sekä talven ajaksi kohteista varastoitavat ulkokalusteet.

Uuden, asianmukaisen varastotilan tulee olla turvallinen ja tehokas työskentely-ympäristö museoiden henkilökunnalle: vauriot, hävikki ja työturvallisuusriskit vähenevät ja samalla pystytään pitämään huolta kaupungin omaisuudesta ja toteuttamaan kestävä museotyötä.

Salon alueen erittäin rikkaan historian hyödyntäminen strategiatasolla ja kaupungin omaleimaistamisessa on mahdollisuus, joka toistaiseksi on paljolti hyödyntämättä. Työtä tukevat puitteet mahdollistavat jatkossa myös kaupunkikehitystä tukevaa toimintaa. Yhteisvaraston toteuttamisesta on yhdessä arkkitehdin kanssa laadittu hankesuunnitelmaa vuoden 2023 aikana. Hankesuunnitelmaan on sisällytetty museoiden varastojen ja kohteiden nykytila-arviointi, museopalveluiden tarpeet (tilojen tekniset ominaisuudet ja neliömäärät), alustava tilaohjelma ja kaupungin omistamien jo olemassa olevien tilojen kartoitus. Hankesuunnitelmaa laadittaessa Salon kaupungilla ei ollut osoittaa tarkoitukseen sopivia kiinteistöjä. Vuokratilojen osalta epätavallisen pitkä tavoitekäyttöikä tekee vuokraamisesta taloudellisesti kannattamattoman. Arvioiden ja suunnittelun tuloksena hankesuunnitelmassa esitetään tilatarpeiden ratkaisuksi uudisrakennusta.

Uudisrakennusvaihtoehtoa puoltavat monet reunaehdot. Selkeimmät ovat erityisen pitkä tekninen käyttöikätaavoite: 200 vuotta tai enemmän, tilojen jakautuminen toiminnallisesti useaan toiminnalliseen ja olosuhteiltaan vaihtelevaan vyöhykkeeseen, tiiveysvaatimukset sekä pitkäikäisen rakennuksen ylläpitokustannusten minimointi mm. rakennuspaikan sijoituksessa sekä teknisissä ratkaisuissa. Rakennuksen toteutuksessa ja sijoituksessa tulee myös huomioida varastotilan laajentaminen vuosien tai vuosikymmenien päästä. Koska hankesuunnitelmatyö on edelleen kesken vuoden 2024 investointeja valmisteltaessa, paikkaa uudelle varastolle ei ole vielä ehditty tarkasti määrittää. Sijaintipaikan tulee olla saavutettava ja työekonominen sekä maaperäolosuhteiltaan mahdollisimman vakaa tulvimisvaara ja pohjaolosuhteet huomioiden. Kaupungilla on olemassa valmiiksi kaavoitettuja teollisuustontteja, joiden soveltuvuutta Museovarastolle hankesuunnittelun aikana tarkastellaan. Sijaintipaikkaa valittaessa huomioidaan myös EU-investointien mahdollisuus. Valti-onavun saamiseksi hanke tulee saada osaksi Opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuritilojen rakentamisen ja peruskorjausten harkinnanvaraisen avustamisen rahoitussuunnitelmaa. Hakemus valmistellaan vuoden 2024 aikana, päätöksentekoon se voi edetä 2025. Rakentaminen tulee aloittaa avustuksen myöntövuonna.

Museokokoelmien yhteisvarastoon varataan rakennussuunnitteluun vuodelle 2025 75 000 euroa.

9187 Esittävän taiteen tila

Lautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle erillistä tilatarpeiden suunnittelurahaa yhteensä 50.000 € vuodelle 2024. Salosta puuttuu esittävän taiteen tila, jossa voisivat toimia esittävän taiteen lisäksi kansalaisopisto, musiikkiopisto, nuorisotila, toimisto- ja kokoustiloja yms. tutkitun tarpeen mukaan. Tilan sijaintina olisi kaupungin keskusta-alue.

Kaupunginjohtajan esitys: Esittävän taiteen tilaselvitys tehdään osana kulttuuriohjelmää, joka tulee erikseen hyväksyttäväksi toukokuun 2024 aikana. Mahdollinen eteneminen tehdään erikseen tilaselvityksen valmistumisen jälkeen.

313 UI/Kiinteät rakenteet ja laitteet

Vapaa-aikapalvelut

9575 Tupurin skeittiparkki (2026)

Tupurin huonokuntoisten skeittialueiden perusparannus

9576 Lähiliikuntarakentaminen (2025-2027)

Ulkoliikuntaedellytyksien kehittämiseksi ulkokuntosalien rakentaminen toimivien kuntoilureitistöjen yhteyteen. Kuntoportaat on yksi suoritusrakennelma luontoliikkumisen kokonaisuudessa. Kuntoportaiden sijoittumisesta ja myös rakentamisesta tarkennetut koko- ja pituusvaatimukset realisoituvat yleensä vasta kun portaiden kohde ja perustuksien rakenteiden vaatimukset selkenevät.

9579 Tekojäärata (2028)

Tekojääradan hankesuunnittelu, joka perustuu yleissuunnitelmaan Urheilupuiston kehittämisestä.

Kaupunkikehityspalvelut

Kaupunkikehityspalvelujen hankkeet

9563 Sähköautojen latauspisteiden asennus (2024-2027)

Laki 733/2020 rakennusten varustamisesta sähköajoneuvojen latauspisteillä ja latauspistevalmiuksilla astui voimaan marraskuussa 2020. Laki koskee asuinrakennusten ohella myös julkisia rakennuksia. Jos tällaisen rakennuksen (esim. koulu, urheiluhalli, virasto) tontilla on pysäköintipaikkoja enemmän kuin 20 kpl, tulee kiinteistölle asennuttaa vähintään yksi latauspiste viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2024. Kaupungilla on useita kiinteistöjä, joita laki koskee ja näiden pysäköintialueiden varustamista sähköajoneuvojen latauspisteillä lähdetään viemään eteenpäin.

Kaava-alueet

9303 Tavolan alue, Halikko (2025–2027)

Uuden tulevan kaava-alueen kaavakatujen rakentaminen. Vuonna 2021 toteutetaan kunnallistekniikan suunnittelu.

9311 Uudet kaava-alueet (2024-2028)

Uusien kaavateiden ja mahdollisen kunnallistekniikan tekeminen äkillisten tarpeiden mukaan.

9315 Suomusjärven uudet kaava-alueet (2024)

Varaus kunnallistekniikan rakentamiseen toteutuneiden kiinteistökauppojen ja mahdollisen tonttien kysynnän mukaan.

9316 Halikonrinne (2024)

Uuden kaavan mukaisen liittymän rakentaminen Halikonrinteen uudelle teollisuusalueelle maantie 224:ltä.

9435 Pikkupellonkujan (2024)

Pikkupellonkujan rakentaminen kaavan mukaiseen paikkaan. Hanke on viivästynyt, koska katusuunnitelmista on valitettu hallinto-oikeuteen.

9323 Marklundinkujan rakentaminen, Teijo(2024)

Marklundinkujan rakentaminen kaavan mukaiseen paikkaan.

9324 Koulumäenrinteet rakentaminen (2024)

Koulumäenrinne nimisen kadun rakentaminen kaavan mukaiseen paikkaan.

9326 Vuorelanaalue, Hajala (2024-2025)

Uuden asuntokadun rakentaminen, johon muodostuu 5 uutta tonttia.

Liikenneväylät

9350 Uusien alueiden asfaltointi (2024-2028)

Sorapintaisten katujen päällystäminen.

Katuinfran saneeraus

9422 Helenansilta (2026)

Uuden kevyenliikenteen yhteys Salonjoen yli Helenankadulta Inkereenkadulle. Hankesuunnitelman ja alustavien maaperätutkimuksien tekeminen. Hankesuunnitelman yhteydessä valitaan siltatyyppi, jonka perustella voidaan kilpailuttaa yleissuunnitelman laatimisen. Hankesuunnitelmassa muodostuu valitun vaihtoehdon pohjalta alustava hankeen kokonaiskustannusarvio.

9423 Lumenkaatopaikat (2024)

Uuden lumenvastaanottoaikan luvan hakeminen ja rakentaminen.

9428 Ratapihan alikulku (2025-2026)

Ratapihan alikulukuyhteyden jatkaminen rautatieasemalta Meriniittyyn.

9325 Urheilupuiston P-alueiden laajennus (2024)

Urheilupuiston P-alueen laajentaminen 48 lisäpaikkaa sekä lisäpaikoitus alueen rakentaminen Anistenkadun varteen 64 lisäpaikkaa.

Katuvalaistus

9500 Uuden katuvalaistuksen rakentaminen (2024-2028)

Uusien kaava-alueiden katuvalaistuksen rakentaminen.

320 UI / Osakkeet ja osuudet

Kaupunginhallitus

9000 Osakkeet (2024-2028)

Kaupunginvaltuusto on päättänyt 11.5.2020 § 29 että Salon kaupunki sitoutuu Turun Tunnin Juna Oy:n osakemerkintään ja pääomittamiseen enintään 3,74 miljoonan euron rahoitustoumuksella. Vuosittaiset rahoitustarpeet on arvioitu osakassopimuksessa olevan alustavan suunnitteluhankkeen kustannusten jaksottumisarvion mukaan.

Lisäksi vuodelle 2024 on varattu 50.000 euron määräraha muihin mahdollisiin pieniin osakeostoihin.

Liikelaitos Salon Vesi

10 Korvausinvestoinnit

113 KI/Kiinteät rakenteet ja laitteet

Vesihuollon saneeraus

9750 Vesijohtoverkoston saneeraus (2024-2028)

Huonokuntoisten verkosto-osuuksien saneerausta. Määrärahoihin sisältyy saneerausten priorisointi, saneeraussuunnittelu ja saneerausten toteutus. Verkostosaneerauksiin sisältyy myös paineenkorotusasemien ja muiden verkostolaitteiden saneeraukset sekä mitta-asemien lisääminen verkostoon. Saneerauksilla hillitään ikääntyvän verkoston korjausvelan kasvua ja vähennetään putkirikkojen haittavaikutuksia.

9751 Viemäriverkoston saneeraus (2024-2028)

Huonokuntoisten verkosto-osuuksien saneerausta. Määrärahoihin sisältyy saneerausten priorisointi, saneeraussuunnittelu ja saneerausten toteutus. Lisäksi saneerauksilla pyritään eriyttämään sekaviemäriverkostoa jäte- ja hulevesiviemäriksi. Saneerauksilla hillitään ikääntyvän verkoston korjausvelan kasvua ja vähennetään vuotovesiä.

9753 Vesihuollon automaatiojärjestelmät (2024-2028)

Vesihuollon automaatiojärjestelmien yhdenmukaistamisen ja päivittämisen loppuun saattaminen keskusjätevedenpuhdistamon prosessiautomaation osalta vuonna 2024. Lisäksi määrärahoilla päivitetään vedentuotannon ja -jakelun sekä jätevedenpuhdistuksen automaatiolaitteita elinkaariohjelmien mukaisesti.

9754 Vedenottamoiden saneeraus ja perusparannus (2024-2028)

Vedenottamoiden rakennusten, laitteistojen, rakenteiden ja alueiden saneeraus, perusparannus ja energiatehokkuuden parantaminen. Hanke sisältää aiemmin erilliselle hankkeelle varatut UV-laitteiden uusimisen määrarahat. Vedenottamoiden korjausvelkaa puretaan ohjelmakaudella.

9756 Pumppaamoiden saneeraus (2024-2028)

Huonokuntoisten jätevedenpumppaamoiden saneeraus, perusparannukset ja energiatehokkuuden parantaminen. Pumppaamoiden korjausvelkaa puretaan ohjelmakaudella.

9760 Keskusjätevedenpuhdistamon saneeraus (2024-2028)

Keskusjätevesipuhdistamon saneerausten ja kapasiteetin noston suunnittelu ja toteutus sekä energiatehokkuuden ja -omavaraisuuden parantaminen. Oman biokaasun hyödyntäminen suunnitellaan ja toteutetaan. Määrärahoissa on varaus ympäristöluvan puhdistusvaatimusten mahdollisten tiukennusten edellyttämille muutostöille.

9768 Pienpuhdistamoiden saneeraus (2024-2028)

Saneerausten suunnittelu ja toteutus sekä energiatehokkuuksien parantamiseen. Ohjelmakaudella saneeraukset kohdistetaan Kiskon ja Perniön puhdistamoihin, jotta lupaehtojen mukainen puhdistustulos saavutetaan. Tämä tarkoittaa korvausinvestoinneissa tärkeiden prosessiosiemme moitteetonta toimintaa ja uusinvestoinneissa mahdollisten uusien prosessiosien hankkimista. Kaikki kolme pienpuhdistamoa (Kisko, Perniö ja Särkisalo) pidetään toimintakuntoisina ja niiden käyttöä on tarkoitus jatkaa yli ohjelmakauden.

9851 Vesitornien saneeraus (2024-2028)

Vesitornien kuntotutkimusten, korjaussuunnitelmien ja saneerausten toteuttamista. Vuonna 2024 määrärahoissa on varauduttu saneeraamaan sairaalanmäen pienempi säiliö ja aitaamaan säiliöalue sekä teettämään Kokkomäen ja Suomusjärven vesitornien kuntotutkimukset ja korjaussuunnitelmat.

9852 Tehdask./Meriniitynk. kiertoliittymä, johtosiirrot ja saneeraus (2024)

Rakennettavan kiertoliittymän alueella sijaitsevien vesihuoltojohtojen siirto ja vanhojen johtojen saneeraus.

9853 Inkerinkatu-Kirkkokatu -välin vesihuollon saneeraus (2024)

Katusaneerauksen yhteydessä saneerataan vanha runkovesijohto sekä tarvittaessa muuta vesihuoltoverkosta.

9854 Meriniityn vesihuollon saneeraus (2025-2028)

Meriniityn teollisuusalueen katuinfran saneerauksen yhteydessä saneerataan huonokuntoiset vesihuoltoverkoston osat.

116 KI/Koneet ja kalusto

9850 Vesihuoltolaitoksen irtain (2024-2028)

Vesihuollon varikolle hankittava irtain, varautumisen kalusto, vesimittarit ja muu vesihuollon irtain.

20 Laajennusinvestoinnit

213 LI/Kiinteät rakenteet ja laitteet

9755 Viemäriverkoston kapasiteettikyvyn muuttaminen (2024-2028)

Viemäroinnin kapasiteetin lisääminen verkosto-osuuksilla, joiden välityskapasiteetti on riittämätön. Vuonna 2024 selvitetään Perniön Haarlantien viemäroinnin muuttaminen sujuvaksi. Haarlantien on toistuvasti ollut tukoksia ja ylivuotoja.

9855 Vesijohtoverkoston kapasiteettikyvyn muuttaminen (2024-2028)

Verkostomallinnuksen avulla tunnistettujen vesiverkoston ongelmakohtien toimivuuden parantaminen. Määrärahalla voidaan lisätä välityskapasiteettia tai parantaa verkostopainetta.

9721 Perniö-Teijo yhdysvesijohto (2026)

Yhdysvesijohdon toteuttamisen tarve ja toteutuksen vaihtoehdot arvioidaan verkostomallinnuksen avulla vuonna 2024. Aiemmissä talousarvioissa on varauduttu toteuttamaan yhdysvesijohto, jolla turvataan Salon kaupunkialueen veden riittävyys.

9804 Viemäriverkoston laajennus toiminta-alueilla (2024-2028)

Verkoston laajentaminen vaiheittain jäteveden toiminta-alueen niillä alueilla, joilta puuttuu viemärointi. Vuonna 2024 rakennetaan vesihuoltolinjat Vartsalan Kaninkolantielle, laaditaan täydennysrakennusohjelma ja suunnitellaan seuraavana vuonna toteutettava kohde/-kohdeet.

30 Uusinvestoinnit

313 UI/Kiinteät rakenteet ja laitteet

Uusien alueiden vesihuolto

9702 Tavolan alue (2025-2026)

Uuden kaava-alueen vesihuollon suunnittelu ja rakentaminen.

9711 Uusien kaava-alueiden vesihuolto (2024-2028)

Uusien kaava-alueiden kunnallistekniikan rakentamiseen vesi- ja viemäriverkoston sekä hu-
levesiviemäroinnin osalta.

9716 Suomensjärven uudet kaava-alueet (2025)

Varaus kunnallistekniikan rakentamiseen toteutuneiden kiinteistökauppojen ja mahdollisen
tonttien kysynnän mukaan.

9856 Vuorelan alue, Hajala (2024-2025)

Vesi- ja viemäriverkoston laajentamiseen asemakaavan mukaisesti.

Vedenottamot

9802 Kukinhuoneenharjun pohjavesilaitos (2024-2026)

Arvioidaan aiemmissa talousarvioissa esitetyn vedenottamon rakentamisen tarve ja varau-
dutaan suunnittelemaan ja rakentamaan vedenottamo sekä siirtovesilinja. Vedenottamon
toteuttaminen edellyttää vedenottoluvan hakemista.

13. Rahoituslaskelma perusteluineen (sisältää vesilaitoksen)

	TP 2022		MTA 2023		KHE 2024		TS 2025 1 000 €		TS 2026 1 000 €	
Toiminnan rahavirta										
Vuosikate	24 447 987		21 606 713		15 652 181		14 720		6 821	
Tulorahoituksen korjauserät	-96 688	24 351 299	-435 000	21 171 713	-485 000	15 167 181	0	14 720	0	6 821
Investointien rahavirta										
Investointimenot	-14 353 315		-18 188 090		-22 207 094		-23 915		-21 895	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	435 000		125 000		20 000		0		500	
Pysyv. vastaavien hyödykk. luov.tulot	868 728	-13 049 587	435 000	-17 628 090	485 000	-21 702 094	0	-23 915		-21 395
Toiminnan ja investointien rahavirta		11 301 712		3 543 623		-6 534 913		-9 195		-14 574
Rahoituksen rahavirta										
Antolainauksen muutokset										
Antolainasaamisten lisäykset	-64 179		0		0		0		0	
Antolainasaamisten vähennykset	477 792	413 613	350 000	350 000	350 000	350 000	350	350	350	350
Lainakannan muutokset										
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0		10 631 376		13 384 913		16 045		21 424	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-11 546 717		-14 700 000		-7 200 000		-7 200		-7 200	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-5 000 000	-16 546 717	0	-4 068 624	0	6 184 913	0	8 845	0	14 224
Oman pääoman muutokset		0								
Muut maksuvalmiuden muutokset										
Toimeksiant. varojen ja pääom. muutoks.	-7 647		0		0		0		0	
Vaihto-omaisuuden muutos	31 920		0		0		0		0	
Saamisten muutos	-189 208		0		0		0		0	
Korottomien velkojen muutos	4 157 285	3 992 350	0	0	0	0	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta		-12 140 753		-3 718 624		6 534 913		9 195		14 574
Rahavarojen muutos		-839 042		-175 001		0		-50		-51
Rahavarat 31.12.	20 671 367		20 496 366		20 496 366		20 446		20 395	
Rahavarat 1.1.	21 510 409	839 042	20 671 367	175 001	20 496 366	0	20 496	50	20 446	51

Salon kaupungin rahoituslaskelma 2024**Perustelut**

Tulorahoitus		
Vuosikate	15 652 181	
Siirtyy tuloslaskelmasta.		
Tulorahoituksen korjaukset	-485 000	15 167 181
Investointien rahavirta		
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-22 207 094	
Vuoden 2023 talousarvioon otettujen investointien rahoitus esitetään rahoituslaskemassa.		
Rahoitusosuudet investointimenoihin	20 000	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	485 000	-21 702 094
Toiminnan ja investointien rahavirta		-6 534 913
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0	
Antolainasaamisten vähennykset	350 000	350 000
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäykset	13 324 913	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-7 200 000	6 184 913
Talousarviolainojen ohjelmien mukaiset lyhennykset vuodelle 2024		
Muut maksuvalmiuden muutokset		0
Rahoitustoiminnan nettokassavirta		6 534 913
Kassavarojen muutos		0

14. Liitteet

14.1 Sisäisten tukipalvelujen kustannusten kohdistaminen

Laki kuntien taloustietojen toimittamisesta ja raportoinnista (HE 60/2019) ja Automaattisen talousraportoinnin käsikirja Aura määrittelevät vähimmäisrajat sisäisten tukipalvelujen kustannusten kohdistamiselle. Palveluluokakohtaisessa raportoinnissa palveluille on kohdistettava kaikki kulut lukuun ottamatta paikallisen päätöksenteon mahdollistamisesta aiheutuvia ns. demokratiakustannuksia. Tukipalvelujen kulut voidaan kohdistaa suoraan tehtävälle, ne voidaan laskuttaa sisäisellä laskulla tai muistiolla tai ne voidaan vyöryttää. Automaattinen talousraportointi Valtiokonttorille vuoden 2021 alusta lukien muutti sisäisten kustannusten kohdistamista niin, että **kaikkien tukipalvelujen kustannukset tulee kohdistaa täysimääräisesti varsinaisille palveluille**. Tämä tarkoittaa sitä, että budjetoiduista euroista huolimatta, todelliset syntyneet kustannukset on kohdistettava edelleen varsinaisille palveluille mahdollisimman tarkasti. Kohdistaminen tulisi tapahtua kuukausittain.

Kulujen sisäisen kohdistamisen johtavana periaatteena on aiheuttamisperiaate, jonka mukaan palvelulle kohdistetaan ne kustannukset, jotka siitä aiheutuvat. Perusteena käytetään menoerästä riippuen esim. työsuoritetta (työtunti) tai tilasuoritetta (vuokrattu neliö) tms. Sisäisten palvelujen hinnoittelu perustuu omakustannushintaan eli laskuttavan yksikön sisäisten tuottojen tulee olla yhtä suuret kuin palvelun tuottamisesta johtuneet menot sisältäen mahdolliset vyörytykset. Tilapalvelujen poistot, pääomakorot sekä tuottotavoitteen mukainen kate saavat olla mukana sisäisessä vuokrassa eikä niitä tarvitse oikaista. Ulkoisen raportoinnin kuluihin saa kuitenkin mennä vain suunnitelmanmukaisiin poistoihin perustuva osuus. Sisäiset palvelut budjetoidaan samalla summalla sekä tilaajan (menot) että tuottajan (tulot) talousarvioon.

Ne kulut, joita ei kohdisteta suoraan tehtävälle, kohdistetaan niille sisäisellä laskutuksella, muistiokirjauksena tai vyöryttämällä. Sisäinen lasku vaatii erillisen laskun hyväksymiskierron, muistiokirjaus ja vyörytys ovat suoraan kirjanpitoon siirrettäviä eriä.

Sisäisen kustannusten kohdistamisen yleisten periaatteiden sekä prosessien määrittely ja hallinta koko kaupungin tasolla on ensisijaisesti talouspalvelujen tehtävä. Tukipalveluja tuottavien yksiköiden laskutusperusteiden ja palvelun sisällön määrittely on toimialojen ja yksiköiden vastuuhenkilöjen tehtävä. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että toimialat vastaavat kustannustensa kohdistamisesta (laskujen sisältö) varsinaisille palveluille yhteistyössä talouspalvelujen kanssa sovittuja periaatteita noudattaen. Kulujen kohdistaminen tulee tehdä kohtuullista tarkkuutta noudattaen siten, ettei kohdistamisesta tule liian monimutkaisia ja työlästä, kuitenkin talousraportoinnin vaatimukset huomioiden.

Opetushallituksen vaatimusten mukaan sisäisen palvelun kustannukset voidaan lukea kustannustietoihin vain silloin kun kustannukset perustuvat palvelujen todelliseen käyttöön.

Tukipalvelujen kustannusten kohdistaminen sisäisellä laskulla:

Sisäinen laskutus perustuu todelliseen palvelujen käyttöön. Laskut siirtyvät kirjanpitoon Rondo-järjestelmässä hyväksyttävänä laskuina. Budjetin määräraha on arvio, jonka toteutuminen voi poiketa budjetoidusta. Sisäistä laskutusta käytetään ravitsemispalveluissa sekä yksittäisissä pienissä laskutuksissa. Laskutus tapahtuu pääsääntöisesti kuukausittain.

Tukipalvelujen kustannusten kohdistaminen muistiolla:

Sisäinen muistiolaskutus on verrattavissa sisäiseen laskutukseen, sillä poikkeuksella, että koko laskutuserä on hyväksyttävissä kokonaisuutena keskitetysti ilman erillistä yksittäisten laskujen hyväksymiskiertoa. Tämä vaatii järjestelmältä sen, että sinne voidaan viedä myös maksajan kustannuspaikkatiedot. Kustannukset kohdistetaan pääsääntöisesti kuukausittain.

Toimialat seuraavat palvelujen käyttöä samalla tavalla kuin tehtäessä sisäistä laskutusta. Budjetoitu määräraha perustuu budjetointihetkellä käytössä olevaan viimeisinpään palvelujen käytön määrään ja toimialoilla tiedossa oleviin tuleviin muutoksiin. Muistiolaskutusta käytetään mm. kiinteistöistä johtuvien kustannusten kohdistamisessa, puhtaanapito- ja liikennepalveluissa, tietohallinnon, postimaksujen, monistuskulujen ja vahtimestaripalvelujen kustannusten kohdistamiseen.

Tukipalvelujen kustannusten kohdistaminen vyöryttämällä:

Vyörytyksessä kustannusten kohdistus ei perustu palvelujen todelliseen käyttöön. Sitä käytetään tapauksissa, joissa sisäinen hinnoittelu ei ole mahdollista tai muutoin perusteltua. Lakisääteinen talousraportointi antaa suositukset vyörytyslaskennalle. Kustannusten kohdistamisen jakoperusteena käytetään mm. ulkoisia henkilöstö- tai kokonaisnettomenoja tai ulkoisia ostoja. Vyörytyskustannukset ovat ensimmäisen kerran budjetissa vuonna 2024. Ne viedään kirjanpitoon neljännesvuosittain lakisääteisen talousraportoinnin aikataulun mukaisesti. Vyörytystä käytetään mm. hallinto-, talous- ja henkilöstökulujen sekä toimialahallintojen kustannusten jakamiseen. Vyörytyksen käyttöönotosta ja sisällöstä päättää talouspalvelut.

Tukipalvelujen kustannusten kohdistaminen varsinaisille palveluille tehdään lain mukaisesti. Kunta Aura- eli Automaattisen talousraportoinnin käsikirja sisältää lakiin perustuvat ohjeet, miten tapahtumat pitää viranomaisraportoinnin kannalta kirjata ja raportoida.

Siirtyminen sisäisestä laskutuksesta kulujen kohdistamiseen muistiolla vähentää laskujen määrää ja sitä kautta sisäisen laskutuksen vaatimaa kuukausittaista työtä.

Muistio- ja vyörytystositteet viedään kirjanpitoon ilman erillistä hyväksymiskiertoa. Tehdyistä kirjauksista tehdään kuukausittain kooste.

Budjetoidut laskutuksella, muistiolla tai vyöryttämällä kirjattavat erät on yksilöity alla laskuerittäin ja kumppanikoodeittain:

Kohdistettava erä	Tuotot/Kulut	LTK 2024	KHE 2024	Kohdistustapa
S001 Keskusmonistamo	300 Toimintatuotot	-36 000	-36 000	Muistiokohdistus
S001 Keskusmonistamo	400 Toimintakulut	36 000	36 000	
S029 Keskusmonistamo	300 Toimintatuotot	-1 560	-1 560	Muistiokohdistus
S029 Keskusmonistamo	400 Toimintakulut	1 560	1 560	
S002 Postituspalvelu	300 Toimintatuotot	-32 410	-32 410	Muistiokohdistus
S002 Postituspalvelu	400 Toimintakulut	32 410	32 410	
S030 Postituspalvelu	300 Toimintatuotot	-10 780	-10 780	Muistiokohdistus
S030 Postituspalvelu	400 Toimintakulut	10 780	10 780	
S003 Vahtimestaripalvelu	300 Toimintatuotot	-52 050	-52 050	Muistiokohdistus
S003 Vahtimestaripalvelu	400 Toimintakulut	52 050	52 050	
S031 Vahtimestaripalvelu	300 Toimintatuotot	-9 700	-9 700	Muistiokohdistus
S031 Vahtimestaripalvelu	400 Toimintakulut	9 700	9 700	
S004 Tietohallinto	300 Toimintatuotot	-1 979 922	-1 979 922	Muistiokohdistus
S004 Tietohallinto	400 Toimintakulut	1 979 922	1 979 922	
S032 Tietohallinto	300 Toimintatuotot	-103 212	-103 212	Muistiokohdistus
S032 Tietohallinto	400 Toimintakulut	103 212	103 212	
S011 Uimahalli	300 Toimintatuotot	-52 000	-52 000	Laskutus
S011 Uimahalli	400 Toimintakulut	52 000	52 000	
S012 Liikenneväylät	300 Toimintatuotot	-9 000	-9 000	Laskutus
S012 Liikenneväylät	400 Toimintakulut	9 000	9 000	
S013 Oppilaskuljetukset	300 Toimintatuotot	-4 610 220	-4 610 220	Muistiokohdistus
S013 Oppilaskuljetukset	400 Toimintakulut	4 610 220	4 610 220	

Kohdistettava erä	Tuotot/Kulut	LTK 2024	KHE 2024	Kohdistustapa
S042 Ateriakuljetukset	300 Toimintatuotot	-424 950	-424 950	Muistiokohdistus
S042 Ateriakuljetukset	400 Toimintakulut	424 950	424 950	
S016 Ateriapalvelut	300 Toimintatuotot	-8 545 760	-8 545 760	Laskutus
S016 Ateriapalvelut	400 Toimintakulut	8 545 760	8 545 760	
S044 Ateriapalvelut	300 Toimintatuotot	-49 500	-49 500	Laskutus
S044 Ateriapalvelut	400 Toimintakulut	49 500	49 500	
S017 Siivouspalvelut	300 Toimintatuotot	-4 776 860	-4 776 860	Muistiokohdistus
S017 Siivouspalvelut	400 Toimintakulut	4 776 860	4 776 860	
S045 Siivouspalvelut	300 Toimintatuotot	-22 690	-22 690	Muistiokohdistus
S045 Siivouspalvelut	400 Toimintakulut	22 690	22 690	
S018 Tilapalvelut	300 Toimintatuotot	-15 709 410	-15 709 410	Muistiokohdistus
S018 Tilapalvelut	400 Toimintakulut	15 709 410	15 709 410	
S046 Tilapalvelut	300 Toimintatuotot	-2 049 460	-2 049 460	Muistiokohdistus
S046 Tilapalvelut	400 Toimintakulut	2 049 460	2 049 460	
S024 Jäähalli	300 Toimintatuotot	-3 800	-3 800	Laskutus
S024 Jäähalli	400 Toimintakulut	3 800	3 800	
S025 Liikuntasalit	300 Toimintatuotot	-80 850	-80 850	Laskutus
S025 Liikuntasalit	400 Toimintakulut	80 850	80 850	
S026 Kansalaisopiston tilat kouluissa	300 Toimintatuotot	-25 950	-25 950	Muistiokohdistus
S026 Kansalaisopiston tilat kouluissa	400 Toimintakulut	25 950	25 950	
Yhteensä	300 Toimintatuotot	-38 586 084	-38 586 084	
Yhteensä	400 Toimintakulut	38 586 084	38 586 084	

Kohdistettava erä	Tuotot/Kulut	LTK 2024	KHE 2024	
V001 Yleishallintopalvelut	920 Vyörytysserätulot		-1 415 570	Vyörytys
V001 Yleishallintopalvelut	910 Vyörytysserämenot		1 415 570	
V002 Yleishallintopalvelut	920 Vyörytysserätulot		-238 400	Vyörytys
V002 Yleishallintopalvelut	910 Vyörytysserämenot		238 400	
V011 Henkilöstö- ja talouspalvelut	920 Vyörytysserätulot		-2 740 430	Vyörytys
V011 Henkilöstö- ja talouspalvelut	910 Vyörytysserämenot		2 740 430	
V012 Henkilöstö- ja talouspalvelut	920 Vyörytysserätulot		-418 980	Vyörytys
V012 Henkilöstö- ja talouspalvelut	910 Vyörytysserämenot		418 980	
V030 Keskitetyt hallintopalvelut ja	920 Vyörytysserätulot		-837 130	Vyörytys
V030 Keskitetyt hallintopalvelut ja	910 Vyörytysserämenot		837 130	
V031 Keskitetyt hallintopalvelut ja	920 Vyörytysserätulot		-128 600	Vyörytys
V031 Keskitetyt hallintopalvelut ja	910 Vyörytysserämenot		128 600	
Yhteensä	920 Vyörytysserätulot		-5 779 110	
Yhteensä	910 Vyörytysserämenot		5 779 110	
Yhteensä	Sisäiset tulot		-44 365 194	
Yhteensä	Sisäiset menot		44 365 194	

14.2 Tyhjänä tai vajaakäytössä olevat kiinteistöt

Netto	TP 2022	TA2023	LTK 2024	TA 2024	Mistä alkaen	m2	Tyhjänä oleva tila
6002 Tehdaskatu 1, 3, 4 (sipa)	6 754	4 570	75 050	75 050	1.3.2023 alkaen	618	osa tyhjillään
6014 Ent. Muurlan kunnanvirasto	29 729	31 930	63 580	63 600	1.7.2020 alkaen	413	alakerta ja arkisto tyhjillään
6016 Ent. Suomusj. kunnantalo	8 827	9 570	9 030	9 030	1.1.2019 alkaen	137	tyhjä kellari
6018 Kiint oy Inkerenkurvi	11 225	12 410	12 410	12 430	1.4.2020 alkaen	198	kellarin johtokeskus+atk-laitetila
6019 Purola ent.S-järven kunn	1 842	2 060	3 040	3 040	1.9.2012 alkaen	59	yhdistysten ja nuorison käytössä
6027 Kajalan vanhainkoti	49 746	55 630	55 630	55 650	1.5.2014 alkaen+ok-talo 1.1.2012 alkaen	2 490	koko rakennus tyhjänä
6046 Anjalankatu 13 kv-päivähoito	11 124	12 320	12 320	12 320	1.8.2015 alkaen	194	Sinisen puutalon yläkerta
6050 Kaivolantalo palvelutalo, Pertteli	8 448	9 350	9 350	9 350	1.9.2019 alkaen	210	päiväkodin entinen tila kokonaisuudessaan
6051 Jennynkuja 2	15 829	16 780	16 780	16 780	1.5.2012 alkaen	148	yksittäisiä tiloja
6067 Perniön lääkäritalo (neuvola)	2 268	10	27 230	27 230	1.12.2022 alkaen	450	koko rakennus tyhjänä, purkulistalla
6069 Ent. lääkäritalo, Halikko	5 379	5 940	21 060	21 060	1.7.2021 alkaen	322	koko rakennus tyhjänä, purkulistalla
6072 Mariakoti, Kiiikala	10 385	11 500	11 500	11 500	1.1.2013 alkaen	165	soluasuntoja
6074 Perniön terveysasema	232 862	251 500	251 500	251 600	1.5.2018 alkaen	3 040	pääosa tyhjillään, kotihoito käyttää osaa
6078 Halikon nuorisotila	9 898	8 650	7 770	7 770	1.1.2020 alkaen	118	osa tyhjillään
6083 Asoy Pesäntorni, Perniö	3 363	0	10 770	10 770	1.8.2022 alkaen	180	myynnissä
6084 Puolukkapuiston päiväkot	18 836	42 880	41 820	41 820	1.8.2022 alkaen	587	koko tila tyhjänä
6111 Asemakadun päiväkot	41 604	44 820	36 600	36 620	1.1.2018 alkaen	814	koko rakennus tyhjänä
6114 Pirita	55 207	59 310	27 400	27 420	1.8.2017 alkaen	434	päiväkodin entinen tila kokonaisuudessaan
6125 Nummelan talo, Halikko	16 732	18 220	0	0	purettu pois 8/23	0	
6126 Hirvitie 6, Halikko	17 871	19 710	0	0	purettu pois 8/23	0	
6128 Kärävuoren talo, Halikko	12 014	13 300	13 620	13 620	1.11.2019 alkaen	281	päiväkodin käytöstä poistunut rakennus
6129 Havukatu 2 (työsal)	0	0	9 810	9 810	1.1.2023 alkaen	168	koko rakennus tyhjänä, purkulistalla
6144 Meri-Halikon koulu	0	0	26 410	26 410	1.6.2023 alkaen	472	koko rakennus tyhjänä, purkulistalla
6153 Kaivolantalo, Pertteli	5 963	6 510	6 150	6 150	1.7.2020 alkaen	90	talonmiehen asunto tyhjillään
6165 Kirkonkylän koulu, Perniö	124 293	192 980	167 120	167 120	1.4.2018 alkaen	2 520	koko rakennus tyhjänä, purkulistalla
6177 Saurun koulu, Perniö	0	0	59 910	59 910	1.6.2023 alkaen	1 060	toiminta siirtynyt uuteen kouluun
6192 Hakastaron koulu	97 262	103 810	79 000	79 040	1.2.2021 alkaen	303	osa tyhjillään
6196 Ollikkalan koulu	13 319	13 730	11 160	11 160	1.6.2017 alkaen	59	tyhjä hammashoitola
6203 Klippula, Särkisalo	10 166	21 820	0	0	1.1.16 alkaen	0	tilat käytössä
6213 AMK. Ylhäistentie 2	486 699	616 020	347 790	348 000	1.8.2021 alkaen	4 332	osa talosta mm. Varhan ja kansalaisopiston käytössä
6214 Karjalankatu6(Ammattiop.Sakta)	165 001	177 860	177 860	177 930	1.9.2013 alkaen	5 353	ajoittain osittain käytössä, uudemman osan 1 krs rokotuspisteen käytössä
6254 Koy Perniön liikekeskus,kirjasto	1 095	0	3 510	3 510	1.9.2022 alkaen	81	osa tyhjillään
6309 Kiskola	9 400	10 200	11 650	11 650	1.8.2013 alkaen	132	tyhjä kirjaston yläkerta
6320 Kiffarin nuorisotila	13 931	15 570	15 570	15 570	1.11.16 alkaen	357	3 ulkoista käyttäjä
6322 Nuorisotila Bändilä, Salo	15 960	17 850	0	0	purettu pois 8/23	0	
6335 Varikko, Taitojen talo, kerhot	582	650	780	780	1.1.2009 alkaen	14	kerhotila tyhjänä
6361 Keskusvarasto, Salo	3 071	3 430	0	0	1.6.2023 alkaen	0	tilat kokonaan tilapalvelujen käytössä
6385 Keskuskeittiö Salo	30 984	34 360	24 870	24 890	1.7.2020 alkaen	353	arkisto
6387 Tiehallinto/S-järven kivikausi	45 765	37 180	0	0			vuokrasopimus päättynyt 31.10.2023
6447 Uhripelto B, Kuusjoki	35 675	36 420	71 340	71 360	1.9.2021 alkaen	890	koko rakennus tyhjänä, purkulistalla

Netto	TP 2022	TA2023	LTK 2024	TA 2024	Mistä alkaen	m2	Tyhjänä oleva tila
6581 Lupajan punainen kou	4 163	4 660	9 460	9 460	1.1.2021 alkaen	166	koko tila tyhjänä
6595 Niksaaren sauna, För	18 896	25 940	25 940	26 370			tuloja 1400 eur, kulut ovat ulkoisia.
6617 Melssuonmäen sauna	2 007	2 240	2 990	2 990	1.1.2016 alkaen	50	ulkoinen vuokralainen
Tyhjien tilojen nettokustannukset yhteensä	1 654 175	1 951 690	1 757 780	1 758 770			
josta ulkoa vuokratut	45 765	37 180	0	0			

14.3 Yhdistysten avustaminen

Kaupunginvaltuusto hyväksyi yhdistysten toiminnan tukemisen periaatteet 27.1.2020 § 5. Hyväksytyn ohjeen mukaan kaikki varsinaiset harkintaan perustuvat avustukset kootaan budjetissa yhdeksi kokonaisuudeksi, jonka euromääräisen tason valtuusto määrää. Avustuskokonaisuus jaetaan ryhmiin, joiden keskinäisen suuruuden valtuusto määrää ottaen huomioon kaupungin strategiset painotukset. Yksityiskohtaisen avustuspäätöksen tekee kaupunginhallitus, lautakunta tai viranhaltija, jolle päätösvaltaa on delegoitu.

Avustukset ryhmitellään seuraavasti:

- Kulttuuritoiminta, perinnetyö (vapaa-ajan lautakunta)
- Liikuntatoiminta (vapaa-ajan lautakunta)
- Nuorisotoiminta (opetuslautakunta)
- Yleissivistävä kansalaistoiminta (kaupunginhallitus)
- Hyvinvoinnin edistäminen (kaupunginhallitus)
- Asukas- ja aluetyö (kaupunginhallitus)
- Kansainvälinen toiminta (kaupunginhallitus)
- Ympäristönsuojelu (rakennus- ja ympäristölautakunta)

Ryhmittely määritetään valtuustokausittain.

Avustusperiaatteiden ulkopuolelle rajataan ostopalvelut, henkilökohtaiset apurahat ja stipendit, kaupungin teknisen infran rakentamiseen ja ylläpitoon liittyvät avustukset sekä markkinointiavustukset.

Talousarvio 2024 sisältää seuraavat edellä tarkoitetut yleis- ja kohdeavustukset:

	€
Kaupunginhallitus	194 150
Yleissivistävä kansalaistoiminta, asukas- ja aluetyö	18 150
Kansainvälinen toiminta	4 000
Hyvinvoinnin edistäminen	172 000
Sivistyspalvelut	464 000
Kulttuuritoiminta ja perinnetyö	260 000
Liikuntapalvelut	172 000
Nuorisopalvelut	32 000
Rakennus- ja ympäristövalvonta	
Ympäristönsuojelu	15 000
Kaikki yhteensä	673 150

14.4 Toimintatietokortit

100 Tarkastustoimi

Toiminta	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	KHE 2024
Arviointitoiminta				
Kokoukset	12	16	14	14
Arviointipäivät	1	1	1	1
Arviointikohteet	4	6	8	8
Lautakunnan kulut €	43 201	69 000	69 494	82 790
€/kokous	3 600	4 313	4 964	5 914
Ostopalvelupäivät	5	10	10	10
Ostopalvelun kulut €	4 026	5 710	6 700	6 700
€/päivä	805	571	670	670
Tilintarkastuspalvelu				
Ostopalveluna hankitut tilintarkastuspäivät	81	80	60	60
Kulut €	42 238	39 000	40 210	40 210
€/päivä	521	488	670	670
Tarkastustoimi yhteensä				
Tuotot €				
Kulut €	89 465	113 710	116 404	129 700
Netto €	-89 465	-113 710	-116 404	-129 700

110 Vaalit

Toiminta	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	KHE 2024
Kunnalliset vaalit				
Kulut €	40			
€/äänioikeutettu		0,00	0,00	0,00
Tuotot €				
Valtiolliset vaalit				
Kulut €	2 009	182 833	414 432	458 654
€ \ äänioikeutettu		4,30	9,90	10,96
Tuotot €		110 000	150 000	270 000
Aluevaalit				
Kulut €	157 322			
€ \ äänioikeutettu	3,69	0,00	0,00	0,00
Tuotot €	114 909			
Vaalit yhteensä				
Tuotot €	114 909	110 000	150 000	270 000
Kulut €	159 371	182 833	414 432	458 654
Netto €	-44 462	-72 833	-264 432	-188 654
Äänioikeutettuja	42 600	42 559	41 849	41 849

120 Kaupunginvaltuusto

Toiminta	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	KHE 2024
120 Kaupunginvaltuusto				
Kokoukset ja seminaarit, pj:n kokoukset	20	25	20	20
Käsitellyt asiat	114	170	120	120
Kulut €	310 348	361 915	411 174	409 658
€/asiat	2 722	2 129	3 426	3 414
€/kokous	15 517	14 477	20 559	483
Infotietona varhe- ja eläkemenoperust. eläkevak.maksukulut, päättyy 2022				
Kulut €	1251			
Kevan tasausmaksu, vuodesta 2023 alkaen				
Kulut €		5 930	3 260	3 000
Valtuusto yhteensä				
Tuotot €				
Kulut €	310 348	367 845	414 434	412 658
Netto €	-310 348	-367 845	-414 434	-412 658

1300 Kaupunginhallitus

Toiminta	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	KHE 2024
Kaupunginhallitus				
Kh:n, jaostojen, työryhmien ja vaikuttamistoimielinten kokoukset	90	90	100	100
Käsitellyt asiat	732	1 100	1 000	1 000
Kulut €	1 024 390	467 355	494 787	492 721
€/asia	1 399	425	495	493
€/kokous	11 382	5 193	4 948	4 927
Tuotot €	318	55 570	55 570	55 570
Infotietona varhe- ja eläkemenoperust. eläkevak.maksukulut, päättyy 2022				
Kulut €	8 571			
Kevan tasausmaksu, vuodesta 2023 alkaen				
Kulut €		77 740	63 850	56 550
Kaupungin johto				
Kulut €	341 917	240 034	247 887	246 285
Vakituista henkilökuntaa	1	1	1	1
Tietosuoja				
Kulut €	52 718	46 999	48 520	48 234
Tuotot €	1 894	1 600	1 600	1 600
Vakituista henkilökuntaa	0,5	0,5	0,55	0,55
Sisäinen tarkastus				
Kulut €	139 901	152 896	160 835	159 514
Vakinaista henkilöstöä	2	2	2	2
Edunvalvonta (1.1.2023 alkaen, siirtynyt sote-palveluilta)			Siirtynyt hallintopalveluihin 1.8.2023	
Kulut €		339 344		
Tuotot €		320 000		
Vakituista henkilökuntaa		5		
Väestönsuojelu 1.1.2023 alkaen, siirtynyt kaupunkikehityksen palvelualueelta)				
Kulut €		70 000	70 000	70 000
Toiminnan tukeminen				
Tuettuja yhdistyksiä	31	40	40	40
Kulut €	105 972	115 720	134 610	134 610
€/yhdistys (keskimäärin)	3 418	2 893	3 365	3 365
Jäsenyydet				
Suomen kuntaliitto	152 234	112 000	112 000	152 200
Varsinais-Suomen liitto	367 991	376 000	376 000	425 030
Työmarkkinalaitos	0	35 000	35 000	
Muut yhdistykset	70 693	28 160	31 060	32 830
Kulut €	590 918	551 160	554 060	610 060
Sote- ja maakuntauudistus				
Kulut €	10 596	0	0	0
Tyhjänä ja vajaakäytössä olevat tilat:				
Omat tilat				
Tilojen m ²	29 942	32 165	27 497	27 497
Kulut €	1 761 313	2 003 980	2 082 910	2 070 030
€/m ² /kk	4,90	5,19	6,31	6,27
Tuotot €	4 747	6 000	6 000	2 080
Muilta vuokratut tilat				
Kivikausikeskus kulut €	55 358	47 000	47 000	
Tuotot €	10 229	9 820	9 820	

Toiminta	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	KHE 2024
Talotoimikunta				
Kulut €	2 730	11 480	11 480	11 480
Satunnaiset kulut				
Henkilöstökulujen säästötavoite	-280 269			
Vahingonkorvaukset				
Luottotappiot €	107 609			
VSSHP alijäämän kattaminen	778 050			
Tuotot				
Luottotappiot menotilin tulo				
Käyttöomaisuuden myynti €	121 040	50 000	50 000	50 000
Kaupunginhallitus yhteensä				
Tuotot €	138 229	122 990	122 990	109 250
Kulut €	4 699 774	3 784 364	3 852 089	3 842 934
Netto €	-4 561 545	-3 661 374	-3 729 099	-3 733 684

142 Hallintopalvelut

Toiminta	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	KHE 2024
Hallinto- ja asiantuntijapalvelut				
Kulut €	732 162	678 533	628 832	543 800
Vakinaista henkilöstöä	6			
Tuotot €	27 819	110 000	110 000	30 000
Infotietona varhe- ja eläkemenoperust. eläkevak.maksukulut, päättyy 2022				
Kulut €	208 314			
Kevan tasausmaksu, vuodesta 2023 alkaen				
Kulut €		61 310	62 970	57 980
Lakiasiantuntija- ja lakipalvelut				
Kulut €	202 274	204 374	199 387	301 705
Vakinaista henkilöstöä	2	2	2	2
€/tunti	125,46	126,76	123,67	187,13
Tuotot €	7 438	10 410	10 410	10 410
Palvelupisteet				
Kulut €	137 702	147 138	151 532	149 005
Vakinaista henkilöstöä	2,7	2,7	2,9	2,9
Tuotot €	4 799	6 000	6 000	6 000
Tukipalvelujen yksiköt:				
Arkisto				
Tiedonohjaussuunnitelman tehtäväluokat, joihin tehty tarkastettuja ja hyväksytyjä muutoksia/v	228	100	150	150
Pysyvästi ja pitkään säilytettävien arkistoinneistojen määrä päätearkistossa /hm	5785	3 485	3 500	3 500
Määräajan säilytettävien paperiasiakirjojen hävittäminen arkistosta /kg/v	941	14 700	1 500	1 500
Pysyvästi ja pitkään säilytettävien asiakirjojen määrä sähköisessä arkistossa/kpl	125 000	178 503	202 500	202 500
Tietopalveluhaut päätearkistossa/v	289	350	300	300
Kulut €	438 156	374 091	419 124	410 247
Tuotot €	196	170	50 170	50 170
Vakinaista henkilöstöä	4,5	3	3	3,0
Kirjaamo				
Kuulutukset kpl/v			650	650
Uusien asioiden määrä/avaukset kpl /v	6 020	6 000	5 500	5 500
Keskeneräisten asioiden määrä kpl/v	2 916	3 000		
Kulut €	139 690	143 832	148 598	146 699
Vakinaista henkilöstöä	3	3	3	3

Toiminta	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	KHE 2024
Toimistopalvelut				
Kokousten määrä	160	170	180	180
Kulut €	101 841	97 529	158 242	155 146
Vakinaista henkilöstöä	3	3	3	3
Halikon toimistopalvelut				
Rakennuspiirustusten arkistointipalvelu/asias	1545	2 850	1 790	1 790
Vuokratut alueet kpl	425	700	450	450
Viranhaltijapäätösten valmistelu kpl	64	130	60	60
Kulut €	155 784	160 612	164 610	162 507
Vakinaista henkilöstöä	4	4	4	4
Monistamo				
Kopioiden määrä	289 758	270 000	165 000	165 000
Kulut €	62 534	69 120	68 130	45 130
€/kopio	0,22	0,26	0,41	0,27
Vakinaista henkilöstöä	0	0	0	0
Tuotot €	87 673	31 150	46 350	46 350
Postitus- ja vahtimestaripalvelut				
Lähetetty posti kpl	38710	25 000	19 770	19 770
Kulut €	98 603	68 300	83 019	56 578
€/kpl	2,55	2,73	4,20	2,86
Vakinaista henkilöstöä	1	1	1	1
Tuotot €	78 822	45 100	47 850	47 850
Ajokerrat	9 568	8 100	7 384	7 384
Kulut €	77 473	97 145	75 000	74 800
€/ajokerta	8,10	11,99	10,16	10,13
Vakinaista henkilöstöä	1	1	1	1
Tuotot €	88 884	64 170	64 720	64 720
Kansainvälinen toiminta				
Kulut €	128 411	190 649	Erittely tarkemmin alla	
Kansainvälinen toiminta kulut €			115 699	111 144
Kansainvälinen kaupunkiverkosto kulut €			35 500	35 500
koulutusvienti kulut €			44 000	44 000
Toiminta-avustukset, toimijoita	6	8	8	8
Avustusten kulut €	6 350	4 000	4 000	4 000
Vakinaista henkilöstöä	1	1	1	1
Hankkeet kpl	1			
Hankkeiden tuotot €	45 629			
Hankkeiden Kulut €				
Hankkeiden Netto €	39 279			
Maahanmuuttajien kotouttaminen				
Kotikuntaa hakeneet ukrainalaiset		500	200	200
Kulut €			180 433	179 872
Tuotot €			1 045 000	1 045 000
Kiintiöpakolaiset			10	10
Kulut €			30 000	30 000
hankkeet			1	1
Kulut €			75 000	75 000
Tuotot €			50 000	50 000
Määräaikaista henkilöstöä			1	1
Viestintä ja markkinointi				
Viestinnän ja markkinoinnin hallinto			552 890	512 722
Viestintä				
Kulut €	379 091	452 019	Erittely tarkemmin alla	
Kaupunkitiedotteita, joista 1 laajempi kesä-				
asukasjakelu			5	5
Kaupunkitiedotteiden painosmäärä			158 000	158 000
Kulut €			96 500	96 500
€/kaupunkitiedote			19 300	19 300

Toiminta	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	KHE 2024
Ulkoisten verkkopalvelujen käyttäjämäärä			562 100	562 100
Verkkopalveluiden ylläpito ja kehitys kulut €			27 000	27 000
Vakinaista henkilöstöä	3	3	3	3
Tuotot €	19 290	18 000	18 000	18 000
Markkinointi				
Kulut €	390 893	417 904	Erittely tarkemmin alla	
Sosiaalisen median pääkanavien (ml. Visit-Salo= yhteenlaskettu vuotuinen sitoutuminen)			1 030 000	1 030 000
Avustettuja toimijoita	77	65	70	70
Markkinointiyhteistyö kulut €	173 674	200 000	220 000	220 000
Toimenpiteet, materiaalit, yhteistyö ja Tapahtumien Salo kulut €			306 500	306 500
Vakinaista henkilöstöä	1	1	1	1
Määräaikaista henkilöstöä		1	1	1
Tuotot €	38 382	25 000	35 000	35 000
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen				
Kaupungille jäävät sote -palvelut (siirtyvät sote -palveluilta 1.1.2023)				
Kulut €		402 619	Erittely tarkemmin alla	
Tuotot €		270 000		
Hyte-koordinointi				
Kulut €	75 557	232 267	Erittely tarkemmin alla	
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kulut €			112 182	110 318
Avustettuja yhdistyksiä			30	30
Avustukset €			175 000	175 000
Osallisuuden edistäminen:				
Osallistuvan budjetoinnin ehdotukset			50	50
Kulut €			208 488	208 488
Tuotot €			51 000	51 000
Ehkäisevä päihde- ja mielenterveystyö kulut €			72 341	72 341
Ikäkeskustoiminta kulut €			115 154	115 154
Tuotot €			51 500	51 500
Vakinaista henkilöstöä	1	1	2	2
Määräaikaista henkilöstöä			1	1
Tietohallinto			Siirtynyt talouspalveluihin 1.8.2023	
Työasemien määrä	7 160	7 100		
Kulut €	2 185 770	2 133 008		
€/työasema	305	300		
Vakinaista henkilöstöä	12	13		
Tuotot €	2 244 634	2 115 710		
Edunvalvonta			Siirtynyt kaupunginhallituksesta 1.8.2023	
Kulut €		343 924	362 927	360 228
Vakinaista henkilöstöä		5		
Tuotot €		320 000	330 000	330 000
142 Hallintopalvelut yhteensä				
Tuotot €	398 932	900 000	1 916 000	1 836 000
Kulut €	3 300 195	4 284 056	4 830 088	4 729 384
Netto €	-2 901 263	-3 384 056	-2 914 088	-2 893 384

151 Talouspalvelut

Toiminta	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	KHE 2024
Talous- ja rahoituspalvelujen hallinto				
Kulut €	435 373	738 953	699 050	477 409
Pankkipalvelut kulut €	131 755	106 000	106 000	106 000
Vakinaista henkilöstöä	6	6	5	5
Tuotot €	18 922	30 000	30 000	30 000
Infotietona varhe- ja eläkemenoperust. eläkevak.maksukulut, päättyy 2022				
Kulut €	38 981			
Kevan tasausmaksu, vuodesta 2023 alkaen				
Kulut €		50 580	60 230	55 450
Projektit ja hankkeet				
Määrä				
Kulut €	7 166	0	0	0
Tuotot €	2 312	0	0	0
Netto €	-4 854	0	0	0
Henkilöstöä	1			
Kuntastrategiset palvelut				
Kulut €	56 591	120 002	119 469	118 699
Toimialojen keskitetyt talouspalvelut				
Kulut €	474 071	202 785	206 781	205 251
€/tunti	36,65	25,09	31,97	31,74
Vakinaista henkilöstöä	8	5	5	5
Tuotot €	21 490	20 000	20 000	20 000
Kunnallisverotus				
Kulut €	1 109 001	600 000	600 000	600 000
€/asukas	21,76	11,49	11,76	11,49
Taloushallinnon keskitetyt rahoituspalvelut				
Kulut €	47 149	60 000	52 000	52 000
Tuotot €	41 659	34 500	34 500	34 500
Talous- ja vuosisuunnittelu				
Kulut €	135 700	212 777	266 072	274 194
€/tunti	41,97	65,80	82,29	84,80
Tuotot €	4 624	5 000	5 000	5 000
Vakinaista henkilöstöä	2	2	2	2
Hankintapalvelut				
Kulut €	136 145	186 507	180 105	179 054
€/tunti	42,10	57,68	55,70	55,37
Tuotot €	10 706	10 210	10 210	10 210
Vakinaista henkilöstöä	2	2	2	2
Tietohallinto			Siirtynyt hallintopalveluista 1.8.2023	
Työasemien määrä	7 160	7 100	7 580	7 580
Kulut €	2 185 770	2 133 008	2 400 892	2 467 927
€/työasema			317	326
Vakinaista henkilöstöä			10	10
Tuotot €	2 244 634	2 115 710	2 105 574	2 105 574
151 Talouspalvelut yhteensä				
Tuotot €	2 344 347	2 215 420	2 205 284	2 205 284
Kulut €	4 718 721	4 360 032	4 630 369	4 480 534
Netto €	-2 374 374	-2 144 612	-2 425 085	-2 275 250

151 Henkilöstöpalvelut

Toiminta	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	KHE 2024
Kaupungin työntekijöitä	3 587	1 700	1 700	1 700
Henkilöstöpalvelujen hallinto				
Kulut €	654 092	867 787	793 064	627 838
Eläkkeet kulut €	731	1 000	1 000	1 000
Vakinaista henkilöstöä	6,5	7	7	7
Tuotot €	23 722	16 000	10 000	10 000
Infotietona Kevan tasausmaksu, vuodesta 2023 alkaen				
Kulut €		179 100	41 020	37 760
Työsuojelu				
Kulut €	364 305	296 988	286 106	266 508
€/työntekijä	101,56	174,70	168,30	156,77
Vakinaista henkilöstöä	5	3	3	3
Tuotot €	4 070	4 500	4 500	4 500
Rekrytointiyksikkö				
Kulut €	259 039	169 670	172 276	167 996
€/työntekijä	72,22	99,81	101,34	98,82
Vakinaista henkilöstöä	3	3	3	3
Tuotot €	2 867	3 420	3 420	3 420
Luottamusmiehet (yhteistoiminta)				
Kulut €	248 330	179 971	182 013	150 751
€/työntekijä	69,23	105,87	107,07	88,68
Pääluottamusmiehiä, joista palkanmaksu henkilöstöpalveluista	7	7	7	7
	3,8	2,2	2,2	2,2
Tuotot €	42 036	42 070	42 070	42 070
Työhyvinvoinnin edistäminen				
Kulut €	454 098	424 974	428 167	460 788
€/työntekijä	126,60	249,98	251,86	271,05
Tuotot €	7 491	9 150	9 150	9 150
Vakinaista henkilöstöä	1	1	1	1
Yhteinen koulutus				
Kulut €	7 406	70 000	70 000	50 000
Koulutuskorvaus €	87 653	70 600	70 600	70 600
Koulutuskorvaus €/työntekijä	24,44	41,53	41,53	41,53
Työterveyspalvelut				
Kulut €	1 974 962	847 700	846 700	846 200
Netto €/työntekijä	245	222	222	221
Tuotot (Kelan työterveyshuollon korvaus) €	1 097 473	470 000	470 000	470 000
151 Henkilöstö- ja talouspalvelut yhteensä				
Tuotot €	1 265 312	615 740	609 740	609 740
Kulut €	3 962 963	2 858 090	2 779 326	2 571 081
Netto €	-2 697 651	-2 242 350	-2 169 586	-1 961 341

301 Sivistyspalvelut

Toiminta	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	KHE 2024
Opetuslautakunta				
Kokoukset	10	10	10	10
Käsitellyt asiat	107	131	110	110
Kulut €	23 302	32 496	30 476	40 879
€/käsitelty asia	218	248	277	372
€/kokous	2 330	3 250	3 048	4 088
Infotietona varhe- ja eläkemenoperust. eläkevak.maksukulut, päättyy 2022				
Kulut €	28 934			

Toiminta	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	KHE 2024
Kevan tasausmaksu, vuodesta 2023 alkaen				
Kulut €		3 970	3 340	3 070
Opetustoimen hallinto				
Kulut €	177 915	221 474	230 486	229 093
Vakinaista henkilöstöä	3	3		
Sivistyspalvelujen hallinto yhteensä				
Tuotot €	398		0	
Kulut €	201 218	257 940	260 962	269 972
Netto €	-200 820	-257 940	-260 962	-269 972

311 Varhaiskasvatuspalvelut

Toiminta	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	KHE 2024
Osaston hallinto				
Kulut €	268 715	332 690	390 000	388 000
Vakinaista henkilöstöä	5	5	6	6
Infotietona varhe- ja eläkemenoperust. eläkevak.maksukulut, päättyy 2022				
Kulut €	679 396			
Kevan tasausmaksu, vuodesta 2023 alkaen				
Kulut €		565 260	556 730	512 550
Projektit				
Projektien määrä	8	4	6	6
Kulut €	660 045	517 395	342 009	339 274
Henkilöstöä	37	22	22	22
Tuotot €	581 429	515 000	305 000	305 000
Palveluohjaus ja yksityisen varhaiskasvatuksen valvonta				
Asiakkaat	2 470	2 342	2 218	2 218
Kulut €	107 486	124 836	130 000	130 000
€/asiakas	43,52	53,30	58,61	58,61
Vakinaista henkilöstöä	2	2	2	2
Päiväkotihoido				
Lapsia 31.12	1482	1 410	1 353	1 353
Läsnäolopäivät täysinä päivinä	209 359	213 000	219 500	219 500
Kulut €	21 300 487	22 189 633	23 519 063	23 142 089
€/lapsi	14 373	15 707	17 383	17 104
€/läsnäolopäivä	101,74	103,98	107,15	105,43
Täyttöaste	89		90 %	90 %
Vakinaista henkilöstöä	359	343	352	352
Palveluseteleillä ostettavat päiväkotipaikat				
Kulut €	203	264	225	225
€/paikka	2 039 672	2 580 000	2 383 800	2 383 800
Ostopalveluna hankitut hoitopaikat				
Kulut €	12	12	11	11
€/lapsi	214 547	255 000	255 000	255 000
€/läsnäolopäivä	17 879	21 250	23 182	23 182
Päivähoidon tuotot yhteensä €	1 719 698	1 388 086	1 051 320	1 051 320
Esiopetus				
Oppilaita 31.12	449	442	352	352
Läsnäolopäivät	70 280	71 814	72 000	72 000
Kulut €	2 730 232	2 636 829	2 424 533	2 415 293
€/lapsi	6 081	5 966	6 888	6 862
€/läsnäolopäivä	38,85	36,72	33,67	33,55
Vakinaista henkilöstöä	35	34	27	27

Toiminta	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	KHE 2024
Ostopalveluna hankitut esiopetuspaikat	33	33	33	33
Kulut €	164 576	86 000	86 000	86 000
€/oppilas	4 987	2 606	2 606	2 606
Esiopetuksen tuotot yhteensä €	276 369	220 000	53 000	53 000
Perhepäivähoito				
Lapsia 31.12	69	84	60	60
Läsnäolopäivät täysinä päivinä	9 641	12 000	9 400	9 400
Kulut €	1 156 249	1 338 595	762 028	684 837
€/lapsi (keskiarvo 1.1 ja 31.12]	16 757	15 936	12 700	11 414
€/läsnäolopäivä	119,93	111,55	81,07	72,86
Vakinaista henkilöstöä	26	26	22	22
Täyttöaste	92		87 %	87 %
Palveluseteleillä ostettavat ryhmäperhepäivähoitopaikat	50	54	64	64
Kulut €	539 019	540 000	900 000	900 000
€/ hoitopaikka	10 780	10 000	14 063	14 063
Perhepäivähoidon tuotot yhteensä €	78 722	85 144	40 000	40 000
Muu varhaiskasvatus:				
Avoim päiväkot, kerho- ja leikkitoiminta				
Käyntikerrat (kerhotoiminta)	6 936	6 500	7 300	7 300
Kulut €	277 070	429 595	568 402	564 468
€ /käyntikerta	39,95	66,09	77,86	77,32
Vakinaista henkilöstöä	10	9	9	9
Tuotot €	4 670	12 000		
Koti- ja yksityishoidontuki ja kuntalisä:				
Kotihoidontuen ja osittaisen hoitorahan hakijat 31.12				
Lapsia 31.12.	336	310	325	325
Kulut €	382	375	390	390
1 494 758	1 450 000	1 450 000	1 450 000	1 450 000
€/asiakas	4 449	4 677	4 462	4 462
€/lapsi	3 913	3 867	3 718	3 718
Yksityishoidontuen ja kuntalisän hakijat 31.12				
Lapsia 31.12.	18		15	15
Kulut €	20	24	16	16
100 468	152 000	152 000	152 000	152 000
€/hakija	5 582	7 600	10 133	10 133
€/lapsi	5 023	6 333	9 500	9 500
Varhaiskasvatus yhteensä				
Tuotot €	2 660 887	2 220 230	1 449 320	1 449 320
Kulut €	31 053 324	33 197 833	33 919 565	33 403 311
Netto €	-28 392 437	-30 977 603	-32 470 245	-31 953 991

3200 Perusopetus

Toiminta	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	KHE 2024
Infotietona osaston hallinto				
Vakinaista henkilöstöä	4	4	4	4
Kulut €	291 017	279 142	280 000	278 000
Infotietona varhe- ja eläkemenoperust. eläkevak.maksukulut, päättyy 2022				
Kulut €	217 470			
Kevan tasausmaksu, vuodesta 2023 alkaen				
Kulut €		1 043 410	940 630	865 990
Projektit				
Projektien määrä				
Kulut €	1 532 720	596 540	690 897	628 206
Henkilöstöä		45		
Tuotot €	1 258 880	500 000	500 000	550 000

Toiminta	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	KHE 2024
Perusopetus, yleisopetus				
Oppilaita	4 369	4 372	4 258	4 258
Kulut €	41 386 115	41 565 049	42 972 979	42 766 842
€/oppilas	9 473	9 502	10 092	10 044
Opetushenkilöstöä	340	340	336	336
Oppilaita/opettaja	13	13	13	13
Opetusryhmien keskipöytä	17	18	18	18
tuotot €	163 319	46 020	82 180	83 480
Opetus ostopalveluna				
Kulut €	1 463 305	1 443 000	1 485 000	1 485 000
Oppilaita	48	49	45	45
€/oppilas	30 486	29 449	33 000	33 000
Tuotot €	1 025 994	767 580	950 000	950 000
Perusopetus, erityisluokat				
Oppilaita	305	293	327	327
Kulut €	5 003 660	6 114 080	8 000 000	7 900 000
€/oppilas	16 405	20 867	24 465	24 159
Opetushenkilöstöä	45	45	45	45
Oppilaita/opettaja	7	7	7	7
Opetusryhmien keskipöytä	9	8	9	9
Perusopetus, erityiskoulut				
Hakastaro ja Uskelan koulu, Anjalankadun yksikkö				
Oppilaita	103	104	106	106
Kulut €	2 597 842	2 785 160	2 934 854	2 918 441
€ / oppilas	25 222	26 780	27 687	27 532
Opetushenkilöstöä	16	16	16	16
Oppilaita/opettaja	6	7	7	7
Opetusryhmien keskipöytä	8	8	9	9
Tuotot €	912	0		
Aamu- ja iltapäivätoiminta				
Osallistujien määrä	362	358	362	362
Kulut €	880 033	1 075 563	1 089 063	1 082 805
€/osallistuja	2 431	3 004	3 008	2 991
Toimintatuntien määrä	29 300	28 900	28 900	28 900
€/toimintatunti	30,04	37,22	37,68	37,47
Ohjaava henkilöstö	31	30	30	30
Osallistujia/ohjaaja	12	12	12	12
Tuotot €	312 318	295 000	295 000	295 000
Oppilashuolto				
Asiakaskäynnit	4 547	Siirtynyt Hyvinvointialueelle 1.1.2023		
Kulut €	676 563			
€/asiakaskäynti	149			
Vakituista henkilöstöä	16			
Perusopetus yhteensä				
Tuotot €	2 761 423	1 608 600	1 827 180	1 878 480
Kulut €	53 540 238	54 622 802	57 172 793	56 781 294
Netto €	-50 778 815	-53 018 672	-55 345 613	-54 902 814
Oppilaiden kokonaismäärä	4 777	4 769		

3360 Nuorisopalvelut

Toiminta	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	KHE 2024
Osaston hallinto				
Vakinaista henkilöstöä	2	2	2	2
Kulut €	144 631	181 388	150 269	149 272
Tuotot €	0	0		
Infotietona varhe- ja eläkemenoperust. eläkevak.maksukulut, päättyy 2022				
Kulut €	18 431			
Kevan tasausmaksu, vuodesta 2023 alkaen				
Kulut €		40 000	43 300	39 860
Nuorisovaltuusto				
jäseniä	15	15	15	15
Kokoukset	12	11	11	11
Projektit				
Projektien määrä	4	4	4	4
Kulut €	578 378	494 862	507 251	504 105
Henkilöstöä	9	10		
Tuotot €	395 291	513 000	513 000	517 000
Myönnetyt toimintatuet ja avustukset				
Tuettujen yhteisöjen toimijoiden määrä	2 001	2 002	2 200	2 200
Kulut €	15 500	32 000	32 000	32 000
€/toimija	7,75	15,98	14,55	14,55
Nuorten työllistäminen:				
Kaupungin työllistämät nuoret	130	130	130	130
Kulut €	141 348	214 117	221 320	219 562
€/nuori	1 087	1 647	1 702	1 689
Yritysten kesätyöll.tuella työllistämät nuoret	233	230	230	230
Kulut €	59 700	70 000	70 000	70 000
€/nuori	256	304	304	304
Nuorisotyön lähipalvelut:				
Nuorisotyö, tapahtumat, leirit, retket, bänditoiminta				
Kulut €	939 036	1 059 958	1 178 531	1 172 457
€/alle 29 v	72,91	81,16	85,90	85,46
Vakinaista henkilöstöä	11	11	11	11
Tuotot €	13 858	24 100	112 200	112 200
Leirikeskus				
Käyttövurokaudet/oma käyttö	53	53	65	65
Käyttövurokaudet/ulkopuolisten käyttö	133	130	110	110
Kulut €	27 990	25 440	27 010	27 010
€/käyttövurokausi	150	139	154	154
Erityisnuorisotyö:				
Etsivätyö, yksilötyö, ryhmätoiminta				
Kulut €	121 746	121 314	123 061	122 559
Vakinaista henkilöstöä	1	5	5	5
Työpajatoiminta				
Osallistuneiden määrä	100	131	130	130
Kulut €	388 271	489 722	514 091	510 933
€/osallistuja	3 883	3 738	3 955	3 930
Vakinaista henkilöstöä	8	8	8	8
Tuotot €	22 202	29 000	27 000	27 000
Nuorisopalvelut yhteensä				
Tuotot €	431 752	566 100	652 200	656 200
Kulut €	2 416 600	2 688 801	2 866 833	2 847 758
Netto €	-1 984 848	-2 122 701	-2 214 633	-2 191 558
Kulut/alle 29-vuotias asukas €	187,64	205,88	208,95	207,56
Alle 29-vuotiaat	12 879	13 060	13 720	13 720

3300 Lukiokoulutus

Toiminta	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	KHE 2024
Osaston hallinto				
Vakinaista henkilöstöä	0,85	0,85	0,85	0,85
Kulut €	72 696	105 573	100 000	100 000
Ammatillisen koulutuksen järjestämisestä jäänyt eläkemenoperusteinen maksu ja ostopalvelut €	107 598	Maksut päättyneet 2022		
Infotietona eläkemenoperust. eläkevak.maksukulut, päättyy 2022				
Kulut €	8 393			
Kevan tasausmaksu, vuodesta 2023 alkaen				
Kulut €		151 850	138 690	127 680
Projektit				
Projektien määrä	3	3	3	3
Kulut €	87 486	95 000	120 000	120 000
Henkilöstöä	1	0		
Tuotot €	160 658	100 000	100 000	100 000
Lukio				
Opiskelijoita yhteensä*	886	894	862	862
Lukion varsinaiset opiskelijat	885	890	860	860
Aineopiskelijat	2	4	2	2
Ammatillisen tutkinnon suorittajat	0	1	0	0
Kulut €	7 102 938	7 799 946	8 164 329	7 888 479
€/varsinainen opiskelija	8 017	8 725	9 471	9 151
Opetuskurssien lukumäärä	1 028	1 117	1 071	1 071
€/opetuskurssi	6 909	6 983	7 623	7 366
Kurssia/opiskelija (lukion päättävät) **	79			
Opetushenkilöstöä (pääkoulun mukaan)	53	55	55	55
Hallintohenkilöstö (rehtorit ja kanslistit)	5,2	4,2	4,2	4,2
Tuotot €	30 300	41 600	32 290	32 290
Aikuislukio				
Opiskelijoita yhteensä	101	91	63	63
Kulut €	183 940	209 107	206 582	205 356
Lukion varsinaiset opiskelijat	42	43	27	27
Aineopiskelijat	59	48	36	36
€/varsinainen opiskelija (sis. perusasteen opisk.)	4 380	4 863	7 651	7 606
Opetustunnit	1 250	1 500	1 300	1 300
€/opetustunti	147	139	159	158
Suoritettu kurssi/opiskelija ***	44	44	44	44
Opetushenkilöstöä/toistaiseksi otetut	1	1	1	1
Opetushenkilöstö/ määräaikaiset	9	10	10	10
Hallintohenkilöstö (rehtorit ja kanslistit)	1	1	1	1
Kokonaisopiskelijamäärä/opettaja	10	10	10	10
Tuotot €	13 031	0		
Lukiokoulutus yhteensä				
Tuotot €	203 989	141 600	132 290	132 290
Kulut €	7 554 658	8 209 626	8 590 911	8 313 835
Netto €	-7 350 669	-8 068 026	-8 458 621	-8 181 545

3350 Musiikkiopisto

Toiminta	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	KHE 2024
Opiskelijat	397	398	396	396
josta musiikkileikkikoululaisia	81	85	88	88
valmennus- perus- ja syventävien opintojen opiskelijoita	316	313	308	308
Kulut €	1 183 728	1 231 056	1 256 381	1 246 892
€/opiskelija	2 982	3 093	3 173	3 149
Opetustunnit	13 500	13 428	13 500	13 500
€/opetustunti	87,68	91,68	93,07	92,36
Opetushenkilöstöä	20	21	20	20
Tuotot €	172 228	166 500	166 500	166 500
Infotietona eläkemenoperust. eläke- vak.maksukulut, päättyy 2022				
Kulut €	22 847			
Kevan tasausmaksu vuodesta 2023 alkaen		19 520	19 460	17 920
Musiikkiopisto yhteensä				
Tuotot €	172 228	166 500	166 500	166 500
Kulut €	1 183 728	1 231 056	1 256 381	1 246 892
Netto €	-1 011 500	-1 064 556	-1 089 881	-1 080 392

4001 Vapaa-ajanpalvelujen hallinto

Toiminta	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	KHE 2024
Vapaa-aika lautakunta				
Kokoukset	9	10	11	11
Käsitellyt asiat	89	105	90	90
Kulut €	22 727	22 160	23 061	29 426
€/käsitelty asia	255	211	256	327
€/kokous	2 525	2 216	2 096	2 675
Vapaa-ajan palvelujen hallinto				
Kulut €	69 140	73 980	75 332	75 099
Vakituista henkilöstöä		0,3	0,3	0,3
Kevan tasausmaksu, vuodesta 2023 al- kaen				
Kulut €		2 280	600	550
Vapaa-ajanpalvelujen hallinto yhteensä				
Tuotot €	0	0	0	0
Kulut €	91 867	98 420	98 393	104 525
Netto €	-91 867	-98 420	-98 393	-104 525

4004 Kulttuuripalvelut

Toiminta	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	KHE 2024
Osaston hallinto				
Kulut €	24 118	38 000	141 509	140 614
Infotietona varhe- ja eläkemenoperust. eläkevak.maksukulut, päättyy 2022				
Kulut €	16 231			
Kevan tasausmaksu, vuodesta 2023 al- kaen				
Kulut €		33 880	37 730	34 740
Myönnetyt toimintatuet ja avustukset				
Kulut €	160 250	230 000	260 000	260 000
Yleiset kulttuuripalvelut: Kulttuuritapahtumat ja -tilaisuudet				
Tapahtumat ja tilaisuudet	351	200	400	400
Kävijämäärä	41 722	40 000	55 000	55 000
Kulut €	247 318	503 320	304 387	303 598
€/tapahtumat, tilaisuudet	705	2 517	761	759
€/kävijä	5,93	12,58	5,53	5,52

Toiminta	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	KHE 2024
Vakinaista henkilöstöä	2	2	3	3
Tuotot €	3 216	5 920	5 000	5 000
€/asukas	4,79	9,75	5,90	5,88
Museopalvelut:				
Taidemuseopalvelut				
Kävijämäärä	24 680	25 000	25 000	25 000
Aukiolopäivät	264	245	260	260
Näyttely ja yleisötyö €	459 146	421 642	314 040	314 040
Taidekokoelmatyö €		90 325	140 329	140 329
Museoinfra €, josta				
Kiinteistömenot €	134 288	145 150	174 770	174 770
Markkinointi ja viestintä €	34 044	30 150	28 000	28 000
Ansaittu näkyvyys*	726 805	390 000	400 000	400 000
Vakinaista henkilöstöä	5	5	5	5
Kulut €	706 642	728 244	749 547	747 804
€/kävijä	28,63	29,13	29,98	29,91
€/asukas	13,69	14,11	14,53	14,49
Tuotot €	227 331	202 170	131 300	131 300
€/kävijä	9,21	8,09	5,25	5,25
€/asukas	13,69	14,11	14,53	14,49
Taidekokoelmatyö				
Kulut €	91 314			
Kokoelman teosmäärä (sis. luonnokset)	2 485	2 460	2 490	2 490
Kokoelmasta kunnan tiloissa esillä	52 %	54 %	52 %	52 %
Vakinaista henkilöstöä	1	1	1	1
€/asukas	1,75	0,00	0,00	0,00
Samu, tuotanto- ja kulttuurihistorialliset museopalvelut				
Kävijämäärä	15 948	12 000	14 000	14 000
Aukiolopäivät (laskentatavan muutos 2021)	163	206	200	200
Näyttely ja yleisötyö €	149 543	349 204	331 470	331 470
Kokoelmatyö €		3 800	3 800	3 800
Museoinfra €, josta				
Kiinteistömenot	146 400	147 830	156 610	156 610
Markkinointi ja viestintä	15 795	20 650	14 500	14 500
Ansaittu näkyvyys	37 880	36 000	37 000	37 000
Vakinaista henkilöstöä	2	2	2	2
Kulut €	568 621	577 874	671 049	668 707
€/kävijä	35,65	48,16	47,93	47,76
€/asukas	11,02	11,20	13,00	12,96
Tuotot €	64 891	31 060	52 300	52 300
€/kävijä	4,07	2,59	3,74	3,74
€/asukas	1,26	0,60	1,01	1,01
Kokoelmien kokonaismäärä, josta	75 328	74 000	75 328	75 328
luetteloidut esineet ja valokuvat	40 524	43 400	41 000	41 000
Digitoidut esineet ja valokuvat	35 626	28 150	36 926	36 926
Kulut €	19 181			
Vakinaista henkilöstöä	1		1	1
Museot yhteiset				
Tuotot €	168	1 910	0	0
Henkilöstökulut	107 557		112 258	112 258
Palvelut, aineet, tarvikkeet ja tavarat ja muut toimintakulut	4 150		10 440	10 448
Kulut €	111 707	130 715	125 658	124 759
Kulttuuripalvelut yhteensä				
Tuotot €	295 606	241 060	188 600	188 600
Kulut €	1 818 656	2 012 033	2 289 880	2 280 222
Netto €	-1 523 050	-1 770 973	-2 101 280	-2 091 622
Netto €/asukas	-29,52	-34,32	-40,72	-40,54

4100 Kirjastopalvelut

Toiminta	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	KHE 2024
Osaston hallinto				
Kulut €	181 567	211 659	252 894	251 410
Vakinaista henkilöstöä	3	3	3	3
Infotietona varhe- ja eläkemenoperust. eläkevak.maksukulut, päättyy 2022				
Kulut €	77 589			
Kevan tasausmaksu, vuodesta 2023 alkaen				
Kulut €		61 230	52 960	48 760
Pääkirjasto				
Kokoelmat	214 605	240 000	240 000	240 000
Tapahtumat, kirjailijavierailut	37	25	25	25
Näyttelyt	17	20	20	20
Ryhmäkäynnit, tiedonhaun opetus jne. ker- rat	92	80	80	80
Ryhmäkäynnit, tiedonhaun opetus jne. osal- listujat	1 496	860	860	860
Kulut €	1 764 287	1 853 266	1 837 346	1 830 808
Lainat	415 953	500 000	500 000	500 000
€/laina	4,24	3,71	3,67	3,66
Käynnit	83 255	239 000	239 000	239 000
€/käynti	21,19	7,75	7,69	7,66
Vakinaista henkilöstöä	20	21	21	21
Tuotot €	93 057	117 580	91 000	91 000
Lähikirjastot				
Kokoelmat	179 476	183 325	183 325	183 325
Tapahtumat, kirjailijavierailut	84	80	80	80
Näyttelyt	31	55	55	55
Ryhmäkäynnit, tiedonhaun opetus jne. ker- rat	89	240	240	240
Ryhmäkäynnit, tiedonhaun opetus jne. osal- listujat	1 427	1 600	1 600	1 600
Kulut €	950 746	1 003 799	1 016 496	1 012 764
Lainat	183 069	350 000	350 000	350 000
€/laina	5,19	2,87	2,90	2,89
Käynnit	164 131	200 000	200 000	200 000
€/käynti	5,79	5,02	5,08	5,06
Vakinaista henkilöstöä	11	11	11	11
Kirjastoautot				
Kokoelmat	23 578	24 175	24 175	24 175
Kulut €	167 254	159 598	165 672	164 616
Lainat	107 664	100 000	100 000	100 000
€/laina	1,55	1,60	1,66	1,65
Käynnit	41 386	60 000	60 000	60 000
€/käynti	4,04	2,66	2,76	2,74
Vakinaista henkilöstöä	3	3	3	3
Kirjastopalvelut yhteensä				
Tuotot €	93 057	117 580	91 000	91 000
Kulut €	3 063 854	3 289 552	3 325 368	3 308 358
Netto €	-2 970 797	-3 171 972	-3 234 368	-3 217 358

4500 Liikuntapalvelut

Toiminta	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	KHE 2024
Osaston hallinto				
Kulut €	252 087	276 122	283 883	296 762
Vakinaista henkilöstöä	5	5	5	5
Tuotot €	350	0		3 920
Infotietona varhe- ja eläkemenoperust. eläkevak.maksukulut, päättyy 2022				
Kulut €	83 941			
Kevan tasausmaksu, vuodesta 2023 alkaen				
Kulut €		123 790	121 030	111 430
Myönnettyt toimintatuet				
Seuroja ja järjestöjä	112	114	112	112
Tuettuja seuroja kpl	72	65	70	70
Harjoituskertoja	252 456	252 456	252 500	252 500
Kulut €	123 329	123 500	122 000	122 000
€/ tuettu seura	1 713	1 900	1 743	1 743
€/asukas	2,39	2,39	2,36	2,36
Ulkoliikuntapaikat				
Liikuntapaikkoja kpl kesäkaudella 1.4-31.10	114	114	116	116
Liikuntapaikkoja kpl talvikaudella 1.11-31.3	45	45	43	43
Oman toiminnan kulut €	870 086	841 778	870 000	870 000
Ostopalvelujen kulut €	348 924	393 740	382 231	378 360
Kulut yhteensä €	1 219 010	1 235 518	1 252 231	1 248 360
kesäkausi €	531 274	541 982	540 000	540 000
talvikausi €	676 169	662 423	712 231	708 360
€/kesäliikuntapaikka	4 660	4 754	4 655	4 655
€/talviliikuntapaikka	15 026	14 721	16 564	16 473
Vakinaista henkilöstöä	10,0	10	10	10
€/asukas	23,62	23,94	24,27	24,19
Tuotot €	33 799	30 600	9 800	9 800
Jäähallit				
Aukiolotunnit (ei sis. halliyhtiön tunteja)	3 393	3 393	3 393	3 393
Kulut € (sis. halliyhtiön kuluja)	377 968	376 371	377 833	376 751
Kaupungin jäähallin kulut	210 442	191 795		
€/aukiolotunti	62,02	56,53	0,00	0,00
Varausaste %	92 %	90 %	90 %	90 %
Vakinaista henkilöstöä	3	3	3	3
Tuotot €	106 355	106 800	106 800	106 800
Uimahalli				
Aukiolotunnit vuodessa	3 722	3 722	3 722	3 722
Kävijämäärä	178 588	220 000	220 000	220 000
Kulut €	1 639 739	1 723 179	1 734 677	1 730 479
€/aukiolotunti	441	463	466	465
€/asiakas	9,18	7,83	7,88	7,87
Vakinaista henkilöstöä	11	11	10	10
Tuotot €	502 057	562 800	562 800	562 800
Saunalliset uimarannat				
Aukiolotunnit	6	7	7	7
Kulut €	2737	3 100	3 100	3 100
€/aukiolotunti	152 221	178 360	178 950	178 950
€/aukiolotunti	55,62	57,54	57,73	57,73
Uimapaikat				
Kulut €	8	8	8	8
€/uimaranta	12 745	4 000	13 000	13 000
Tuotot €	1 593	500	1 625	1 625
Tuotot €	74 446	58 300	58 300	58 300

Toiminta	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	KHE 2024
Liikuntahallit ja kuntosalit:				
Aukiolotunnit vuodessa	23 000	23 000	23 000	23 000
Kulut €	1 446 232	1 548 399	1 642 282	1 641 088
€/aukiolotunti	62,88	67,32	71,40	71,35
Vakinaista henkilöstöä	3	3	3	3
Varausaste %	80 %	90 %	90 %	90 %
Tuotot €	185 078	208 950	189 850	189 850
Valvomattomat kuntosalit	7	7	8	8
Kulut €	277 672	265 060	275 000	275 000
€/kuntosali	39 667	37 866	34 375	34 375
Tuotot €	86 206	65 900	85 000	85 000
Koulujen salit	23	24	24	24
Aukiolotunnit/vuosi	54 400	56 765	56 500	56 500
Kulut €	696 043	692 930	709 120	709 120
€/aukiolotunti	12,79	12,21	12,55	12,55
Varausaste%, illat ja viikonloput	80	80 %	80 %	80 %
Vakinaista henkilöstöä	0	0	0	0
Tuotot €	78 254	64 450	64 450	64 450
Ohjattu liikuntatoiminta				
Oman toiminnan kulut €	286 510	299 286	371 486	364 473
Ostopalvelujen kulut €	98 583	110 220	118 230	118 230
Kulut yhteensä €	385 093	409 506	489 716	482 703
Asiakkaita	46 102	68 000	65 000	65 000
Ryhmiä	440	440	440	440
€/asiakas	8,35	6,02	7,53	7,43
€/ryhmä	875	931	1 113	1 097
Vakinaista henkilöstöä	5	6	6	6
Määräaikaista henkilöstöä (henkilötyövuosina)	1,0	1,5	2	2,0
Tuotot €	121 033	150 000	209 800	205 600
Liikuntapalvelut yhteensä				
Tuotot €	1 187 578	1 247 800	1 286 800	1 286 520
Kulut €	6 582 139	6 956 735	7 199 722	7 185 643
Netto €	-5 394 561	-5 708 935	-5 912 922	-5 899 123

4600 Kansalaisopisto

Toiminta	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	KHE 2024
Infotietona varhe- ja eläkemenoperust. eläkevak.maksukulut, päättyy 2022				
Kulut €	48 720			48 720
Kevan tasausmaksu, vuodesta 2023 alkaen				
Kulut €		38 550	37 220	34 270
Opiskelijat	4651	4 800	4 600	4 600
Kulut €	2 149 778	1 961 859	2 005 472	1 992 543
€/opiskelija	462	409	436	433
Opetustunnit	20514	22 900	20 000	20 000
€/opetustunti	104,80	85,67	100,27	99,63
Kurssilaisia	9012	10 000	9 300	9 300
€/kurssilainen	239	196	216	214
Taiteen perusopetus				
opiskelijoita	591	420	430	430
kursseja	54	76	70	70
Opetushenkilöstöä (päätoimiset)	10	10	10	10
Hallintohenkilöstö (rehtorit ja kanslistit)	14,5	4,5	4,5	4,5
Tuotot €	442 044	329 860	370 750	370 750
Netto €/asukas	33,10	31,63	31,68	31,43

Toiminta	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	KHE 2024
Maahanmuuttajakoulutus				
Opiskelijat (netto)	256	230	275	275
Kulut €	270 832	235 062	269 669	267 845
€/opiskelija	1 058	1 022	981	974
Opetustunnit	3026	3 060	2 900	2 900
€/opetustunti	90	77	93	92
Kurssilaiset (brutto)	755	700	660	660
Tuotot €	96 832	15 000	46 000	46 000
Netto €	174 000	220 062	223 669	221 845
Netto €/asukas	3,37	4,26	4,33	4,30
Kansalaisopisto yhteensä				
Tuotot €	538 875	344 860	416 750	416 750
Kulut €	2 420 610	2 235 471	2 275 141	2 260 388
Netto €	-1 881 735	-1 890 611	-1 858 391	-1 843 638
Netto €/asukas	-36,49	-36,64	-36,02	-35,73

5000 Kaupunkikehityspalvelujen hallinto

Toiminta	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	KHE 2024
Kaupunkikehityslautakunta				
Kokoukset ja seminaarit	12	12	12	12
Käsitellyt asiat	242	280	250	250
Kulut €	54 768	55 537	48 197	58 790
€/asiat	226	198	193	235
€/kokous	4 564	4 628	4 016	4 899
Toimialahallinto				
Kulut €	274 454	254 325	448 207	426 046
Vakinaista henkilöstöä		1	3	3
Infotietona varhe- ja eläkemenoperust. eläkevak.maksukulut, päättyy 2022				
Kulut €	167 535			
Kevan tasausmaksu, vuodesta 2023 alkaen				
Kulut €		84 900	3 430	3 160
V-S aluepelastuslaitos				
Kulut €	4 253 677			
€/asukas	83,46	0,00	0,00	0,00
Väestönsuojelu				
Kulut €	793			
€/asukas	0,02	0,00	0,00	0,00
Kaupunkikehityspalvelujen hallinto yhteensä				
Tuotot €	0	0	0	0
Kulut €	4 667 268	394 762	496 404	484 836
Netto €	-4 667 268	-394 762	-496 404	-484 836

5100 Maankäyttöpalvelut

Toiminta	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	KHE 2024
Maankäyttöpalvelujen hallinto				
Kulut €			162 904	161 700
Vakituista henkilöstöä			1,1	1,1
Kiinteistö- ja mittauspalvelu:				
Infotietona varhe- ja eläkemenoperust. eläkevak.maksukulut, päättyy 2022				
Kulut €	62 254			

Toiminta	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	KHE 2024
Kevan tasausmaksu, vuodesta 2023 alkaen				
Kulut €		47 530	49 920	45 960
Myönnetyt toimintatuet				
Yksityistiekulut €	398 696	475 586	474 358	474 231
josta avustuksia	364 173	445 000	445 000	445 000
Avustettavia teitä km	914	950	920	920
€/km	436	501	516	515
Tuotot	0			
Tonttipalvelut:				
Maa- ja vesialueet				
Kulut €	867 196	540 681	564 504	558 658
Kaupungin pinta-ala (km ²)	2100	2 100	2 100	2 100
€/ km ²	413	257	269	266
Tonttien varaus (kpl/v)	12	20	15	15
Luovutusilmoitukset (kpl/v)	890	800	750	750
Vakinaista henkilöstöä		3,5	3,5	3,5
Tonttivuokratuotot €	4 349 594	4 010 300	4 169 400	4 169 400
Talousmetsät				
Metsää (ha)	2500	2 490	2 500	2 500
Kulut €	147 315	181 900	182 806	181 959
Vakinaista henkilöstöä		2,5	2,5	2,5
Kuluista 55% kohdistuu talousmetsiin ja 45 % muihin ammattitaitoa vaativiin tehtäviin				
Kulut €/ha	32,41	40,18	40,22	40,03
Tuotot €/ha	71	130	130	130
Tuotot €	178 168	324 000	324 000	324 000
Kiinteistönmuodostuspalvelu:				
Kulut €	177 952	230 399	212 742	211 178
Toimitusmääräykset kpl	108	60	40	40
Kaupanhavistuksia kpl	38	30	25	25
Osoitteenmuutospäätöksiä kpl	64	35	40	40
Palvelutapahtumien määrä /vuosi	2000	2 000	2 000	2 000
€/toimenpide	80,52	108,42	101,07	100,32
Vakinaista henkilöstöä	4	4	4	4
Tuotot €	48 495	35 500	35 500	35 500
Paikkatietopalvelut:				
Kulut €	432 385	517 076	531 260	528 168
Mittaustapahtumien lukumäärä kpl/v	870	850	830	830
Koulutus- ja opastustapahtumien määrä kpl	150	200	200	200
Ylläpidettävää opaskarttaa km ²	2100	2 100	2 100	2 100
€/kaupungin km ²	205,90	246,23	252,98	251,51
Vakinaista henkilöstöä	6	6	6	6
Tuotot €	35076	23 900	23 900	23 900
Kaupunkisuunnittelu:				
Infotietona varhe- ja eläkemenoperust. eläkevak.maksukulut, päättyy 2022				
Kulut €	9374			
Oma kaupunkisuunnittelu				
Kulut €	730 921	1 134 196	1 087 559	1 079 741
Vakinaista henkilöstöä	8	15	15	15
Tuotot €	57 148	32 170	30 000	30 000
€/asukas	13,22	21,36	20,50	20,34

Toiminta	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	KHE 2024
Ostopalveluna hankittu suunnittelu				
Kulut €	12 146	150 000	125 000	125 000
€/asukas	0,24	2,91	2,42	2,42
Maankäyttöpalvelut yhteensä				
Tuotot €	4 668 481	4 425 870	4 582 800	4 582 800
Kulut €	2 766 611	3 229 838	3 341 133	3 320 635
Netto €	-1 901 870	-1 196 032	-1 241 667	-1 262 165

5200 Yleisten alueiden ylläpito ja kehittäminen

Toiminta	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	KHE 2024
Infotietona varhe- ja eläkemenoperust. eläkevak.maksukulut, päättyy 2022				
Kulut €	114 189			
Kevan tasausmaksu, vuodesta 2023 alkaen				
Kulut €		186 120	87 240	80 320
Kunnallistekniikan suunnittelu				
Kulut €	259 262	287 196	295 878	294 198
Vakinaista henkilöstöä	3	3	3	3
€/asukas	5,09	5,57	5,73	5,70
Tuotot €	120 589	86 880	95 000	95 000
Liikenneväylien kunnossapito				
Kunnossapidetyt tiet, m ²	2 146 652	2 146 625		2 146 625
Kulut €	3 042 114	2 194 947	2 386 668	2 381 392
Vakinaista henkilöstöä	11	11	11	11
€/kunnossapito m2 (brutto)	1,42	1,02	#JAKO/0!	1,11
Tuotot €	16 339	14 000	15 830	15 830
Ajoneuvojen siirtäminen ja hävittäminen				
Siirretyt ajoneuvot	48	90	90	90
Kulut €	2 003	3 100	3 150	3 150
€/ajoneuvo	41,73	34,44	35,00	35,00
Tuotot €	3 632	1 370	1 370	1 370
Katuvalaistuksen ylläpito				
Valaisinyksiköt	11 600	11 600	11 600	11 600
Kulut €	832 616	769 700	769 780	769 780
€/valaisinyksikkö	71,78	66,35	66,36	66,36
Tuotot €	65 598	20 000	20 000	20 000
Vanhojen kaatopaikkojen ja maankaatopaikkojen hoito ja tarkkailuohjelman toteutus				
Vanhat kaatopaikat ja maankaatopaikat	5	5	5	5
Kulut €	50 748	45 000	45 000	45 000
€/kaatopaikka	10 150	9 000	9 000	9 000
Tuotot €	1 690	2 070	2 070	2 070
Venepaikat				
kpl	145	136	136	136
Kulut €	12 016	37 610	42 400	42 400
€/venepaikka	83	277	312	312
Tuotot €	15 721	15 900	16 600	16 600
Puistot				
Ylläpito, ha	838	838	838	838
Kulut €	1 563 348	1 670 639	1 734 851	1 712 170
€/ha	1 991	1 994	1 971	2 043
Puistometsät ha	662	662	662	662
Puistot ha	166	166	166	166
Maisemapellot ha	7	7	7	7

Toiminta	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	KHE 2024
Leikkipaikat kpl	80	81	81	81
Vakinaista henkilöstöä	14	14	14	14
Tuotot €	102 418	31 320	30 790	25 590
Torialueet				
m ²	9 477	9 477	9 477	9 477
Kulut €	127 070	139 115	154 699	154 286
€/m ²	13,41	14,68	16,32	16,28
Vakinaista henkilöstöä	1	1	1	1
Tuotot	99 375	105 850	106 350	106 350
Matonpesupaikat				
Matonpesupaikat, kpl	13	13	13	13
Kulut €	31 800	26 960	31 690	31 690
€/matonpesupaikka	2 446	2 074	2 438	2 438
Muut yleiset alueet				
Ha	90	90	90	90
Kulut €	27 579	19 370	23 740	23 740
€/ha	306	215	264	264
Yleisten alueiden ylläpito ja kehittämisen yhteensä				
Tuotot €	425 363	277 390	288 010	282 810
Kulut €	5 948 557	5 379 757	5 575 096	5 538 146
Netto €	-5 523 194	-5 102 367	-5 287 086	-5 255 336

5300 Tilapalvelut

Toiminta	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	KHE 2024
Osaston hallinto				
Vakinaista henkilöstöä	1	1	1	1
Kulut €	96 370	92 991	95 722	95 042
Tuotot €	0	0		0
Infotietona varhe- ja eläkemenoperust. eläkevak.maksukulut, päättyy 2022				
Kulut €	112 061			
Kevan tasausmaksu, vuodesta 2023 alkaen				
Kulut €		56 170	203 910	187 730
Talonsuunnittelu				
Asukasluku, 31.12.	50 969	51 280	51 030	51 030
Kulut €	317 728	340 162	345 073	342 551
€/asukas	6,23	6,63	6,76	6,71
Vakinaista henkilöstöä	5	5	5	5
Isännöinti :				
Isännöinti ja kiinteistöjen valvonta				
Isännöidyt kiinteistöt m ²	264 442	264 442	262 397	262 397
Kulut €	633 501	851 735	793 846	789 483
Etävalvotut kiinteistöt (LVI) kpl	77	76	76	76
Vakinaista henkilöstöä	9	9	9	9
Tuotot €	0	3 000	3 000	3 000
Talonmiespalvelut				
Palvelua saavat kiinteistöt m ²	264 442	264 442	262 397	262 397
Kulut €	1 473 975	1 542 596	1 609 709	1 580 227
Vakinaista henkilöstöä	29	30	28	28
Tuotot €	3 811	3 000	3 000	11 000
Käytössä olevien kiinteistöjen käyttömenot, m²				
	234 500	232 277	234 900	234 900
Kulut €	6 230 418	6 689 060	6 487 856	6 500 387
€/m ² /kk	2,21	2,40	2,30	2,31
Tuotot €	19 250 182	26 899 360	25 666 680	25 704 145

Toiminta	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	KHE 2024
Tyhjät ja vajaakäytössä olevat kiinteistöt, m² (sis.poistot)	29 942	32 165	27 497	27 497
Kulut €	1 759 887	2 003 980	2 076 910	2 064 120
€/m ² /kk	4,90	5,19	6,29	6,26
Tuotot €	1 759 887	2 003 980	2 076 910	2 064 120
Kiinteistöjen vuosikorjaukset				
Kulut €	1 209 576	1 402 423	1 552 335	1 549 283
Vakinaista henkilöstöä	7	7	7	7
Tuotot €	0	0	0	0
Tilapalvelut yhteensä				
Tuotot €	21 013 880	28 909 340	27 749 590	27 782 265
Kulut €	11 721 454	12 979 117	13 165 361	13 108 823
Netto €	9 292 426	15 930 223	14 584 229	14 673 442
Poistot €	8517279	8 975 580	9 240 200	9 240 200
Netto €	775 147	6 954 643	5 344 029	5 433 242
Pinta-ala yhteensä, m ²	264 442	264 442	262 397	262 397
Kaikki kiinteistöt, €/m ² /kk (ilman poistoja)	3,69	4,09	4,18	4,16
Kaikki kiinteistöt, poistot, €/m ² /kk	2,68	2,83	2,93	2,93
Kaikki kiinteistöt, menot yht. €/m²/kk	6,38	6,92	7,12	7,10

5400 Ravitsemis- ja puhtaanapitopalvelut

Toiminta	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	KHE 2024
Osaston hallinto				
Ravitsemis- ja puhtaanapitopalvelut				
Kulut €	235 751	214 808	309 596	307 648
Vakinaista henkilöstöä	3	3	3	3
Tuotot €	11 755	13 090	13 090	21 390
Infotietona varhe- ja eläkemenoperust. eläkevak.maksukulut, päättyy 2022				
Kulut €	61 692			
Kevan tasausmaksu, vuodesta 2023 alkaen				
Kulut €		6 100	231 390	213 030
Ravitsemispalvelut:				
Monitoimikeittiö Kimara ja muut kokopäivähoitolaitosten keittiöt palvelukeittiöineen				
ja Halikon koulukeskus				
Suoritteet*	900 000	400 000	400 000	400 000
Kulut €	3 570 302	1 659 888	1 221 311	1 217 104
€/suorite	3,97	4,15	3,05	3,04
Vakinaista henkilöstöä	50	20	10	10
Tuotot €	3 126 415	1 771 690	1 001 300	1 001 300
Salon keskuskeittiö palvelukeittiöineen				
Suoritteet*	1 300 000	1 450 000	1 420 000	1 420 000
Kulut €	4 734 369	4 500 252	4 700 660	4 684 259
€/suorite	3,64	3,10	3,31	3,30
Vakinaista henkilöstöä	68	66	68	68
Tuotot €	6 092 299	5 345 690	6 007 160	6 007 160
Valmistavat koulujen ja päiväkotien keittiöt palvelukeittiöineen				
Suoritteet*	615 000	550 000	600 000	600 000
Kulut €	2 210 014	2 149 693	2 363 512	2 353 852
€/suorite	3,59	3,91	3,94	3,92
Vakinaista henkilöstöä	34	35	36	36
Tuotot €	2 105 925	1 792 330	2 086 800	2 086 800

Toiminta	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	KHE 2024
Ravitsemispalvelut yhteensä				
Tuotot €	11 336 394	8 922 800	9 108 350	9 116 650
Kulut €	10 750 437	8 530 741	8 826 469	8 775 893
Netto €	585 957	392 059	281 881	340 757
Puhtaanapitopalvelut:				
Koulujen puhtaanapito, siivousala m²	94 500	95 000	89 000	89 000
Kulut €	2 168 618	2 040 378	2 082 130	2 066 883
€/m2/kk	1,91	1,79	1,95	1,94
Vakinaista henkilöstöä	55	55	54	54
Tuotot €	2 472 964	2 484 960	2 449 530	2 449 530
Päiväkotien puhtaanapito, siivousala m²	23 455	23 500	22 000	22 000
Kulut €	966 505	1 089 407	1 125 405	1 116 910
€/m2/kk	3,43	3,86	4,26	4,23
Vakinaista henkilöstöä	16	17	16	16
Tuotot €	1 209 959	1 222 760	1 143 620	1 143 620
Liikuntatoimen puhtaanapito, siivousala m²	24 000	24 000	24 500	24 500
Kulut €	478 481	470 246	502 155	498 504
€/m2/kk		1,63	1,71	1,70
Vakinaista henkilöstöä	14	14	14	14
Tuotot €	660 065	610 500	760 710	760 710
Nuorisotoimen puhtaanapito, siivousala m²	5 000	5 500	5 500	5 500
Kulut €	42 489	32 968	34 732	34 499
€/m2/kk	0,71	0,50	0,53	0,52
Vakinaista henkilöstöä	1	1	1	1
Tuotot €	69 487	66 600	74 770	74 770
Kirjastojen puhtaanapito, siivousala m²	8 000	8 000	8 000	8 000
Kulut €	103 013	69 568	74 256	73 754
€/m2/kk	1,07	0,72	0,77	0,77
Vakinaista henkilöstöä	4	4	5	5
Tuotot €	170 506	177 600	145 270	145 270
Virastojen ja toimistojen puht.pito, siivousala m²	22 500	23 000	23 000	23 000
Kulut €	323 141	231 597	259 530	257 677
€/m2/kk	1,20	0,84	0,94	0,93
Vakinaista henkilöstöä	4	5	5	5
Tuotot €	193 188	177 600	265 650	265 650
Liikelaistosten puhtaanapito, siivousala m²	545	545	545	545
Kulut €	3 200	2 700	900	900
€/m2/kk	0,49	0,41	0,14	0,14
Vakinaista henkilöstöä		1	1	1
Tuotot €	35 729	53 960	53 960	53 960
Yhteiset palvelut				
Kulut €	773 312	862 372	867 631	861 359
Vakinaista henkilöstöä	18	18	19	19
Tuotot €	257 917	316 660	140 000	140 000
Puhtaanapitopalvelut yhteensä				
Tuotot €	5 069 815	5 110 640	5 033 510	5 033 510
Kulut €	4 858 759	4 799 236	4 946 739	4 910 486
Netto €	211 056	311 404	86 771	123 024
Ravitsemis- ja puhtaanapitopalvelut yhteensä				
Tuotot €	16 406 209	14 033 440	14 141 860	14 150 160
Kulut €	15 609 197	13 329 977	13 773 208	13 686 379
Netto €	797 012	703 463	368 652	463 781

Toiminta	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	KHE 2024
Poistot ja arvon alentumiset				
Ravitsemuspalvelut	28 819		60 000	60 000
Puhtaanapitopalvelut				
Yhteensä	28 819	0	60 000	60 000
Netto €	768 193	703 463	308 652	403 781

*Suorituksen mittana on yksi ateriasuorite,
joka sisältää osuudet valmistuksesta, jakelusta, tarjoilusta ja jälkitöistä.
Tavanomainen lounas saa arvon yksi (1) ateriasuorite, aamupala, välipala ja iltapala 0,5
Erikoisruokavalion lounas saa arvon 1,5, aamupala, välipala ja iltapala 0,75

6100 Liikennepalvelut

Toiminta	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	KHE 2024
Kevan tasausmaksu, vuodesta 2023 alkaen				
Kulut €		29 720	117 450	108 130
Joukkoliikenne				
Tehtyjen matkojen määrä yhteensä josta oppilaiden matkoja		520 000	620 000	620 000
Kulut €		211 500	200 000	200 000
Joukkoliikenteen tuki €		4 953 920	4 837 850	4 836 520
Lipputulot €		285 000	270 000	270 000
Tuotto oppilaista joukkoliikenteessä €		650 000	990 000	940 000
€/matka netto		1 285 000	1 185 050	1 185 050
Joukkoliikenteessä kulkevia oppilaita		8,98	3,86	3,86
Kulut €/oppilas/v		873	843	843
		1 472	1 406	1 406
Henkilöliikennepalvelut		1.1.2023 alkaen Joukkoliikenne-otsikon alla		
Tehtyjen matkojen määrä	557 400			
Kulut €	4 457 857			
Joukkoliikenteen tuki €	377 438			
Muut tuotot €	1 954 359			
€/matka netto	7,3			
Tilausliikenne				
Tilausliikenteessä kuljetettavia asiakkaita		-	-	
Tilausliikenteessä kuljetettavia oppilaita		626	591	591
Kulut €		3 544 409	3 412 165	3 411 101
Tuotto muista asiakkaista tilausliikenteessä €		10 000	10 000	10 000
Tuotto oppilaista tilausliikenteessä €		3 349 980	3 425 170	3 425 170
Kulut €/asiakas/v				
Kulut €/oppilas/v		5 646	5 757	5 755
Koulukuljetukset				
Kuljetettavia oppilaita	1 500	1.1.2023 alkaen jaettu kahtia joukko- ja tilausliikenne-otsikkojen alle		
Kulut €	2 792 716	1.1.2023 alkaen Tilausliikenne-otsikon alla		
Tuotot €	2 850 872	1.1.2023 alkaen Tilausliikenne-otsikon alla		
Kulut €/oppilas/v	1 862			
Ateriakuljetukset				
Kuljetettavia aterioita (2022 asti kotihoidonaterioita)	34 730	1 450 000	1 490 000	1 490 000
Kulut €	754 218	482 183	407 546	407 212
Tuotot €	777 402	425 000	424 950	424 950
Kulut €/ateria/v	21,72	0,33	0,27	0,27
Vakinaista henkilöstöä		5		
Liikennepalvelut yhteensä				
Tuotot €	5 960 070	6 004 980	6 305 170	6 255 170
Kulut €	8 004 791	9 010 232	8 775 011	8 762 963
Netto €	-2 044 721	-3 005 252	-2 469 841	-2 507 793

6500 Kehittämis-, elinkeino- ja työllisyyspalvelut

Toiminta	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	KHE 2024
Osaston hallinto ja strateginen suunnittelu				
Kulut €	173 205	72 506	142 485	147 964
Vakinaista henkilöstöä	0,5	1		
Infotietona varhe- ja eläkemenopu- rust.eläkevak.maksukulut				
Kulut €	10 596			
Kevan tasausmaksu, vuodesta 2023 al- kaen				
Kulut €		145 080	90 430	83 250
Elinkeinokehittäminen				
Kulut €	104 514	333 508	94 502	103 973
Vakituista henkilökuntaa	1	1		
Tuotot €	-2 908	0		
Ostopalveluiden hankinta				
Yrityssalo Oy				
Perusrahoitus	645 800	645 800	645 800	750 000
Hankkeet	131 200	131 200	131 200	150 000
Markkinointi	60 000	60 000	60 000	72 000
It-koulutus				
Turku Science Park				
Turun Yliopisto	167 888	200 000	200 000	200 000
Muut yhteistoimintaosuudet			20 000	20 000
Kulut €	1 004 888	837 000	1 057 000	1 192 000
Toimintatuet ja avustukset				
Maaseudun toimintaryhmät	0	82 790	82 790	82 790
Tuki järjestöille				
Kulut yhteensä €	0	82 790	82 790	82 790
Projektit ja hankkeet				
Määrä kpl		4		
Projektien Kulut yhteensä €:	286 880	520 265	463 942	462 294
Strateginen suunnittelu kulut €	101 040	168 720	140 721	140 721
Kehittämistoimen hankkeet			33 703	33 703
Elinkeinokehittäminen				
Työllistäminen Kulut €	185 840	351 545		
Työllisyysyksikkö:				
Työllisyys-hankkeet			289 518	287 870
Työmarkkinatuen toimenpiteet			0	
Kuntakokeilu				
Projektien Tuotot yhteensä €:	206 503	346 888	314 672	314 672
Strateginen suunnittelu	50 645	107 320	84 000	84 000
Kotoutus ja maahanmuutto				
Elinkeinokehittäminen tuotot €				
Työllistäminen tuotot €	155 858	239 568		
Työllisyys-hankkeet			230 672	230 672
Netto €	-80 377	-173 377	-149 270	-147 622
Henkilöstöä				
Työllisyyspalvelut				
Työllisyyspalvelut:				
Kulut €	452 224	488 768	434 462	417 937
Vakituista henkilöstöä	11	9	9	9
Tuotot €	45 669	30 620	0	63 900
Te 2025 palvelut				
Kulut €			267 052	208 433
Vakituista henkilöstöä			14	14

Toiminta	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	KHE 2024
Työllisyyden kuntakokeilu:				
Asiakkaita	2 702	2 700	2 800	2 800
Kulut €	619 123	685 309	648 731	644 192
Tuotot €	51 941		0	0
€/asiakas	229	254	232	230
Henkilöstöä	31	29	29	29
Palkkatukipaikat:				
Työllistettävien määrä	173	120	94	94
Kulut €	1 284 752	1 046 687	1 685 564	1 672 076
Tuotot €	592 143	444 769	700 000	700 000
Kulut €/työllistetty	7 426	8 722	18 027	17 883
Voimala:				
Kulut €	51 828	40 500		
Tuotot €	3 409	7 900		
Waltin työpajat:				
Asiakkaita	128	150	150	150
Kulut €	893 581	837 366	666 389	663 466
€/asiakas	6 981	5 582	4 443	4 423
Tuotot €	249 562	198 160	75 000	75 000
Kuntouttava työtoiminta				
Asiakkaita	368			
Kulut €	541 035			
€/asiakas	1 470			
Vakinaista henkilöstöä	3			
Tuotot €	121 687			
Salon Seudun Työkeskus Oy				
Kulut €		700 000	721 000	721 000
Tuotot €				
Työmarkkinatuen kuntaosuus Kelalle				
Pitkäaikaistyöttömiä 31.12	527	800		
Kunnan osarahoittaman työmarkkinatuen piirissä			1 176	1 176
Aktivointi kulut €	95 310	48 840	0	0
Työmarkkinatuen kuntaosuus Kelalle €	3 228 929	3 390 000	3 064 940	3 064 940
€/työtön	6 308	4 299	2 606	2 606
Tuotot €	10 291	10 150	0	0
6500 Kehittämisen-, elinkeino- ja työllisyyspalvelut yhteensä				
Tuotot €	1 278 298	1 038 488	1 089 672	1 153 572
Kulut €	8 736 269	9 228 619	9 328 857	9 381 065
Netto €	-7 457 971	-8 190 131	-8 239 185	-8 227 493

700 Rakennus- ja ympäristövalvonta

Toiminta	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	KHE 2024
Rakennus- ja ympäristölautakunta				
Kokoukset	10	11	10	10
Käsitellyt asiat	145	185	150	150
Kulut €	26 801	26 664	26 430	33 395
€/asia	185	144	176	223
€/kokous	2 680	2 424	2 643	3 340
Osaston hallinto				
Kulut €	2 673	36 383	13 031	12 924
Vakinaista henkilöstöä	0,5			
Infotietona varhe- ja eläkemenoperust. eläkevak.maksukulut				
Kulut €	95 319			
Infotietona Kevan tasausmaksu				
Kulut €		25 820	45 220	41 630

Toiminta	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	KHE 2024
Rakennusvalvonta				
Rakentamiseen liittyvät luvat, kpl	544	700	550	550
Rakennetun ympäristön valvonta, kpl		120	120	120
Kulut €	610 947	727 166	776 800	758 217
€/käsitelty lupa	1 123	1 039	1 412	1 379
Vakinaista henkilöstöä	8	9	9,5	10
Tuotot €	398 330	351 000	351 000	351 000
Ympäristönsuojelu				
Tarkastukset, luvat, lausunnot ja ilmoitukset	337	400	400	400
Kulut €	628 737	675 734	808 778	779 794
€/suorite	1 866	1 689	2 022	1 949
Vakinaista henkilöstöä	7,5	7,5	9,0	9,0
€/asukas	12,34	13,10	15,67	15,11
Tuotot €	163 932	110 000	120 000	120 000
Ympäristöterveydenhuolto				
Terveysvalvonnan tarkastukset ja luvat	513	700	750	750
Kulut €	384 956	603 879	615 511	609 844
€/tarkastus ja lupa	750	863	821	813
Vakinaista henkilöstöä	6,5	7,5	7,5	7,5
Tuotot €	205 410	342 300	351 700	351 700
Eläinlääkinnän tarkastukset ja käynnit	2 655	5 200	5 200	5 200
Kulut €	416 607	715 160	784 415	779 825
€/tarkastus ja käynti	156,91	137,53	150,85	149,97
Vakinaista henkilöstöä	4,5	7,5	7,5	7,5
Tuotot €	86 134	300 000	360 000	360 000
Löytöeläimet, lkm	30	60	50	50
Kulut €	11 339	18 019	15 618	15 569
€/löytöeläin	378	300	312	311
Maaseutuyksikkö				
Neuvonta ja tukien hallinnointi				
Asiakkaat (maatilat)	900	820	770	770
Kulut €	279 913	287 161	305 071	302 710
€/asiakas	311	350	396	393
Vakinaista henkilöstöä	3,9	4,0	3,9	3,9
Tuotot €	1 337		0	0
Maanvuokraus				
Kulut €	4 907	6 633	7 229	7 209
Vakinaista henkilöstöä	0,1		0,1	0,1
Tuotot €	343 358	323 000	323 000	323 000
Lomituspalveluyksikkö		Oma toiminta päättynyt 2022		
Kulut €	14 651			
Tuotot €	20 666			
Lupa- ja valvontaosasto yhteensä				
Tuotot €	1 219 168	1 426 300	1 505 700	1 505 700
Kulut €	2 381 530	3 096 799	3 352 883	3 299 487
Netto €	-1 162 362	-1 670 499	-1 847 183	-1 793 787

800 Vesihuolto

Toiminta	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	KHE 2024
Vesilaitoksen johtokunta				
Kokoukset	8	8	8	8
Käsitellyt asiat	71	100	80	80
Kulut €	5 500	6 200	6 365	9 548
€/asia	77	62	80	119
€/kokous	688	775	796	1 194
Henkilöstö				
Vakinaista henkilöstöä	21	25	24	24
Infotietona varhe- ja eläkemenoperust. eläkevak.maksukulut, päättyy 2022				
Kulut yhteensä €	69 250			
Kevan tasausmaksu, vuodesta 2023 alkaen				
Kulut yhteensä €		36 360	82 700	76 140
Veden tuotanto ja jakelu				
Veden myynti, m ³	2 372 851	2 450 000	2 300 000	2 300 000
Verkostoon pumpattu vesi, m ³	3 032 740	3 050 000	2 960 000	2 960 000
Kulut sis. johtokunta ja hallinto €	1 775 581	2 172 442	2 088 469	2 084 196
€/m ³	0,75	0,89	0,91	0,91
Vesijohtoa, km	1 487	1 500	1 490	1 490
Saneerattavaa vesijohtoa, km			1	1
Vedenottoa			27	27
Laskuttamaton vesi, %	22	20	22	22
Talousveden käyttömaksu, €/m ³ , alv 0%	1,39	1,39	1,39	1,39
Kulutusmaksu ja perusmaksu €	3 861 327	3 990 000	3 840 000	3 840 000
Liittymismaksu, €	51 645	60 000	60 000	60 000
Muut toimintatuotot €	94 411	26 200	30 000	30 000
Tuotot yhteensä €	4 007 383	4 076 200	3 930 000	3 930 000
Jäteveden puhdistus ja viemärointi				
Jäteveden käsittely , laskutettavat m ³	1 972 126	2 050 000	1 940 000	1 940 000
Jäteveden käsittely (sis. sade- ja vuotovedet), m ³	4 293 073	4 400 000	4 300 000	4 300 000
Kulut € sis. Johtokunta, hallinto ja hulevedet €	2 803 082	3 023 940	3 304 142	3 292 240
€/m ³	1,42	1,48	1,70	1,70
Jätevesiviemäriä (sis. sekaviemärit), km	554	550	556	556
Hulevesiviemäriä, km	194	195	196	196
Puhdistamot, kpl	4	4	4	4
Jätevedenpumppaamot, kpl	161	168	161	161
Vuotovesi, %	54	47	55	55
Jätevesitaksa, €/m ³ , alv 0 %	2,42	2,42	2,42	2,42
Kulutusmaksu, €	4 769 929	4 900 000	4 739 000	4 739 000
Liittymismaksu, €	39 664	55 000	55 000	55 000
Muut toimintatuotot €	276 042	256 000	276 000	276 000
Tuet ja avustukset €	6 651	5 100	0	0
Tuotot yhteensä €	5 092 286	5 216 100	5 070 000	5 070 000
Vesihuolto yhteensä				
Tuotot €	9 099 670	9 292 300	9 000 000	9 000 000
Kulut €	4 578 663	5 196 382	5 392 611	5 376 436
Netto €	4 521 007	4 095 918	3 607 389	3 623 564
Poistot, €	2 573 592	2 584 420	2 603 790	2 603 790
Korvaus peruspääomasta, € ja %	1 562 805 4,0 %	1 562 805 4,0 %	1 562 805 4,0 %	1 562 805 4,0 %

14.5 Strategian mittarit / toimialat

14.5.1 Työavain

Tavoite	Mittari	Toimenpide	Vastuutaho
Edistämme osaavan ja ammattitaitoisen työvoiman saatavuutta yhdessä yritysten ja muiden toimijoiden kanssa.	Viestinnän arviointi osana valmistelun kokonaisarviointia.	TE-palvelujen uudistukseen liittyvä muutosviestintä.	Konsernipalvelut / Yhteisöpalvelut
	Työllisyysohjelman mukaiset seuranta-mittarit.	Työllisyysohjelman mukaiset toimenpiteet.	Kaupunkikehityslautakunta
Edistämme salolaisten työllistymistä ja työkykyä.	Viestinnän arviointi osana valmistelun kokonaisarviointia.	TE-palvelujen uudistukseen liittyvä muutosviestintä.	Konsernipalvelut / Yhteisöpalvelut
	Työllisyysohjelman mukaiset seuranta-mittarit.	Työllisyysohjelman mukaiset toimenpiteet.	Kaupunkikehityslautakunta
Houkuttelemme Saloon kansainvälisiä osaajia ja lisäämme työperäistä maahanmuuttoa.	Tilanne vuoden 2024 lopulla.	Yli puolet aloittavista kansainvälisistä opiskelijoista asettuu asumaan Saloon jo opintojen aikana.	Konsernipalvelut / Yhteisöpalvelut
	Tulokset vuoden 2024 lopulla.	Osallistuminen kansainvälisiä osaajia houkutteleviin kampanjoihin.	Konsernipalvelut / Yhteisöpalvelut
	Tilanne vuoden 2024 lopulla.	200 ukrainalaista hakee kotikuntaa Salosta.	Konsernipalvelut / Yhteisöpalvelut
	Tilanne vuoden 2024 lopulla.	Riittävä vakituinen resurssi lakisääteisiin kotoutumisen palveluihin.	Konsernipalvelut / Yhteisöpalvelut
	Monikielisen aineiston kattavuus, eri kieliversiot vuoden 2024 lopussa.	Monikielisen viestinnän lisääminen kaupungin verkkosivuilla ja sosiaalisen median kanavissa.	Konsernipalvelut / Yhteisöpalvelut
	Tilanne vuoden 2024 lopulla.	Maakunnallisen yhteistyön edistäminen kotouttamispalveluihin liittyen.	Konsernipalvelut / Yhteisöpalvelut
	Työllisyysohjelman mukaiset seuranta-mittarit.	Työllisyysohjelman mukaiset toimenpiteet.	Kaupunkikehityslautakunta
Mahdollistamme yritysten toimintaedellytyksiä sekä uusien yritysten ja työpaikkojen syntyä.	Avausten määrä ja laatu.	Uusia avauksia eurooppalaiseen yhteistyöhön.	Konsernipalvelut / Yhteisöpalvelut

Tavoite	Mittari	Toimenpide	Vastuutaho
	Vierailujen ja osallistujien määrä, tulokset.	Yritysvierailut Minnesotasta Saloon tai Salosta yrityksiä vierailulle Minnesotaan.	Konsernipalvelut / Yhteisöpalvelut
	Työllisyysohjelman mukaiset seuranta-mittarit.	Työllisyysohjelman mukaiset toimenpiteet.	Kaupunkikehityslautakunta
	Asiakaspalaute ja ilmoitusten tai hakemusten käsittelyaika.	Nykyisten ja uutta yritystoimintaa suunnittelevien ohjaus, neuvonta ja koulutus sekä ilmoitusten ja lupahakemusten viivytyksetön käsittely.	Rakennus- ja ympäristölautakunta / ympäristöterveydenhuolto
	Viljelijäkoulutusten ja osallistujien lukumäärät vuosittain.	Tarjoamme maatalousyrittäjille koulutusta tukijärjestelmän ajankohtaisista asioista ja tiedotamme aktiivisesti tukiehtojen yksityiskohdista.	Rakennus- ja ympäristölautakunta / maaseutupalvelut
	Vesihuoltopalveluiden järjestäminen suunnitellaan osana maankäytön suunnittelua.	Vesihuollon yleissuunnittelu asemakaavoituksen yhteydessä ja kapasiteettitar kastelut alueiden käytön muutoksia valmisteltaessa.	Liikelaitos Salon Vesi

14.5.2 Kotiavain

Tavoite	Mittari	Toimenpide	Vastuutaho
Lisäämme kuntalaisten mahdollisuuksia vaikuttaa viihtyisään asuin- ja kaupunkiympäristöön sekä edistämme kuntalaisten sujuvaa arkea.	Avustuksena jaettujen eurojen määrä ja avustusta saaneiden yhdistysten määrä, talkoisiin osallistuvien asukkaiden määrä.	Myönnämme ympäristönsuojelun avustuksia yhdistyksille, jotka tekevät ympäristönsuojelutyötä, järjestämme ympäristöaiheisia talkoopäiviä.	Rakennus- ja ympäristölautakunta / ympäristönsuojelu
	Edistämme sujuvaa arkea minimoimalla vesihuollon häiriöiden haitat asukkaille ja yrityksille.	Tiedottamisen lisääminen asukkaisiin vaikuttavista ylläpito- ja rakentamistöistä. Kehitetään tekstiviestitse tapahtuvaa vikatiedotusta.	Liikelaitos Salon Vesi
Tarjoamme monipuolisia asumismahdollisuuksia sekä vakituiseen että vapaa-ajan asumiseen.	Kampanjoiden ja muun markkinoinnin tulokset.	Kaupunkimarkkinoinnin kärkinä asukas-, tapahtuma- sekä luonto- ja retkeilykohteiden markkinointi. Kärkien vahva erityisesti sähköinen mitattava kohdennettu näkyvyys.	Konsernipalvelut / Yhteisöpalvelut

14.5.3 Palveluavain

Tavoite	Mittari	Toimenpide	Vastuutaho
Kehitämme palveluitamme rohkeasti ja innovatiivisesti.	Tehty 2024.	Sähköinen lomakepalvelu käytössä.	Konsernipalvelut / Yhteisöpalvelut
	Lupapiste -palvelun neuvontapyyntöjen vastineaika (pv).	Tarjoamme laadukasta neuvontaa ja ohjausta rakentamisen lupa-asioissa.	Rakennus- ja ympäristölautakunta / rakennusvalvonta
	Lupapiste -palvelu on käytössä vuoden 2024 aikana.	Hankitaan Lupapiste-palvelu ympäristönsuojelun asiointijärjestelmäksi.	Rakennus- ja ympäristölautakunta / ympäristönsuojelu
	Uusien palvelukanavien aktiivinen käyttö.	Otamme aktiivisesti uusia sähköisiä palvelukanavia käyttöömmme ja viestimme niistä toimijoille ja kuntalaisille.	Rakennus- ja ympäristölautakunta / ympäristöterveydenhuolto
	Vipun ja Vipu-mobiiliin sujuva käyttö.	Tarjoamme neuvontaa maataloustukihauun sovellusten käytössä.	Rakennus- ja ympäristölautakunta / maaseutupalvelut
	Toimintatapojen aktiivinen kehittäminen, sähköisen asioinnin kehittäminen.	Digitalisaation hyödyntäminen toiminnan kehittämisessä. Otamme aktiivisesti uusia sähköisiä palvelukanavia käyttöömmme ja viestimme niistä toimijoille ja kuntalaisille.	Liikelaitos Salon Vesi
Panostamme hyvään johtamiseen ja työnantajakuvan kehittämiseen.	Arviointi henkilöstöpalvelujen arvioinnin yhteydessä.	Työnantajamielikuvan vahvistaminen kehittämällä rekrytointiviestintää yhteistyössä henkilöstöpalvelujen kanssa.	Konsernipalvelut / Yhteisöpalvelut
	Vuosittaisten maksajavirastotehtävien täyttäminen.	Johtaminen Ruokavirastolta delegoitujen maksajavirastotehtävien hoitamisessa.	Rakennus- ja ympäristölautakunta / maaseutupalvelut
	Esimiesosaamisen QWL-indeksi – johtamisen alaindeksi vähintään tasolla 60% ja esimiestoiminnan alaindeksi vähintään tasolla 65 %.	esimiesten koulutukset ja työn tukeminen.	Liikelaitos Salon Vesi
Huolehdimme lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnista.	Toimenpiteet päätetty ja toteutuksessa.	Kouluterveyskyselyn 2023 tulosten perusteella tehtävät toimenpiteet.	Konsernipalvelut / Yhteisöpalvelut

Tavoite	Mittari	Toimenpide	Vastuutaho
Tuemme kuntalaisten hyvinvointia ja jakamista.	Toiminta vakiintunut vuoden 2024 aikana.	Halikon ikäkeskustoiminnan vakiinnuttaminen.	Konsernipalvelut / Yhteisöpalvelut
	Tarpeet kartoitettu vuoden 2024 loppuun mennessä.	Ikäkeskustoiminnan tarpeiden kartoittaminen kaupungin eri alueilla.	Konsernipalvelut / Yhteisöpalvelut
	Näkyvyyden arviointi vuoden 2024 lopulla.	Aktiivinen tiedottaminen ikäkeskustoinnasta.	Konsernipalvelut / Yhteisöpalvelut
	Näkyvyyden arviointi vuoden 2024 lopulla.	Aktiivinen tiedottaminen ajankohtaisista hyvinvointiaiheista ja Terve Suomi -kyselyn tuloksista eri-ikäisille kuntalaisille.	Konsernipalvelut / Yhteisöpalvelut

14.5.4 Vapaa-ajan avain

Tavoite	Mittari	Toimenpide	Vastuutaho
Hyödynnämme Salon monipuolisia luontokohteita sekä kuntalaisten hyvinvoinnin että matkailun edistämiseksi.	Kampanjoiden ja muun markkinoinnin tulokset.	Kaupunkimarkkinoinnin kärkinä asukas-, tapahtuma- sekä luonto- ja retkeilykohteiden markkinointi. Kärkien vahva erityisesti sähköinen mitattava kohdennettu näkyvyys.	Konsernipalvelut / Yhteisöpalvelut
Huolehdimme vesistöjemme tilasta.	Lupapäätösten kautta valvottavat kohteet, ohjaus ja neuvonta.	Rakennustyömaavesien parempaan hallintaan tähtäävät, ennakoivat ja vaikuttavasti kohdennetut toimenpiteet.	Rakennus- ja ympäristölautakunta / rakennusvalvonta
	Kaupungin osoittamat määrärahat vesistö-hankkeisiin. Hankkeiden määrä.	Toteutetaan aktiivisesti monivaikuttaisia vesistö-hankkeita.	Rakennus- ja ympäristölautakunta / ympäristönsuojelu
	Maatalouden ympäristökorvaukseen sitoumusten % -osuus.	Maatalouden ympäristökorvauksen ehdoista ja velvoitteista tiedottaminen.	Rakennus- ja ympäristölautakunta / maaseutupalvelut
	Kaupunkivesien hallinnan kehitys.	Laaditaan kokonaisvaltaiset jäte- ja hulevesien hallinnan menettelytavat yhteistyössä kaupunkikehityksen kanssa. Menettelytavoilla edistetään hulevesien kestävä hallintaa ja kaupungin hulevesiohjelman toteuttamista sekä	Liikelaitos Salon Vesi

Tavoite	Mittari	Toimenpide	Vastuutaho
		vähennetään viemärylivuotojen mahdollisuutta. Hankkeelle haetaan ulkoista rahoitusta.	
Profiloidumme kulttuuri- ja liikuntakaupunkina. Olemme tapahtumien vetovoimainen kaupunki.	Tehty 2024.	Salon malli tapahtumien järjestämiselle ja tapahtumamittareiden kehittäminen Tapahtumien Salo -kärkihankkeen toimenpiteinä.	Konsernipalvelut / Yhteisöpalvelut
	Tehty 2024.	Kaupungin markkinointiyhteistyömallin uudistaminen.	Konsernipalvelut / Yhteisöpalvelut
	Kampanjoiden ja muun markkinoinnin tulokset.	Kaupunkimarkkinoinnin kärkinä asukas-, tapahtuma- sekä luonto- ja retkeilykohteiden markkinointi. Kärkien vahva erityisesti sähköinen mitattava kohdennettu näkyvyys.	Konsernipalvelut / Yhteisöpalvelut
Teemme vahvaa ja sujuvaa yhteistyötä kolmannen sektorin ja muiden toimijoiden kanssa.	Tilaisuuksien määrä, 2-4 kpl/vuosi.	Järjestämme tai olemme mukana järjestämässä infotilaisuuksia ajankohtaisista asioista.	Rakennus- ja ympäristölautakunta / rakennusvalvonta
	Avustuksena jaettujen eurojen määrä ja avustusta saaneiden yhdistysten määrä.	Myönnämme ympäristönsuojelun avustuksia yhdistyksille, jotka tekevät ympäristönsuojelutyötä.	Rakennus- ja ympäristölautakunta / ympäristönsuojelu

14.5.5 Yleisavaimet

14.5.5.1 Viestintä

Tavoite	Mittari	Toimenpide	Vastuutaho
Kehitämme aktiivisesti monikanavaista viestintää. Viestinnän osalta kriittisenä menestystekijänämme on maineeseen panostaminen ja markkinointi sekä osuva tiedottaminen.	Tehty 2024.	Viestintävastuiden ja -prosessien selkeä määrittely eri palvelualueiden kesken.	Konsernipalvelut / Yhteisöpalvelut
	Tehty 2024.	Päätöksentekoviestinnän prosessin määrittely ja toimintamallin jalkautus.	Konsernipalvelut / Yhteisöpalvelut

Tavoite	Mittari	Toimenpide	Vastuutaho
	Monikielisen aineiston kattavuus, eri kieli-versiot vuoden 2024 lopussa.	Monikielisen viestinnän lisääminen kaupungin verkkosivuilla ja sosiaalisen median kanavissa.	Konsernipalvelut / Yhteisöpalvelut
	Asiakaslehti tai muu säännöllinen asiakasviestintä.	Tiedotetaan vesihuoltolaitoksen asiakkaita laitoksen palvelukanavista ja ajankohtaisista asioista.	Liikelaitos Salon Vesi

14.5.5.2 Henkilöstö

Tavoite	Mittari	Toimenpide	Vastuutaho
Pidämme huolta, että henkilöstömme voi hyvin ja jokainen pystyy kehittämään omaa osaamistaan. Panostamme hyvään johtamiseen ja työnantajakuvan kehittämiseen osaajien pysyvyyden ja saatavuuden turvaamiseksi.	Sisäisen viestintäkyselyn tulokset. Kysely osana laajempaa viestintäkyselyä.	Sisäisten viestintäkanavien kehittäminen ja sitä kautta henkilöstön sitouttaminen.	Konsernipalvelut / Yhteisöpalvelut
	Kelpoisen henkilöstön saatavuuden arviointi.	Selvitetään tämän hetken saatavuus kelpoisen henkilöstön rekrytoinnissa ja asetetaan tavoitetaso, johon pyritään työnantajakuvaa vahvistamalla, hyvällä johtamisella ja hyvien työolosuhteiden varmistamisella.	Konsernipalvelut / Yhteisöpalvelut
	Arviointi henkilöstöpalvelujen arvioinnin yhteydessä.	Työnantajamielikuvan vahvistaminen kehittämällä rekrytointiviestintää yhteistyössä henkilöstöpalvelujen kanssa.	Konsernipalvelut / Yhteisöpalvelut
	Työelämän laadun kokonaisindeksi (QWL) vähintään tasolla 66%.	Työhyvinvoinnin kehittäminen, esimiesten/työyhteisöjen tukeminen.	Liikelaitos Salon Vesi
	Henkilöstön koulutuspäivien tilastointi.	Mahdollistetaan henkilöstön osaamisen ylläpito ja kehittyminen.	Liikelaitos Salon Vesi

14.5.5.3 Yhteisö

Tavoite	Mittari	Toimenpide	Vastuutaho
Osallistamme aktiivisesti kuntalaisia osana kaupunkiyhteisön kehittämistä. Teemme laaja-alaista yhteistyötä niin kuntalaisten kuin kumppanien kanssa. Kaupunki toimii yhteisöllisyyttä vahvistavana alustana.	Tehty 2024.	Terve Suomi –kyselyn tulosten hyödyntäminen osallisuustoimenpiteissä.	Konsernipalvelut / Yhteisöpalvelut
	Yhteisökoordinaattori rekrytoitu, hankkeen toimintasuunnitelma sekä ensimmäiset toimenpiteet tehty.	Elävät ja yhteisölliset kylät -kärkihankkeen käynnistäminen.	Konsernipalvelut / Yhteisöpalvelut
	Asiakastyytyväisyyden mittaus toteutettu, osana kaupungin tutkimusta tai erillisenä.	Toteutetaan asiakastyytyväisyystutkimus.	Liikelaitos Salon Vesi

14.5.5.4 Ympäristö

Tavoite	Mittari	Toimenpide	Vastuutaho
Otamme toiminnassamme huomioon ilmasto- ja ympäristökysymykset, vaalimme luonnon monimuotoisuutta ja teemme asuin- ja elinympäristön kannalta kestäviä päätöksiä. Salon kaupunki on hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä.	Ruokahävikki on vähentynyt seuraamalla toimipistekohtaisesti menekkiä ja säätämällä tuotantoa sen mukaisesti. Kokeiluja syntyneen hävikkiruoan jakeluun on jatkettu. Jokaisella aterialla on mahdollisuus valita kasvisruoka. Luomuruokaa tarjotaan mahdollisuuksien mukaan. Puhtaanapildossa käytettävien pesu- ja puhdistusaineiden ympäristöystävällisyys ja ekologisuus on parantunut.	Kaupungin ravitsemis- ja puhtaanapito-palveluissa jatketaan toimenpiteitä ruokahävikin vähentämiseksi, kasvisruoan ja luomuruoan tarjoamiseksi sekä puhtaanapidon ympäristöystävällisyyden parantamiseksi.	Kaupunkikehityslautakunta / Ilmasto- ja ympäristöohjelman toimenpiteitä
	Öljylämmityskohteiden määrä vähenee.	Päivitetään suunnitelma öljykattiloiden korvaamisesta muilla lämmitysmuodoilla ja toteutetaan suunnitelman mukaiset ensimmäiset muutokset.	Kaupunkikehityslautakunta / Ilmasto- ja ympäristöohjelman toimenpiteitä
	Kaupungin kiinteistöjen energiatehokkuus on parantunut.	Parannetaan energiatehokkuutta kaupungin kiinteistöissä ja ohjataan konserniyhtiöitä energiatehokkuutta parantaviin toimenpiteisiin.	Kaupunkikehityslautakunta / Ilmasto- ja ympäristöohjelman toimenpiteitä

Tavoite	Mittari	Toimenpide	Vastuutaho
	Joukkoliikenteen osuus Salossa tehtävistä matkoista on kasvanut nykyisestä.	Edistetään joukkoliikenteen houkuttelevuutta ja palvelutasoa.	Kaupunkikehityslautakunta / Ilmasto- ja ympäristöohjelman toimenpiteitä
	Kaupunkivesien hallinnan kehitys.	Laaditaan kokonaisvaltaiset jäte- ja hulevesien hallinnan menettelytavat yhteistyössä kaupunkikehityksen kanssa. Menettelytavoilla edistetään hulevesien kestävä hallintaa ja kaupungin hulevesiohjelman toteuttamista sekä vähennetään viemärylivuotojen mahdollisuutta. Hankkeelle haetaan ulkoista rahoitusta.	Kaupunkikehityslautakunta / Liikelaitos Salon Vesi
	Toteutettujen toimenpiteiden määrä.	Toteutamme rakennus- ja ympäristövalvonnan palvelualueen vastuulle annetut ilmasto- ja ympäristöohjelman toimenpiteet.	Rakennus- ja ympäristölautakunta
	Energiankäyttö (kwh/m3) vesi- ja jätevesihuollossa alenee, oman tuotannon lisääminen.	Energiankulutusseurannan järjestäminen, energiansäästösuunnitelman laatiminen ja toteuttaminen, oman energiantuotannon määrä.	Liikelaitos Salon Vesi
	Ilmasto- ja ympäristöohjelman toimenpiteiden eteneminen.	Ilmasto- ja ympäristöohjelman toteuttaminen.	Liikelaitos Salon Vesi